

Oblates missionary press in Europe
Oblackie czasopiśmiennictwo misyjne
w Europie

Oblates missionary press in Europe Oblastkie czasopiśmiennictwo misyjne w Europie

Praca zbiorowa pod redakcją
Marcina Wrzosa OMI

POZNAŃ 2015

Antologia tekstów, pod redakcją Marcina Wrzosa OMI, z sesji pt.
„Oblackie czasopisma misyjne w Europie”.

Sesja odbyła się pod opieką merytoryczną Katedry Misjologii WT UKSW w Warszawie
(Poznań 14-17 X 2014 r.).

Recenzenci tomu:
o. prof. dr hab. Jarosław Różański (UKSW)
o. prof. UKSW dr hab. Wojciech Kluj

Projekt okładki:
Paweł Pąk

ISSN 1896-5393 (całość)

ISBN 978-83-63775-24-7

Perfekt Druk, ul. Świerzawska 1, 60-321 Poznań

SPIS TREŚCI

Marcin Wrzos OMI

WSTĘP	7
-------------	---

Fabio Ciardi OMI

SANT'EUGENIO DE MAZENOD E LA STAMPA MISSIONARIA	9
(Św. Eugeniusz de Mazenod, a czasopisma misyjne)	

Sergiej Panczenko OMI, Diego Saez Martin OMI

THE BEGINNING AND THE HISTORY OF THE MEDIA CENTRE 2001-2013 ..	29
Początki, rozwój i historia „Katolickiego Centrum Mediального” na Ukrainie 2001-2013 (Kijów)	

Pasquale Castrilli OMI

LA STORIA E PRESENTE DELLA RIVISTA “MISSIONI OMI”	39
Historia i współczesność czasopisma “Missioni OMI” (Rzym)	

Marcin Wrzos OMI

HISTORIA I ANALIZA MISJOLÓGICZNO-PRASOZNAWCZA „MISYJNYCH DRÓG”, CZASOPISMA POLSKIEJ PROWINCJI MISJONARZY OBLATÓW (Poznań)	55
History and missiological-media analysis of “Misyjne Drogi”, a bimonthly of the Polish Province of Missionary Oblates	

Michael Hughes OMI, Tom McCabe OMI, Lorcan O'Reilly OMI

PUBLICATIONS OF THE ANGLO-IRISH PROVINCE	105
Czasopisma Prowincji Anglo-Irlandzkiej (Londyn)	

Shanil Jayawardena OMI

OBLATE COMMUNICATIONS SERVICE	119
Oblacki Serwis Informacyjny (Rzym)	

Bertrand Evelin OMI

PÔLE ET TROPIQUES, HISTOIRE D'UNE REVUE MISSIONNAIRE	127
Historia czasopisma misyjnego „Pôle et Tropiques” (Paryż)	

Christoph Heinemann OMI

VON DEN „MITTEILUNGEN AUS DER CONGREGATION
DER MISSIONÄRE OBLATEN“ ZUR „KONTAKTSTELLE MEDIEN
UND KOMMUNIKATION“ 137
Czasopisma Prowincja Środkowoeuropejska Misjonarzy Oblatów,
w kontekście mediów i komunikacji (Mainz)

Studia i Materiały Misjologiczne 151
Missiological Studies and Documents

Marcin Wrzos OMI

WSTĘP

Od dwustu lat oblaci są kojarzeni z misjami ad gentes, a czasem, ze względu na działalność w Arktyce, nazywa się ich specjalistami od misji najtrudniejszych. Misyjne zaangażowanie Kościoła odbierane jest bardzo dobrze przez społeczeństwo. Bywa, że w dyskursie społecznym i medialnym kontestuje się eklezjalne zaangażowania duszpasterskie, ale nie misje. Są one pozytywnie przedstawiane w środkach masowej wymiany myśli, jeśli nie ze względu na prowadzoną działalność ewangelizacyjną, to na szeroko pojętą promocję ludzką, czyli m.in. działalność alfabetyzacyjną, medyczną czy humanitarną. W misjologii mówi się o tzw. klasycznej triadzie misyjnej: gdzie pojawi się misjonarz tam powstają kościół, szkoła i ośrodek zdrowia. W takiej kolejności, którą misjonarz uzna za najbardziej potrzebną. Tych działań nikt nie podważa, a włączają one w grupę sprzymierzeńców misji także ludzi nie związanych mocno z Kościolem.

Za początek czasopiemiennictwa uznaje się rok 1814, kiedy to do technologii druku wprowadzono maszyny parowe. Od razu też zaczęły powstawać czasopisma katolickie. Pierwszymi czasopismami misyjnymi, które powstały w 1822 r., były „Les Annales de la Propagation de la Foi” oraz „Les Missions Catholiques”. Ich wydawcą było Lyońskie Stowarzyszenie Rozkrzewiania Wiary. Kolejnym było niemieckie „Die Katholischen Missionen”, które pojawiło się w latach osiemdziesiątych XIX w. Jeszcze w tym samym wieku zaczęto wydawać periodyki misyjne w Anglii, Hiszpanii, Holandii, USA i Włoszech.

W Europie bardzo szybko zaczęły pojawiać się czasopisma prowadzone przez Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. Założyciel zgromadzenia, św. Eugeniusz de Mazenod, korzystał z nich i zachęcał współbraci do pisania informacji z misji, w celu utwierdzania w wierze Francuzów, a także zachęcania do wspierania działalności misyjnej duchowo i materialnie. Pisma misyjne miały też za zadanie budzenie powołań misyjnych do małego jeszcze zgromadzenia u początku jego dziejów. W połowie ubiegłego wieku w samej Francji, oblaci wydawali około 20 czasopism misyjnych o różnym zasięgu.

Dziś niemalże każda prowincja zgromadzenia w Europie ma własne czasopismo misyjne. Chęć wzajemnego poznania, wymiany doświadczeń, podjęcia analizy misjologiczno-prasoznawczej doprowadziły do przepro-

wadzenia sympozjum pt. „Oblackie czasopism misyjnych w Europie”, które odbyło się w Poznaniu w dniach 14–17 X 2014 r. pod patronatem merytorycznym Katedry Misjologii Wydziału Teologicznego UKSW w Warszawie.

Antologię tekstów z sympozjum otwiera tekst Fabio Ciardiego OMI, o św. Eugeniuszu de Mazenodzie i czasopismach misyjnych. Autorzy pozostałych mówią o historii i teraźniejszości poszczególnych mediów obłackich, a także dokonują ich analizy misjologiczno-prasoznawczej i stają się przewidzieć ich przyszłość. OO. Sergiej Panczenko OMI i Diego Saez Martin OMI piszą o Katolickim Centrum Medialnym w Kijowie, gdzie wydawane są czasopisma i transmitowana jest chrześcijańska amerykańska telewizja EWTN w ukraińskiej wersji językowej. Pasquale Castrelli OMI pisze o włoskim czasopiśmie „Missioni OMI”, a kolejny autor o polskich „Misyjnych Drogach”. Michael Hughes OMI, Tom McCabe OMI i Lorcan O'Reilly OMI analizują media misyjne w Anglo-Irlandzkiej Prowincji Misjonarzy Oblatów, a Shanil Jayawardena OMI przedstawia i poddaje analizie rzymskie Oblackie Centrum Informacyjne – „OMI Information”. Bertrand Evelin OMI skupia się na czasopismach misyjnych wydawanych przez oblatów we Francji, ze szczególnym uwzględnieniem „Pôle et Tropiques”. Ostatnim misyjnym czasopismem obłackim w Europie, jest niemiecki „Der Weinberg”, którego działalność opisuje i analizuje Christoph Heinemann OMI, przedstawiając także czasopisma wydawane przez Prowincję Środkowoeuropejską i – wcześniej – Niemiecką.

Artykuły zostały opublikowane w językach oryginalnych, z uwzględnieniem aparatu naukowego charakterystycznego dla danego kraju. To jedyna całościowa analiza obłackich czasopism misyjnych w Europie wydana do tej pory. Mam nadzieję, że wniesie wiele informacji historycznych, a także misjologicznych i prasoznawczych do dalszych badań komparatystycznych dotyczących nie tylko polskich czasopism, ale i mediów misyjnych w ogóle.

Fabio Ciardi OMI

SANT'EUGENIO DE MAZENOD E LA STAMPA MISSIONARIA (Św. Eugeniusz de Mazenod, a czasopisma misyjne)

Nella sua lunga vita sant'Eugenio de Mazenod ha avuto più volte a che fare con il giornalismo del tempo. Già gli inizi dei Missionari di Provenza sono seguiti con calore e affetto dal giornale *L'Ami de la Religione et du Roi*, fondato poco prima, nel 1814¹. Considerando la dettagliata descrizione di tante delle prime missioni predicate dalla giovane Società, si può presumere che lo stesso de Mazenod abbia contribuito alla stesura degli articoli fornendo informazioni utili. Memorabili le controversie nelle quali, divenuto vescovo di Marsiglia, si è trovato coinvolto, assieme all'episcopato e alla Chiesa di Francia, con due pubblicazione famose, *L'Univers* e *La Correspondence de Rome*². Mostrava la sua simpatia per i giornalisti cattolici, teneva in considerazione i servizi da loro resi alla Chiesa, ammirava i loro talenti così come l'impegno, che cercava di incoraggiare. Allo stesso tempo avrebbe voluto che, in mezzo alle forti polemiche le li agitavano, sapessero « modificare idee troppo assolute e sacrificare certe modalità del dibattito »³.

In questo nostro contributo ci soffermiamo soprattutto sul rapporto di sant'Eugenio con la stampa missionaria.

1. LA VOCAZIONE MISSIONARIA

Possiamo individuare l'inizio di questo rapporto con la stampa missionaria, con il periodo degli studi al Collegio dei Nobili a Torino. È qui che, ragazzo di poco più di 10 anni, si appassiona alla lettura delle *Lettres édifiantes*. Stando alla testimonianza del suo biografo, Toussaint Rambert,

ancora da giovane, a Torino, nel periodo della prima comunione, Eugenio de Mazenod aveva sottomano le *Lettres édifiantes*, che vi ha letto con avidità febbrale le relazioni dei missionari della Cina e del Giappone. Il suo carattere ardente e portato alle cose grandi, si infiammava a tale lettura; si sentiva pieno di entusiasmo nella prospettiva delle conquiste da fare a Gesù Cristo...⁴

¹ Zob. Y. Beaudoin, *Eugène de Mazenod, Aix et Marseille, dans le journal L'Ami de la Religion et du Roi de 1815 à 1830, « Oblatio »*, 1 (2012), s. 439-452.

² Zob. J. Leflon, *Eugène de Mazenod, Évêque de Marseille, Fondateur des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, 1782-1861*, Paris, Librairie Plon, III, 1965, s. 336-357.

³ Zob. F. A. Dupanloup, *15 giugno n. 1852*, in *Massilien. Beatificationis et Canonizartionis Servi Dei C. I. E. de Mazenod... Inquisitio historica*, Romae, 1968, s. 469.

⁴ T. Rambert, *Vie de Monseigneur Charles-Joseph-Eugène de Mazenod, évêque de Marseille*,

La lettura delle *Lettres édifiantes et curieuses*, scritte e pubblicate dai Gesuiti, continua a Venezia, grazie alla frequentazione del giovane sacerdote don Bartolo Zinelli di spiritualità gesuitica, che ha speso tutta la vita per la restaurazione della Compagnia di Gesù, allora soppressa. Nella *Oraison funèbre de Monseigneur Charles Eugène de Mazenod*, il vescovo J. Jeancard, a lungo confidente del Fondatore degli Oblati, ha scritto in proposito :

In quel periodo leggeva, assieme ad autori dell'antichità profana, anche libri ecclesiastici, tra i quali la celebre raccolta delle lettere edificanti sulle missioni estere. Il suo cuore si infiammava a queste letture come un braciere di zelo, dove bruciava il fuoco sacro che forma gli apostoli⁵.

Le *Lettres édifiantes et curieuses écrits des missions étrangères*, erano una raccolta delle relazioni dei missionari Gesuiti. Eugenio ha forse avuto tra le mani l'edizione pubblicata nel 1780-1783 in 36 volumi⁶. In quegli anni erano molto note. René Châteaubriant se ne servì abbondantemente per comporre il suo *Génie du Christianisme* del 1802, opera che l'allora ventenne de Mazenod lesse immediatamente, con senso critico ed esprimendo le sue riserve⁷. Le edizioni e riedizioni delle *Lettres* si moltiplicarono soprattutto a partire dal 1808. Ad esse si aggiunsero le *Nouvelles Lettres édifiantes des Missions de Chine et des Indes orientales*, pubblicate più tardi dalle Missioni Estere di Parigi in otto volumi, dal 1818 al 1823.

Il primo rapporto con la stampa missionaria di sant'Eugenio è quindi quello di lettore assiduo e appassionato, premessa per ogni tipo di scrittura.

fondateur de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Tours, Mame, 1883, I, s. 157.

⁵ Zob. J. Jeancard, *Oraison funèbre de Monseigneur Charles Eugène de Mazenod...*, « Missions OMI », 17 (1879), s. 114-115. Più tardi, nel suo libro di ricordi, Jeancard riprende la descrizione di quelle letture: cf. *Mélanges historique...*, Tours, 1872, s. 68; zob. H. Charbonneau, *On dit qu'il a lu les „Lettres édifiantes”*, « Kerigma », 9 (1975), s. 117-125.

⁶ St. Ignatius had devised a system of correspondence: every Jesuit having authority had to write regularly (Constitutions, nn.674, 790). There were then two types of letters, Lettres d'affaires (business letters), which dealt with people and problems to solve, and the other (the „edifying”) who spoke of the apostolate, its development and his achievements. These last letters were copied and circulated among friends, clergy and various benefactors. Since the apostolic activity, both in Europe and abroad, depended on the generosity of benefactors, it was important to inform them regularly about what was being done with their donations. They met with great success and contributed a lot to open up Europe to other continents.

⁷ Nelle sue note ha lasciato scritto : « M. de Chateaubriand se propose de convertir des incrédules... Il croit qu'il faut appeler tous les enchantements de l'imagination et tous les intérêts du cœur au secours de cette même religion... il parviendra peut-être à intéresser pour une religion aussi aimable, mais il faudra toujours en venir à prouver qu'elle vienne de Dieu... on veut des preuves solides et non des petites raisons de convenance » (*Remarques sur l'ouvrage institué Le Génie du Christianisme*, Aix, 1805. Archivio generale OMI, Roma, DM 11-5).

2. IL PROSPECTUS PER LE MISSIONI E LE NOTIZIE SULLA FONDAZIONE

In vista della fondazione dei Missionari di Provenza (ormai sant’Eugenio ha ormai 33 anni) egli passa da lettore a scrittore. Per suscitare la generosità dei fedeli, compose un *Prospectus pour les missions*, per essere diffuso nella diocesi di Aix. Potrebbe essere considerato il primo tentativo di coinvolgere le persone a largo raggio nel proprio progetto missionario. Prima di distribuirlo, lo sottoposa alle osservazioni dello zio M. Roze-Joannis, sindaco di Grans. Questi non si limitò a delle osservazioni, ma lo rimaneggiò completamente e lo inviò al nipote il 4 novembre 1814, scrivendogli: «Caro amico, trovo questo programma un po’ pesante». Sant’Eugenio, pur essendo un ottimo oratore, agli occhi dello zio non era anche un buon giornalista.

Non possediamo il testo stampato e non sappiamo neppure se esso fu dato realmente alle stampe. Agli Archivi generali OMI di Roma si trova il testo rielaborato di Roze-Joannis e un documento intitolato *Mission de Provence*, scritto da mano ignota, tra l’ottobre 1815 e il gennaio 1816, sul cui dorso si trova l’annotazione della mano del Fondatore: *Prospectus pour les Missions*. Probabilmente si tratta della copia inviata a Roze-Joannis o del testo definitivo da distribuire ai fedeli⁸.

Ciò che colpisce leggendo lo scritto di sant’Eugenio è la volontà di coinvolgere l’intero popolo di Dio in un progetto missionario. Inizia con l’analisi della situazione dolorosa della Chiesa del proprio tempo e la necessità di porvi rimedio, con parole che riprenderà nella futura Regola:

Poiché lo stato deplorevole nel quale si trova la religione nelle nostre campagne, i cui abitanti sembra aver rinnegato la fede dei loro padri, ha vivamente toccato diversi ecclesiastici che si sono resi conto della gravità della piaga, essi hanno deciso di consacrarsi interamente all’opera delle Missioni, per cercare di riportare le genti ai principi religiosi...

Segue la proposta concreta delle missioni e di una comunità di missionari:

In questa grave situazione, si è pensato che occorreva ricorrere al solo mezzo che l’esperienza ha provato essere quasi sempre efficace, il ministero dei Missionari... gli ecclesiastici che vi si dedicano... sono attratti dal pensiero di radunarsi gradualmente in gran numero, in modo che gli uni possano dedicarsi alla preghiera, allo studio, alla meditazione delle sante verità, mentre gli altri si spanderanno nei paesi, per annunciarvi la Parola di Dio e far rinascere la pratica dei precetti evangelici.

Giunge infine l’appello alla generosità, quale espressione di un amore sincero per la religione e, dopo aver segnalato le preghiere che si fanno per i benefattori, il *Prospectus* si conclude con un “formulario di sottoscrizione” per

⁸ Zob. J. Pielorz, *Nouvelles recherches sur la fondation de notre Congrégation*, «Missions O.M.I.», 83 (1956), s. 233-237.

contribuire alle spese dell'acquisto e risistemazione della casa dei Missionari di Provenza, fondato nell'antico convento delle Carmelitane.

La richiesta di sant'Eugenio non rimane senza risposta. Un benefattore si dichiara disposto a prestare 12.000 franchi senza interesse per un anno. Lo zio Roze-Joannis promette di inviare 300 franchi. Anche i giovani dell'Associazione offrono il loro contributo.

Una volta dato il via all'esperienza dei Missionari di Provenza ne viene subito data notizia sul *Mémorial religieux, politique et littéraire*, del 31 ottobre 1815, un giornale fondato da appena due mesi, che avrà vita breve. I primi sviluppi dell'attività missionaria della sua Società ad Aix sono seguiti, come abbiamo accennato, da *L'Ami de la Religione et du Roi*.

Ma presto la stampa tace. Ciò a cui de Mazenod è ormai sempre più interessato non è la parola scritta, ma l'annuncio della Parola.

3. LA PAROLA PRIMA DELLO SCRITTO

«Gli Oblati di Maria Immacolata hanno ricevuto, come gli apostoli, la missione non di scrivere, ma di predicare: *Evangelizare pauperibus misit me*. Essi vi sono rimasti fedeli. Il numero delle missione e dei ritiri che hanno predicato sorpassa di molto quello dei libri che hanno scritto». Queste parole, con le quali M. Bernad apre la raccolta bibliografica dei primi cento anni della Congregazione, esprimono appieno la convinzione che animava sant'Eugenio⁹.

Egli era l'uomo della parola. Prima di tutto perché credeva nell'efficacia sacramentale dell'annuncio missionario. Considerava le missioni come l'autentico annuncio della Parola, affidato da Gesù ai suoi apostoli:

sono la stessa predicazione che Gesù Cristo aveva imposto ai suoi Apostoli che l'hanno fatta risuonare in tutto l'universo (Rom. 10,17-18) (...) insegnano la stessa verità, promulgano le stesse leggi e si realizzano con la stessa autorità, (...) ordinariamente manifestano in modo così ammirabile la potenza della Parola di Dio per illuminare, consolare e salvare le anime che, toccate dalla grazia e docili alla voce dall'Alto, corrispondono alle proposte della divina misericordia.¹⁰

Eugenio era l'uomo della Parola anche perché aveva il dono della parola, dell'eloquenza. La sua predicazione attirava, incantava, trascinava.

Faceva affidamento soprattutto sulla predicazione per la conversione dei peccatori, mentre aveva poca fiducia nei libri. A P. Suzanne che stava componendo un'opera apologetica sulla religione cristiana, *Profession de foi d'un prêtre de Provence*, egli scrive, il 25 agosto 1827:

⁹ *Bibliographie des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Écrits des Missionnaires Oblates: 1816-1915*, Liège 1922, s. 3.

¹⁰ Mandement, 2 janvier 1839.

L'ouvrage que tu as entrepris, parvint-il à être aussi parfait que tu l'espères, sera lu de peu de personnes, si toutefois un imprimeur prend sur lui de l'imprimer; et combien en ramènera-t-il à la vérité? Très peu, infiniment peu, presque point. Tout a été dit, et à moins d'être un de ces hommes rares suscités par Dieu, comme un de Maistre et un Lamennais, on ne convertit pas avec des livres. (...) La grâce de la conversion est éminemment attaché à la parole, c'est la vertu de Dieu; les miracles s'opèrent par elle. Voilà le filet mystérieux, quand il est jeté *in nomine Jesu*. Depuis saint Pierre jusqu'à nos jours, et il en sera ainsi jusqu'à la fin des siècles, c'est par la parole parlée et non par la parole écrite que les nombreuses conversions s'opèrent.¹¹

Il criterio di discernimento che guidava costantemente sant'Eugenio era quello dell'evangelizzazione. Non ammetteva distrazione alcuna dalla predicazione delle missioni al popolo. Tutto il resto gli sembrava una perdita di tempo. Che tutto doveva essere in vista della predicazione: aveva fondato una Società di missionari e tale vuole che fossero i suoi Oblati.

Lo esprime con chiarezza a p. Dassy, uno dei membri più eruditi della Congregazione, particolarmente inclinato alla ricerca storica. Nel 1942 p. Dassy era stato proposto come corrispondente del Ministero della pubblica istruzione « pour les travaux historiques », et l'Évêque de Grenoble allait lui proposer de faire partie d'une commission « pour rédiger une statistique monumentale des plus beaux édifices religieux du diocèse et de tous les titres archéologiques qui peuvent intéresser la foi, l'histoire ecclésiastique, la littérature chrétienne et les arts. »

Ne croyez pas, mon cher enfant – gli scrive sant'Eugenio –, que je me réjouisse de cet honneur ni que je me persuade qu'il peut en résulter la moindre gloire ni le moindre avantage pour la Congrégation. Je dis plus, si je vous connaissais moins d'activité et de facilité pour le travail, je regarderais cet événement comme très fâcheux, parce que vous seriez détourné de votre principal ministère, de celui qui est essentiellement propre à votre vocation et que vous ne pourriez négliger sans manquer à vos devoirs et offenser Dieu. Je conclus donc que si vous vous sentez de combiner les occupations de votre nouvel emploi avec les devoirs de votre vocation, que les recherches que vous serez dans le cas de faire vous servent plutôt de délassement que de travail incompatible avec les missions, les retraites et les études que ce ministère nécessite, en ce cas je vous autorise à répondre à la confiance qu'on vous a témoignée. Mais, mon cher enfant, remarquez bien que vous êtes tenu avant tout à vous sanctifier en avançant dans la perfection. Vous vous adonnerez avec ardeur à des études archéologiques qui nécessiteront des courses, des réunions et beaucoup de temps. Pesez tout cela au poids du sanctuaire et méditez sur le *quid prodest*, etc. (...) si vous vous apercevez que votre piété en souffre, que votre zèle pour le salut des âmes se refroidit, que vous éprouvez q[ue]llque dégoût pour le grand ministère propre et distinctif de votre vocation, laissez tous les livres de science

¹¹ *Écrits oblats*, 7, s. 140-141.

et enfoncez-vous plus que jamais dans la seule étude proprement nécessaire dans laquelle on est assuré de ne rencontrer ni mécompte ni déception.¹²

L’Oblato per sant’Eugenio è prima di tutto un missionario, un predicatore. A condizione che questo ministero, che è quello principale, non ne venga a soffrire, si può anche scrivere per raggiungere, con questo mezzo accessorio, lo scopo che si prefigge la predicazione, che è la conversione dei peccatori e la santificazione delle anime.

4. L’IMPEGNO PER LO STUDIO

Diverso è il suo rapporto con lo studio. Sulla necessità dello studio e della preparazione all’annuncio del Vangelo egli non transige, come non transige sulla priorità della parola proclamata in rapporto a quella scritta. I testi al riguardo sono numerosissimi.

Potremmo cominciare dal progetto iniziale di fondazione. Nella prima lettera indirizzata a p. Tempier, nella quale delinea a grandi tratti il programma della comunità di missionari che egli ha in mente, lo studio appare già come un fattore essenziale per la vita missionaria: «La felicità ci attende in questa santa Società che avrà un cuore solo e un’anima sola; una parte dell’anno la dedicheremo alla conversione delle anime, un’altra al ritiro, allo studio, alla nostra santificazione.»¹³

Nella Domanda di autorizzazione indirizzata ai Vicari generali di Aix, il 25 gennaio 1816, il progetto si articola ulteriormente:

La loro vita è dunque divisa tra preghiera, meditazione delle sante verità, pratica delle virtù religiose, *studio della Sacra Scrittura, dei Padri, della Teologia Dogmatica e morale*, predicazione e direzione della gioventù. (...) Al ritorno dei loro impegni apostolici, rientreranno nella comunità per riposarsi dalle loro fatiche, dedicandosi all’esercizio di un ministero meno difficile e per prepararsi *nella meditazione e nello studio*, a rendere il loro impegno pastorale più fruttuoso per quando saranno chiamati a nuovi lavori.¹⁴

La necessità dello studio torna nell’Atto di visita alla casa di N.D. du Laus, il 22 giugno 1828, dal quale appare in questa comunità «non si studiava per niente. Ora, chi potrebbe esentare da questo dovere sacerdoti, religiosi che non solo devono essere il sale della terra, ma anche la luce del mondo?» Sant’Eugenio spiega con chiarezza le esigenze e le modalità di uno studio serio e adeguato alle esigenze apostoliche:

¹² 29 mars 1842, *Écrits oblats*, 9, s. 184-186.

¹³ 9 ottobre 1815, *Écrits oblats*, 6, s. 7.

¹⁴ *Choix de textes relatif aux Constitutions et Règles O.M.I.*, Rome 1983, s. 20.

Studiare non è accontentarsi di tanto in tanto di leggere qualche libro per pura curiosità e senza frutti duraturi. Per studiare è necessario avere un piano, leggere quanto si connette a questo piano, annotare quanto si legge, aggiungere le proprie riflessioni, consultare diverse opere che confermino, corroborino o chiariscano la materia di cui ci si occupa. Si studia, quando sempre più ci si istruisce nella teologia, quando si approfondiscono le Scritture, quando si compongono i discorsi, quando si preparano le istruzioni per le missioni o per i ritiri. Sarebbe un grosso errore credersi dispensati dallo scrivere perché si sono fatte molte missioni. Su questo la Regola è formale (...) Raccomandiamo al Superiore locale di stare attento a che si studi di più (...)¹⁵

Nell'Atto di fondazione della comunità di N. D. de Lumières, 2 giugno 1837, si prescrive che i missionari dividano il loro tempo, come dalla Regola, «tra la preghiera, lo studio e il servizio spirituale dei pellegrini».¹⁶

Lo stresso negli Atti della visita alla Provincia d'Inghilterra, del 22 luglio 1850: «Dovete concorrere, per quanto spetta a voi, a questo trionfo della verità. Con uno studio approfondito preparate le armi di cui dovrete servirvi. (...) Si tratta di parlare come si deve e vi arriverete solo con lo studio.»¹⁷

Anche nelle lettere ai singoli missionari e ai superiori delle case torna con frequente la raccomandazione a non trascurare lo studio.

Preparate bene le istruzioni, scriveva a p. l'Hermite a Bordeaux, 17 agosto 1852. (...) Nutritevi con buone letture per perfezionare il vostro gusto e consolidare il vostro giudizio. Non pensate al brillante, ma al solido, a ciò che è capito da tutto il vostro uditorio, a ciò che istruisca e rende durevoli le conversioni. Non è un consiglio rivolto a voi personalmente, ma a tutti per un bene maggiore.¹⁸

Al superiore della missione del Canada, p. Honorat, il 26 marzo 1842: «riservatevi sempre un po' di tempo per accudire allo studio e alla vostra santificazione personale all'interno della casa; questo è di rigore.»¹⁹ A p. Arnoux, superiore a Inchicore in Irlanda, il 30 luglio 1858, sant'Eugenio scrive: «Ammiro lo zelo del caro p. Fox, ma penso che sbagli a non riservarsi qualche ora di studio.»²⁰ Stessa raccomandazione a p. Ch. Baret a Bordeaux, il 9 novembre 1856, al quale ricorda «lo spirito della nostra vocazione, che ci vuole apostoli al di fuori e, in certo senso, solitari nelle nostre comunità per dedicarci allo studio e alla nostra santificazione personale.»²¹

¹⁵ *Choix de textes...*, s. 522-523.

¹⁶ *Choix de textes...*, s. 130.

¹⁷ *Écrits oblats*, 3, s. 206.

¹⁸ *Écrits oblats*, 1, s. 95.

¹⁹ *Écrits oblats*, 11, s. 20.

²⁰ *Écrits oblats*, 11, s. 158.

²¹ *Écrits oblats*, 12, s. 25.

Ma è soprattutto con gli studenti Oblati che insiste caldamente non soltanto sulla necessità dello studio, ma anche di coltivare la passione per lo stile. Nelle lettere al loro superiore, p. Mille, il tema è ricorrente. 3 gennaio 1831:

Non raccomanderò mai abbastanza di non trascurare lo studio, non dico quello della teologia e della filosofia, ma anche delle belle lettere. Bisogna combattere gli errori del tempo con le armi del tempo. Sono sempre più sbalordito nel vedere tanti giovani del campo avverso scrivere così bene, con grande arte e talento, per sostenere menzogne e ambiguità di ogni genere. Bisogna darsi anche a questo tipo di lotta. Si conosca bene la propria lingua, ci si eserciti nel servirsene. Sarà tempo impiegato bene. Fate sprizzare il fuoco dalla pietra; perciò è necessario picchiare, la scintilla si ottiene con l'urto.²²

15 aprile 1831 :

Immagino che la parrocchia di Billens vi dia molto lavoro, ma insieme quanto bene non fate! Quel che chiedo è che gli studi non abbiano a soffrirne. Viviamo in un'epoca in cui è assolutamente necessario mettersi in condizioni di combattere le dottrine perverse con mezzi diversi che non siano i soli buoni esempi. (...) Fate che si parli e si scriva bene, inventate qualche esercitazione che faciliti lo studio, favorite le inclinazioni di ognuno. Coltivate il latino.²³

6 giugno 1831:

L'essenziale è che nulla rimanga sotterrato e ognuno traggia vantaggio della parte di talenti che il Signore gli ha affidato. In una parola, ognuno si metta in grado di difendere la verità e il sacro deposito della fede, non soltanto con la preghiera, ma con la parola e con gli scritti, se è necessario (...). Oggi il dovere di ogni soldato di Gesù Cristo è di rendersi pronto a tutto secondo la misura delle sue capacità e dei talenti che il Signore ha voluto affidare a ciascuno.²⁴

Le parole rivolte al superiore del Canada, p. Honorat, il 1 marzo 1844, possono essere considerate la sintesi del pensiero di sant'Eugenio sull'argomento:

In nome di Dio non riempiteci di mediocrità. (...). Che la teologia sia insegnata come si deve e che non si trascuri la composizione perché un missionario non deve convincersi di avere il privilegio di predicare a discapito del buon senso, senza stile, senza metodo e senza dottrina, ecc.²⁵

Appare chiaro, da questi pochi accenni, come a mano a mano che ci si allontana dalle origini e si pone il problema della formazione della nuova generazione di missionari, il Fondatore si rende sempre più conto dell'importanza

²² *Écrits oblats*, 8, s. 1.

²³ *Écrits oblats*, 8, s. 20.

²⁴ *Écrits oblats*, 8, s. 26.

²⁵ *Écrits oblats*, 1, s. 82.

della “forma” con cui va annunciata la Parola di Dio. Lo studio dei contenuti – la filosofia e la teologia – domanda di essere affiancato e sostenuto dallo studio delle lettere. Lo domandano sempre più le esigenze dei tempi. Scrivere appare essenziale per poter riuscire ad esprimersi adeguatamente.

L'esigenza della scrittura si imporrà soprattutto con la diffusione all'estero della Congregazione. Questo per un duplice motivo. Innanzitutto perché il padre di famiglia vuole conoscere dove e come vivono i figli, che non può vedere perché lontani. Chiede ripetutamente che suppliscano con i loro scritti alla sua impossibilità di vederli e di seguirli. Il secondo motivo richiama l'origine del suo primo scritto destinato al pubblico, il *Prospectus per la missione*: favorire le donazioni per il sostentamento delle missioni.

5. LE LETTERE STRUMENTO DI COMUNIONE

A mano a mano che de Mazenod diventa anziano le sue richieste di comunicazione divengono sempre più tenere, insistenti, quasi commoventi. Vuole conoscere ogni dettaglio della vita e dei luoghi dei suoi missionari. Leggendo le lettere che gli giungono dall'America e dall'Africa, ha l'impressione di poterli seguire passo per passo, di condividerne le emozioni, le apprensioni, i disagi, le gioie.

Il più delle volte si lamenta dei lunghi silenzi, delle notizie troppo laconiche, degli spazi vuoti lasciati nel foglio della lettera. Rimprovera ad esempio p. Gerard nel Sud Africa perché, scrivendo sempre all'ultimo momento, quando il corriere sta per partire, lo fa in fretta, trascurando di comunicargli tanti aspetti della vita della missione: « Quand vous devez m'écrire ne vous laissez pas surprendre par le départ de la poste. Prenez-vous à temps pour entrer dans les plus grands détails de vos opérations, jour par jour, si c'est possible. » Non gli basta che gli faccia sapere che ha costruito una piccola chiesa a Saint-Michel, « mais comment est cette église ? Comment êtes-vous logés ? Avez-vous un jardin assez spacieux, quelques terres cultivables ? Je ne vois pas d'ici votre communauté. »²⁶

Parecchi anni prima, il 10 maggio 1848, aveva scritto qualcosa di analogo a p. Faraud nel Canada:

Pourquoi donc, cher fils, quand le p. Aubert m'écrivit, n'ajoutez-vous pas quelques lignes à sa lettre, ou mieux encore pourquoi ne m'écrivez-vous pas directement vous-même pour me parler de vous, et me faire la relation de ce que vous avez fait pour la gloire de Dieu? Deux fois par an, puisqu'il n'y a pas moyen de correspondre plus fréquemment, n'est pas une chose bien pénible, et vous me feriez tant de

²⁶ 4 settembre 1860, *Écrits oblats*, 4, s. 223-224.

plaisir, tant de bien. (...) Réparez, cher enfant, la négligence passée en me préparant votre histoire depuis votre départ pour les missions jusqu'au jour de la date de votre lettre. Vous prendrez pour cela une grande feuille de papier, et vous écrirez menu sur les quatre pages et plus s'il le faut, ou bien vous reprendrez dans une seconde lettre l'histoire où vous l'aurez laissée. Il n'est aucun détail auquel je sois indifférent. Tout ce qui me vient de mes chers enfants m'intéresse au plus haut degré.²⁷

P. Faraud impara così a rispondere alle attese del vecchio padre, come testimonia una lettera che riceve da lui in risposta il 28 maggio 1857:

Je viens de lire, mon cher fils et bien aimé [p.] Faraud, tout au long avec le plus vif intérêt et une attention soutenue, l'admirable relation que vous m'avez adressée de la Mission de la Nativité le 6 décembre dernier. Comment vous exprimer tous les sentiments qu'elle a fait naître dans mon âme. Il m'a fallu d'abord remercier le bon Dieu de son assistance continue et des merveilles qu'il a daigné opérer par votre ministère. Et puis je vous ai pressé en esprit contre mon cœur, touché jusqu'aux larmes de tout ce qu'il vous a fallu souffrir pour conquérir ces âmes à Jésus-Christ qui vous avait revêtu de sa puissance et soutenu par sa grâce au milieu de tant de difficultés. (...) Je vous ai suivi avec anxiété dans ce pénible voyage. Je n'y ai pris avec vous un peu de repos que chez ce bon Beaulieu dont vous avez tant consolé la famille. Mais c'est au Fort où je me suis trouvé vraiment à l'aise malgré l'embaras du bourgeois qui a été de meilleur accommodement que je ne m'y attendais à cause du tour vraiment digne d'un envoyé de Dieu que vous lui avez joué. (...) J'avoue, mon cher fils, que j'ai été étourdi de ce que la grâce de Jésus-Christ a opéré à l'île Orignal, et quoique je n'aie pas pu me représenter assez la topographie des lieux, ni m'expliquer comment à point nommé tous les Sauvages arrivaient les uns après les autres, je me mêlais à cet auditoire attentif qui savait si bien profiter de vos instructions et mettre en pratique vos bons avis. (...) Mais c'est ravissant! Je ne puis vraiment contenir le transport de ma reconnaissance et de mon admiration.²⁸

Pur trascinandolo emotivamente nella propria esperienza, le lettere di p. Faraud non soddisfano tuttavia appieno i desideri di sant'Eugenio, che vorrebbe maggiori dettagli ancora:

Je me perds dans ces glaces où je n'ai point de boussole pour me guider. Je voudrais pourtant vous prouver que je ne suis pas encore mort, tout vieux que je suis, et que je ne cesse de vous aimer étant encore sur la terre comme je vous aimerai tant que je vivrai. Mais laissez-moi vous dire, mon cher enfant, qu'une lettre de vous de temps en temps me comblant de joie et de consolation, me servirait de guide pour vous retrouver dans ces déserts. (...) vous savez toujours à point nommé quand doit passer ce courrier dans les lieux que vous habitez, comment n'en profitez-vous pas pour me donner de vos nouvelles et pour me tenir au courant de ce que vous faites?²⁹

²⁷ *Écrits oblats*, 1, s. 200-201.

²⁸ *Écrits oblats*, 2, s. 154-158.

²⁹ 26 novembre 1858, *Écrits oblats*, 2, s. 212-213.

Sant'Eugenio indicava non soltanto cosa scrivere, ma anche come scrivere. Sembra il direttore di un giornale. Esigeva « des idées claires et précises sur tous les graves problèmes de la mission ».³⁰

Le lettere che inviava e riceveva erano per lui uno strumento indispensabile per conservare l'unità della famiglia, che si faceva sempre più grande e sempre più diffusa.

Que de fois – ha scritto Martin Quéré – n'a-t-il pas rappelé aux missionnaires la grandeur de la vocation apostolique et ses exigences? Que de fois n'a-t-il pas relevé leur courage et mis devant leurs yeux la primauté du spirituel sans lequel l'action missionnaire reste stérile? Que de fois n'a-t-il pas écrit pour unir et cimenter toutes les générosités dans un même élan et pour rappeler à tous qu'ils étaient solidaires de l'effort apostolique de ceux qui se trouvaient aux avant-postes de la chrétienté? Ainsi Mgr de Mazenod a contribué plus que tout autre à créer l'esprit missionnaire de la Congrégation³¹.

6. PROMOTORE DELLE NOTIZIE MISSIONARIE

Vi era un secondo motivo, come accennato, per cui sant'Eugenio esigeva una intensa e dettagliata corrispondenza: per far conoscere a un più ampio ambito di lettori la realtà missionaria degli Oblati, così da sensibilizzarli alle necessità dell'opera della missione e da sollecitare aiuti finanziari per sostenere le spese dei viaggi, il mantenimento dei missionari, lo sviluppo delle opere.

Lo strumento più appropriato si rivelarono gli *Annales de la Propagation de la Foi du XIX*, rivista fondata a Lione nel 1822 dall'*Œuvre pour la propagation de la foi*, con il titolo di *Nouvelles récues des missions*. La rivista prese il nome di *Annales* nel 1825. Si presenta come raccolta periodica di lettere dei missionari e di documenti relativi alle missioni e all'Associazione della Propagazione della fede. Era considerata come la continuazione della collezione *Lettres édifiantes et curieuses*. La rivista aveva una tiratura di 150.000 esemplari nel 1843, che raggiunse le 212.000 copie nel 1861, di cui 130.000 nella sola edizione francese. Era molto letta a causa dell'interesse che suscitavano le lettere dei missionari. Far pervenire alla rivista relazioni scritte dagli Oblati, significava far conoscere la Congregazione e le sue opere.

Sant'Eugenio fu sempre fedele nell'inviare alla rivista le lettere più che belle che riceveva. Una o due furono pubblicate a partire dal 1845, ad eccezione del 1848 e 1853. Nonostante la sua insistenza nel 1854 ne venne pubblicata una soltanto, così come nel 1855. Alla direzione della rivista offriva anche vari

³⁰ A. P. Semeria, 14 mai 1849, *Écrits oblats*, 4, s. 38.

³¹ *La correspondance de Mgr de Mazenod avec les missionnaires*, « Kerigma », 9 (1975), s. 190.

suggerimenti. Il 7 aprile 1846 consigliò ad esempio che gli *Annales* fossero pubblicati con frequenza mensile.

Spesso si lamentava che non veniva dato sufficientemente spazio all'azione missionaria degli Oblati.

J'aurais voulu que l'on n'oubliât pas de citer les noms des missionnaires qui partent pour les missions – scrive ad esempio le 17 janvier 1854. Les diocèses qui nous les fournissent sont surpris quand il n'en est pas fait mention. Je ne dis plus rien au sujet de l'insertion des lettres que j'ai, à différentes reprises, fait passer à Lyon. J'en lis de moins intéressantes. Il me semble que pour l'honneur des divers Ordres connus pour exercer le ministère des missions il faudrait citer à tour de rôle leur correspondance, ne fût-ce que pour prouver qu'ils ne sont pas oisifs.³²

Il 14 aprile 1856 si esprime con ancora più forza :

Le dernier numéro des Annales ne contient encore que des lettres plus ou moins intéressantes des missions de Chine; ne craignez-vous pas défaire un peu trop les affaires de la Ste-Enfance en ne parlant que du pays que l'on fait valoir comme devant absorber tous les fonds destinés pour les enfants, comme si dans les autres missions on ne baptisait pas aussi un grand nombre de ces pauvres petites créatures. Je ne crois pas m'abuser en me persuadant que je vous ai fait passer des lettres peut-être plus édifiantes que quelques-unes de celles auxquelles on a donné la préférence dans les Annales, et elles auraient en outre le mérite de la diversité. On finit par être ennuyé de n'entendre jamais parler que de la Chine, Cochinchine et Tonkin.³³

La lezione fu ascoltata. A partire dal 1858, più lettere di Oblati iniziano ad essere pubblicate ogni anno³⁴. Dal 1843, ogni anno aveva fatto preparare un rapporto particolareggiato sulle necessità delle missioni della Congregazione.

Le lettere inviate ai membri del Consiglio centrale della *Propagation de la foi*, a Lione sono un esempio di « letteratura missionaria », adatta alla pubblicazione. Esse descrivono la vita, le situazioni, le opere dei suoi missionari. Il 17 aprile 1852 addita la loro povertà, quali degni emuli san Paolo:

Des missionnaires qui ont fait vœu de pauvreté, qui sont accoutumés à la simplicité de la vie commune, ne doivent pas être difficiles pour ce qui regarde la nourriture et le vêtement, dont s[ain]t Paul veut que l'ouvrier évangélique se contente. Non seulement ils savent mettre en pratique cette maxime du grand apôtre, mais encore arrive-t-il souvent à plusieurs d'entre eux d'avoir à se soumettre, dans leurs missions, à des conditions bien autrement pénibles. Quand on sait, par exemple, tout ce

³² *Écrits oblats*, 5, s. 253.

³³ *Écrits oblats*, 5, s. 269-270.

³⁴ Zob. N. Kowalsky, *Mgr de Mazenod et l'Œuvre de la Propagation de la Foi*, « Études oblats », 11 (1952), s. 239-260; Y. Beaudoin, *Introduction à Lettres à la Congrégation et à l'Œuvre de la Propagation de la Foi, 1832-1861*, Rome, Postulation générale O.M.I., 1981, *Écrits oblats*, 5, s. XI-XXIV.

qu'endurent de privations ceux des nôtres qui évangélisent les Sauvages du territoire de la Compagnie de la Baie d'Hudson, où ils sont exposés à toute la rigueur des climats polaires et n'ont d'autre aliment que ce qu'on peut se procurer à grand-peine dans ces régions ingrates, l'on est forcé d'admirer la puissance de la grâce, qui les fait surabonder de joie au milieu de tant de sacrifices. Il est juste pourtant de ne point oublier leurs besoins (...). Vu d'ailleurs le nombre et l'importance des missions, la Congrégation des Oblats de Marie Immaculée est, de toutes celles qui travaillent aux missions étrangères, l'une des plus modérées dans ses demandes de secours, et des plus économiques dans l'usage qu'elle fait des aumônes de la Propagation de la foi.³⁵

Il 20 marzo 1850, mette sotto gli occhi dei suoi lettori i bisogni delle missioni dell'Orégon e della Rivière-Rouge:

Vous ne sauriez croire quels sont les besoins extrêmes entre autres des missions de l'Orégon et de la Rivière-Rouge. Dans l'Orégon c'est au point de mourir de faim, les relations que je reçois me montrent les missionnaires réduits à manger pour grand régal des chiens et des loups, à marcher nu-pieds faute de pouvoir se procurer des souliers, et obligés pour se vêtir de couper une couverture pour s'en faire une espèce de soutane. Vous sentez que je n'avais pas négligé de leur faire passer ce qui pouvait leur être plus nécessaire, mais la traversée est si longue pour parvenir à cette extrémité du monde qu'ils ont beaucoup souffert d'une longue attente. Ceux de la Rivière-Rouge vivent dans une atmosphère glaciale, et à de si grandes distances les uns des autres qu'il en coûte énormément pour leur procurer les plus simples aliments. Dieu seul peut tenir compte à ces hommes de sacrifice de tout ce qu'ils souffrent pour sa gloire et le salut de ces pauvres âmes vraiment abandonnées.

La lettera prosegue pregando di pubblicare negli *Annales* i nomi degli Oblati che partono per le missioni:

Il est une chose à laquelle je tiendrais beaucoup et que je ne puis jamais obtenir, c'est que vous vouliez bien faire connaître dans les Annales le nom de nos Oblats de Marie qui partent pour les diverses missions comme vous le faites pour les membres des autres Congrégations. Ce silence est inexplicable pour les pays qui ont fourni des sujets à la Congrégation et ralentit le zèle de ceux qui s'étaient proposé de les suivre. On s'imagine que nous gardons en Europe les sujets qui entrent dans la Congrégation pour se consacrer aux missions des Sauvages ou d'autres infidèles. Je vous prierais donc de vouloir bien ne pas oublier lorsque vous mentionnez le départ des autres missionnaires le nom des missionnaires de la Congrégation des Oblats de Marie Immaculée. Je vais vous transcrire ces noms sur un papier détaché pour que vous puissiez le remettre à la personne qui est chargée de faire ce relevé pour le faire passer à l'imprimeur des Annales.³⁶

³⁵ *Écrits oblats*, 5, s. 239.

³⁶ *Écrits oblats*, 5, s. 217-218.

Ancora il 14 aprile 1856 fa pervenire alla rivista ulteriori documenti che spera siano pubblicati :

Je n'ai pas à insister pour vous prouver que ces pièces, rédigées d'après les documents détaillés transmis, chaque année, par les divers supérieurs des missions, méritent toute votre confiance (...). Nos missionnaires vivent, dans les différents pays où ils se trouvent, de la manière la plus économique, se privant bien souvent non pas du superflu, ce qui est habituel, mais de ce qui serait réellement nécessaire à leur santé. Malheureusement, les pays dans lesquels ils se trouvent, sont sans ressource aucune, et les besoins ne font qu'augmenter à mesure que la mission prend plus d'extension et que le nombre des missionnaires augmente aussi nécessairement (...).³⁷

Il 18 marzo 1845 invia altre due note, preparate da p. Casimir Aubert, sulle missione dell'Inghilterra e del Canada :

Ces deux pièces, rédigées par le R.P. Aubert, fondateur de notre premier établissement en Angleterre et procureur de nos missions du Canada, rempliront, je l'espère, vos vues et vos désirs pour les renseignements et les détails qui doivent être mis sous vos yeux, toutes les fois qu'une allocation est demandée à l'Œuvre dont l'administration supérieure vous est confiée. La connaissance personnelle que ce Père a de nos missions de Cornouailles, les relations spéciales qu'il entretient avec celles que nous avons fondées dans l'Amérique du Nord garantissent, de la manière la plus satisfaisante, l'exactitude de son exposé. Vous pourrez facilement comprendre, Messieurs, par le contenu de ces notes, toute l'importance des diverses missions que la Congrégation des Oblats de Marie Immaculée possède dans les pays étrangers, et combien elles méritent tout l'intérêt de l'Œuvre de la Propagation de la foi, à qui celles de Cornouailles doivent leur existence et dont celles d'Amérique attendent leur développement et leur prospérité.

La lettera continua ricordando la promessa da parte della redazione di pubblicare le precedenti relazioni inviate « sur leurs missions aux Sauvages de l'Amérique septentrionale, avec la notice qui doit servir d'introduction à ces lettres. J'ai des raisons pour désirer que cette publication ne soit pas renvoyée à une autre époque. »³⁸

Il 27 dicembre 1853 segnala un ulteriore evento degno di essere pubblicato sulla rivista:

Sont partis 1. Pour les missions d'Angleterre: en février les PP. Richard et Mounier; en juillet les PP. Bargy et Cooper. 2. Pour les missions du vicariat apostolique de Natal (Afrique Australe): les PP. Barret du diocèse de Tarbes, et Gérard du diocèse de Nancy; le frère Bernard, catéchiste. 3. Pour les missions du vicariat apostolique

³⁷ *Écrits oblats*, 5, s. 271.

³⁸ *Écrits oblats*, 5, s. 177, 179.

de Jaffna, île de Ceylan: les PP. Lacombe du diocèse de Viviers et Rouffiac du diocèse d'Albi. 4. Pour les missions du Canada: les PP. Reboul du diocèse de Viviers et Royer du diocèse du Mans. J'espère également voir paraître dans ce numéro de janvier prochain la notice sur les missions de la Rivière-Rouge dans le diocèse de St-Boniface et sur feu Mgr Provencher, p[remier] évêque de ce siège, que son successeur Mgr Taché de la Congrégation des Oblats vous a adressée il y a quelques mois. Il est bien temps en effet que quelque chose de notre Congrégation paraisse dans les Annales de la Propagation de la foi.³⁹

L'altra lettera dà relazione del viaggio di P. Aubert, partito da Montréal con P. Taché, per iniziare una nuova presenza alla Rivière-Rouge, nel vicariato apostolico della Baia di Hudson.

Ce n'est qu'après deux mois de navigation sur les rivières et les lacs situés vers l'Ouest du Canada, qu'ils sont enfin arrivés à St-Boniface où réside Monseigneur l'Évêque de Juliopolis. À l'intérêt qu'inspire le récit d'un voyage uniquement entrepris pour la gloire de Dieu et le salut des âmes, vient se joindre celui qui naît ici, tout naturellement, du sujet en lui-même. Les pays, dont il est parlé dans la lettre de ce courageux missionnaire, étant encore peu connus du lecteur, sa relation a le double avantage de piquer la curiosité par la description de contrées presque inexplorees, et d'instruire par des notions géographiques qu'on ne trouverait pas aisément dans d'autres livres. D'ailleurs, cette mission de la Rivière-Rouge devant prendre une extension considérable et fournir, par la suite, quelques pages édifiantes aux Annales de la Propagation de la foi, il convient que les associés ne soient point étrangers aux commencements de cette œuvre de zèle et de dévouement et qu'ils fassent connaissance avec les missionnaires appelés à y travailler. Je ne mets donc point en doute que vous ne fassiez paraître, dans un des prochains numéros des Annales, les lettres que je vous envoie aujourd'hui. Il existe divers motifs qui me portent à en demander la prompte publication, sans compter que dans peu de temps j'aurai encore à vous transmettre d'autres relations sur les missions données par nos Pères aux tribus indiennes qui se trouvent dans le diocèse de Québec.⁴⁰

Si potrebbero leggere anche le lettere scritte a la Congregazione di Propaganda a Roma, anch'esse ricche di particolari sull'epopea dei suoi missionari. Ne basterà una indirizzata a sua Eminenza card. Franson:

Forse sarebbe a proposito ch'io dicesse a V. Eminenza il bene che fanno i nostri Oblati di Maria nella missione di Ceylan. Ho ricevuto spesso le più consolanti notizie e pare veramente che il Signore li aiuti in un modo tutto particolare. Sono convinto che hanno ricevuto una certa partecipazione ai miracoli della Pentecoste; altrimenti come spiegare che così presto siano stati capaci di imparare abbastanza lingue così difficili, per istruire e confessare gli indigeni del paese? (...) Sia persuaso, Eminentissimo, che non quattro Oblati ci vorrebbero nel vicariato di Colombo ma

³⁹ *Écrits oblats*, 5, s. 252.

⁴⁰ 12 dicembre 1845, *Écrits oblats*, 5, s. 187.

dieci e più se fosse possibile. (...) Uno di quelli che erano già nel vicariato è morto l'anno scorso santissimamente, vittima del suo zelo per i colpiti dal colera [P. Leydier morto il 16 giugno 1851]. (...) Per conto mio posso assicurarla che sono 4 angeli: per questo il Signore benedice altamente il loro ministero. (...) scriverei un volume se le facessi il racconto dei lavori che tutti i nostri missionari compiono nelle diverse parti del mondo.⁴¹

6. PAROLA E SCRITTI: LA PROPAGANDA DEI PADRI LÉONARD E LAVERLOCHÈRE

Una delle forme più fortunate di comunicazione missionaria sono state le visite dei missionari di ritorno in Francia, o di membri della Congregazione originari dei Paesi di missione venuti appositamente per far conoscere l'opera degli Oblati nelle loro nazioni. Tra i viaggi più famosi, al tempo di sant'Eugenio, quello di p. Jean-Claude Léonard Baveux, tra il 1846-1848, e quello di p. Nicolas Laverlochère tra il 1850 e il 1851.

Sant'Eugenio non conosceva ancora personalmente p. Léonard, nato in Canada. All'inizio si era mostrato un po' diffidente sul successo della sua missione, « cependant – scrive a Mons. Bourget in Canada – nous n'oublions rien pour seconder dans la confiance que Dieu lui a inspirée », e con la tipica sensibilità di giornalista, aggiungeva : « Ne pensez-vous que qu'avant qu'il se présent dans les diverses diocèses, il conviendrait que sa mission fut annoncée dans l'*Ami de la Religion* ?»⁴²

Da parte sua p. Léonard aveva pensato a far stampare un opuscolo sugli Oblati, per distribuirlo durante la sua tournée che, a marce forzate, lo porterà in tutta la Francia, in Belgio, Savoia, Lussemburgo: la parola doveva essere accompagnata in sinergia con lo scritto.

Lo stesso sant'Eugenio poco dopo farà pubblicare una *Notice historique et statistique sur la Congrégation des Miss. Oblats de Mar. Imm., et compte-rendu de l'année 1853-1854*, successivamente riedita per gli anni 1854-1855 e 1857-1858.

Avendo costatato il successo che p. Léonard stava riscuotendo ovunque passava, de Mazenod avrebbe voluto che egli visitasse tutti i seminari della Francia. Era talmente entusiasta che gli chiese espressamente « de repasser partout où vous avez passé pour ramasser votre monde ».⁴³ E il 15 agosto: « Con-

⁴¹ 1 marzo 1853, *Écrits oblat*, 5, s. 61-62.

⁴² Zob. H. Verkin, *La tournée de propagande du Père Léonard*, “Études Oblates”, 26 (1967), s. 63.

⁴³ 10 giugno 1847, *Écrits oblat*, 10, s. 152.

tinuez à jeter les filets. (...) C'est le moment de la grâce il faut en profiter (...) C'est une grande mission qui vous a été confiée, il faut l'accomplir »⁴⁴.

Quando p. Léonard rientrò a Montréal il 20 luglio 1848, dopo 18 mesi passato in Europa, aveva suscitato ben 50 vocazioni per la Congregazione, di cui tre diventeranno vescovi.

Una sinergia ancora più intensa tra annuncio della parola annunciata e parola scritta la si ha nella tournée europea di un altro missionario, questa volta francese, ma sempre proveniente dal Canada, dove aveva esercitato il suo ministero tra gli Amerindiani di Témiscamingue e dell'Abitibi, p. Jean Nicolas Laverlochère⁴⁵.

Era già noto in Francia per la pubblicazione di alcune sue lettere negli *Annales de la Propagation de la foi*. Il 12 dicembre 1845, ad esempio, sant'Eugenio aveva trasmesso, con preghiera di pubblicazione, una di queste lettere dalla quale appariva che « Il a parcouru, cet été, les mêmes postes que l'année dernière, évangélisant sur son passage les Indiens de Témiscamingue , d'Abitibi , du Grand Lac, etc.; partout son ministère a été accompagné d'abondantes bénédictions. » Come sempre de Mazenod era convinto che « Les détails que contient sa narration seront lus avec plaisir par les pieux associés de l'Œuvre de la Propagation de la foi. »⁴⁶

Sant'Eugenio lo chiama infine in Francia a predicare in favore dell'*Œuvre de la Propagation de la foi* (1850-1851). I successi riscontrati furono superiori alle aspettative. Le chiese ovunque giungeva si riempirono: Marseille, Aix, Nîmes, Avignon, Toulon, poi Grenoble, Lyon, Nancy, Paris, ecc. Il Fondatore non finiva di esprimere la sua meraviglia e la sua gioia. Scrive ad esempio a Mons. Guigues, il 10 gennaio 1851:

Bisogna ammettere che questa missione tra i Selvaggi della Baia di Hudson è superiore alle forze della natura umana e per non soccombere è necessario un'assistenza miracolosa e incessante. (...) Non arriveresti a credere il successo ottenuto qui, a Aix e a Tolone da questo bravo p. Laverlochère [missionario del Canada che stava visitando la Francia per parlare delle missioni]: c'è da benedire Dio. (...). C'è qualcosa di soprannaturale nella semplicità di quest'uomo di Dio: a sentire il decano della facoltà teologica di Aix, si vedeva in lui la personificazione del divino apostolato cristiano. (...) M. Polge, professore dell'università, mi diceva poco fa di aver pianto nel sentire e nell'avere sotto gli occhi la testimonianza viva della divinità dell'apostolato cristiano, il successore dei pescatori di Genezaret divenuto come loro pescatori di uomini, uno che rinnovava nella sua persona i prodigi della Pentecoste, ecc.⁴⁷

⁴⁴ *Écrits oblates*, 10, s. 163-164.

⁴⁵ Zob. G. Carrière, *Missionnaire sans toit, le père Jean Nicolas Laverlochère (1811-1884)*, Montréal, 1963, 148 s.

⁴⁶ *Écrits oblates*, 5, s. 187.

⁴⁷ *Écrits oblat*, 2, s. 3-4.

Particolarmente importanti, per comprendere il rapporto tra sant'Eugenio e la stampa missionaria, le relazioni che egli invia in questa circostanza agli *Annales*, in modo che il viaggio di p. Laverlochère, “ce zélé missionnaire des Sauvages”, potesse essere maggiormente seguito. Se comporta come un “corrispondente” della rivista.

Nul doute que ce bon Père ne soit disposé à mettre toute son ardeur et ses forces au service de l’Œuvre admirable dont il comprend toute l’importance pour les missions. (...) Il a déjà commencé à en faire de nouveau les premiers essais autour de Marseille, et pour le moment il se trouve dans le diocèse de Fréjus, où il a été appelé dans le même but. »⁴⁸

Come si può vedere da questi pochi riferimenti alle molte lettere indirizzata agli *Annali*, de Mazenod si rivela non soltanto un infiammato sostenitore delle proprie missioni, ma anche un propagandista d’eccezione. Scrive relazioni lui stesso e soprattutto procura materiale da pubblicare, nella volontà di far conoscere sempre meglio e a più persone possibile l’epopea eroica dei suoi missionari.

P. Martin Quéré ha descritto in maniera appropriata il cuore missionario di sant’Eugenio :

était vraiment missionnaire dans l’âme. Il possédait cet esprit de conquête qui poussait les apôtres à aller toujours de l’avant pour faire progresser le royaume de Dieu. Comme chef d’une Congrégation dévouée aux missions, il garda toujours très vive devant les yeux la sollicitude des territoires confiés à ses fils. L’apostolat, les problèmes des diverses missions, les efforts des missionnaires, rien ne lui était étranger. Il se penchait pour ainsi dire sur chaque chrétienté naissante; il s’informait, il consultait pour pouvoir donner à chacune des directives appropriées. (...) [Il possédait] la hantise du message du Rédempteur à porter au monde, c’est cette charité apostolique qui brûlait dans le cœur de saint Paul et le lançait sur les routes de l’Empire Romain pour gagner les âmes ou Christ. Cette charité brûlait aussi dans le cœur de Mgr de Mazenod. (...) : qui a contribué plus que tout autre à créer l’esprit missionnaire de la Congrégation.⁴⁹

7. GLI INIZI DELLA STAMPA MISSIONARIA OBLATA

Da quando i missionari avevano iniziato a partire per le diverse parti del mondo, sant’Eugenio avrebbe voluto non soltanto che gli scrivessero personal-

⁴⁸ 18 février 1854, *Écrits oblats*, 5, s. 254. Già lo aveva annunciato il 19 novembre 1850, *Écrits oblats*, 5, s. 221.

⁴⁹ *La correspondance de Mgr de Mazenod...*, s. 189-190. Zob. A. Perbal, *La vocation missionnaire d’Eugène de Mazenod*, « Études Oblates », 17 (1958), s. 289-319; tenże, *Eugène de Mazenod reste marqué par sa vocation missionnaire*, tamże, 19 (1960), s. 23-73.

mente, ma anche che facessero conoscere in maniera più ampia possibile, con la testimonianza diretta e con la stampa, i frutti del loro lavoro, in modo da far conoscere a tutti la loro opera dell’evangelizzazione. Ma i suoi missionari erano troppo presi dal lavoro, allora particolarmente duro e difficile, per trovare il tempo per scrivere. Ancora nel 1866, Mons. Taché scriveva:

La main qui, tout le jour, a dû manier la hache, la pioche, etc, n'est pas propre à orner la pensée qu'elle décrit du brillant entourage des formes et des tournures élégantes, sans lequel on ne peut se flatter d'être lu. (...) S'ils ne sont pas écrivains, ce n'est pas le talent qui leur fait défaut, c'est le temps qui manque. Ce sont ces occupations, si multipliées, si accablantes, qui absorbent notre vie et nous permettent à peine de répondre aux nécessités les plus impérieuses, aux devoirs les plus urgents. Les ressources si limitées de nos Missions, les circonstances si exceptionnellement défavorables dans lesquelles nous vivons, la nécessité de dompter même les éléments, de demander sa vie matérielle aux rigueurs du climat, aux aridités du désert, voilà quelques-unes des raisons de notre silence, voilà, si l'on veut, des pages que nous préparons aux plumes de ceux qui nous succèderont.

C'est certainement déjà un grand talent et un grand mérite, au milieu de tant de difficultés, de trouver le temps et les moyens d'instruire ses ouailles, d'apprendre leur langue, d'exercer notre ministère avec le zèle que Dieu a droit de demander à ses apôtres.⁵⁰

Gli Oblati fanno dunque più volentieri la storia che scriverla. Anche ultimamente abbiamo l’esempio di un importante volume sul lavoro tra gli operai di p. Guy Boulanger, un Oblato in Cile al tempo Salvador Allende: l’ha scritto un Gesuita!⁵¹, quasi a confermare un detto sagace che circolava tra gli Oblati: Per un Oblato che lavora occorre un Gesuita che scriva le sue storie.

Nonostante questa « leggenda » della indisponibilità dei missionari a scrivere, sono circa 4.000 i titoli di opere di Oblati recensite nella Bibliografia redatta da Bernad per il primo centenario della loro fondazione.

L’intuizione che mosse sant’Eugenio a scrivere il *Prospetto della missione* rimane oggi più valida che mai. I missionari non possono più svolgere da soli la loro missione, devono saper condividere con gli altri quello che fanno e coinvolgere più persone possibili nella loro opera: la comunicazione, con tutti i mezzi possibili, delle loro esperienze si rivela al riguardo indispensabile.

Soltanto dopo la morte di sant’Eugenio vide la luce, nel 1862, la rivista “Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée”, pubblicata fino al 1975, che pubblicava le relazioni della vita missionaria nel mondo oblato. Ma era indirizzata quasi esclusivamente agli stessi Oblati.

⁵⁰ Zob. M. Bernad, *Bibliographie...*, Ancora 1896, s. 5.

⁵¹ Y. Carrier, *Théologie pratique de libération au Chili de Salvator Allende : Guy Boulanger, Jan Caminada et l’Équipe Calama, Une expérience d’insertion en milieu ouvrier*, Paris, L’Harmattan, [2013], s. 540.

Per la nascita di riviste destinate al più vasto pubblico occorrerà attendere ancora qualche anno. Probabilmente il primo periodico è un mensile legato al santuario tenuto dagli Oblati a Pontmain in Francia, che iniziò le sue pubblicazioni nel maggio 1892. L'anno successivo fu la volta della rivista "Lo stendardo dell'Immacolata", a Ottawa, in Canada. Nel 1896 apparve il primo quotidiano nel Ceylon, oggi Sri Lanka: è il quotidiano dell'isola più antico tuttora esistente.

Alla fine degli anni 1970, un periodo forse tra i più fecondi per le riviste edite dagli Oblati, si contano 91 periodici in lingua francese, 80 in inglese, 14 in spagnolo, 5 in tedesco, 4 in fiammingo, 4 in italiano, 3 in polacco, 1 in ceco. Andrebbero poi ricordate le numerose pubblicazioni in lingue locali, per un totale di 214 periodici.⁵²

Termino citando, ancora una volta p. Bernad, che nell'introduzione alla sua *Bibliographia* afferma: « En écrivant les Oblats ont fait œuvre de missionnaires. Aussi personne ne se plaindra-t-il qu'ils aient fait des livres ; on pourra trouver plutôt qu'ils n'en ont pas fait assez. »⁵³

ABSTRACT

Saint Eugene left thousands of letters, diaries, notes of his talks, and documents. But, he only published the Constitutions and Rules of his institute, and, once he became bishop of Marseilles, his pastoral letters to the diocese.

He was a man of the word, a proclaimer of the Gospel, able to captivate crowds. He believed in the grace which comes from preaching. He was always attentive so that his Oblates would not distance themselves from their mission of proclaiming the word. But, he also encouraged them to take care in their preparation for their ministry through study and writing. With the opening of foreign missions, Saint Eugene understood the value of correspondence and the stories from the life of the missions to keep alive the sense of communion within the congregation and to make known to the entire church the great work of evangelization. From this understanding arose his new interest in publications, which he passed down to his Oblates, so that, for love of the missions, they entered into the world of missionary publication.

STRASZCZENIE

W artykule została przeprowadzona analiza działalności św. Eugeniusza de Mazenoda, który pozostawił po sobie tysiące listów, pamiętniki, notatki z rozmów i inne dokumenty. Opublikował jedynie, w formie zwartej, Konstytucję i Reguły swojego zgromadzenia, a jako biskup Marsylia także listy pasterskie do diecezji.

Był człowiekiem Słowa, głosicielem Dobrej Nowiny, zdolnym porywać tłumy. Wierzył w łaskę, która przychodzi przez głoszenie Ewangelii. Zawsze był wyczulony na to by o obaci nie zdystansowali się od misji głoszenia Słowa. Zachęcał ich także do uważnego przygotowywania się do tej służby poprzez studia i pisanie. Wraz z otwarciem zagranicznych misji Św. Eugeniusz zrozumiał wartość korespondencji i poznania przez nią historię wspólnot misyjnych. Dzięki korespondencji utrzymywał poczucie wspólnoty pomiędzy oblatami i informował Kościół o prowadzonej ewangelizacji misyjnej. Od czasu powstania misji, zainteresował się publikacjami i to zainteresowanie przekazał oblatom. W ten sposób z miłości do misji wkroczył w świat misyjnego dziennikarstwa.

⁵² Zob. V. Dalla Libera, *Giornalismo O.M.I. nel mondo*, Universit Internazionale degli Studi Sociali, Roma 1957-58.

⁵³ *Bibliographie...*, s. 4.

Sergiej Panczenko OMI, Diego Saez Martin OMI

THE BEGINNING AND THE HISTORY OF THE MEDIA CENTRE 2001-2013

Początki, rozwój i historia „Katolickiego Centrum Mediального” na Ukrainie 2001-2013 (Kijów)

The Catholic Media Centre has been solemnly inaugurated on May, 3rd 2001. Its origin in Kiev was indirectly linked to the preparation of the historic visit of His Sanctity John Paul II in Ukraine and to the necessity of the Roman Catholic Church of building a journalistic, informative centre.

This centre was born during the Pope John Paul II's visit in Ukraine. On March, 7th 2004 the Bishop responsible for the media at Ukraine Episcopal Conference named father Pavlo Vyshkovskyi OMI as director of the Media Centre. From that period the work of Oblate Missionaries of Mary Immaculate starts.

P. Vyshkovskyi stated as most important goal for the Church social communications operators the activity for the society's interest and the glory of God. For this reason the Catholic Media Centre (CMC) was provided with a chapel. Furthermore, inside the CMC a tabernacle was built, in front of which the Servant of God John Paul II prayed during His visit at Saint Nicola's Church, that hasn't been returned to the worshippers yet.

Our duty has been to centre our lives and activities on Jesus Christ and to pray always for the social communications operators and the Christian media to let them support the good of society.

Along the years, father Vyshkovskyi was also helped by: father Sergiej Panchenko OMI, who followed him as the director in 2013, Aleksander Zielinski OMI (2011-2013) and Sergiej Zakharchenko OMI (2011-2014).

Under father Vyshkovskyi's direction at the Catholic Media Centre these projects took place:

- “Social communications for Ukrainian children” in St. Alessandro's Church in Kiev, in which about 300 children participated and also annual meetings “Vodograj” for children (800 participants);
- Three-month school for the right use of social communications, in which more than 800 people participated.

After one year the “Pure Hearts Movement” was born, which is now constantly increasing in Ukraine.

The Internet

The web site www.catholic-media.ua, named today www.kmc.in.ua, which at the beginning was visited by 7 people per month has now more than 8.000 visitors each day and about 60.000 per week. The search for “Catholic Media Centre” on Google, in 2010, showed about 141.000 results in Ukrainian and 8.850 in English. Through the CMC website we work hard to support the Catholic Church’s presence on the Internet and to help all the media projects, particularly through:

- Announcements and advertising of the most important events in the Ukrainian churches: conventions, conferences, scientific workshops, festivals and other initiatives;
- Events’ photos and videos;
- Organization of press conferences;

Christmas and Easter TV programmes

From that period on, the CMC started to prepare liturgical programmes from the Vatican II for Ukrainian television for Christmas and Easter, with reporters and church consultants for interviews, and TV or radio programmes of secular social communications (First National Chanel, Chanel 5 and K1) and on the radio (Emmanuel, First National Radio and Radio Maria).

Children magazines

Oblates found “Vodograj” magazine for children from 8 to 14. Since 2007 this magazine has been published monthly also in Russian for all former republics of the Soviet Union. The majority today circulates in Belarus thanks to father Piotr Bielewicz OMI. From 2008 there has also been printed a monthly magazine called “Vodograitchyk”, for children from 7 to 13. Today, monthly two magazines (“Vodograj”, 2500 subscriptions and “Vodograitschyk”, 1500 subscriptions) introduce the most important moral Christian values to the children.

Production

From that period on, not only does the CMC try to organize the Catholic social communication among dioceses, but also to cooperate with others creating its own informative production (videos, audio productions, books publications and web). In these years more than 30 books were printed, the biggest part (more than 20) written by father Vyshkvsyi OMI. The website www.vodograj.org has also been launched.

Radio Creed and Radio Maria

Since 2001 there was Creed radio programme, a catechism radio programme – 20 minutes every Sunday evening on the National Radio 1st channel. From 2004, since oblates became involved in the media, the majority of catechesis was prepared by them. Father P. Vyshkovskyi, S. Panchenko, A. Zielinski and sometimes C. Czop were actively involved in this project.

Radio Creed was the basis to create in 2009 the Ukrainian variation of Radio Maria, the foundation of which, with all the starting documents, had been made by oblates. Now the Radio belongs to Kiev-Zhytomyr diocese and the director is a diocesan priest.

Eternal Word Television (EWTN)

The Ukrainian variation of EWTN was founded by the Oblates Missionaries of Mary Immaculate (under the direction of father Vyshkovskyi). On December, 8th 2011 a oblate community was founded with the goal to evangelize through the media. EWTN began broadcasting on the festival of Immaculate Conception of Virgin Mary.

First week, TV programmes in Ukrainian were available only for 2-3 hours per day, in a TV by cable in Kiev. Now EWTN is in 23 Ukrainian cities and all the programmes are in Ukrainian 24 hours per day. EWTN broadcasts also in the Internet. TV programmes are available every day also on www.ewtn.org.ua.

In 2009 and 2010 father P. Vyshkovskyi OMI, with the community, curated the CMC and EWTN headquarters' building, at the parish of Holy Annunciation of Blessed Virgin Mary, in Kiev. Meanwhile there was the renovation of the old CMC headquarters, transforming it in residence (for the oblate community).

EWTN produced many cartoons and movies, then transformed in DVDs; and also a film about Blessed Jerzy Popieluszko was promoted, that the CMC distributed in more than 3.000 copies. The same work was done with DVDs about Our Lady of Fatima and others. Today about 1 000 people have the chance to participate to in church events, from which they receive strength – among them many still don't know the church. The chance to follow all the events with the Pope like Angelus Domini, His visits and journeys is a big gift.

ETERNAL WORD TELEVISION IN UKRAINE

Statements

Julia Kokyza, Shargorod – Kiev

I came to the capital city to study from another city. For me it's very important to have the chance to come to a quiet place, where nice and welcoming people work, where experts always support you and advise you. It's a place where I can enrich spiritually myself, improve my skills and obtain new ones.

I can surely consider the CMC, where EWTN works, as my second home. Above all, listening to the Pope I can deepen my faith: Octava Dies, Angelus Domini, hearings, Eucharists.

That's why I feel this channel is so important for those people that, for different reasons, can't go to church but can watch Christian TV programmes, and for those who don't have intimacy with the church. I'm a volunteer because God talks to people in various ways, often with non-believers. And for this reason we have the chance to help them, and also to contribute to Christian social communications development. This work, which gives me joy, will not be useless. Thank you also for your prayers that you say every day for us. A prayer is absolutely necessary in everyday life.

Lilia Kovalenko, Detroit (USA) – Kiev

In EWTN there is the merciful Love of God, which is the gift that strongly helped me to come back on faith path. EWTN has deeply changed my life. While living in the US, in 2004, I used to watch Mother Angelica TV programmes, talking about Truth, and this touched my soul deeply. She used to talk about this joyful Truth, with sense of humour and her simple nature. In that period I experienced doubts and difficulties and I could do nothing. I've lived in a complete darkness. But Mother Angelica and other EWTN programmes helped me to understand that my way of living was not the one God had planned for me and through Holy Ghost EWTN gave me a new perspective, gave sense to my life and the courage to change my life, to be more authentic and stay with God. I'm grateful because through EWTN I can all liturgical celebrations officiated by the Pope. Benedict XVI has been for us a great gift and he strengthened faith very well. And with Francis I'm completely enthusiastic.

A non-believer (worshipper), unknown USA

I want to thank you because you have saved my life. Three years ago I arrived at the conclusion that all was lost and my life was without sense. My wife started watching a programme with Mother Angelica on EWTN. I don't remember well what she told, it was related to my life and the function it should have had. I thought about those words and I understood that I have a reason to live.

EWTN present situation (personal situation)

Operators: Diego Saez Martin OMI, director is Serhiy Panchenko OMI, Sebastian Jankovski OMI, Sr. Barbara Zavalska, Serhiy Pivkopa, Ludmila Nicolska, Olena Misina, Ivan Koval, Tycholis Mukola. Volunteers help professionally, but also pray.

Today the TV can be seen in 23 Ukrainian cities and in 20 network by cable. EWTN can be seen by citizens of Kiev, Bojarka, Vyshneve, Zhytomir, Rivne, Chmelnicki, Lviv, Zaporizzia, Shepetivka, Kamienec-Podolski, Sevastopol, Simferopol, Dnipropetrovsk, Berdytchev, Ivano-Frankivsk, Tchervonograd, Sosnivka, Girnika, Obukhiv, Ucrainka, Poltava, Ternopil. We have been constantly working on Ukrainian dubbing of new programmes and on preparing reportages connected with various ecclesial events coverage.

Volunteering

A group of about 100 volunteers vigorously takes part in the activities of the Eternal Word Television. They help with programme translations from English into Ukrainian and with dubbing.

Challenges and development perspectives

Plans of EWTN: to make the channel available in as many places in Ukraine as possible both through cable and satellite networks. Besides, preparations are being made for creating our own programmes in the studio of EWTN, and in the future the Eternal Word Television will broadcast various events in the life of the Church in Ukraine.

Sources:

www.ewtn.org.ua

In the cities where the channel was present earlier the capacity of transmission increased due to the network “Freenet” which renders services under the trademark of “O3”. Presently, the subscriber database of this company encompasses more than 86.5 thousand users.

Since February 13, 2013, the company “Lanet Network” has begun to transmit the EWTN 24 hours a day in Kiev. The company “Lanet Network” is a leading provider in Sviatoshynskyi, Solomianskyi, Shevchenkivskyi and Podilskyi districts of Kiev. Each week the coverage map expands and encompasses new streets and apartment houses in residential communities as well as new cities which we have already mentioned.

PRESENT TIME

In September 2013 Fr. Diego Saez Martin OMI took office as Director of the Catholic Media Centre and EWTN-Ukraine. The whole OMI team was renewed: Frs. Serhii Panchenko OMI and Cyprian Czop OMI completed the new OMI community involved in the media. Two tasks stood before us: to learn how to be an OMI community involved as a whole in the media and to develop new projects in the ever changing world of the mass media.

The first task was our main concern. As far as we know (and we have asked different people in General Administration and Central Government) there is no other OMI community fully involved as a whole in this ministry. So there is no other similar experience we could take as a model in order to keep the good health and spirit of our community life in the world that requires a 24/7 commitment. So we tried to be flexible and to look for a community rhythm that could allow us to live our mission as Oblates of Mary Immaculate. We had to find time for the “oraison” early in the morning instead of the evening, we “created” a “Community Day” on Thursdays: after our work in the office we have one hour of Adoration before the Blessed Sacrament, a good supper and good time of recreation (watching a movie together, for instance) and many other practices that could keep our OMI spirit while we fulfil our exigent duties.

As for the new projects we have

- renewed our web-site (<http://kmc.in.ua>): new interface, new concept, new possibilities. It is visited every day by over 2,000 unique visitors (we can monitor the IPs).
- designed the web-site of the Conference of Latin Bishops and we are responsible of the Communiqués and Press briefings of the Conference (<http://epyskopat.org>).
- created Facebook accounts and other regional social networks that reached over 1,000 followers in only some months (<https://www.facebook.com/catholicmedia.org>).
- made streaming broadcastings of different events of the Roman-Catholic Church in different parts of the country (<https://goo.gl/yIqxYr> and <https://goo.gl/3UDJRc>).

And this is only about our work as the CMC. We should add other activities as EWTN-Ukraine. For implementing new ideas we had to hire new personnel (and to look for funds for it!). During the last 2 years we have:

- Renewed our schedule of programmes.
- Made live broadcasts of every main event with the Holy Father, regular ones (Audiences and Angelus) and non regular ones (visits to hospitals, prisons, meetings, public prayers, Apostolic visits to different countries)...
- Translated new programmes from English

However, our main achievement during this period of time in the field of TV was to obtain permissions from EWTN Headquarters (in Alabama, USA) to start our own production. It was a request that we presented to them from the very beginning of our TV channel. Due to different legal problems it was not possible but finally we received permission for it. Therefore on September 24th, 2015 we broadcast our first programme 100% made in Ukraine: of course, it was Holy Mass from our chapel. From Monday to Friday we broadcast our daily Mass. In the meanwhile we are working (and looking for money!) to put cameras in the Cathedral to broadcast Mass from there on Saturdays and Sundays.

New projects for the future are:

- Documentary series on the persecution of the Catholic Church during the Soviet times: 12 programmes of about 25 minutes showing different important figures during that time and how they lived the persecution.
- Programmes for children on a regular basis
- Short programmes of 5-10 minutes teaching the catechism.

We are missionaries through TV. This is why on one hand we have to look at the past to save the legacy of past generations that kept faith in this lands at the risk of their lives and on the other hand to help to form in faith new generations:

this is why two of our priorities are programmes for children and short teachings of our faith.

Through the Masses and other ceremonies from our chapel and the Cathedral we pretend:

1. To spread the Word of God;
2. To reach those people that till today cannot have the permanent presence of a priest in their village or town (many towns and villages have no priest till today in Ukraine) and to give them the opportunity of participating in the liturgical life of the Church via TV and the Internet;
3. To reach those people interested in faith but not ready yet to go to church.

The cooperation between the CMC and EWTN is crucial for us. We share materials, finances and personnel. For instance, every daily homily is uploaded to our CMC web site and to the CMC groups in Facebook and other social networks.

CONCLUSION

It is well known that the mass media, and the Internet in particular, are compared to a new continent that have emerged during the last years. We are the evangelizers of this Digital New World. Some scholars and some people in the Church (including Holy Father Benedict XVI and Francis, now) are insisting that this “New World” is not “virtual” in opposition to the “real” one but rather it is a “digital” world, nonphysical, however the experiences of sharing, communication, dialogue, etc. are completely real. Thus, the experience of God people can do through the mass media and the Internet maybe is “digital”, but always real for all those who enter our web-sites, read our publications, follow our groups in social networks, who watch our programmes.

This was the vision of Oblates involved in the media for over than the last 10 years, in the Catholic Media Centre at the beginning and in EWTN, too, during the last 4 years.

As the new young “Media community” we are trying to understand how to be a real OMI community ministering to real, physical, people in the Digital New World. We experience God’s support and blessing and it makes us confident to explore new ways of being OMI missionaries through the media.

ABSTRACT

The article describes the origin and the history of the Catholic Media Centre in Kiev, established in 2001 by the Oblates. The Centre’s activities include: magazines (also for children), websites, social media, the radio and Ukrainian version of the Eternal Word Television (EWTN).

The article thoroughly analyses the aims of the CMC, its range, its evangelistic and missionary dimension in Ukraine and the methods of preparation of materials and programmes.

STRASZCZENIE

Artykuł opisuje powstanie, rozwój, a także historię Oblackiego Centrum Medialnego w Kijowie, powstało w 2001 r., aż do roku 2013. W ramach centrum działają czasopisma drukowane, w tym także dla dzieci, portal internetowy, social media, radio, a także ukraińska wersja telewizji EWTN. W artykule szerzej zanalizowano cele działania oblackiego ośrodka medialnego, sposoby przygotowania materiałów dziennikarskich, a także jego zasięg, jak i oddziaływanie ewangelizacyjne i misyjne na Ukrainie.

Pasquale Castrilli OMI

LA STORIA E PRESENTE DELLA RIVISTA “MISSIONI OMI”

Historia i współczesność czasopisma “Missioni OMI” (Rzym)

La storia della rivista Missioni OMI si intreccia inevitabilmente con la storia dell’Italia e con la storia dei Missionari Oblati di Maria Immacolata nella terra di Dante. Dai suoi inizi, 94 anni fa, fino ad oggi il mensile è stato fedele osservatore dei fatti, dei momenti gioiosi e dolorosi vissuti da quanti si sono posti sulla scia di S. Eugenio de Mazenod facendo proprio il suo ideale missionario. Ripercorrendo la storia di questa rivista si può notare anche l’evoluzione dell’ideale missionario diventato sempre più patrimonio di tutta la chiesa.

L’Italia del 1921 è nel periodo appena successivo alla prima guerra mondiale. In quell’anno iniziava la programmazione regolare della radio nazionale, a Livorno nasceva il Partito comunista italiano, a Monza si svolgeva il primo gran premio automobilistico d’Italia di Formula 1, a Milano si inaugurava l’Università Cattolica. Erano anche gli anni dell’ascesa del fascismo di Benito Mussolini che nel 1922, dopo la marcia su Roma, salì al potere.

Anche i missionari Oblati di Maria Immacolata (OMI) in Italia erano impegnati nel periodo successivo al primo conflitto mondiale con la riapertura della Scuola apostolica S. Maria a Vico (Caserta), una miriade di richieste di predicationi e missioni popolari, di esercizi spirituali. Molti reduci di guerra si recavano nelle chiese, tra cui quelle affidate dagli Oblati, per ringraziare la Madonna dello scampato pericolo... Il Capitolo generale OMI del 1920 decretò la nascita della Viceprovincia d’Italia che fu istituita ufficialmente il 21 dicembre 1920. P. Eulogio Blanc, fu nominato primo superiore provinciale. La provincia contava 34 Oblati (20 padri e 14 scolastici) distribuiti in 4 case, 4 novizi e 36 apostolini.

LA VOCE DI MARIA (1921-1929)

La rivista dei Missionari Oblati di Maria Immacolata italiani nacque nel 1921 con il titolo ‘La Voce di Maria’. Erano i primi anni di vita della Provincia italiana e si avvertiva la necessità di un bollettino periodico di informazione “che servisse da collegamento tra le diverse case e desse notizie sulla Congregazione, sulla Provincia, agli amici ormai numerosi nei paesi evangelizzati, alle famiglie degli alunni, ai membri dell’Associazione Missionaria che prendeva allora le prime mosse”¹. Il primo maggio 1921 nasce ‘La Voce di Maria’, la

¹ Zob. G. Drago, *Missionari OMI in Italia e nel mondo*, Editrice OMI 1970, s. 142.

sede della rivista era a Napoli-Chiaia, dove rimase fino al 1933, il primo direttore fu p. Antonio Basile. Si trattava essenzialmente di un bollettino che voleva parlare della missione degli Oblati nel mondo. In un formato tascabile (12cm.x20), copertina azzurra per richiamare l'Immacolata. Nel primo editoriale il direttore spiegava che la rivista desiderava far ascoltare al popolo la Voce di Maria, popolo che gli Oblati desideravano portare a Cristo "per Mariam". All'interno alcune sezioni "La Congregazione degli Oblati di Maria Immacolata", l'"Associazione Missionaria Maria Immacolata", la storia dei santuari mariani, "Granellini di pepe", una pagina con barzellette e frasi divertenti. Una delle rubriche più seguite nei primi anni di pubblicazione fu senz'altro "Sulla brecchia" che riportava notizie del lavoro apostolico degli Oblati: missioni al popolo, predicazione di esercizi spirituali e Quaresimali. Nei primi anni di pubblicazione troviamo anche notizie delle missioni oblate tradotte dalle riviste 'Missions' e dal periodico francese 'Patites Annales'. I toni della scrittura erano entusiastici e in alcuni casi trionfalisticci il che denotava la grande passione missionaria.

Nei primi anni di vita 'La Voce di Maria' fu testimone dell'incremento numerico e apostolico degli OMI in Italia. Fu il tempo in cui trovarono una collocazione le case di formazioni per i futuri missionari. Nel 1921 ebbe inizio il primo corso di noviziato a Roviano (Roma) con p. Cianciulli come primo responsabile. Il noviziato fu trasferito a S. Giorgio Canavese (To) nel 1922 e a Ripalimosani (Cb) nel 1926. Lo Scolasticato, invece, dapprima fu stabilito a Roma, proprio nell'anno scolastico 1921-1922 con 7 scolastici per trasferirsi l'anno successivo a S. Maria a Vico, a Oné di Fonte (Tv) nel 1924 per arrivare definitivamente a S. Giorgio Canavese nel 1926. Il 17 febbraio 1925 la Viceprovincia fu trasformata in Provincia e p. Emidio del Re venne nominato primo superiore provinciale. Gli Oblati italiani in quell'anno erano 51, alcuni dei quali a Ceylon, in Texas e in Canada.

I consensi per la rivista furono numerosi a partire dall'allora superiore generale OMI, mons. Dontenwill. Il vescovo di Monopoli, mons. Migliore ebbe a dire della rivista "sarà la tromba che diffonderà le melodiose e salutari note nelle cento città della Patria"². Dopo il primo anno di vita cresce il numero delle pagine che da 16 passa a 24 e la rivista si arricchisce di buone foto e illustrazioni. Il costo dell'abbonamento nel 1921 era di 5 lire e nel 1922 passò a 6 lire. La rivista veniva stampata presso la Tipografia Forni e Ammirati di Napoli. Il primo numero del 1925 fu rappresentato da un libro di un'ottantina di pagine dal titolo "Per le vie della luce". Si apriva con la benedizione di papa Pio XI con un suo autografo e si chiudeva con un'interessante dato statistico sui Missionari OMI. I vivi in quell'anno erano 2474 Oblati mentre 1220 erano gli OMI

² Tamžé, s. 143.

defunti dall'inizio della Congregazione. "Per le vie della luce" per anni fu una specie di volume di riferimento per quanti volessero conoscere gli Oblati.

Il Sabato Santo 1927, a soli 54 anni, moriva p. Basile che nel frattempo era anche diventato superiore a S. Maria a Vico. Le testimonianze ci parlano di un Oblato con una grande cultura, predicatore, buone capacità di scrittura, insegnante, musicista e organista e soprattutto un uomo dal grande cuore. Purtroppo numerosi erano i problemi di salute che lo assillavano, soprattutto articolari. Aveva molto contribuito anche ai festeggiamenti per il primo centenario della congregazione oblata nel 1926 a S. Maria a Vico. Il numero di giugno del 1927 fu dedicato interamente al ricordo di questo grande missionario, primo direttore de 'La Voce di Maria'.

Dopo un breve periodo di circa sei mesi alla direzione da parte di p. Luigi Rossetti (dal maggio 1927 al 1928), arrivano a 'La Voce di Maria' due Oblati, p. Antonio Capuano di ritorno dalla Scuola apostolica di Urnieta in Spagna (aveva contribuito alla nascita della rivista oblata spagnola) e p. Gaetano Drago che fu nominato direttore. Mentre p. Capuano si occupava della parte tecnica della rivista (stampa, spedizione e diffusione), p. Drago seguiva in particolare i contenuti ed era anche il disegnatore della rivista. Definiva se stesso come "il pupazzettaio della Voce di Maria". Dal numero di gennaio 1928 il formato della rivista cambiò e divenne un po' più grande (16cm.x23). L'argomento centrale era "Maria e le missioni". Anche la veste tipografica migliorava con una buona carta e una copertina sulla quale spiccava la riproduzione della Madonna del Magnificat di Botticelli.

Nel 1927 gli oblati aprono le case di Roma-Prefetti e Palisides Park negli Stati Uniti per la cura spirituale degli italiani emigrati.

VOCE DI MARIA (1929-1954)

Due numeri speciali della rivista (maggio e giugno 1929) furono dedicato al primo giubileo della scuola apostolica di S. Maria a Vico. In particolare il numero di giugno si apriva con la benedizione di papa Pio XI, una lettera di mons. Dontenwill e un messaggio del vescovo della diocesi mons. Di Pietro. Seguiva un articolo dell'avvocato Russo e alcuni versi dello scolastico Francesco Trusso. In una pagina una foto del gruppo di ragazzi presenti nella scuola apostolica attorno alla statua dell'Immacolata. Fu pubblicato anche un libro, il secondo della nuova provincia, dedicato proprio al "Real Convento di S. Maria a Vico sede della Scuola apostolica".

In quell'anno, 1929, avvenne anche un altro fatto. La Corte d'Appello di Napoli segnalava agli Oblati che nel territorio di sua giurisdizione esisteva una rivista con lo stesso nome. Tra le due la rivista Oblata era la più giovane e per

questo le fu imposto di cambiare nome. Fu per questo motivo spuntò l'idea di togliere l'articolo per non cambiare completamente il nome della testata. Il primo numero ad uscire con il titolo 'Voce di Maria' fu nell'agosto-settembre 1929. Nell'editoriale dal significativo titolo "Un processo all'articolo 'la'", il direttore spiegava l'accaduto scusandosi anche del ritardo della pubblicazione. Notevole fu lo sforzo per raccontare ai lettori il lavoro apostolico degli OMI in Canada, Sudafrica e Ceylon. La rivista aveva un buon bilancio economico. Il disavanzo veniva versato anche per la causa di beatificazione di p. Albini.

Nel 1933 la redazione della rivista viene trasferita a Roma, in via dei Prefetti dove gli Oblati si occupavano del ministero nella chiesa annessa, ma anche di insegnamento, predicazione di ritiri e di missioni popolari. Il superiore della casa nel 1933 era p. Gaetano Drago, che aveva preso il posto do p. Giuseppe Ioppolo superiore dal 1927 al 1932. "Voce di Maria" veniva stampata presso la Tipografia Cuore di Maria dei Padri Claretiani. Fu in particolare Antonio Nardini a seguire la sua impaginazione. La grafica di copertina era opera dello scultore Mastroianni, molto conosciuto all'epoca, che pensò ad una cornice con in alto il medaglione della Regina delle Missioni sostenuto da due Angeli. Si intravedeva anche un missionario in viaggio tra i ghiacci polari. A Roma uno dei maggiori collaboratori di 'Voce di Maria' fu p. Alberto Perbal, professore e tra i fondatori della Facoltà di Missiologia all'università Urbaniana. In quegli anni la rivista si avvaleva dell'ottimo materiale inviato dall'agenzia A.R.O.M.I della casa generalizia OMI che produceva notizie e buon materiale fotografico per le riviste oblate. Uno dei collaboratori di p. Drago fu anche p. Lingueglia.

Si affaccia in quegli anni, come collaboratori assiduo della rivista, p. Gaetano Liuzzo che più tardi ne fu anche direttore. Nell'annata 1940, p. Liuzzo iniziava la pubblicazione della rubrica, «Itinerari di luce», interamente dedicata ad esperienze vocazionali. "La nostra rivista era accetta soprattutto per quanto presentava delle nostre missioni estere. – racconta p Liuzzo negli anni '90 – Coati, Carera, Dalla Libera, ed io formammo la prima redazione. Il menabò prevedeva notizie sulle missioni polari, le missioni dell'Asia e del Sud Africa. Non si avevano altre missioni a quell'epoca. La nostra rivista era gradita in quanto faceva conoscere i missionari oblati all'estero. Un altro fine era l'animazione e la coscientizzazione missionaria".

P. Cosentino nella sua storia della Provincia oblati italiana parla di una propaganda oblati "organizzata" a partire dal 1942. Prima di tale data gli Oblati erano conosciuti attraverso la presenza delle case oblate e la predicazione. Questo ministero portò numerose vocazioni soprattutto da Veneto, Molise e Sicilia. Gradualmente la propaganda missionaria divenne più organizzata con un servizio in parrocchie, seminari, mostre missionarie e la produzione di libro. "Voce di Maria" giocò in quegli anni un ruolo importante per fare conoscere gli OMI e le missioni

Al termine della seconda guerra mondiale l'Italia fu attraversata da numerosi problemi, molte città erano state rase al suolo dai bombardamenti, più di 400 mila erano stati i morti. Con il referendum del 2 giugno 1946, gli italiani sancivano la fine della monarchia a l'inizio della repubblica. Nel dopoguerra si assiste ad una lenta ripresa testimoniata anche dalla pagine di ‘Voce di Maria’.

Dal 1945 al 1954 fu direttore della rivista p. Daniele Fusco che prese le redini del mensile nel difficile periodo successivo alla seconda guerra mondiale.

FINO AL POLO (1955-1958)

Cambia per la prima volta sostanzialmente il nome della rivista dei Missionari OMI in Italia. Il nuovo titolo è “Fino al Polo” ed è così giustificato nell'editoriale del numero di gennaio del 1955: “la rivista arriva materialmente fino al polo magnetico ed oltre, ossia fino alla missione più nordica del mondo, Ponds' Inlet. E porta mensilmente e in tutti i cieli l'eco delle molteplici attività civili e religiose dei missionari oblati dalle zone temperate australi, all'equatore e su su FINO AL POLO NORD. Il nuovo sottotitolo ufficiale, che sarà il titolo usuale, pone l'accento su questa immensa vastità di orizzonti”. Gli articoli erano firmati, in quegli anni, da p. Carmelo Conti Guglia, p. Gaetano Drago, p. Giangiacomo Coati. Direttore p. Gaetano Liuzzo che, sebbene diresse per pochi anni la rivista oblata, fu senz'altro uno dei principali collaboratori per lunghi decenni. I suoi primi articoli risalivano alla seconda metà degli anni '30 Probabilmente il primo suo articolo (non firmato) risale al marzo 1940³. L'ultimo articolo è del 1955! 55 anni di collaborazione e scrittura missionaria. Possiamo citare tre rubriche storiche da lui curate. ‘Itinerari di luce’ (dal 1948 al 1954) di cui abbiamo già detto, ‘Semaforo AMMI’ (dal 1948 al 1958) per i laici dell’Associazione Missionaria Maria Immacolata e ‘Angolo nostro’ (dal 1951 al 1955) dedicata ai ragazzi.

Nelle annate di ‘Fino al Polo’ sono presenti anche alcuni concorsi per i lettori. L’abbonamento ordinario annuale costava 400 lire. Non mancano recensioni di libri e qualche inserto pubblicitario. Alla fine del numero di maggio del 1958 una breve notizia annuncia che “col massimo dei punti e con la segnalazione della tesi per la stampa, il p. Vittorio Dalla Libera OMI ha conseguito alla Università Pro Deo a Roma l’11 u.s., la laurea in Giornalismo con la tesi dal titolo Giornalismo Omi nel mondo, relatore prof. E. Lucatello”. La tesi sarà pubblica a puntate sul mensile oblato.

Sarà proprio p. Dalla Libera a prendere in mano il giornale l’anno seguente.

³ Zob. R. Polzell, *Fraternità e ardore missionario. Note biografiche e presentazione degli scritti di p. Gaetano Liuzzo omi*, Pro manuscripto Roma 2005.

MISSIONI OMI (1959)

P. Dalla Libera succede a p. Liuzzo nella direzione del giornale. Il suo nome compare con la dicitura “direttore” per la prima volta sul secondo numero dell’annata 1959. Sulla copertina di quel numero, un eschimese di profilo, intaglia il suo igloo. Nel numero precedente era stata annunciata una novità: “la nostra rivista ha voluto fare qualche novità. – si legge nell’editoriale – Ha messo una veste nuova ed ha rinnovato il titolo. Il nuovo titolo ha la brevità di una sigla, ma dice molto, dice tutto: abbraccia le missioni estere tanto care ai nostri lettori, le missioni al popolo tanto care ai Vescovi, ai Parroci ed ai fedeli che hanno visto i nostri missionari al lavoro, esprime insomma le Missioni degli Oblati nel mondo secondo lo spirito del Fondatore”. Dalla Libera lega per un lunghissimo tempo il suo nome alla rivista oblata italiana. Era arrivato nella redazione già nel 1949.

Per i primi 4 anni, dopo il 1959, si mantennero i due titoli: ‘Missioni OMI’ e ‘Fino al Polo’, ma successivamente fu lasciato Missioni OMI che esprimeva ancora le due finalità presenti sin dagli inizi: Maria e le Missioni. Si cominciò anche la diffusione della rivista soprattutto durante i pellegrinaggi a Lourdes e in Terra Santa (questi ultimi iniziati nel 1964 dopo che Paolo VI visitò la Terra Santa).

In quel periodo sono presenti in pagina anche articoli sul Concilio Vaticano II e sulla presenza dei missionari OMI al grande evento ecclesiale.

Negli anni ’70 Missioni OMI ebbe una notevole impennata quanto a numero di abbonati. Usciva con 52 pagine e, fino al 1988, conteneva un inserto missionario di 16 pagine che aveva una tiratura di 100 mila copie e veniva pubblicato da molte riviste. Uno spazio era riservato alla pubblicità di libri dell’editrice Missioni OMI con le collane “Popoli nuovi” e “Missionari d’avanguardia”. Un interessante questionario inviato ai lettori nel 1969 fotografava la rivista di quegli anni e l’esigenza di migliorare i contenuti e la presentazione grafica. Veniva chiesto di esprimere “un giudizio sulle varie parti della rivista”, di riportare “il titolo di qualche articolo particolarmente interessante”, un giudizio su qualche articolo che “non l’ha interessata affatto”, un parere sulla “veste tipografica” e su qualche argomento che si desiderasse maggiormente trattato.

Nel decennio 1970-1980 l’Italia è solcata da numerosi attentati di gruppi terroristici di destra e sinistra. In quegli anni la congregazione oblata viveva momenti importanti puntualmente riportati sulla rivista: la beatificazione di Eugenio de Mazenod al quale Missioni OMI dedica due interi numeri. Il numero di ottobre 1975 per presentare la figura del De Mazenod e dei Missionari OMI nel mondo e in Italia. Il numero di gennaio 1976 per raccontare la cronaca della beatificazione, l’omelia di papa Paolo VI e numerose fotografie dell’evento. La beatificazione caratterizza molta parte dei contenuti della rivista anche nel 1976.

Nello stesso periodo Missioni OMI documenta anche l'espulsione dei missionari oblati dal Laos che viene tratta in vari articoli, il primo dei quali intitolato "Allontanati senza motivo i Missionari OMI del Laos" pubblicato nel numero di novembre 1975. L'anno seguente un numero speciale di Missioni OMI è dedicato proprio al Laos. Sulla copertina si legge: "Al congiunto o all'amico che parte i Lao legano ai polsi dei figli di cotone (piccola cerimonia del basì) che simboleggiano un vincolo di stima e di affetto che non deve mai spezzarsi. E questo vincolo esiste ancora anche se gli uomini e gli eventi ci hanno separato dal nostro popolo. Perché questo vincolo è Cristo. I Missionari OMI espulsi dal Laos". All'interno viene narrata la cronaca dell'espulsione facendo memoria anche del giorno della partenza di sei oblati italiani al porto di Napoli la sera del 31 ottobre 1957. Il numero di Missioni OMI contiene anche la traduzione di documenti governativi del Laos in cui viene postulata l'edificazione "del regno Lao pacifico, indipendente, neutrale, democratico, unito e prospero" con dodici punti che avrebbero regolato la politica interna del Paese. Pagine intrise di sofferenza per la repentina decisione del governo di espellere gli stranieri e i missionari. Una ferita restata a lungo nella storia della provincia oblatiana.

L'annata 1982 contiene una serie di articoli sul bicentenario della nascita di Eugenio de Mazenod, fondatore degli OMI. Si tratta di interviste immaginarie ad "alcuni personaggi che hanno conosciuto il beato" come mons. Forbin-Janson, vescovo di Nancy, mons. Vtale Grandin, primo vescovo cattolico a raggiungere il circolo polare artico, p. Tempier, primo compagno del fondatore nella fondazione della congregazione oblatiana. L'autore è p. Fabio Ciardi.

Dall'annata 1989 il Movimento giovanile Costruire inizia una proficua collaborazione con la rivista che dura fino ai giorni nostri. Il movimento giovanile, frutto di un lungo apostolato degli OMI italiani tra le giovani generazioni, era stato fondato nel 1988 e raggruppa ragazzi e ragazze collegati con gli Oblati e con il loro carisma missionario.

Con la morte di p. Dalla Libera, il 15 agosto 1992, diventa direttore di Missioni OMI, p. Benito Framarin che aveva già cominciato la collaborazione con il mensile nel 1985.

1993-1997

Negli anni attorno al 1990 l'Italia vive una forte lotta al fenomeno mafioso costato la vita di alcuni magistrati come Paolo Borsellino e Giovanni Falcone in Sicilia. Il 1992 è un anno importante che viene definito dagli storici l'anno della fine della "prima repubblica". Un'indagine della magistratura, definita "mani pulite", smaschera un giro di tangenti, protagonisti parecchi esponenti politici dell'allora governo.

Il numero di ottobre 1992 è dedicato interamente alla figura di p. Vittore Dalla Libera storico direttore della rivista. Viene descritta la sua "giornata mis-

sionaria” attraverso articoli e ricordi. E’ riportata anche una parte dell’omelia pronunciata ai suoi funerali da p. Sante Bisignano. Con il numero di gennaio 1993 cambia, dopo tanti anni, la grafica della rivista e il colore comincia ad affacciarsi anche nelle pagine interne. C’è anche una nuova redazione e una nuova sede a Roma, via Alberico II. Nell’editoriale, si parla di una “nuova rinascita della nostra rivista” e della rivista come “luogo di incontro”. Nell’Assemblea provinciale degli OMI italiani, tenutasi nell’autunno 1994, p. Sergio Natoli presentava una breve relazione sulla rivista Missioni OMI sintetizzando l’identità e gli obiettivi (“nel solco della nuova evangelizzazione”), i destinatari (“laicato che gravita nell’area cattolica prevalentemente oblata”), le finalità (“animazione missionaria, formazione missionaria e comunione per far crescere il senso di appartenenza alla famiglia oblata”)⁴.

Il secondo numero della nuova serie dedica alcune pagine al ministero degli Oblati nelle carceri dando spazio alla testimonianza dei padri Fortunato Muffolini e Sante Ronchi e di altri Oblati nel mondo. In quell’anno p. Paolo Archiati firma una serie di articoli che prendevano spunto dai contenuti dell’enciclica *Redemptoris Missio* di Giovanni Paolo II pubblicata nel 1990. Il numero di maggio 1993 racconta dei 50 anni di presenza dei Missionari OMI a Maratea (Pz).

Dal numero di novembre 1994, Missioni OMI inizia la pubblicazione di una serie di inseriti curati da p. Piergiorgio Piras, sulla figura di S. Eugenio de Mazenod in preparazione alla canonizzazione che avverrà il 3 dicembre 1995. “Lo facciamo – scriveva p. Piras – perché un uomo di questa caratura deve essere conosciuto Pubblichiamo questi fascicoli perché in una società come la nostra vorremmo che tutti imparassero da lui”. Gli inserti verranno raccolti successivamente in una pubblicazione che costituirà uno dei sussidi per accompagnare l’evento della canonizzazione.

Il numero di gennaio-febbraio 1996 è dedicato interamente alla canonizzazione di S. Eugenio De Mazenod, avvenuta a Roma il 3 dicembre 1995. La rivista esce per due anni (1996 e 1997) con una grafica interessante e meno ‘ingessata’. Ogni numero si presentava con 32 pagine. In quegli anni molto del lavoro redazionale veniva realizzato da p. Piergiorgio Piras e successivamente da p. Pasquale Castrilli e p. Dario Centomo.

Nel 1996 Pasquale Castrilli rappresenta Missioni OMI al primo incontro delle riviste missionarie oblate europee che si svolge a Mainz, in Germania, dal 2 al 6 giugno, raccontato qualche mese dopo con un articolo intitolato “L’evangelizzazione di carta”.

⁴ *Comunità di uomini apostolici. Atti dell’Assemblea provinciale (Ariccia, 7-11 novembre 1994)*. Quaderni di Vermicino 30, 1995, s. 135.

Nel numero di agosto-settembre 1997 troviamo un articolo sulla dedicazione di una strada a Palermo, a S. Eugenio de Mazenod.

L'ultimo numero del 1997 ha due pagine centrali con un censimento dei primi indirizzi di posta elettronica di Oblati e comunità e dei primi Siti Web nel mondo oblato. I missionari si affacciavano anch'essi per la prima volta alle nuove frontiere che la rete Internet offriva per la comunicazione.

1998-2003

“Un giornale affabile” è il titolo del primo editoriale firmato da p. Nino Bucca, nuovo direttore di Missioni OMI da gennaio 1998. Nino parla di una rivista per “la famiglia oblata”, una rivista che intende “raccontare il nostro lavoro, i viaggi, le missioni...”. Il numero di giugno di quell’anno racconta dell’ordinazione episcopale di mons Marcello Zago, già superiore generale dei Missionari OMI.

Il dossier del numero di aprile 1998 è sul tema del martirio, esperienza eminente della missione ed è firmato da p. Marcello Zago, superiore generale degli OMI, mentre il numero successivo è interamente dedicato al 30° anniversario della comunità di Marino (Roma) e al 25° di quella di Vermicino (Roma), le due case di formazione dei Missionari OMI in Italia con articoli di p. Santino Bisignano, p. Angelo Capuano, p. Paolo Archiati, p. Fabio Ciardi Il numero di agosto-settembre 1998 è interamente dedicato al Congresso del Movimento giovanile Costruire svoltosi a Lourdes con la presenza di circa 500 giovani.

Il primo numero del 1999 contiene uno speciale su Prato, la città nei pressi di Firenze dove i Missionari OMI erano stati presenti fino al mese di settembre dell’anno precedente nella parrocchia Gesù divin lavoratore. Il numero di aprile annunciava la beatificazione di p. Giuseppe Cebula, oblato martire nel campo di sterminio di Mathausen, proclamato beato il 13 giugno di quell’anno. Allegato al numero di maggio i lettori avrebbero trovato una biografia di questo oblato.

Dal 2000 al 2004 è presente una rubrica intitolata “OMI&Internet” che illustrava, per la prima volta su Missioni OMI, i siti Internet che nascevano e si diffondevano nel mondo oblato a tutte le latitudini. Sono anni in cui si svolgono numerose missioni popolari in Italia, puntualmente riferite da Missioni OMI come ad esempio la missione popolare a Vercelli, a S. Miniato (Firenze), il progetto di Missioni giovanili in Calabria, la Missione giovanile nella parrocchia oblata del SS. Crocifisso a Roma.

Il numero di settembre racconta la Giornata mondiale della Gioventù tenuta a Roma nel corso dell’anno giubilare, mentre l’ultimo numero dell’anno 2000 riferisce dell’Assemblea provinciale degli OMI italiani svoltasi a Frascati (Rm) dal 14 al 17 novembre. Nell’editoriale, il direttore sintetizza i lavori as-

sembrare in cinque punti, mentre all'interno trovano spazio una sintesi delle relazioni delle varie zone oblate italiane e delle missioni di Senegal e Uruguay.

Il numero di aprile del 2001 ha sulla copertina un sorridente mons. Marcello Zago. Il numero è dedicato alla sua scomparsa avvenuta il 1 marzo nel palazzo di Propaganda Fide a Roma. In pagina un'intervista al cardinal Jozef Tomko, prefetto per la Congregazione dell'evangelizzazione dei popoli, il telegramma di papa Giovanni Paolo II, il testamento spirituale di mons. Zago e il ricordo di Oblati e amici del mondo missionario. Il numero successivo contiene il testo di una conferenza intitolata "La spiritualità del dialogo" presentata da mons. Zago nel 1998 all'assemblea plenaria del Pontificio Consiglio per il dialogo interreligioso.

L'ultimo numero del 2001 ricorda i 25 anni della presenza oblate in Senegal con articoli di p. Giancarlo Todesco, p. Enzo Abbatinali, p. Louis Diedhiou e altri.

Gran parte del numero di settembre 2002 è dedicata al Congresso 'Dagli Vita' organizzato dal Movimento giovanile Costruire a Sassone di Ciampino (Rm) dal 23 al 28 luglio. Vari articoli raccontano i contenuti dell'incontro e alcune testimonianze dei duecento giovani partecipanti.

L'ultimo numero di quell'anno ricorda il centenario degli OMI a S. Maria a Vico (Ce), la "culla degli Oblati italiani", facendo memoria del giorno di giugno del 1902 quando due Oblati, i padri Guillot e Destro, misero piede per la prima volta a S. Maria. Gli articoli portano al firma dei padri Angelo Daddio, Carmelo Conti Guglia, Remigio Salzillo, Antonio Coletta e Raffaele Grasso.

Il numero di gennaio-febbraio 2003 ricorda Scolastica Andrich, oblate onoraria, deceduta il 6 gennaio di quell'anno, che aveva dedicato gran parte della sua vita a servizio dei giovani in discernimento vocazionale nella comunità oblate di Marino.

La rivista è molto curata da un punto di vista tipografico, l'abbonamento costa 25mila lire.

Tracciando un bilancio dei sei anni come direttore, nel numero di novembre/dicembre 2003, Nino Bucca racconta come la parte più "entusiasmante" del lavoro sia stata la collaborazione con le Diffusioni grafiche si Villanova Monferrato (Al), tipografia che in quegli anni stampava Missioni OMI.

2004-2011

P: Fabio Ciardi firma il giornale dal numero di gennaio 2004. Aveva cominciato la collaborazione con Missioni OMI già verso il 1970, firmandosi a volte con lo pseudonimo 'Dario Bifaci'. Negli anni attorno al Giubileo del 2000, Fabio aveva curato una rubrica posta in ultima pagina. Ora si trova "catapultato" in prima pagina. Lo racconta nell'editoriale di quel primo numero dove dice che

Missioni OMI è la rivista della “grande famiglia oblata italiana”, “uno strumento di comunione tra tutti, suscitando e tenendo vivo il co-interesse, capace di informare sulla realtà missionaria degli Oblati, in Italia e nel mondo, di formare alla vita missionaria”.

Il numero di gennaio/febbraio 2004 intervista p. Carmelo Conti Guglia OMI che aveva in qualche maniera anticipato i misteri della luce aggiunti nella recita del rosario l’anno precedente da papa Giovanni Paolo II.

Il numero di dicembre 2004 è in parte dedicato al 150° anniversario della proclamazione del dogma dell’Immacolata concezione di Maria con articoli del teologo Piero Coda, di Ivo Beaudoin e di Piergiorgio Piras

In questi anni una buona parte del lavoro redazionale è assicurato da p. Giuseppe Cellucci. Nei contenuti troviamo anche vari articoli (la rubrica ‘carismi in missione’) che illustrano l’impegno missionario di altre congregazioni religiose in contesti non strettamente oblati.

A dieci anni dalla canonizzazione di S. Eugenio de Mazenod, il numero di aprile 2005 è interamente dedicato alla figura del vescovo di Marsiglia, fondatore dei Missionari Oblati di Maria Immacolata con articoli di Jesus Castellano Cervera OCD, Mattias Augè CMF, il card Roger Etchegaray, mons. Claude Champagne, vescovo ausiliare di Halifax, p. Wilhelm Steckling superiore generale OMI.

In un appassionato editoriale del numero di dicembre 2005 il direttore cerca di rispondere a queste domande: “Perché ricevere Missioni OMI, perché leggere Missioni OMI, perché pubblicare Missioni OMI, perché rinnovare l’abbonamento a Missioni OMI”.

Il dossier del numero di dicembre 2006 è dedicato all’apertura della fase diocesana del processo di canonizzazione di p. Mario Borzaga OMI e del catechista Thoj Xyooj Paolo uccisi in Laos nella primavera del 1960, mentre nel numero di novembre 2007 è segnalata la nascita del sito Internet www.marioborzagaita.it.

Nell’editoriale del numero di aprile del 2007, il direttore, p. Ciardi racconta di un seminario che ha tenuto all’Avana, Cuba dal titolo “Il credente e il non credente davanti alla Bibbia”.

P. Giovanni Santolini OMI è sulla copertina del numero di giugno/luglio 2007. A dieci anni dalla scomparsa del giovane missionario avvenuta a Kinshasa (Zaire, ex Congo) Missioni OMI lo ricorda con articoli di p. Paolo Archiati e p. Nino Bucca.

Nel numero di agosto-settembre 2008, p. Gennaro Rosato racconta del quarantesimo anniversario della comunità oblata di Marino che dalla sua nascita, nel 1967, a quel momento aveva accolto circa 400 giovani per un tempo di discernimento vocazionale. Indubbiamente una delle grazie più grandi nella storia dei Missionari OMI in Italia!

L'ultimo numero del 2008 contiene un'intervista a p. Wilhelm Steckling superiore generale OMI sulla partecipazione al Sinodo dei vescovi svoltosi in Vaticano nel mese di ottobre dal titolo "La Parola di Dio nella vita e nella missione della Chiesa".

Le copertine dell'annata 2009 di Missioni OMI presentano una fotografia su uno sfondo colorato, come nel caso degli immigrati (marzo) o dell'Anno Santo paolino (aprile). Il numero di maggio è dedicato in gran parte alla manifestazione culturale e di evangelizzazione 'Mondi Riemersi' dedicata quell'anno alla Repubblica democratica del Congo.

Il primo numero dell'annata 2010 contiene articoli su Guatemala e Ucraina, mentre la copertina del numero di ottobre dello stesso anno è forse una delle più significative di quel periodo. La foto ritrae papa Benedetto XVI sulla papamobile e sullo sfondo p. Wilhelm Steckling e il nuovo superiore generale degli OMI p. Louis Lougen che applaudono e sorridono al papa. Il numero di maggio è dedicato al 150° anniversario della morte di sant'Eugenio de Mazenod con due articoli di Frank Santucci OMI e Redi Maghenzani. La copertina del numero di marzo ha una foto del terremoto ad Haiti. All'interno articoli sulla tragedia e sulla presenza oblata nel Paese.

MISSIONI OMI OGGI

Già da alcuni decenni la rivista ha una collaborazione più stretta con la Procura delle Missioni estere OMI che si occupa della animazione missionaria in Italia e del contatto con i missionari all'estero Attualmente Missioni OMI ha una tiratura media di 3300 copie. Viene pubblicata con 9 numeri annuali di 40 pagine ciascuno. A fine 2011 un numero speciale ricordava i 90 anni della rivista. In quel numero furono ospitati vari interventi tra i quali quelli del card. Francis George, arcivescovo di Chicago, di p. Louis Lougen, superiore generale della congregazione oblata, p. Nicola Parretta allora superiore provinciale, p. Piero Gheddo del Pontificio Istituto Missioni Estere (Pime), già direttore della rivista missionaria 'Mondo e Missione' e p. Giulio Albanese, comboniano, direttore di 'Popoli e Missione' la rivista missionaria edita dalla Pontificie Opere missionarie in Italia.

In questi ultimi anni è cresciuta la copertura di notizie sul lavoro missionario degli OMI in Spagna a motivo dell'unificazione giuridica tra la Provincia oblata italiana e quella spagnola che ha portato alla nascita della "Provincia mediterranea dei Missionari OMI". Il primo numero del 2012 è stato interamente dedicato alla beatificazione dei martiri oblati spagnoli avvenuta a Madrid, a dicembre dell'anno precedente.

Da anni la rivista ha un sito Internet (www.missionomi.it) e un profilo Facebook (www.facebook.com/missionomi) con più di 2000 amici. Il lavoro redazionale e gli incontri di programmazione e verifica avvengono utilizzando

quotidianamente la rete Internet. Gli incontri tra i membri della redazione si svolgono regolarmente via Skype. Tra le priorità di questi ultimi anni è stata avvertita l'esigenza di dare maggior spazio alla 'voce femminile', in una rivista molto maschile. Per la prima volta nella sua storia il grafico che mette in pagina regolarmente Missioni OMI è una donna.

Tra gli anni 2010 e 2012 p. Pasquale Castrilli, attuale direttore, ha condotto un'inchiesta sulla stampa missionaria in Italia pubblicando interviste ad una ventina di direttori e redattori di giornali missionari. Il risultato di questo lavoro è confluito in un libro intitolato "Raccontare il Vangelo o i paesi di missione? Riviste missionarie nell'era di internet" (Progetto 2000/Ed. Missionari OMI, 2014, pp. 160). Una sorta di reportage sull'informazione missionaria in Italia, su quel giornalismo che, specialmente sulla carta stampata, rischia di sparire, senza poter più raccontare esperienze sul campo. Il giornalismo missionario viene definito un "giornalismo di frontiera" fatto, a volte, con pochi mezzi e tanta professionalità, che non ha alle spalle grandi editori o proventi pubblicitari, ma missionari-giornalisti che raccontano la chiesa di frontiera ed in particolare l'impegno dei 9 mila missionari italiani in tutti i continenti. L'introduzione è stata firmata da p. Gigi Anataloni missionario della Consolata e segretario della FESMI (Federazione stampa missionaria italiana). Il libro è stato presentato tra il 2014 e il 2015 in otto città italiane.

Nel mese di settembre 2012 *Missioni OMI* ha organizzato un workshop di giornalismo missionario per i collaboratori della rivista. Il laboratorio si è tenuto presso la Casa provinciale di Frascati (Roma).

Dal 15 al 17 ottobre 2014 *Missioni OMI* è stata presente, con tre Oblati, all'incontro della riviste oblate europee che si è svolto a Poznań (Polonia) 16 anni dopo l'incontro di Mainz. Si può leggere un resoconto sul numero di gennaio-febbraio 2015 a firma di Shanil Jayawardena OMI.

I DIRETTORI DI MISSIONI OMI

Giovanni Basile OMI

Nato a Tortorici (Me), in Sicilia nel 1890, p. Giovanni era uomo di temperamento calmo e posato. Fu apprezzato cappellano militare nel corso della prima guerra mondiale. Insegna a S. Maria a Vico (Ce) dando un forte impulso alla Scuola apostolica e nel 1926 viene nominato superiore di quella comunità. Persona sensibile, intelligente e dotata di grande senso pratico, aveva numerose idee e iniziative. Tra il 1928 e il 1934 fu superiore provinciale della Provincia oblati d'Italia. Dal 1934 al 1940 è superiore a Maddaloni (Ce). Muore dopo aver vissuto una dura malattia. E' stato una pietra angolare della cara Provincia italiana", così si espresse su di lui il superiore generale p. Leo Déschâtelets. Due suoi nipoti entrano nella congregazione oblati, una sorella tra le suore della S. Famiglia di Bordeaux.

Luigi Rossetti OMI

Napoletano, p. Luigi si inserisce tra gli Oblati dopo aver conseguito una laurea in lettere. Fu ordinato sacerdote nel luglio 1925. Per poco più di un anno, tra il 1927 e il 1928, fu direttore della rivista oblata. Il suo impegno principale è stato nell'ambito della formazione dei giovani oblati novizie e scolastici. Dopo essere stato superiore a Ripalimosani (Cb) e S. Giorgio Canavese (To) fu superiore provinciale dal 1940 al 1949. Negli anni del suo difficile provincialato (a causa della guerra e del dopo guerra) furono fondate 12 nuove case e il numero degli Oblati in Italia raddoppiò. Inoltre la giovane provincia oblata italiana si apre all'orizzonte della missione estera. E' morto a Roma a 82 anni nel 1979.

Gaetano Drago OMI

Nato a Galati mamertino (Me) nel 1887 è ordinato sacerdote nel 1912. Fu dottore i filosofia e teologia alla Pontificia Università Gregoriana di Roma. Dopo la chiamata alle armi per la prima guerra mondiale, lo troviamo a S. Maria a Vico (Ce) fino al 1932. Persona intelligente, garbata e ironica, amante dell'arte e lui stesso pittore. Inizia a collaborare alla 'Voce di Maria' già con p. Giovanni Basile e successivamente ne è direttore negli anni della seconda guerra mondiale. Dopo aver terminato l'insegnamento a S. Maria a Vico, si trasferisce a Roma-Prefetti e da lì alla Scuola apostolica di Firenze. Fu economo provinciale e assistente generale della congregazione oblata nel 1947 e superiore della casa generalizia dei missionari OMI di Roma nel 1953. Da lì rientra ai Prefetti dove muore nel 1973.

Daniele Fusco OMI

Era nato a S. Giorgio la Molara (Bn) il 14 maggio 1908. Dopo la Scuola Apostolica a S. Maria a Vico e il noviziato a S. Giorgio Canavese, nel 1924-25, frequenta lo scolasticato prima a Onè di Fonte (Tv) e poi a S. Giorgio Canavese (To). I voti perpetui sono datati 19 marzo 1929 a S. Giorgio Canavese, l'ordinazione sacerdotale il 26 marzo 1932 ad Ivrea. Riceve la prima obbedienza per S. Maria a Vico nel novembre 1932 dove era giunto già nel corso dell'estate di quell'anno. Alla fine di settembre a Napoli viene operato per un calcolo al rene sinistro. Il 20 agosto 1934 partecipa anche lui al ricevimento di sua altezza reale Umberto di Savoia che si reca in visita al Collegio oblato. Nel maggio del 1935 sappiamo di una cura per uno pneumotorace alla clinica Spinelli di Napoli. Trascorrerà un periodo di convalescenza a Maddaloni, mentre nell'ottobre 1936 è a S. M Vico come professore. Nel luglio 1939 il Codex Historicus di S. Maria a Vico segnala quindici giorni di riposo ad Atessa (Ch) insieme a p. Cosentino. Il 17 agosto 1942 parte per Roma dove è chiamato a dirigere 'Voce di Maria', incarico che manterrà fino al giugno del 1954. Nel luglio 1947 viene nominato superiore della comunità oblata di via dei Prefetti. A novembre

1953 è a Pescara-Santuario per pochi mesi. La sua ultima traccia tra gli Oblati è del 1954 a Villalba (Roma).

Gaetano Liuzzo OMI

“Fondatore storico”, amava definirsi, delle Cooperatrici Oblate missionarie dell’Immacolata (COMI), Istituto secolare approvato l’11 febbraio 1987 dalla diocesi di Roma e il 21 novembre 2001 dalla Santa Sede. P. Liuzzo fu un infaticabile missionario, animatore nei seminari diocesani, predicatore, uomo di profonda fede e virtù. Lo caratterizzava una lunga barba che faceva da cornice al suo viso. Era nato in Sicilia nel 1911. Nel 1948 fu nominato direttore nazionale dell’Associazione Missionaria Maria Immacolata (AMMI). Nel 1967 si recò in Ciad dove le COMI avevano iniziato una presenza missionaria. E qualche anno dopo in Uruguay dove le stesse COMI erano da poco presenti. Aveva un grande amore per la Vergine Maria e un profondo spirito di obbedienza verso i superiori. Uno degli scrittori più prolifici sulla rivista Missioni OMI della quale, per pochi anni, fu anche direttore. Muore nel 1993.

Vittore Dalla Libera OMI

Originario del veneto, di Oderzo (Tv), p. Vittore era arrivato agli Oblati dal seminario di Vittorio veneto. Nato nel 1924 era entrato tra gli OMI, con il noviziato, nell’anno 1943-44. Fu ordinato sacerdote il 25 maggio 1948. Gran viaggiatore in Italia e all’estero, dedicò notevole impegno come accompagnatore di pellegrinaggi in Terra Santa. Fu occupato anche nella predicazione e nell’animazione missionaria raccogliendo numerosi aiuti per le missioni oblate. Si laurea in giornalismo all’Università Pro Deo di Bergamo. Dal 1940 la sua residenza fu Roma e per 33 anni fu direttore di Missioni OMI. Fu anche autore di una decina libri.

Benito Framarin OMI

Dopo lunghi anni trascorsi in Canada, dove fu anche direttore di un giornale in lingua italiana, p. Benito rientra in Italia. Tra le comunità di residenza ricordiamo Roma-Prefetti, Maddaloni (Ce) e Aosta. Oltre che direttore della rivista oblate è stato autore di libri e di articoli su numerose riviste. Ricordiamo la sua collaborazione con ‘Il messaggero di S. Antonio’ a Padova. Inizia la direzione di Missioni OMI nel 1992, ma aveva iniziato la collaborazione con il mensile nel 1985. Nel 1986 pubblica il libro I cattivi pensieri di don Smarto: un prete Italiano in Canada (Messaggero Padova), nel quale racconta la sua esperienza in terra nordamericana.

Nino Bucca OMI

Trascorre alcuni anni allo scolasticato oblati di Kinshasa (Congo), come professore e formatore, prima di ricevere la destinazione a Lourdes dove contribuisce

al consolidamento della comunità oblata a servizio del santuario e dei numerosi pellegrini. Dopo il tempo trascorso a Firenze, lo troviamo alla Casa generalizia OMI di Roma dove si occupa del periodico ‘OMI Information’. Notevole l’impegnato nella produzione di CD di musica liturgica e del musical *Aquero*.

Fabio Ciardi OMI

Dottore in teologia presso il Claretianum di Roma nel 1981, Fabio ha nel suo curriculum un’intensa attività editoriale. Collabora con numerose riviste ed è uno degli autori più prolifici su Missioni OMI. Molti dei suoi libri sono stati pubblicati all’editrice Città Nuova. È professore in varie università rimane, apprezzato conferenziere e predicatore di ritiri. Dal 1975 al 1990 è stato formatore presso lo scolasticato oblato di Vermicino (Frascati, Roma). Dirige la rivista ‘Unità e Carismi’ edita in 9 lingue e la rivista di studi oblati ‘Oblatio’. Uno dei suoi libri più famosi porta il titolo I fondatori uomini dello Spirito. Per una teologia del carisma di fondatore (Città nuova 1982, 407 pp.). Il libro è stato anche tradotto in tedesco e spagnola.

Pasquale Castrilli OMI

Al termine degli studi teologici si dedica ad una specializzazione in Missiologia presso la Pontificia Università Gregoriana di Roma. Allo stesso tempo consegne il diploma in Comunicazioni sociali presso il CICS alla Gregoriana con una tesi sulla stampa missionaria. Nel suo ministero si dedica in particolare alla predicazione di missioni popolari e giovanili e alla pastorale vocazionale. Tra i testi pubblicati ricordiamo: La fede si rafforza donandola (Progetto 2000), sulle missioni al popolo Animatore della comunicazione (Ancora, 2005) sulla nuova figura pastorale suggerita dai vescovi italiani a parrocchie e diocesi, Missione Giovani. Idee e testimonianze sull’annuncio (Ancora, 2008) sull’evangelizzazione dei giovani.

ABSTRACT

“Missioni OMI” is the magazine of the Oblates in Italy. It started its publication in 1921 under the title „La voce di Maria” („The Voice of Mary”). The article describes the different steps in the history of the magazine. The changing of title (“Voce di Maria”, “Fino al polo”, “Missioni OMI”), the main contents of the articles. The last part contains a presentation of the ten directors of the magazine. At the present “Missioni OMI” is the oldest missionary magazine founded in southern Italy.

STRASZCZENIE

Artykuł analizuje „Missioni OMI” – czasopismo oblatów we Włoszech. Było wydawane od 1921 r. początkowo pod tytułem „La voce di Maria” („Głos Maryi”). Artykuł opisuje różne etapy historii czasopisma, zmiany tytułu (“Voce di Maria”, “Fino al polo”, “Missioni OMI”), jak i bada zawartość publikacji. Ostatnia część zawiera prezentację 10 redaktorów naczelnych czasopisma. Obecnie “Missioni OMI” jest najstarszym czasopismem w południowych Włoszech.

Marcin Wrzos OMI

**HISTORIA I ANALIZA MISJOLICZNO-PRASOZNAWCZA
„MISYJNYCH DRÓG”,
CZASOPISMA POLSKIEJ PROWINCJI MISJONARZY OBLATÓW
(Poznań)**

**History and missiological-media analysis of “Misjne Drogi”,
a bimonthly of the Polish Province of Missionary Oblates**

Kolejnym, obłackim czasopismem misyjnym w wydawanym w Europie są *Misjne Drogi*. Jest on wydawany od 1983 r. w Poznaniu, przez Polską Prowincję Misjonarzy Oblatów Marii Niepokalanej (oblaci) w formacie A4 o objętości 72 stron, choć starania o jego wydawanie rozpoczęły się w roku 1956. Aktualnie jest dwumiesięcznikiem o nakładzie 28 000 egzemplarzy, a także często odwiedzaną witryną internetową. Początkowo pismo było kwartalnikiem, którego priorytetem była prezentacja działalności misyjnej oblatów. Pierwsze wydanie kwartalnika miało 66 stron, było drukowane w konwencji czarno-białej z dodatkowym kolorem na okładce. Pismo redagował zespół, z którego z czasem wyłonił się redaktor naczelny, o. Alfons Kupka OMI. Już od początku starano się, aby zawarte w nim były nie tylko artykuły popularyzujące, ale i opracowania naukowe z uwzględnieniem: misjologii, ekumenizmu, religioznawstwa, afrykanistyki czy antropologii. Periodyk tworzyły cykle tematyczne: „Listy misjonarzy”, „Wiadomości misyjne”, a także artykuły związane z głównymi tematami poszczególnych wydań. Pismo przez długie lata wyróżniało się analizami misjologicznymi papieskich pielgrzymek misyjnych.

Pierwsze wydanie pisma poruszało temat współczesnej katolickiej koncepcji misji, nowej posługi misyjnej oblatów na Madagaskarze, a także zawierało tekst misyjnego orędzia papieskiego i komentarz do niego¹. Drugie skupiało się na dwusetnej rocznicy urodzin o. Eugeniusza de Mazenoda, założyciela oblatów, szerzej omówiono obłackie zaangażowanie misyjne i misje w Argentynie². Kamерун, jubileusz stulecia Kościoła w tym kraju oraz szeroka relacja i komentarze związane z pielgrzymką Jana Pawła II do Ameryki Środkowej to najważniejsze

¹ Zob. A. Kurek, *Współczesna katolicka koncepcja misji, „Misjne Drogi”*, 1 (1) 1984, s. 3-9; K. Lubowicki, *Jak słowa stawały się czynem*, tamże, s. 10-13; A. Kupka, *Biskup z Madagaskaru*, tamże, s. 14-15; T. Szendziarz, *Sylwetki naszych misjonarzy. Pożegnania*, tamże, s. 16-21; J. Domański, *Ziemia, którą mamy zasiać ziarnem...*, tamże, s. 22-24; A. Kurek, *Jak z ziarna wyrasta ogromne drzewo*, tamże, s. 26-33; H. Dąbrowski, T. Szatkowski, *Dzisiejsze oblicze Kościoła malgaskiego*, tamże, s. 34-36; W. Zapłata, *Pozostał między nimi...*, tamże, s. 37-39.

tematy kolejnego wydania³. Pielgrzymka Jana Pawła II do ojczyzny, duszpasterstwo polonijne we Francji oraz misje w Ugandzie, a także teologiczny problem nowożytnej akomodacji misyjnej zostały szczególnie zaakcentowane w ostatnim wydaniu z tego roku⁴. W ciągu analizowanego roku nakład *Misyjnych Dróg* zwiększył się z początkowych 10 000 do 20 000 egzemplarzy.

Pierwsze wydanie *Misyjnych Dróg* w 1984 r. dotyczy kompleksowo tematów Kościoła w Kanadzie, misji wśród kanadyjskich Indian i Eskimosów w związku z 50 latami posługi wśród nich, a także pracy ewangelizacyjnej wśród polskiej emigracji⁵. Kolejne skupia się na misjach w Azji, a zwłaszcza na Sri Lance, ukazuje misjonarzy slumsów w Kolombo oraz Kościół jako miejsce pojednania. Warto dodać, że od tego numeru pisma pojawia się w nim nowy gatunek dziennikarski: wywiad, który uatrakcyjnią kwartalnik⁶. Trud misjonowania w państwie, w którym jest obecna dyskryminacja rasowa – Republice Południowej Afryki,

² Zob. K. Lubowicki, *Umiał żyć w trudnych czasach*, tamże, 2 (2) 1984, s. 3-7; A. Kupka, *Charyzmat Założyciela*, tamże, s. 10-19; A. Kurek, *II Oblacki Kongres*, tamże, s. 27-28; G. Santolini, *Ewangelizacja misyjna: Jak ją rozumiał i jak realizował nasz Założyciel*, tamże, s. 29-35; W. Zapłata, *Nasza obecność w świecie misyjnym*, tamże, s. 40-47; J. Różański, *Pasterz z La Rioja*, tamże, s. 58-61.

³ Zob. W. Hoffman, *Kamerun – Afryka w miniaturze*, tamże, 3 (3) 1984, s. 2-4; A. Kurek, *Kamerun wczoraj i dziś*, tamże, s. 7-13; M. Czyżycki, *Stulecie Kościoła w Kamerunie*, tamże, s. 14-19; A. Rolek, *Rodziny charakter Kościoła północnokameruńskiego*, tamże, s. 20-25; J. Gerłowski, *Niedziela w Bibemi*, 3 (3) 1984, s. 26-27; W. Zapłata, *Brat Stanisław*, tamże, s. 28-29; A. Kupka, *Sanktuarium Czarnej Madonny w Figuil*, tamże, s. 30-32; M. S. Kuś, *Apostolstwo misyjne Sióstr Służebniczek Śląskich w Kamerunie*, tamże, s. 33-36; P. Latuszek, *Z pamiętnika misjonarza*, tamże, s. 39-47; K. Lubowicki, *Jan Paweł II w Ameryce Środkowej*, tamże, s. 56-61.

⁴ Zob. A. Madej, *Wielka Misja w ojczyźnie*, tamże, 4 (4) 1984, s. 4-14; E. Bogucka, *Uganda – ziemia łzami i krwią zroszona*, tamże, s. 21-23; A. Andrzejczak, *Matka trędowatych z Buluby. Dr Wanda Bleńska*, tamże, s. 24-30; A. Andrzejczak, *Tragedia wczoraj i dziś*, tamże, s. 31-32; A. Kurek, *Ojciec Mateusz Ricci SJ, twórcę nowożytnej akomodacji misyjnej*, tamże, s. 33-36; L. Brzezina, *Początki i rozwój duszpasterstwa polonijnego we Francji*, tamże, s. 49-51; L. Głowiacki, *Duszpasterstwo polonijne Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej we Francji i Belgii*, tamże, s. 52-58; E. Szymeczkko, *Największa przygoda*, tamże, s. 59-61.

⁵ Zob. W. Wojtkowiak, *Kanada*, tamże, 1 (5) 1984, s. 4-6; E. Bogucka, *Kościół w kraju klonowego liścia*, tamże, s. 7-13; A. Kurek, *Secjaliści od misji najtrudniejszych*, tamże, s. 14-21; A. Kupka, *Nasz wielki ambasador o. Leon Mokwa OMI*, tamże, s. 22-27; M. Dąbrowski, *Pięćdziesiąt lat wśród Indian i Eskimosów*, tamże, s. 28-31; L. Głowiacki, *Sekret bezrękiego brata*, tamże, s. 37-39; J. Kowalik, *Oblaci Maryi Niepokalanej w służbie polskiej emigracji w Kanadzie*, tamże, s. 51-57; A. Boczar, *Wśród Rodaków w Kanadzie*, tamże, s. 58-61.

⁶ Zob. M. Zago, *Ewangelizacja Azji*, tamże, 2 (6) 1984, s. 2-7; M. Czyżycki, *Sri Lanka – Czecigodna Najjaśniejsza*, tamże, s. 9-13; E. Bogucka, *Chrystianizacja „Perły Indii”*. *Zakładanie i dojrzewanie Kościoła w Sri Lance*, tamże, s. 14-19; A. Kurek, „*W plomieniach Cejlonu*”. *Udział oblatów M. N. w ewangelizacji Sri Lanki*, tamże, s. 20-25; A. Madej, *Ojciec Andrzej Cierpka OMI misjonarz Cejlonu*, tamże, s. 26-33; R. Tomanek, „*Na Cejlonie przezywałem najpiękniejsze lata mojego kapłaństwa*”. *Rozmowa z o. Emilem Pomykolem OMI, długoletnim misjonarzem na Sri Lance*, tamże, s. 34-38; A. Kupka, *Misionarz slumsów w Kolombo – o. Michał Saverimuthu OMI*, tamże, s. 40-41; A. Madej, *Kościele – ziemia pojednania*, tamże, s. 59-61.

zaangażowanie sióstr zakonnych w misje afrykańskie oraz działalność wśród emigracji polskiej w Szwecji to zagadnienie podejmowane w trzeciej odsłonie pisma w analizowanym roku wydawniczym⁷. W ostatnim jego kwartale redakcja relacjonuje i komentuje drugą podróż misyjną Jana Pawła II na Daleki Wschód. Ukazano w nim rozwój misji obłackich na Madagaskarze, a także scharakteryzowano buddyzm i wartość cierpienia ofiarowanego w intencji misji⁸.

Kolejny rok pracy redakcyjnej autorzy rozpoczynają od refleksji dotyczących ekumenizmu i dialogu z islamem, Papieskiego Dzieła Dziecięcia Misyjnego oraz podróży apostolskiej Jana Pawła II do Szwajcarii⁹. Podróż Apostolska Ojca Świętego do Kanady, opracowanie historii oraz perspektyw Kościoła katolickiego w Indiach, a także szerokie omówienie hinduizmu znalazły się na łamach kwietniowego wydania *Misyjnych Dróg*¹⁰. W kolejnym kwartale kontynuowany jest cykl prezentujący religie niechrześcijańskie. Tym razem jest to konfucjanizm. Zaprezentowano szerzej postać abp. O. A. Romero, a także kolejna podróż apostolska Jana Pawła II do Ameryki Łacińskiej. W opracowaniu przedstawiono wspólnoty kościelne w krajach, w których odbywała się pielgrzymka oraz komentarze po wizycie papieskiej. Miejsce na łamach znalazły też Kościół w Chi-

⁷ Zob. M. Czyżycki, *Republika Południowej Afryki – państwo dyskryminacji rasowej*, tamże, 3 (7) 1984, s. 2-5; E. Bogucka, *Chrystus przychodzi do wydziedziczonych. Rozwój Kościoła w RPA*, tamże, s. 6-11; A. Kurek, *Oblacka misja w RPA*, tamże, s. 12-15; D. E. Hurley, *Trudna droga do pokoju*, tamże, s. 16-20; A. Kupka, *O przeszłości Kościoła w RPA zadecydują Czarni. Rozmowa z ordynariuszem diecezji Kimberley, bpem Erwinem Hechtem OMI*, tamże, s. 20-25; W. Alksnin, *Polskie siostry w Libii. Misja milczenia i świadczenia miłości*, tamże, s. 26-29; R. Cabaj, *Dwustulecie powrotu Kościoła katolickiego do Szwecji*, tamże, s. 43-47; J. Błażejak, *Pasterz Szwecji*, tamże, s. 48-51; R. Basista, *polscy oblaci w Szwecji*, tamże, s. 52-56.

⁸ Zob. R. Szmydki, *Misyjna wartość cierpienia*, tamże, 4 (8) 1984, s. 4-5; A. Kupka, *Druga podróż misyjna Ojca Świętego na Daleki Wschód 2-11 maja 1984 r.*, tamże, s. 6-25; E. Bogucka, *Religie niechrześcijańskie. Buddyzm*, tamże, s. 30-33; A. Kurek, *Katolickie Centrum Studiów nad buddyzmem w Tajlandii*, tamże, s. 4-5; A. Madej, *Tam, gdzie rośnie chlebowe drzewo. Rozmowa z misjonarzem na Madagaskarze o Romanem Krauzem OMI*, tamże, s. 46-54.

⁹ Zob. I. Zawisza – Chrzanowska, *Papieskie Dzieło Dziecięcia Misyjnego*, tamże, 1 (9) 1985, s. 3; M. Czyżycki, *Ku jedności. Podróż apostolska Jana Pawła II do Szwajcarii 12-17 VI 1984 r.*, tamże, s. 4-9; H. Wallhof, *Wizyta*, tamże, s. 10-11; A. Kurek, *Ruch ekumeniczny*, tamże, s. 12-13; E. Bogucka, *Islam*, tamże, s. 14-19; A. Kurek, *Chrześcijaństwo w świecie arabskim*, tamże, s. 20-23; A. Kurek, *Dialog z islamem*, tamże, s. 21-29; A. Kupka, *Karol de Foucauld: „Chcę być bratem wszystkich”*, tamże, s. 30-35; K. Rudnicka, *Żyję wśród muzułmanów w libańskiej wiosce...*, tamże, s. 36-37; A. Andrzejak, *Złoty Jubileusz misjonarki trędowatych dr Wandy Bleńska*, tamże, s. 50-51.

¹⁰ Zob. A. Kupka, *Świętowanie wiary. Podróż apostolska Jana Pawła II do Kanady 9-20 IX 1984 r.*, tamże, 2 (10) 1985, s. 2-11; M. Skwarnicki, *Papież wśród Indian i Eskimosów Kanady*, tamże, s. 12-15; S. Stolarczyk, *Wśród swoich na kanadyjskiej ziemi. 14 IX spotkanie Ojca Świętego z Polonią*, tamże, s. 16-20; A. Kurek, *Kościół w Indiach*, tamże, s. 34-40; E. Bogucka, *Religie niechrześcijańskie. Hinduizm*, tamże, s. 42-47; M. Lederle, *Chrześcijański ruch Abramowy w Indiach*, tamże, s. 48-50; A. Drzwińska, *Czym może być „gandyzm” dla współczesnego świata i człowieka? Bapu*, tamże, s. 51-54; H. Lasocka, *Sikhowie*, tamże, s. 55-59.

nach¹¹. Sintoizm, sytuacja Kościoła w Japonii, pielgrzymka papieska do krajów Beneluksu, jubileusz dziesięciolecia beatyfikacji czterech wielkich misjonarzy to refleksje zawarte w wydaniu kwartalnika opublikowanym na zakończenie analizowanego roku¹². W tym roku pojawił się też dział dla dzieci i młodzieży.

Tradycyjnie tematem styczniowego wydania *Misyjnych Dróg* jest kolejna pielgrzymka Jana Pawła II do Afryki – tym razem na Wybrzeże Kości Słoniowej i do Kenii. Została opisana i skomentowana teologicznie. Na łamach pisma miejsce znalazły Apostołowie Słowian oraz tradycyjne religie plemienne. Opracowanie ekumeniczne zyskał Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, zrelacjonowano również 43. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Nairobi¹³. W kwietniowym numerze bardzo szeroko opracowano i omówiono kolejną podróż apostolską Jana Pawła II, tym razem do Togo, Kamerunu i Republiki Środkowoafrykańskiej. W ramach cyklu dotyczącego religii niechrześcijańskich tym razem ukazany został judaizm, a także zarysowane zostały teologiczne podstawy współpracy misyjnej w Kościele powszechnym¹⁴. Lipcowe wydanie *Misyjnych Dróg*

¹¹ Zob. M. Czyżycki, *Nienawiść nie jest nigdy drogą. Jubileuszowa podróż apostolska Jana Pawła II*, tamże, 3 (11) 1985, s. 2-15; R. E. Rogowski, *Teologia wyzwolenia*, tamże, s. 16-20; J. Kowalik, *Arcybiskup Oskar Arnulfo Romero – głosem cierpiącego ludu salwatorskiego*, tamże, s. 22-25; A. Kurek, *Kościół w Chinach*, tamże, s. 46-52; E. Bogucka, *Religie niechrześcijańskie. Konfucjanizm*, tamże, s. 53-55.

¹² Zob. J. Jarosz, *Znak ubogich w życiu i dziele bł. Eugeniusza*, tamże, 4 (12) 1985, s. 7-10; M. Stroba, *Bł. Eugeniusz de Mazenod oddany bezwarunkowo Kościółowi św.*, tamże, s. 11-14; J. Arlik, *O. Arnold Janssen Błogosławiony Założyciel trzech zgromadzeń zakonnych*, tamże, s. 15-17; J. Arlik, *Błogosławiony misjonarz o. Józef Freinademetz SVD*, tamże, s. 18-20; A. Drzewińska, *Refleksja o życiu i działalności bł. Marii Teresy Ledóchowskiej*, tamże, s. 23-25; W. Popielewski, *Bł. Eugeniusz jest dla mnie wzorem*, tamże, s. 31-33; G. Polak, „*Miejsce odwagę wierzyć w Chrystusa*”. Papież Jan Paweł II w krajach Beneluksu, tamże, s. 46-49; A. Kurek, *Kościół w Japonii*, tamże, s. 51-55; E. Bogucka, *Wielkie religie świata. Sintoizm*, tamże, s. 56-59.

¹³ Zob. W. Hryniewicz, *Jedność i Chwała*, tamże, 1 (13) 1986, s. 2-5; R. Tomanek, *Prawdziwie pokochał Afrykę*, tamże, s. 6-15; A. Kupka, *43 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Nairobi 11-18 VIII 1985 r. Rozmowa z delegatem Konferencji Episkopatu Polski bpem Juliuszem Paetzem*, tamże, s. 16-21; A. Kurek, *Kościół na Wybrzeżu Kości Słoniowej i w Kenii*, tamże, s. 22-27; H. Kowalski, *Widoki jak w Alpach*, tamże, s. 28-30; I. Zawisza-Chrzanowska, *Bracia Sołneczcy*, tamże, s. 50-51; A. Kurek, *Apostołowie Słowian*, tamże, s. 52-55; E. Bogucka, *Tradycyjne religie plemienne*, tamże, s. 56-59.

¹⁴ Zob. M. Czyżycki, *Współpraca misyjna całego Ludu Bożego*, tamże, 2 (14) 1986, s. 2-4; R. Tomanek, *Ojciec Święty w Togo*, tamże, s. 5-8; J. Kowalik, *Togo*, tamże, s. 9-11; J. Urban, *Z pobytu wśród opolskich misjonarzy w Togo*, tamże, s. 12-15; R. Tomanek, „*Przybywam, aby umocnić was w wierze*”. *Ojciec Święty w Kamerunie 10-14 sierpnia 1985 r.*, tamże, s. 16-20; M. S. Kuś, *Na spotkanie z Namiestnikiem Chrystusa*, tamże, s. 21-23; J. Kowalik, *Kamerun*, tamże, s. 25-28; R. Tomanek, „*Chcę dodać otuchy wszystkim, którym leży na sercu świat bardziej sprawiedliwy*”. *Ojciec Święty w Republice Środkowoafrykańskiej 14 sierpnia 1985 r.*, tamże, s. 34-35; J. Kowalik, *Republika Środkowoafrykańska*, tamże, s. 36-37; M. Czajkowski, *Judaizm*, tamże, s. 48-53; A. Kurek, *Dialog chrześcijańsko-żydowski*, tamże, s. 54-57; E. Bogucka, *Jezus w judaizmie*, tamże, s. 58-59.

dotyczyło głównie papieskiej pielgrzymki do Zairu i Maroka. Opisano Kościół w tych krajach. Scharakteryzowane zostały nowe religie: kingbangizm i mobutyzm. Na łamach periodiku ukazano bł. A. Nengapetę oraz współczesną teologię afrykańską¹⁵. W ostatnim kwartale analizowanego roku tematem przewodnim była pielgrzymka Ojca Świętego do Indii oraz postać Matki Teresy z Kalkuty. Opisano wizytę prymasa Polski w ośrodkach polonijnych we Francji oraz scharakteryzowano religioznawstwo jako naukę¹⁶. Nakład pisma wzrósł do 30 000 egzemplarzy.

Medytacja ekumeniczna rozpoczyna pierwszą odsłonę *Misyjnych Dróg* w 1987 r. Tematami przewodnimi numeru są: podróż apostolska Ojca Świętego do Kolumbii, fenomen człowieka w obliczu Boga, a także tematyka powołaniowa i nowa ewangelizacja na przykładzie festiwalu w Jarocinie¹⁷. Sprawozdanie ze Światowego Dnia Modlitw o Pokój w Asyżu to główny temat kwietniowego wydania pisma. Redakcja umieściła w nim opracowania dotyczące bieżącej posługi oblatów w Kanadzie, Paragwaju i Kamerunie. W periodiku znalazła się też refleksja dotycząca źródeł fenomenu religii¹⁸. Papieska encyklika *Redemptoris mater*, a także Jan Paweł II w Azji, Australii i Oceanii to najważniejsze tematy lipcowej odsłony periodiku. Redaktorzy zastanawiają się w nim nad tematem

¹⁵ Zob. G. Polak, *Ojciec Święty w Zairze*, tamże, 3 (15) 1986, s. 6-7; W. Łyko, *Męczennica – Córka Afryki*, bl. *Klementyna Anuarite Nengapeda*, tamże, s. 8-11; J. Różański, *Zair*, tamże, s. 12-16; A. Grabowski, *Praca misyjna Księży Sercanów w Zairze*, tamże, s. 17-19; J. Furczoń, *Polscy Księży Sercanie w Zairze*, tamże, s. 20-21; A. Kurek, *Zairscy Oblaci*, tamże, s. 22-23; G. Polak, „*Dialog pomiędzy chrześcijanami a muzułmanami jest dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek potrzebny*”. *Ojciec Święty w maroku*, 19 sierpnia 1985 r., tamże, s. 24-27; J. Kowalik, *Maroko*, tamże, s. 34-37; J. Urban, *Teologia afrykańska z Kinszasy*, tamże, s. 49-51; E. Bogucka, *Nowe religie*, tamże, s. 55-59.

¹⁶ Zob. M. Kozłowski, *Wielkie spotkanie*, tamże, 4 (16) 1986, s. 5-8; A. Kupka, *Pielgrzym pokoju*, tamże, s. 9-17; W. Góral, *Diplomata Pana Boga*, tamże, s. 18-21; Matka Teresa z Kalkuty, *Chory, ubogi, niechciani – to Chrystus*, tamże, s. 22-24; L. Brzezina, *Wizyta Prymasa Polski w ośrodkach polonijnych Północnej Francji*, tamże, s. 44-45; A. Kurek, *Ewangelia wyzwalająca*, tamże, s. 52-53; E. Bogucka, *Religioznawstwo*, tamże, s. 54-59.

¹⁷ Zob. W. Hryniewicz, *Być chrześcijaninem dzisiaj*, tamże, 1 (17) 1987, s. 2-5; R. Tomanek, „*Drogami Kolumbii z pokojem Chrystusa*”, tamże, s. 7-13; H. Woźniakowski, *Ewangelizacja bez granic*, tamże, s. 14-17; A. Kurek, *Kościół w Kolumbii*, tamże, s. 18-21; K. H. Melters, jak najeżdżone koty, tamże, s. 22-23; A. Kupka, „*Nowy duch w wielkiej rodzinie oblatkiej*”, tamże, s. 34-36; A. Madej, *Doktorat honoris causa dla Brata Rogera*, tamże, s. 44-45; J. jarosz, *Metalowy Kościół?*, tamże, s. 46-47; J. Różański, *Potrzeba nowych misjonarzy dla mroźnej Arktyki*, tamże, s. 50-52; R. E. Rogowski, *Religia: Człowiek w obliczu Boga*, tamże, s. 56-59.

¹⁸ Zob. J. Różański, „*Panie, uczyń mnie narzędziem Twojego pokoju*”, tamże, 2 (18) 1987, s. 2-5; M. Zago, *Jedność staje się rękopią Jego obecności*, tamże, s. 6-10; J. Kowalik, *Być razem, aby się modlić*, tamże, s. 11-14; J. Kowalik, *Asyż św. Franciszka – miejscem modlitw o pokój przedstawicieli religii świata*, tamże, s. 15-17; M. Gietz, *W lamajskim klasztorze*, tamże, s. 22-24; F. Chruszcz, *Nowy kościół w Guider*, tamże, s. 30-31; L. Głowiacki, *Polska bliżej kanady. Refleksje po wizycie duszpasterskiej Prymasa Polski kard. Józefa Glempa w Kanadzie*, tamże, s. 40-45; J. Różański, *Kościół w Paragwaju*, tamże, s. 52-55; R. E. Rogowski, *U źródeł religii*, tamże, s. 57-59.

przedmiotu religii¹⁹. Aż trzy ważne tematy zdominowały ostatnie wydanie *Misyjnych Dróg* w analizowanym roku wydawniczym. Są to: pielgrzymka Jana Pawła II do Urugwaju, Chile i Argentyny, trzecia pielgrzymka papieska do ojczyzny oraz jubileusz chrztu Litwy. Tematy te poddane zostały głębszej analizie misjologicznej i społecznej. Dodatkowo miejsce w piśmie znalazło opracowanie podmiotowego wymiaru religii oraz opis misyjnej drogi bł. Edyty Stein²⁰.

Bardzo szerokie omówienie Kościoła w Indonezji, jego teraźniejszość, przeszłość i przyszłość, a także kult Madonny z Copacabana w Boliwii, pokolenie młodzieży jarocińskiej zbuntowanej przeciw Bogu i drugiemu człowiekowi, zostały przedstawione w pierwszym kwartale 1988 r.²¹. Na łamach kwietniowego wydania pisma szczegółowo opisano pielgrzymkę i pobyt Jana Pawła II wśród Indian w Fort Simpson. Podjęto synodalny temat zaangażowania świeckich w misje. Czytelnicy mogą przeczytać o przygotowaniu do pielgrzymki papieskiej do Lesotho. Poruszony został problem ekumenizmu i egzystencjalnego wymiaru religii²². W lipcu autorzy przedstawiali chrześcijaństwo w Egipcie oraz misje

¹⁹ Zob. L. Głowiak, *Powitanie encykliki „Matka Odkupiciela”*, tamże, 3 (19) 1987, s. 2-4; K. Beurle, *Podróż apostolska Jana Pawła II do Azji, Australii i Oceanii*, tamże, s. 5-9; J. Różański, *Kościół w Bangladeszu w dniu wizyty papieskiej*, tamże, s. 10-11; R. Tomanek, *Pokój rodzi się z prawdziwej miłości wobec innych ludzi. Papieska pielgrzymka*, tamże, s. 12-25; J. Różański, *Kościół na Ziemi Południowej*, tamże, s. 26-29; M. Skwarnicki, *Z papieżem na misyjnych drogach Australii i Nowego Zelandii*, tamże, s. 30-31; A. Kupka, *Dziewięciu wspaniałych*, tamże, s. 53-57; R. M. Rogowski, „Kim On jest”: *Podmiot religii*, tamże, s. 58-59.

²⁰ Zob. R. Tomanek, *33 podróż apostolska Jana Pawła II: Urugwaj, Chile, Argentyna 31 marca – 14 kwietnia 1987 r.*, tamże, 4 (20) 1987, s. 4-5; R. Tomanek, *Niech miłość zwycięży nienawiść*, tamże, s. 6-10; J. Różański, *W kleszczach politycznej dialektyki. Kościół w Chile*, tamże, s. 11-13; R. Tomanek, *Wizyta wdzięczności za dar pokoju*, tamże, s. 14-18; F. Paluch, *Janie Pawle Drugi, Ciebie kocha cały świat*, tamże, s. 19-20; J. Różański, *Chrześcijaństwo nad wodami La Platy. Kościół w Argentynie*, tamże, s. 21-23; A. Madej, *Trzeci raz w Ojczyźnie trudnego wyzwania*, tamże, s. 24-25; G. Drawc, *Tego wieczoru inaczej zachodziło słońce*, tamże, s. 27-28; A. Madej, *Uczył nas katolickości*, 4 (20) 1987, s. 28-31; J. Jarosz, „I proszę o nich”, tamże, s. 34-35; A. Kamiński, *Misyjna droga Edyty Stein – błogosławionej Siostry Teresy Benedyktynki od Krzyża*, tamże, s. 49-51; L. Głowiak, *Jubileusz Chrztu Litwy*, tamże, s. 52-56; R. M. Rogowski, *Podmiotowy wymiar religii*, tamże, s. 57-59.

²¹ Zob. W. Hryniewicz, *Ziemia naszej Eucharystii. Medytacja ekumeniczna*, tamże, 1 (21) 1988, s. 2-4; J. Różański, *Rozsiany wśród tysięcy wysp. Kościół w Indonezji*, tamże, s. 6-12; F. Poćwiadowski, *Polscy werbiści w Indonezji. Reportaż z podróży*, tamże, s. 14-17; A. Grabowski, *By szerzyć Królestwo Bożego Serca. Zgromadzenie Księży Sercanów w Indonezji*, tamże, s. 18; J. Furcoń, *Polscy Księży Sercanie w służbie Kościoła Indonezji*, tamże, s. 19-20; S. Snochowski, *Misjonarze św. Rodziny na indonezyjskich „Wyspach Nadziei”*, tamże, s. 21-23; F. Łoboda, *Siostry Urszulanki w Indonezji. Miłyśmy szczęście, że właśnie pracowałyśmy wśród najbiedniejszych*, tamże, s. 24-25; Z. Konkolewski, *Pozdrawia Was Madonna z Copacabana*, tamże, s. 41-43; A. Madej, *Jarocin 87. Zbuntowane dzieci*, tamże, s. 54-55; J. Jarosz, *Drzewo człowieczeństwa*, tamże, s. 56-57; R. M. Rogowski, *Miedzy trwoga, a zachwytem*, tamże, s. 58-59.

²² Zob. M. Zago, *Papież wśród Indian*, tamże, 2 (22) 1988, s. 2-5; R. Tomanek, *Kościół staje w obronie wszystkich ludzi*, tamże, s. 6-7; E. Weron, *Laikat w służbie misjom – w świetle Synodu Biskupów*, tamże, s. 9-12; M. Zago, *Świeccy, a misje*, tamże, s. 14; J. Jarosz, *Zająć w Kościele na-*

trwania. Scharakteryzowane zostały tzw. redukcje paragwajskie i rozwój chrześcijaństwa na Rusi Kijowskiej w tysiąclecie jej chrztu²³. Papieskie orędzie misyjne na kolejny rok, a przede wszystkim szerokie omówienie pielgrzymki papieskiej do Urugwaju, Boliwii, Peru i Paragwaju to główne tematy ostatniego wydania pisma w analizowanym roku. Poruszone również były uroczystości związane z tysiącleciem chrztu Rusi, zagadnienia ekumeniczne, a także sprawy społeczne na misjach. Przedstawiono w piśmie męczenników obłackich²⁴.

Siódmy rok działalności redakcja rozpoczyna od refleksji dotyczącej dążenia do jedności chrześcijan, która, w myśl medytacji ekumenicznej, jest bardzo odległa. Głównymi tematami pozostają podróż apostolska Jana Pawła II do południowej Afryki i beatyfikacja apostoła Lesotho misjonarza oblata, o. Józefa Gérarda. W wydaniu zawarto artykuły dotyczące Japonii, misyjnych dróg dotychczasowego papieskiego pontyfikatu oraz misji wczesnochrześcijańskich²⁵. Podstawy doktryny społecznej Kościoła zostały przedstawione w drugim wydaniu *Misyjnych Dróg* przy omawianiu nowej encykliki papieskiej *Sollicitudo rei so-*

leżne miejsce, tamże, s. 15-17; A. Kupka, *Perła Kościoła Afryki Południowej. Przed wizytą Ojca Świętego w Lesotho*, tamże, s. 21-25; A. Roche, *Ojciec Józef Gérard OMI – Apostoł Basutów (1831-1914)*, tamże, s. 26-31; M. T. Dylak, *Błogosławiona obecność. Siostry św. Rodziny z Bordeaux w Lesotho*, tamże, s. 34-37; G. Polak, „*Prostujmy ścieżki prowadzące do jedności*”. Patriarcha Dimitrios I w Polsce i w Rzymie, tamże, s. 56-57; R. E. Rogowski, *Egzistencjalny wymiar religii*, tamże, s. 58-59.

²³ Zob. A. Madej, *Emanuela – siostra wszystkich*, tamże, 3 (23) 1988, s. 1-4; S. Rejmoniak, *Dwa tysiące lat chrześcijaństwa w cieniu piramid*, tamże, s. 5-9; A. Menacho, *Redukcje Paragwajskie. Jezuickie imperium – widziane inaczej*, tamże, s. 14-19; I. Aleszczyk, „*Ja tez jestem królem*” – czyli o „*Misji*” Rolanda Joffé, tamże, s. 20-21; J. Kowalik, *Misyjne drogi chrześcijaństwa na Ruś kijowską*, tamże, s. 25-28.

²⁴ Zob. A. Kupka, „*Powraca Przyjaciel. Jan Paweł II w Urugwaju*”, tamże, 4 (24) 1988, s. 7-8; J. Różański, *Kościół w Urugwaju*, tamże, s. 9-10; A. Kupka, „*Mobilizacja Boliwii stała się faktem*”. *Podróż apostolska Jana Pawła II do Boliwii*, tamże, s. 11-15; E. Konkolewski, *Boliwia – krajem misyjnym*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Poznajemy pana przy łamaniu chleba. Janie Pawle II, Przyjacielu, lud stoi po Twojej stronie*, tamże, s. 18-27; J. Orzechowski, *Był wśród nas*, tamże, s. 28-29; R. Ramirez, *Niech nas szanują jak ludzi*, tamże, s. 30-31; J. Jarosz, *Uroczystości Tysiąclecia Chrztu Rusi Kijowskiej*, tamże, s. 48-49; J. J. Braun, *Znów na początku drogi*, tamże, s. 50-52; A. Miodek, „*Nie lękajcie się tych, co ciało zabijają*”. *Świadectwo o. Ludwika Wródnarczyka OMI*, tamże, s. 56-57.

²⁵ Zob. W. Hryniewicz, *Jubileusze mijają – problemy pozostają. Medytacja ekumeniczna*, tamże, 1 (25) 1989, s. 1-4; A. Kupka, *Pokój i pojednanie*, tamże, s. 5; J. Jarosz, *Ku lepszej przyszłości. Jam Paweł II w Zimbabwe 10-13 września 1988 r.*, tamże, s. 6-9; L. Grzebień, *Misje katolickie w Zimbabwe*, tamże, s. 10-11; F. Matyskiewicz, *Beatyfikacja o. Józefa Gérarada OMI*, tamże, s. 12-15; A. Kupka, „*Trzeba kochać, kochać mimo wszystko, kochać zawsze*”. *Jan Paweł II w Lesotho 14-16 września 1988 r. Beatyfikacja o. Józefa Gérarada OMI*, tamże, s. 16-25; J. L. Richard, *Jak przewyciążać lęk*, tamże, s. 26-27; R. Tomanek, *Misyjne drogi Jana Pawła II w X-leciu pontyfikatu*, tamże, s. 28-31; M. Golicka-Jabłońska, *Pustynny świat eremów. Z odkryć archeologii chrześcijańskiej*, tamże, s. 46-47; M. Giedz, *Czy każdy ma prawo do tego samego Boga?*, tamże, s. 52-54; A. Kupka, *Ponawianie każdego dnia uczenie się ciechości i wytrwałości*, tamże, s. 55-59; L. Mozyńska, *Kwaitaki wśród lodu*, tamże, s. 60-61.

cialis. W kwartalniku zaprezentowano szczegółowo papieską wizytę w Botswanie, Suazi i w Mozambiku. Wydanie miało charakter powołaniowy, a znalazły się w nim omówienie pojęcia inkulturacji oraz charakterystyka Kościoła skandynawskiego²⁶. Prześladowanie chrześcijan w krajach misyjnych, ale i w historii Kościoła to najważniejszy temat podejmowany w kolejnym wydaniu, w którym zostały przedstawione miejsca, w których Kościół szczególnie cierpi. Przedstawiono także wspólnoty kościelne w Armenii, Libanie, Zambii i Libii. W setną rocznicę śmierci zaprezentowano czytelnikom postać o. Damiana de Veustera SSCC, misjonarza trędowatych na wyspie Molokai²⁷. Tradycyjnie główny temat ostatniego wydania periodyku w 1989 r. stanowiły pielgrzymki papieskie. Szczególnie opisana i skomentowana została pielgrzymka Jana Pawła II na Madagaskar, Réunion oraz do Zambii i Malawi. Opisano Kościoły partykularne w tych państwowach, ich historię, teraźniejszość i nadzieję na przyszłość. W wydaniu znalazły się opisy sylwetek misjonarzy, charakterystyka sytuacji w ogarniętym prześladowaniami Sudanie²⁸. Warto dodać, że opisy i reportaże w *Misyjnych Drogach* uka-

²⁶ Zob. W. Oszajca, *Wyzwanie dla sumień. Encyklika „Sollicitudo rei socialis”*, tamże, 2 (26) 1989, s. 1-5; M. Wiosna, „*Wyspa pokoju na wzburzonym morzu*”. *Ojciec Święty Jan Paweł II w Bostwaniu 13-14 września 1988 r.*, tamże, s. 7-9; J. Różański, *Wielkie zadania młodego Kościoła. Bostwana*, tamże, s. 10-12; A. Kurowski, „*Miłość Chrystusa przynagla nas*” (2 Kor 5,14). *Jan Paweł II w Królestwie Suazi 16 września 1988 r.*, tamże, s. 13-15; S. Świętokrzyski, *Służyć skromnymi środkami wszystkim. Kościół w Suazi*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Wszyscy tęsknią za pokojem. Jan Paweł II w Mozambiku 16-19 września 1988 r.*, tamże, s. 18-22; J. Różański, *Nieść krzyż wraz z całym narodem. Kościół w Mozambiku*, tamże, s. 23-27; J. Górska, *Co to jest inkulturacja?*, tamże, s. 28-31; B. Reiman, *Tiahuanaco – niezwykłe miejsce kultu*, tamże, s. 40-41; E. Szumańska, *Pierwsze czytanie – pierwsze wyzwanie*, tamże, s. 42; J. Jarosz, *Niższe seminarium – szkoła zupełnie inna?*, tamże, s. 53-57; M. Zago, *Kościół w krajach skandynawskich*, tamże, s. 59.

²⁷ Zob. J. Kowalik, *Armenia – tragiczne dzieje narodu i Kościoła*, tamże, 3 (27) 1989, s. 2-7; J. Różański, *W ogniu konfliktów, – Liban*, tamże, s. 8-15; A. Kupka, „*Pracę w Libii można naprawdę pokochać*”. *Rozmowa z siostrami eucharystiami pracującymi w Libii*, tamże, s. 16-21; J. Tomko, *Misja Kościoła trwa*, tamże, s. 22-23; S. Świętokrzyski, *Szukać dróg porozumienia...*, tamże, s. 24-27; M. Bajer, *Na progu poganstwa...*, tamże, s. 28-31; G. Raiml, *W sobotnie popołudnie o godzinie trzeciej*, tamże, s. 41-42; E. Szumańska, *Nad ogniskiem*, tamże, s. 43; L. Głowacki, *Dla trędowatych stalem się trędowatym*, tamże, s. 50-54; L. Grzebień, „*Składam dziękę Bogu i katolickiej Polsce...*”. *Kościół w Zambii*, tamże, s. 55-59; E. M. Kremer, *Jak piekło stało się niebem. Dzieci ze slumsów Manili uczą się dzielić*, tamże, s. 60-61.

²⁸ Zob. A. Kupka, „*Misyjne posłannictwo Kościoła trwa i rozwija się*”, tamże, 4 (28) 1989, s. 4; A. Kupka, „*Kościół – wspólnotą wiary w służbie narodu*”, tamże, s. 9; F. Matyśkiewicz, „*Była prawdziwą misjonarką*”. *Bl. Wiktoria Rasoamanarivo (1848-1894)*, tamże, s. 10-11; S. Świętokrzyski, „*Bądźcie światłem, które nie gaśnie*”. *Jan Paweł II na Reunion 1-2 maja 1989 r.*, tamże, s. 12-13; J. Różański, *Uczyć się razem. Kościół na Reunion*, tamże, s. 14-15; R. Tomanek, „*Kraj, w którym lud może rozwijać się w atmosferze godności dzieci Bożych*”. *Podróż apostolska Jana Pawła II do Zambii 2-4 maja 1989 r.*, tamże, s. 16-19; A. Krypel, *Trzy niezapomniane dni*, tamże, s. 20-21; M. B. Buczyńska, *Misionarskie „wczoraj” i „dziś” Służebniczek Starowiejskich w Zambii*, tamże, s. 22-24; A. Kurowski, *Kościół misyjny i profetyczny. Podróż apostolska Jana Pawła II do Malawi 4-6 maja 1989 r.*, tamże, s. 25-27; S. Zasada, *Malawi*, tamże, s. 28-31; L. Bustince, *Dziesięć lat w Ugandzie*, tamże, s. 40-41; S. Zasada, *Sudan: gehenna Południa*, tamże, s. 42-43; J. Sajewicz,

zują się czasem sześć i więcej miesięcy po wydarzeniu, co z jednej strony pozwala na spojrzenie na fakty z perspektywy i skomentowanie ich, a z drugiej czytelnicy mogą odbierać takie artykuły jako wskazujące na nieaktualność czasopisma. Po raz pierwszy w piśmie pojawiła się barwna strona z propozycją nabycia przez czytelników kalendarza misyjnego.

Rok 1990 rozpoczyna się w piśmie refleksją związaną z ekumenizmem i warszawską modlitwą o pokój na całym świecie. Bardzo szeroko omówiona została papieska pielgrzymka do Skandynawii. Scharakteryzowano Kościół w tych krajach. Następnie czytelnicy poznali nauczanie papieskie z tej pielgrzymki i jej odbiór przez mieszkańców tych zlaicyzowanych krajów. Przedstawiono też misje z perspektywy azjatyckiej i misjonarzy obłackich tam posługujących²⁹. Główny temat kwietniowego wydania periodyku skupiał się na relacji z 44. podróży apostolskiej papieża do Korei Południowej, Indonezji i na Mauritius. Szeroko omówiono sytuację w tych Kościołach partykularnych z uwzględnieniem problemów teologicznych i społecznych, do których odnosiło się nauczanie Jana Pawła II. Dodatkowo opisano historię ewangelizacji w Rumunii i Wietnamie oraz misje obłackie w Paragwaju i Argentynie. Autorzy zwracali uwagę na Europejskie Spotkanie Młodych we Wrocławiu jako wydarzenie ekumeniczne, a także społeczne – otwarcia granic kraju³⁰. Sprawy ekonomiczno-społeczne, szczegółowe opraco-

„*Tam ludzie stawali się lepsi, kiedy my przeszliśmy (...)”*. O misyjnej działalności śp. Brata Michała Dąbrowskiego OMI, tamże, s. 52-54; Z. Martusiewicz, *Idea misyjna w dziele błogosławionej Franciszki Siedliskiej*, tamże, s. 55-56.

²⁹ Zob. W. Hrynewicz, *Duchowość całości. Medytacja ekumeniczna*, tamże, 1 (29) 1990, s. 1-3; A. Madej, *Najbardziej ekumeniczna pielgrzymka Jana Pawła II. Ojciec Święty w Norwegii, Islandii, Finlandii, Danii, Szwecji 1-10 czerwca 1989 r.*, tamże, s. 4-11; Karmelitanki Bose z Islandii, „*Błogosławiony, który przybywa w imię Pana*”, tamże, s. 12-27; A. Madej, „*Przybyłem z wizytą do narodu oddanego sprawie międzynarodowego pokoju*”. *Jan Paweł II w Finlandii 4-6 czerwca 1989 r.*, tamże, s. 15-28; J. Gruszyński, *Misjonarze 2000 roku. Światowy Dzień Młodzieży w Santiago de Compostella 19-20 sierpnia 1989 r.*, tamże, s. 28-30; E. Szumańska, Język, tamże, s. 31; E. M. Kremer, *Jezus wśród Gyajirów. Radość Bożego Narodzenia*, tamże, s. 32-33; M. Golińska – Jabłońska, *Z Polski na cynamonowa wyspę. Wspomnienie o o. Andrzeju Cierpcie OMI*, tamże, s. 40-41; J. Różański, „*War newer again*” – „*Nigdy więcej wojny*”. *Światowy Dzień Modlitw o Pokój. Warszawa 1 września 1989 r.*, tamże, s. 44-47; M. Zago, *Misja z perspektywy azjatyckiej*, tamże, s. 58-59; L. Mokszyńska, „*Święty Mikołaj*” w czarnym habicie. *O bracie Zenonie Źebrowskim*, tamże, s. 60-61.

³⁰ Zob. J. Różański, „*Chrystus naszym pokojem*”. *Jan Paweł II w Korei Południowej 7-9 X 1989 r.*, tamże, 2 (30) 1990, s. 3-6; R. Tomanek, „*Laetentur insulae multae*”. *Podróż apostolska Jana Pawła II do Indonezji 9-13 X 1989 r.*, tamże, s. 6-9; A. Kupka, *Ta wizyta nas umocniła i jeszcze bardziej zjednoczyła. Rozmowa z Karlem Beru, redaktorem „Azja News”*, tamże, s. 10-13; M. Zago, *Indonezja*, tamże, s. 14-16; J. Różański, *Poglębiać braterstwo, solidarność i wzajemne poszanowanie. Jan Paweł II na wyspie Mauritius 14-16 X 1989 r.*, tamże, s. 17-19; S. Świętokrzyski, *Perła i klucz Oceanu Indyjskiego*, tamże, s. 20-22; S. Rejmoniak, *Kościół na ziemiach Rumunii*, tamże, s. 23-25; S. Zasada, *Nowe Zielone Świątki Kościoła wietnamskiego?*, tamże, s. 26-27; A. Madej, *Wkraczanie w erę zaufania. Europejskie Spotkanie Młodych we Wrocławiu*, tamże, s. 28-29; W. Popielewski, *Isć razem do źródeł*, tamże, s. 30-33; J. Kuc, *Z wizytą u polskich oblatów w Paragwaju*, tamże, s. 52-54.

wanie papieskiej pielgrzymki do krajów Sahelu oraz działalność dr. Wandy Błeńska. Wśród trudowych to najważniejsze zagadnienia poruszane w kolejnym wydaniu³¹. Ostatnie wydanie pisma z analizowanego roku podejmuje refleksje związane z Kościółem w Meksyku i pielgrzymką papieską do tego kraju. Ukazany został kult Matki Bożej z Guadelupe. Podjęto temat działalności ewangelizacyjnej na Litwie, Białorusi i Ukrainie, mylnie kojarzonej z działalnością misyjną. Przedstawiono też misje wśród Inuków³².

Dziewiąty rok działalności wydawniczej rozpoczyna się od zmian w szacie graficznej pisma. Odnowiona została winieta czasopisma i okładka, która jest drukowana w pełnym kolorze. W stycznim wydaniu dokonano analizy teologiczno-społecznej siódmej pielgrzymki Jana Pawła II do Afryki, będącej głównym tematem numeru. Swoje miejsce w nim znajdują ekumeniczne medytacje o. Wacława Hryniewicza OMI i historyczne analizy dotyczące powstania zgromadzenia misjonarzy oblatów – wydawcy *Misyjnych Dróg*³³. Przygotowania do Synodu Biskupów w Afryce, sytuacja Kościołów partykularnych, trzecia podróż

³¹ Zob. R. Vorbrich, *Sahel*, tamże, 3 (31) 1990, s. 3-5; J. Jarosz, *kraj, w którym emigrowanie stało się koniecznością*. *Republika Zielonego Przylądka*, tamże, s. 6-7; A. Kupka, *Nie można zrozumieć człowieka, bez jego wyrazu religijnego. Jan Paweł II w Republice Zielonego Przylądka*, tamże, s. 8-9; S. Świętokrzyski, *Nie panować lecz służyć. Gwinea – Bissau*, tamże, s. 12-13; S. Zasada, *Mali*, tamże, s. 14-15; M. Bauer, *Przednia straż w kraju Dogonów*, tamże, s. 16-17; R. Tomanek, *Bądźcie zwiastunami Dobrej Nowiny. Jan Paweł II w Mali*, tamże, s. 18-21; J. Różański, *Przewyciążyć zaborczość pustyni. Burkina Faso*, tamże, s. 26-27; Jan Paweł II, *Trzeba, aby świat wiedział, że Afryka cierpi nędze*, tamże, s. 28-29; M. Szefran, *Trudna droga do jedności i pokoju w sercu Afryki. Republika Czadu*, tamże, s. 30-33; A. Kubiak, *Solidarność nie zna granic. Jan Paweł II w Republice Czadu*, tamże, s. 34-36; A. Madej, *Panie ja nie mam niczego... Rozmowa z panią dr Wandą Błeńską, lekarką-misjonarką*, tamże, s. 52-55.

³² Zob. M. Szefran, *Wciąż prześladowany, a jednak żywotny. Kościół w Meksyku*, tamże, 4 (32) 1990, s. 5-9; E. M. Kremer, *W Dolinie Lez*, tamże, s. 10-11; A. Kupka, *Stać się głosem dla tych, co głosu nie mają*, tamże, s. 12-17; J. Różański, *Matka Meksyku i całej Ameryki Łacińskiej*, tamże, s. 18-21; S. Świętokrzyski, *Wczoraj i dzisiaj mieszkańców wyspiarskiej Curacao 13 V 1990 r.*, tamże, s. 29-33; S. Bocer, *Eskimosi bardzo potrzebują świątych wychowawców, gorliwych misjonarzy... Rozmowa z o. J. Rivoire'em OMI, misjonarzem z Zatoki Hudsona*, tamże, s. 49-51; A. Madej, *Misyjne drogi prowadzą na Wschód*, tamże, s. 52-53; J. Jarosz, *Przygotował „nowe”*, tamże, s. 54-55; R. Zmitrowicz, *Bóg jednak od dawna jest moim królem*, tamże, s. 56-57; S. Zasada, *Jan Paweł II w Czechosłowacji*, tamże, s. 58-59.

³³ Zob. J. Kowalik, *Chrześcijańska odpowiedź Eugeniusza de Mazenoda na spustoszenie Wielkiej Rewolucji*, tamże, 1 (33) 1991, s. 4-8; S. Zasada, *Dlaczego znów Afryka? Siódma podróż apostolska Jana Pawła II do Afryki*, tamże, s. 9; S. Świętokrzyski, *Trudny eksperyment „afrykańskiego socjalizmu”. Państwo i Kościół w Tanzanii*, tamże, s. 10-13; A. Kupka, *Dar Chrystusowego Pokoju. Ojciec Święty w Tanzanii*, tamże, s. 14-16; J. Różański, *Przewyciążyć bolesne podziały. Kościół w Burundi*, tamże, s. 17-20; R. Tomanek, *Nigdy więcej przemocy na Waszych wzgórzach. Jan Paweł II w Burundi*, tamże, s. 21-23; M. Szefran, *W kraju tysiąca wzgórz. Rwanda – państwo i Kościół*, tamże, s. 27-29; A. Kurowski, *Czuć odpowiedzialność za bycie chrześcijaninem. Jan Paweł II w Rwandzie*, tamże, s. 30-33; W. Hryniewicz, *Kościoły siostrzane. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 41-43.

apostolska papieża na Wybrzeże Kości Słoniowej stały się najważniejszą treścią wydania z drugiego kwartału analizowanego roku. Ukazano początek ewangelizacji na Białorusi oraz misji na Filipinach. W piśmie po raz pierwszy pojawił się dział skierowany do dzieci³⁴. VI Światowe Dni Młodzieży w Częstochowie, a szczególnie teologiczny komentarz do papieskiej encykliki misyjnej *Redemptoris missio* były najważniejszymi zagadnieniami poruszonymi w kolejnej odsłonie kwartalnika. Publikuje się też artykuły ukazujące pracę duszpasterską w krajach byłego ZSRR, a także odpowiedzialność młodych za działalność misyjną Kościoła³⁵. Ostatnia odsłona w 1991 r. dokumentuje czwartą pielgrzymkę papieską do kraju, analizuje 150 lat posługi misyjnej kanadyjskich oblatów wśród Indian i 25 lat w Skandynawii. Ukażana również została osoba pierwszego oblackiego biskupa misyjnego pochodzącego z Polski – Eugeniusza Jureczki OMI³⁶.

Dziesiąty rok wydawania rozpoczęto od relacji z VI Światowego Dnia Młodzieży w Częstochowie, akcentowania potrzeby zwiększenia wysiłku ewangelizacyjnego w kraju, przedstawiono też Kościół w Namibii. Omówiono problemy ekumeniczne Kościoła. Szata graficzna pisma została wzbogacona o kolejne kolorowe strony³⁷. Przygotowania do obchodów jubileuszu pięćsetlecia ewangeli-

³⁴ Zob. P. Butelezi, *Najtrudniej nauczyć się tolerancji i prawdziwej demokracji. O aktualnej sytuacji Kościoła w RPA*, tamże, 2 (34) 1991, s. 4-7; W. Hoffmann, *Przed Synodem Biskupów Afryki*, tamże, s. 8-10; S. Świętokrzyski, *Masajowie – dumne, pasterskie plemię*, tamże, s. 11-12; J. Różański, *Wybrzeże którego nazwa mówi o rodzimym bogactwie. Państwo i Kościół w Republice Wybrzeże Kości Słoniowej*, tamże, s. 18-21; A. Kurowski, *Wy jesteście świętynią Bożą. Trzecia podróz apostolska Jana Pawła II na Wybrzeże Kości Słoniowej*, tamże, s. 22-25; G. P. Cabachon, *Wspaniali pionierzy i ich następcy*, tamże, s. 40-43; S. Prekur, *Pierwszy ksiądz katolicki w oblasti witebskiej*, tamże, s. 50-51; P. Lisowski, *Za wschodnią granicą*, tamże, s. 52-53; W. Oszajca, *Kilka lotewskich refleksji*, tamże, s. 54-55.

³⁵ Zob. A. Madej, *Młode oblicze Chrystusa. Przed VI Światowym Dniem Młodzieży w Częstochowie*, tamże, 3 (35) 1991, s. 4-8; K. Lubowicki, *Ewangelizacja 2000*, tamże, s. 9-10; M. Zago, *Bóg przygotowuje wielką wiosnę chrześcijaństwa. Wyzwania płynące z „Redemptoris Missio” Jana Pawła II*, tamże, s. 9-10; R. Motte, *Wezwany przez Boga... Powołanie błogosławionego Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, s. 20-22; J. Różański, *Miłość Chrystusa przynagla nas. Młodzi oblaci o swoim powołaniu misyjnym*, tamże, s. 25-29; R. Zmitrowicz, *Woląją o lepszy świat. O młodych w ZSRR*, tamże, s. 30-33; R. Marcinek, *Rekolekcje na Białorusi*, tamże, s. 42-43.

³⁶ Zob. A. Kupka, *Prorok we własnej ojczyźnie. IV Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski*, tamże, 4 (36) 1991, s. 6-7; S. C. Napiórkowski, *Ekumenizm IV Pielgrzymki Jana Pawła II*, tamże, s. 13-15; J. Różański, *Montreal bramą do wielu narodów. 150-lecie pracy Misjonarzy Oblatów w Kanadzie*, tamże, s. 18-19; K. Kozłowska, *50 lat wśród Indian. Rozmowa z o. Leonem Mokwą OMI, misjonarzem z północnej Kanady*, tamże, s. 20-23; A. Kupka, *Biskup największej diecezji świata. Rozmowa z biskupem R. Rouleau OMI*, tamże, s. 24-27; J. Zalewski, *Wśród Płaskich Psich Boków nad Wielkim Jeziorem Niewolniczym. Misja w Fort Rae*, tamże, s. 28-33; A. Kupka, *O. Eugeniusz Jureczko OMI biskupem w Kamerunie*, tamże, s. 40-41; J. Kowalik, *25-lecie działalności polskich Misjonarzy Oblatów M. N. w Skandynawii*, tamże, s. 48-52; F. Paluszkiewicz, *Złapalem szpiegów. Wspomnienia z dawnych wypraw na Wileńską i Białoruś*, tamże, s. 53-55.

³⁷ Zob. W. Hryniewicz, *Podział i jedność. Medytacja ekumeniczna*, tamże, 1 (37) 1992, s. 4-7; A. Madej, *Kościół potwierdził swoją młodość. VI Światowy Dzień Młodzieży w Częstochowie*, tam-

zacji Ameryki, a także druga podróż apostolska papieża do Brazylii to najważniejsze tematy poruszone w kwietniowej odsłonie *Misyjnych Dróg*³⁸. Tradycyjnie, głównym tematem czwartego wydania kwartalnika w analizowanym roku wydawniczym staje się kolejna pielgrzymka papieska, tym razem do Senegalu, Gambii i Gwinei. Omówiono także przygotowania do II Krajowego Kongresu Misyjnego³⁹. Zamieszki w Angoli oraz ich wpływ na działalność misyjną Kościoła, razem z relacją z papieskiej pielgrzymki do Afryki oraz problematyką mediów w służbie misji to najważniejsze zagadnienia poruszane przez autorów ostatniego wydania periodyku w 1992 r.⁴⁰.

Kolejny numer porusza temat II Krajowego Kongresu Misyjnego w Częstochowie, podróży apostolskiej Jana Pawła II do Republiki Dominikany, a także rozpoczęcie IV Konferencji Ogólnej Episkopatu Ameryki Łacińskiej (CELAM)⁴¹.

że, s. 8-13; W. Popielewski, *Razem z Maryją poszukiwać swojego miejsca w Kościele*, tamże, s. 14-15; J. Jarosz, *Gwiazda nowej ewangelizacji*, tamże, s. 16; Ch. Tumi, *Oni się naprawdę modlili*, tamże, s. 17; K. Baszczyk, *Było i tak... „Biała Służba” podczas VI Światowego Dnia Młodzieży*, tamże, s. 18-19; K. Doemens, *Brewiarz, chwasty i moskity*, tamże, s. 22-23; A. Kurowski, *Miedzy pustynią Namib a Kalahari. Nowe wyzwania Kościoła w niepodległej Namibii*, tamże, s. 24-27; A. Kupka, *Trzeba kochać ludzi z wszystkimi ich problemami. Rozmowa z o. M. Fögiem z Namibii*, tamże, s. 28-33; H. Kruszewski, *Panie oto jestem. Konsekracja bpa Eugeniusza Jureczki OMI*, tamże, s. 40-41.

³⁸ Zob. J. Kowalik, *Krzesztof Kolumb – odkrywca nowego świata dla Chrystusa*, tamże, 2 (38) 1992, s. 1-8; A. Kurowski, *Brazylia – kraj pełen kontrastów*, tamże, s. 9-11; J. Różański, *Kraj, w którym brakuje miejsca dla dzieci*, tamże, s. 12-15; R. Tomanek, *Brazylia – największy katolicki kraj świata*, tamże, s. 16-19; A. Kupka, *Nowa Ewangelizacji – wyzwaniem dla Brazylii i całej Ameryki Łacińskiej. Druga podróż Jana Pawła II do Brazylii*, tamże, s. 20-27; R. Martignago, *W 1977 r. znalazłem się w Urugwaju*, tamże, s. 28-29; S. Zasada, *Haitański Kościół solidarny z narodem*, tamże, s. 48; W. Wojtkowiak, *Wśród Indian w sercu Brytyjskiej Kolumbii*, tamże, s. 58-59.

³⁹ Zob. J. Górski, *U progu nowej epoki misyjnej*, tamże, 3 (39) 1992, s. 4; S. Kuś, *Od grobu św. Wojciecha wyruszyli nowi misjonarze*, tamże, s. 5-9; S. Zasada, *Senegal – okno Afryki. Kościół w Senegalu*, tamże, s. 10-13; A. Kupka, *Wierzący w Boga spotykają się po bratersku*, tamże, s. 14-18; S. Rejmoniak, *Zbrodnia niewolnictwa – papież błaga o przebaczenie. Jan Paweł II na wyspie Gorée*, tamże, s. 18-19; R. Tomanek, *Niewielki kraj – silny wiara. Kościół w Gambii*, tamże, s. 20-21; A. Kurowski, *Papież w najmniejszym kraju Afryki. Gambia*, tamże, s. 22-23; R. Tomanek, *Umocniony przez prześladowania. Kościół w Gwinei*, tamże, s. 24-26; S. Świętokrzyski, *Pojednanie – najważniejszym zadaniem Kościoła. Jan Paweł II w Gwinei*, tamże, s. 27-29.

⁴⁰ Zob. S. Świętokrzyski, *Angola. Trudna droga do niepodległości*, tamże, 4 (40) 1992, s. 6-7; G. Klijn, *Kraj o kulach*, tamże, s. 8-9; R. Tomanek, *Najstarszy Kościół Czarnej Afryki. Kościół w Angoli*, tamże, s. 10-13; A. Kurowski, *Wyspy św. Tomasza i Książęca*, tamże, s. 14-15; A. Kupka, *Pokój dla Angoli. Podróż apostolska Jana Pawła II na Wyspy św. Tomasza i Książęca*, tamże, s. 16-21; A. Kupka, *Środki społecznego przekazu w służbie Ewangelii. Rozmowa z o. P. Babin OMI*, tamże, s. 46-47.

⁴¹ Zob. J. Różański, *Roztańczona, siedmiogodzinna pasterska*, tamże, 1 (41) 1993, s. 4-7; A. Kupka, *Byliśmy razem. II Krajowy Kongres Misyjny*, tamże, s. 8-11; R. Tomanek, *Najpiękniejsze miejsce, które ludzkie oko oglądało. Dominikana*, tamże, s. 12-13; A. Kurowski, *Trzeba nam apostołów noszących sandały. Kościół w Dominikanie*, tamże, s. 14-15; A. Kupka, *Odwagi, kontynencie nadziei! Podróż Jana Pawła II do Dominikany*, tamże, s. 16-21; S. Świętokrzyski, *Jesus Chrystus wczoraj i dziś ten sam także na wieki. Jan Paweł II inauguruje obrady IV Konferencji*

Tematyka troski o pokój i ekumenizm, a także prezentacja laureatki pokojowej nagrody Nobla, R. Menchú Tum to główne zagadnienia poruszone w kwietniowym wydaniu kwartalnika⁴². Afryka w kontekście papieskiej wizyty w Beninie, Ugandzie i Sudanie, jej problemy, a także teologie afrykańskie to główne zagadnienia poruszane w lipcowej odsłonie pisma⁴³. Jan Paweł II w Albanii, a także rola dzieci w dziele misyjnym, w stu pięćdziesiątce lat Papieskiego Działu Dziecięctwa Misyjnego znalazły miejsce w ostatnim wydaniu kwartalnika z analizowanego roku⁴⁴.

Jan Paweł II na Jamajce, w Meksyku i w Stanach Zjednoczonych Ameryki to główne zagadnienia poruszone w styczniowych *Misyjnych Drogach* w kolejnym roku wydawniczym. Zaakcentowano nauczanie papieskie na temat nowej ewangelizacji. Zaprezentowano rozbudowę misji obłackiej w Kamerunie i treści związane z ekumenizmem i VII Światowymi Dniami Młodzieży w Denver⁴⁵. W kwietniu tradycyjnie ukazał się pogłębiony komentarz do pielgrzymek papieskich, tym razem na Litwę, Łotwę oraz do Estonii. Ukazano misje wśród Hmon-

CELAM, tamże, s. 22-23; W. Hryniewicz, *Jesteś Bogiem czyniącym cuda. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 44-49.

⁴² Zob. P. Rychły, F. Kuczera, M. Siok, *Co sieje brat Roger w młodych sercach?*, tamże, 2 (42) 1993, s. 4-7; A. Kurowski, *Boże, zburz mury nienawiści dzielące narody. Asyż: modlitwa o pokój w Europie*, tamże, s. 8-11; B. Rusin, *Zaangażowanie misyjne wiernych świeckich w Polsce*, tamże, s. 12-15; S. Zasada, *Gwatemala – kraj terroru*, tamże, s. 16-21; A. Kupka, *Rigoberta Menchú Tum. Laureatka Pokojowej Nagrody Nobla*, tamże, s. 22-23; J. Różański, *Pójdziesz do kogokolwiek Cię poślę...*, tamże, s. 26-28.

⁴³ Zob. R. Tomanek, *Kościół dzieli los narodu*, tamże, 3 (43) 1993, s. 4-5; S. Świętokrzyski, *Gorąco pragnę Was zobaczyć... Jan Paweł II w Beninie*, tamże, s. 6-8; A. Kupka, *W sercu Afryki. Jan Paweł II w Ugandzie*, tamże, s. 9-12; A. Kurowski, *Świadom swego powołania. Kościół w Ugandzie*, tamże, s. 13-15; A. Kupka, *Uganda bardzo czekała na Ojca Świętego. Rozmowa z dr W. Bieńską*, tamże, s. 16-18; S. Rejmoniak, *AIDS sieje spustoszenie w Afryce*, tamże, s. 19-21; J. Różański, *Świadectwo wiary męczenników z Ugandy*, tamże, s. 22-23; K. Baszczuk, *Pokój i sprawiedliwość dla wszystkich. Jan Paweł II w Sudanie*, tamże, s. 24-26; S. Zasada, *Wciąż dyskryminowany. Kościół w Sudanie*, tamże, s. 27-29; M. Jazgier, *W trosce o sprawiedliwość i pokój*, tamże, s. 40-41.

⁴⁴ Zob. T. J. Augustyn, *Kościół zaprasza dzieci do ewangelizacji świata. 150-lecie PDDM*, tamże, 4 (44) 1993, s. 6-7; L. Główacki, *Chwała Bożego Miłosierdzia*, tamże, s. 12-14; M. Wlizło, *Nakreśliła nam szerokie horyzonty pracy misyjnej*, tamże, s. 15-16; A. Kurowski, *Oto dzień, który Pan uczynił. Jan Paweł II w Albanii*, tamże, s. 17-20; R. Tomanek, *Albania – kraj wielkich przemian*, tamże, s. 21-23; A. Madej, *W trosce o tożsamość misjonarza*, tamże, s. 29-33; M. Giedz, *Oblaci z Hong Kongu*, tamże, s. 40-42.

⁴⁵ Zob. W. Hryniewicz, *Tożsamość chrześcijańska. Medytacja ekumeniczna*, tamże, 1 (45) 1994, s. 5-7; J. Różański, *Jamajka – najpiękniejsza z odkrytych ziem*, tamże, s. 13-15; A. Kurowski, *Nadszedł czas nowej ewangelizacji. Jan Paweł II na Jamajce*, tamże, s. 16-19; S. Świętokrzyski, *Przybywam z orędziem nadziei, solidarności i miłości. Jan Paweł II w Meksyku*, tamże, s. 20-23; K. Baszczuk, *Żyć pełnią życia. VIII Światowy Dzień Młodzieży w Denver. 12-15 VIII 1993*, tamże, s. 24-28; R. Zmitrowicz, *Drogocenna perła. Refleksje z pielgrzymki do Denver*, tamże, s. 29-33; P. Czyrny, *Rozpoczynamy budowę nowej misji*, tamże, s. 40-41.

gów oraz działalność werbistów w Puri i oblatów na Ukrainie⁴⁶. Problematykę teologii małżeństwa w krajach misyjnych w 1994 r., ogłoszonym Rokiem Rodziny, ukazuje trzecie wydanie periodyku z tego roku. Znajdują się w nim również dokumenty papieskie dotyczące tych zagadnień. Poruszono tematykę ewangelizacji na Ukrainie i w Rosji⁴⁷. W ostatnim kwartale skupiono się na Afryce, jej bieżących problemach społecznych, a także podsumowaniu teologicznym Synodu Biskupów Afryki. Podobnie jak w poprzedniej odsłonie, pisano o ludobójstwie w Rwandzie⁴⁸.

Zmiany w formule nastąpiły na początku 1995 r.: pismo stało się dwumiesięcznikiem. Na większości stron pojawił się pełen kolor. W styczniowej odsłonie periodyku zauważalne jest odejście od dotychczasowej formuły pisma opartej, w zasadzie, na pielgrzymkach papieskich. Wieloaspektowo dobrana tematyka ukazuje Kościół w Azji, dwudziestopięciolecie działalności oblatów w Kamerunie, powstawanie Kościoła na Ukrainie, pielgrzymkę papieską do Chorwacji, medytację ekumeniczną i edukację w krajach misyjnych⁴⁹. Zbawczy charakter

⁴⁶ Zob. R. Tomanek, *Kościół na Litwie od pierwszej do nowej ewangelizacji*, tamże, 2 (46) 1994, s. 4-5; S. Zasada, *Litwa zawsze wierna*, tamże, s. 6-8; A. Kupka, *Na ziemi męczenników i wyznawców. Jan Paweł II na Litwie*, tamże, s. 9-13; E. Ivanovs, *Kościół na Łotwie – „Ziemi Maryi”*. „Biały Ojciec” na Łotwie, tamże, s. 14-19; A. Kurowski, *Estonia – najmniejsze państwo nad Bałtykiem*, tamże, s. 20-21; K. Baszczyk, *Kościół musi być jeden – Jan Paweł II w Estonii*, tamże, s. 22-23; P. Chanson, *Hmongowie nigdy o nim nie zapomną. W holdzie o. Yves Bertrais OMI*, tamże, s. 24-29; J. Różański, *Wędrujemy jak Mbororo*, tamże, s. 30-31; A. Madej, *U Boga nie ma rzeczy*, tamże, s. 35-37; K. Jędrzejczak, *O jego mogiłę troszczą się wszyscy. W 10. Rocznicy śmierci o. Wojciecha Nowaczyka OMI*, tamże, s. 38-39; W. Grotowski, *Z otwartym sercem do Puri*, tamże, s. 40-41.

⁴⁷ Zob. K. Lubowicki, *Rodzina – pierwszy świadek Ewangelii*, tamże, 3 (47) 1994, s. 4-7; Jan Paweł II, *W trosce o rodzinę*, tamże, s. 8-9; F. Behrendt, *Małżeństwo zwyczajowe w plemieniu Ngoni*, tamże, s. 10-11; J. Różański, *jedno serce i jeden duch*, tamże, s. 12-14; K. Zielenda, *Prastare prawo lewiratu*, tamże, s. 15; A. Kupka, *Krwawe walski w Rwandzie*, tamże, s. 16; E. Szumińska, *Po powrocie*, tamże, s. 17; J. B. Ramarondrosana, *Znaczenie tradycyjnej rodziny malgaskiej*, tamże, s. 18-20; I. Haep, *Niemy krzyk w tropikalnym lesie*, tamże, s. 21-23; A. Kurowski, „Bóg wyso-ko, car daleko...”. *Wznowienie duszpasterstwa w Irkucku*, tamże, s. 28-30.

⁴⁸ Zob. S. Sokołowski, *Afrykańskie dzieci*, tamże, 4 (48) 1994, s. 3-4; A. Kurowski, *Wybiła godzina Afryki. Synod Biskupów Afryki*, tamże, s. 8-15; A. Kupka, *Obecność Misjonarzy Oblatów M. N. w Afryce*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Afryka poczuła się jednością*. Rozmowa z o. generałem Marcello Zago OMI, tamże, s. 18-23; A. Kupka, *Teraźniejszość i przyszłość RPA*. Rozmowa z abpem Durbanu, *Denisem Hurleyem*, tamże, s. 24-26; A. Źukowski, *Wkład Polaków w rozwój Kościoła w Afryce Południowej*, tamże, s. 27-31; J. Różański, *Być świadkiem Chrystusa aż po krańce ziemi*, tamże, s. 32-34; S. Świętokrzyski, *Czy warto zaczynać od początku?*, tamże, s. 41; A. Kupka, *Nienawiść jest okrutna i ślepa*. Rozmowa z ks. Ryszardem Górowskim MIC, misjonarzem z Rwandy, tamże, s. 42-44; H. Pietruszka, *Pierwsze strzały padły podczas nabożeństwa*, tamże, s. 45-47; E. Szumińska, *Wieczorem w Musongati*, tamże, s. 48-49.

⁴⁹ Zob. A. Kupka, *Kościół w Azji musi być Kościołem ubogich*. Rozmowa z ks. abp. Orlando Quevedo OMI z Filipin, tamże, 1 (49) 1995, s. 4-7; S. Świętokrzyski, *Pokój na Bałkanach nie jest utopią. Podróż Apostolska Jana Pawła II do Chorwacji*, tamże, s. 8-11; W. Hryniewicz, *U progu trzeciego tysiąclecia. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 12-13; J. Różański, *25 lat pracy ewangeli-*

cierpienia ludzkiego, a także fenomen śmierci w kontekście misyjnym to główne zagadnienia przedstawione w 50. wydaniu periodyku. Omówiono też Europejskie Spotkanie Młodych w Paryżu⁵⁰. Papieska podróż na Papuę Nową Gwineę i na Filipiny zdominowały wydanie czerwcowe. Szeroko omawiana pielgrzymka papieska została przez redaktorów nazwana największą podróżą misyjną Jana Pawła II⁵¹. Pielgrzymka papieska na Sri Lankę i do Australii to główne zagadnienia poruszone w wakacyjnym wydaniu periodyku. Szczególne miejsce w nim zarezerwowano dla działalności fundacji wspierającej zakup środków transportu dla misjonarzy MIVA, a także papieskiej działalności wydawniczej⁵². Pytanie o to, w jaki sposób skutecznie głosić Ewangelię w dzisiejszych czasach, a także omówienie papieskiego pielgrzymowania do Belgii, Polski i Czech oraz jubileuszu siedemdziesięciopięciolecia działalności oblatkiej na ziemiach polskich podniesiono we wrześniowej odsłonie czasopisma⁵³. W zasadzie jedynym tem-

zacyjnej polskich Misjonarzy Oblatów M. N. w Kamerunie Północnym, tamże, s. 15-19; A. Kupka, *Zachowanie dzieci w szkole jest nas najlepszą reklamą. Rozmowa z misjonarką z Japonii s. Sylwestra Mazurek*, tamże, s. 20-23; J. Pyl, *Na wieży kościoła widnieje znak krzyża*, tamże, s. 28-31.

⁵⁰ Zob. E. M. Kramer, *Droga krzyżowa człowieka. Pytanie o sens cierpienia*, tamże, 2 (50) 1995, s. 4-5; Z. Malczewski, *Wielki Piątek w Brazylii*, tamże, s. 6-7; A. Kupka, *Pomimo zagrożenia misjonarze chcą pozostać. Rozmowa z s. Danutą Kmiecik, misjonarką z Algierii*, tamże, s. 8-11; R. Gerhardy, *Krzyż i Święto Krzyża*, tamże, s. 12-13; R. Krauz, *Między żywymi i zmarłymi*, tamże, s. 14-15; E. Szumińska, *Pogięty krzyż*, tamże, s. 16-17; S. Zasada, *Biskup środka Azji*, tamże, s. 28-31; A. Kupka, *Nasze dzielne misjonarki świeckie*, tamże, s. 32-34; R. Zmitrowicz, *Wiosna Kościoła. Europejskie Spotkanie Młodych w Paryżu*, tamże, s. 42-44.

⁵¹ Zob. J. Różański, *Rozrzucony na tysiącach wysp. Kościół na Filipinach*, tamże, 3 (51) 1995, s. 5-6; K. Baszczyk, „*Jak Ojciec Mnie posłał, tak i ja Was posyłam*”. X Światowy Dzień Młodzieży w Manili, tamże, s. 7-13; M. Szefran, *Pomiędzy Azją, a Australią. Papua-Nowa Ginea*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Głosić Ewangelię i nią żyć. Jan Paweł II w Papui Nowej Gwinei*, tamże, s. 16-18; A. Kupka, *Aby umacniać chrześcijańską wspólnotę*, tamże, s. 24-25; S. Świętokrzyski, *Nasza cywilizacja jest chora. III Światowy Dzień Chorego w Yamousoukro*, tamże, s. 28-31; W. Wojtkowiak, *Na kanadyjskich preriahach*, tamże, s. 32-33.

⁵² Zob. Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, tamże, 4 (52) 1995, s. 3-4; J. Różański, *W służbie miejscowego Kościoła. Misjonarze Oblaci M. N. na Sri lance*, tamże, s. 5-7; K. Baszczyk, *Wojczyńnie piękna. Wizyta Ojca Świętego na Sri Lance*, tamże, s. 8-11; M. Szefran, *Dla niego wyspa była jednością. O. Józef Vaz, Apostoł Sri Lanki*, tamże, s. 12-12; J. Bereza, *Światowa Wspólnota Chrześcijańskiej Medytacji*, tamże, s. 14-15; W. Adamczuk, *Jeszcze raz jestem w Australii. Podróż Jana Pawła II do Australii*, tamże, s. 16-18; A. Kupka, *Latający Ojciec. W 100-lecie urodzin o. Pawła Schultego, założyciela MIVA*, tamże, s. 33-35; A. Madej, *Nasi Polacy, nasi Niemcy. II spotkanie ekumeniczne w Lebie*, tamże, s. 40-43.

⁵³ Zob. Jan Paweł II, *Caty Kościół jest wezwany do głoszenia prawdy i miłości*, tamże, 5 (53) 1995, s. 3-5; A. Kurowski, *Na szlaku ewangelizacji Słowian. Ojciec Święty w Czechach*, tamże, s. 6-7; S. Zasada, *Łączy nas wiara i Ojczyzna. Jan Paweł II w diecezji bielsko-żywieckiej*, tamże, s. 8-10; J. Różański, *Jak dzisiaj głosić Ewangelię ubogim? Europejskie Spotkanie Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 11-13; J. Kowalik, *Dzielo Bożej Opatrznosci. Utworzenie Polskiej Prowincji Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 14-15; K. Zielenda, *Państwo w państwie. W obronie mieszkańców laminatu Rey Bouba*, tamże, s. 16-19; A. Kupka, *Rzecznik wszystkich odępnieniych. Beatyfikacja o. Damiana, Apostoła trędowatych*, tamże, s. 24-25; J. Różański, *Nie żałuję żadnej chwili spędzonej wśród Indian. Rozmowa z o. Leonem Mokwą OMI, misjonarzem Indian*, tamże, s. 42-43.

tem poruszanym na zakończenie roku wydawniczego była sylwetka i dzieło św. Eugeniusza de Mazenoda, który został kanonizowany w grudniu. Czytelnicy poznają analizę jego życia oraz pism⁵⁴.

Pierwsze wydanie w 1996 r. nawiązuje do treści związanych z zakończeniem Synodu Biskupów Afryki i pielgrzymowaniem papieskim do Kamerunu, RPA, USA i Kenii⁵⁵. Powrót do tematu ostatniego numeru z poprzedniego roku nastąpił w marcowym wydaniu *Misyjnych Dróg*. Najważniejszym tematem jest relacja z kanonizacji założyciela Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów MN⁵⁶. Pokój i sprawiedliwość, w kontekście latynoamerykańskiej „opcji na rzecz ubogich” oraz teologii wyzwolenia została szerzej omówiona w majowym wydaniu dwumiesięcznika. Scharakteryzowano w nim pierwszą część papieskiej pielgrzymki do krajów Ameryki Łacińskiej – Gwatemali i Nikaragui⁵⁷. Wakacyjna odsłona pe-

⁵⁴ Zob. A. Kurowski, *Niezwykła droga życia. Krótki rys biograficzny bł. Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, 6 (54) 1995, s. 4-6; K. Zielenda, *Zawsze Ją za matkę uważać będą. Maryja w życiu Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, s. 7; J. Różański, *Serce wielkie jak świat. Eugeniusz de Mazenod i jego pasja misyjna*, tamże, s. 8-11; P. Latuszek, *Miłość Kościół*, tamże, s. 12-13; A. Kupka, *To wielka łaska. Rozmowa z o. Marcello Zago, przełożonym generalnym Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 16-19; K. Borodziej, *Oto wasz Dom, Dom Chrystusa i Maryi. Spotkanie młodych Europy w Loreto*, tamże, s. 32-33; A. Kupka, *Od samego założenia na wskroś misyjna. 100-lecie niemieckiej prowincji Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 38-39; A. Kupka, *Otwarte drzwi kościoła św. Mikołaja. Rozmowa z o. Andrzejem Madejem OMi, duszpasterzem z kijowa*, tamże, s. 42-43.

⁵⁵ Zob. A. Kupka, „*Ecclesia in Africa*” – posynodalna adhortacja Jana Pawła II, tamże, 1 (55) 1996, s. 4-7; J. Różański, *Inkulturacja wyzwaniem dla Kościoła. Jan Paweł II w Kamerunie*, tamże, s. 8-11; M. Szafran, *Sprawiedliwość, pokój, pojednanie. Jan Paweł II w RPA*, tamże, s. 12-13; S. Świętokrzyski, *Rodzina – pierwsze miejsce ewangelizacji. Jan Paweł II w Kenii*, tamże, s. 14-15; A. Kupka, J. Różański, *Przywrócić szacunek rodzinie. Rozmowa z ks. bpem Eugeniuszem Jureczko OMI, ordynariuszem Yokadouma*, tamże, s. 16-19; K. Hermański, *Wśród malgaskich dzieci, G. Skicki, Bonventure i Madeleine*, tamże, s. 28-31; M. Adamczuk, *Ojciec Święty w USA*, tamże, s. 37; W. Hryniewicz, *Pamięć i wrażliwość. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 38-39.

⁵⁶ Zob. A. Kupka, *Niezapomniana uroczystość*, tamże, 2 (56) 1996, s. 5; Jan Paweł II, *Apostoł naszych czasów. Fragment homilii kanonizacyjnej*, tamże, s. 6; A. Kupka, *Prawdziwe święto rodzinne. Msza św. dziękczynna*, tamże, s. 7; J. Jarosz, *Nasz udział w wielkości Apostołów*, tamże, s. 8-11; Jan Paweł II, *Iść dalej śladami Jezusa Chrystusa*, tamże, s. 12-13; L. Glowacki, *Zbliżanie się świętego*, tamże, s. 14; A. Madej, *Znad Dniepru nad Tybr*, tamże, s. 15-17; O. Belleville, *Prawdziwe rzeczy oglądaliśmy. Cudowne uzdrawienie J. Hernandesa Serrano*, tamże, s. 17-19; J. Różański, *Radość bycia razem*, tamże, s. 24-25; P. Gębala, *Dzieci wojny*, tamże, s. 42-43.

⁵⁷ Zob. J. Różański, *Zmartwychwstaniemy, jak i On zmartwychwstał. Gwatemala*, tamże, 3 (57) 1996, s. 4-6; C. St-Laurent, *Kule w ścianach powiedzą wam wszystko*, tamże, s. 7; A. Kupka, *W imię krzyża Chrystusa. Rozmowa z ks. biskupem Samuelem Ruiz Garcia z Meksyku*, tamże, s. 8-10; A. Kupka, *Jan Paweł II: „Prawdziwy pokój – sprawą palącą!”*. *Ojciec Święty w Gwatemali*, tamże, s. 11-13; M. Szeffran, *Jaką obrać drogi? Nikaragua – Kościół i państwo*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Wizyta w zupełnie innej atmosferze. Jan Paweł II w Nikaragui*, tamże, s. 16-18; A. Baillargeon, *Rok mazenodowski trwa*, tamże, s. 19; K. Baszczuk, *By odnaleźli sens życia i nadzieję. O Uralskiej parafii oo. redemptorystów*, tamże, s. 4-6; M. Adamczuk, *Pragnął odrodzić misje w Afryce. Beatyfikacja D. Comboniego*, tamże, s. 39.

riodyku kontynuuje podsumowanie pielgrzymki papieskiej z poprzedniej edycji pisma. Tym razem jest to Salwador, Wenezuela, a także podróż do Tunezji. Jednym z poruszanych tematów jest też celebracja kanonizacji Eugeniusza de Mazenoda OMI⁵⁸. Fenomen dojrzewania wspólnoty miejscowego Kościoła i samych wspólnot misyjnych został opisany w piątym wydaniu pisma w analizowanym roku⁵⁹. Maryjność w krajach misyjnych i nadzieję misyjne dla nowo powstającego kraju afrykańskiego – Namibii, zdominowały kolejną odsłonę periodyku⁶⁰.

Piętnasty rok działalności czasopisma otwiera wydanie dotyczące problemów pokoju na świecie, a także szersze omówienie misji wśród Inuitów. Omówiono problem ekumenizmu w Polsce⁶¹. Szeroka charakterystyka sytuacji chrześcijan w Rwandzie, Sudanie i Chinach, a także ukazanie cierpienia jako czynnika wspierającego rozwój misji to główna tematyka marcowych *Misyjnych Dróg*⁶².

⁵⁸ Zob. J. Różański, *Prorok naszych czasów. Abp Oscar Arnulfo Romero*, tamże, 4 (58) 1996, s. 3-4; A. Kurowski, *El Salvador znaczy Zbawiciel. Podróż apostolska Jana Pawła II do Salwadoru*, tamże, s. 8-10; M. Szafran, *Pod panowaniem demokracji. Wenezuela – kraj i Kościół*, tamże, s. 11-13; S. Szmidt, *Misje salezjańskie w Wenezueli*, tamże, s. 14-15; A. Kupka, „*Dam im jedno serce*”. *Jan Paweł II w Wenezueli*, tamże, s. 16-19; K. Baszczyk, *Miał serce wielkie jak świat*. *Święto dziękczynienia w Obrze*, tamże, s. 24-26; O. Stirby, *Pierwsze kroki w Mozambiku*, tamże, s. 41; K. Zielienda, *W poszukiwaniu współpracy i dialogu. Jan Paweł II w Tunezji*, tamże, s. 42-43.

⁵⁹ Zob. Jan Paweł II, *Każdy chrześcijanin jest powołany, by być misjonarzem i świadkiem*, tamże, 5 (60) 1996, s. 3-5; S. Oller, *Jak powstaje wspólnota*, tamże, s. 6; A. Kupka, *Trudna droga do dojrzałości chrześcijańskiej. Rozmowa z o. Janem Stasińskim OCD, misjonarzem w Burundi*, tamże, s. 7-9; D. Kmiecik, *Miłość silniejsza niż nienawiść*, tamże, s. 10-11; B. Olivero, *Wydarzenia w Algierii w świetle wiary*, tamże, s. 12-14; J. Różański, *Wzieci z Madagaskaru dla Madagaskaru i świata*, tamże, s. 15-16; A. Kupka, *Zaczynamy żyć we wspólnotach międzynarodowych. Rozmowa z o. Marianem Lisem, misjonarzem z Madagaskaru*, tamże, s. 17-19; B. Charczuk, *Ze św. Eugeniuszem ku nowej ewangelizacji*, tamże, s. 39; H. Babicka, *Kiełkujące ziarnko gorczycy. Katolickie parafie na pograniczu Europy i Azji*, tamże, s. 42-43.

⁶⁰ Zob. K. Baszczyk, *Maryjo ukaż nam, że Bóg jest Miłością. Międzynarodowe kongresy mariologiczny i maryjny w Częstochowie*, tamże, 6 (60) 1996, s. 3-4; A. Kupka, *Wielki dar dla nas*, tamże, s. 5-6; A. B. Reimann, *kto tutaj zwyciężył?*, tamże, s. 7; S. Świętokrzyski, *Dziękczynienie za dar wiary Namibii*, tamże, s. 8-9; J. Różański, *Upragniony czas pokoju i niepodległości. Namibia – kraj i Kościół*, tamże, s. 10; A. Kurowski, *Heroiczne początki*, tamże, s. 11-15; A. Kupka, *Kościół, który stał się dojrzałym. Rozmowa z o. F. Houbenem OMI, misjonarzem z Namibii*, tamże, s. 16-19; P. Gębala, *Czarny misjonarz Ojców Biały*, tamże, s. 32-33.

⁶¹ Zob. G. Raiml, *Krótkie lato Bożego Dzieciątka*, tamże, 1 (61) 1997, s. 4-5; J. Różański, *Już się narodził w Betlejem Zbawiciel*, tamże, s. 6-7; A. Kupka, J. Różański, *Z Ewangelią na krańcach świata. Rozmowa z Wiesławem Krótkim OMI, misjonarzem Eskimosów*, tamże, s. 8-11; A. Kupka, J. Różański, *Nasza rodzina eskimoska potrzebuje kapelanów. Rozmowa z biskupem Reynaldem Rouleau OMI z Zatoki Hudsona*, tamże, s. 12-15; A. M. Kobos, *Dotknięcie Ducha*, tamże, s. 16-17; R. Zmitrowicz, *Polskie ziarna na kanadyjskiej ziemi*, tamże, s. 18-19; A. Kurowski, *Ku pełni jedności. Beatyfikacja męczenników Podlasia*, tamże, s. 20; W. Hryniewicz, *Nasze polskie kłopoty z ekumenią*, tamże, s. 21-25; F. Chrószcz, *Pierwsi malgascy kapłani – oblaci*, tamże, s. 32; S. Świętokrzyski, *Pokojowa nagroda Nobla dla bp. Carlosa Belo z Timoru Wschodniego*, tamże, s. 39.

⁶² Zob. J. Różański, *Postawa szczerego przebaczenia warunkiem pokoju*, tamże, 2 (62) 1997, s. 4-5; P. Wołowski, *Kościół w Krainie Wielkich Jezior*, tamże, s. 6-7; L. Danilecka, *Nowe narodzi-*

W majowej edycji periodyku autorzy przygotowują czytelników do szóstej pielgrzymki papieskiej do kraju. W piśmie znajdują się omówienie Kongresu Eucharystycznego i problem poznania języka ludności misjonowanej⁶³. Refleksja nad powołaniem misyjnym w kontekście świadectwa życia na misjach, to obok omówienia pielgrzymki papieskiej do Bośni i Hercegowiny główne zagadnienia poruszane w wakacyjnej odsłonie periodyku⁶⁴. Jedynym tematem poza papieską pielgrzymką do Libanu jest omówienie szóstej podróży apostolskiej Jana Pawła II do kraju⁶⁵. Uказanie misji jako szczególnej ewangelizacji ubogich i wskazanie miłości jako głównej zasady prowadzenia misji znalazły się w ostatnim wydaniu pisma w analizowanym roku⁶⁶.

ny Kościoła w Rwandzie. Rozmowa z o. Modeste Mungwarareba, sekretarzem Episkopatu Rwandy, tamże, s. 8-12; L. Danilecka, Ostatni taniec dla Boga. Rozmowa z Jean-Marie Vianney Twambazemungu, przełożonym rwandyjskiej wspólnoty Emmanuel, tamże, s. 13-15; S. Woja, Stać się narzędziem pokoju. Kościół sudański wobec wojny domowej, tamże, s. 16-19; I. Haep, Nieużyty łowca z Fujian, tamże, s. 20-21; P. Bortkiewicz, Cierplenie jako szansa dla misji Kościoła, tamże, s. 22-25; J. Pyl, Pierwsza pasterka w odbudowanej świątyni, tamże, s. 32.

⁶³ Zob. W. Oszajca, *Z czym do Ojca Świętego?*, tamże, 3 (63) 1997, s. 4-7; A. Madej, *Pasterz wszystkich*, tamże, s. 8-12; H. Chłopocka, *Misja św. Wojciecha w Prusach*, tamże, s. 13-15; A. Kupka, *75 podróży apostolskich Jana Pawła II*, tamże, s. 16-18; J. M. FitzPatrick, *Wezwanie św. Eugeniusza: Zakorzenieni w dwóch światach*, tamże, s. 19-21; J. Paetz, *Kongres eucharystyczny – stacja (objawienie się) Kościoła Powszechnego*, tamże, s. 22-25; K. Trociński, *Święto pełne radości. 50-lecie ewangelizacji Kamerunu Północnego*, tamże, s. 32; A. Sokołowski, *Z wizytą u swoich. Z pobytu ks. bpa K. Ryczana z Kielc na Wybrzeżu Kości Słoniowej*, tamże, s. 33-34; K. Zielenda, *Iż Gidarzy nie gesi*, tamże, s. 38-39; D. Łysakowski, *Wieści z Syberią*, tamże, s. 42-43.

⁶⁴ Zob. D. Sullivan, *Kim jest misjonarz?*, tamże, 4 (64) 1997, s. 4-5; J. Różański, *Ludu Bośni i Hercegowiny „Pokój Wam!”*. Jan Paweł II w Sarajewie, tamże, s. 6-9; M. Kasperski, G. Brand, B. Reimann, *Najważniejsze jest świadectwo*, tamże, s. 10-12; M. Abdalla, *Dawnymi drogami asyryjskich misjonarzy*, tamże, s. 17-19; S. Zenobia, *Tragedia powrotu. U karmelitanek w Rwandzie*, tamże, s. 20; K. Lubowicki, *Mała Teresa – Wiela misjonarka*, tamże, s. 21-23; A. Kupka, *Trwać w obecności Boga żywego i pałac gorliwością o chwałę Pana i Jego królestwo*, tamże, s. 24-25; M. Klukowska, *Japońska Golgota. Uroczystość 400. Rocznicy męczenników japońskich*, tamże, s. 32-33.

⁶⁵ Zob. Jan Paweł II, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 1997 r.*, tamże, 5 (65) 1997, s. 3-4; R. E. Rogowski, *Diament Kościoła. Kongresowe refleksje*, tamże, s. 8-11; T. Dostatni, *Drugi zjazd Gnieźnieński*, tamże, s. 12-14; J. Różański, *Iść z Ewangelią jak św. Wojciech*, tamże, s. 15-16; L. Danilecka, *Sprzątanie serc*, tamże, s. 17-18; S. Wilkanowicz, *Podziękowanie i odpowiedź*, tamże, s. 19-21; I. Rusecki, *Święty Jan z Dukli – człowiek ekumenizmu i miłości bliźniego*, tamże, s. 22-25; S. Świętokrzyski, *Największe wydarzenie pięćdziesięciolecia. Pielgrzymka Jana Pawła II do Libanu*, tamże, s. 32-34; A. Kupka, *Wymowny jubileusz*, tamże, s. 37-39; W. Kowalewski, *Spotkania w sanktuarium w Figuile*, tamże, s. 42-43.

⁶⁶ Zob. J. Różański, *Kluczem do życia jest miłość. 5 września 1997 r. zmarła Matka Teresa z Kalkuty. Misjonarka Miłości*, tamże, 6 (66) 1997, s. 4-7; A. Kupka, *Wierni charyzmatowi ewangelizacji ubogich. Rozmowa z o. Ryszardem Szmydkim, asystentem generalnym oblątów do spraw misji*, tamże, s. 8-11; M. Saverimuthu, *Kwitnąca misja na Rajskej Wyspie. 150-lecie pracy oblątów na Sri lance*, tamże, s. 12-14; S. Świętokrzyski, *Polscy oblaci na Cejlonie*, tamże, s. 15; K. Burrows, *Drogi, które prowadzą do ludzi. Praca na rzecz rozwoju na Jawie*, tamże, s. 16-19; K. Borodziej, *XII Światowy Dzień Młodzieży w Paryżu*, tamże, s. 20-25; S. Kalisz, *Z Hong Kongu do Chin*, tamże, s. 29-31; A. Kupka, *Konsekracja odbudowanego kościoła w Gniewaniu na Ukrainie*, tamże, s. 32-33.

Treści ekumeniczne i związane z rodziną, a także prześladowania Kościoła to najważniejsze zagadnienia zaprezentowane w styczniowym wydaniu periodyku⁶⁷. Nowa obłacka misja w Turkmenistanie i współczesny islam zostały opisane w odsłonie marcowej⁶⁸. W wydaniu majowym autorzy skupią się na relacji i podsumowaniu papieskiego pielgrzymowania na Kubę, a także jubileuszu obecności sercanów w Zairze-Kongo⁶⁹. Nigeria w kontekście pielgrzymowania papieskiego, a także dialog międzyreligijny zostały omówione w wakacyjnej odsłonie periodyku misyjnego⁷⁰. Kościół w Azji w kontekście synodu biskupów tego kontynentu, a także pomoc ubogim z krajów misyjnych to zasadnicze treści zawarte we wrześniowych *Misyjnych Drogach*⁷¹. Ostatnie wydanie periodyku mówi

⁶⁷ Zob. M. Szefran, *największe spotkanie rodzin w historii świata. Światowe Spotkanie Rodzin w Brazylii*, tamże, 1 (65) 1998, s. 4-7; A. Kupka, *Padre Francesco pełen dobroci. Rozmowa z o. Franciszkiem Boschem OMI, misjonarzem z Paragwaju*, tamże, s. 8-11; H. Ross, *Biskup Aldo żyje w ciągłym ryzyku*, tamże, s. 12-14; W. Hryniewicz, *Stawiać siebie na miejscu drugiego. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 14-16; W. Kowalewski, *mam nadzieję, że Polska nam pomoże. Rozmowa z o. Józefem Dijdą OMI, przełożonym obłackiej prowincji zakonnej Kamerun*, tamże, s. 17-19; K. Lubowicki, *Mądrość miłości. Przesłanie nowego doktora Kościoła*, tamże, s. 20-25; J. Pyl, *Wymowny znak duchowego odrodzenia*, tamże, s. 37-39.

⁶⁸ Zob. Jan Paweł II, *Jerozolimo, podziel się twoją światłością!*, tamże, 2 (66) 1998, s. 4-5; R. Zmitrowicz, *Nowa misja Kościoła katolickiego w Turkmenistanie*, tamże, s. 6-7; A. Madej, *Misyjne drogi wiodą przez Aszchabad*, tamże, s. 8-10; W. Tyszkiewicz, *Po raz pierwszy obchodziliśmy Boże Narodzenie*, tamże, s. 11; D. Kmiecik, *Na skrzyżowaniu dróg. Nurty i tendencje we współczesnym Islamie*, tamże, s. 12-14; M. Abdalla, *Z dziejów Kościoła w Azji Środkowej. Wśród plemion tureckich i mongolskich*, tamże, s. 15; W. Kluj, *Przybliżyć ludziom Kościół. Wywiad z Lynne Rolin, świecką misjonarką z dalekiej Kanadyjskiej Północy*, tamże, s. 16-19; B. Konarska, *Dziesięć lat na namibijskiej ziemi*, tamże, s. 20-25; K. Zając, *Przełamać mur wrogości. Trudna sytuacja w Burundi*, tamże, s. 32-33.

⁶⁹ Zob. R. Allgaier, *El Cobre – narodowe sanktuarium Kuby*, tamże, 3 (67) 1998, s. 4-5; J. Różański, „*Najpiękniejsza wyspa świata*”, tamże, s. 6-8; S. Świętokrzyski, *Ideologia, Chrystus i bogowie. Kościół na Kubie*, tamże, s. 9-10; M. Szefran, *Oblaci na Kubie*, tamże, s. 11; S. Kupka, *Nie lękajcie otworzyć serc Chrystusowi. Podróż apostolska Jana Pawła II na Kubę*, tamże, s. 12-18; A. Halemba, *Człowiek – legenda, czyli o kardynale Adamie Kozłowieckim*, tamże, s. 19-20; W. Mach, *Na linii frontu wojny domowej*, tamże, s. 21-25; B. Sygitowicz, *Ogród na Wschodzie*, tamże, s. 32-33; S. Święciech, *Jubileusz serca now w nowej rzeczywistości Konga – Zairu*, tamże, s. 42-43.

⁷⁰ Zob. J. Różański, *Nigeria – wielka przeszłość i trudne dzisiaj*, tamże, 4 (68) 1998, s. 4-6; S. Świętokrzyski, *Znak nadziei. Kościół w Nigerii*, tamże, s. 7-8; A. Kupka, *Afryka potrzebuje nadziei, pokoju i jedności. Podróż apostolska Jana Pawła II do Nigerii*, tamże, s. 8-13; M. Szefran, *Bl. Cyprian Michael Iwene Tansi*, tamże, s. 14-15; F. Njoku, *Stare tradycje Ibo – ludu nigeryjskiego*, tamże, s. 16-18; A. M. Impe, D. Kmiecik, *Islam ostatnią deską ratunku?*, tamże, s. 19-20; A. Kupka, *O. Marcello Zago OMI nowym sekretarzem Kongregacji Ewangelizacji Narodów*, tamże, s. 421; M. Lampard, *Cicha obecność*, tamże, s. 22; R. Wawrzyniecki, *Odkupienie, a dialog międzyreligijny. Sympozjum religiologiczno-misjologiczne w Obrze*, tamże, s. 31; A. Kupka, *Obraz wierności Kościoła. Rozmowa z o. prof. Willim Henklem OMI, dyrektorem Papieskiej Biblioteki Misyjnej*, tamże, s. 32-33; K. Popek, *Mbi sigidi na Afriqué – Byłam w Afryce. U braci kapucynów w Republice Środkowoafrykańskiej*, tamże, s. 42-43.

⁷¹ Zob. M. Rucki, *Kościół w Azji. Podjąć wyzwania trzeciego tysiąclecia*, tamże, 5 (69) 1998,

o nadziei, która towarzyszy wysiłkom misyjnym, a także o pokoju, który niesie ze sobą fenomen misji⁷².

Rok 1999 zaczyna się od zmian w szacie graficznej pisma. Od tego wydania pełen kolor obecny jest na wszystkich stronach. Natomiast zasadniczym tematem styczniowych *Misyjnych Dróg* jest pytanie o sposób ewangelizacji ubogich na przełomie tysiącleci. Przedstawiono świętowanie Bożego Narodzenia w krajach misyjnych. Podsumowano papieską pielgrzymkę do Chorwacji. Zauważalne jest to, że gdy głównym tematem nie jest pielgrzymka papieska, redakcja nie zawsze radzi sobie z trafnym doborem materiałów do zagadnień poruszanych w piśmie⁷³. Celebracja świąt Zmartwychwstania Pańskiego, a także temat rzadko pojawiający się w prasie misyjnej – Kościół w Oceanii, to tematy marcowej edycji dwumiesięcznika⁷⁴. Podróż apostolska Jana Pawła II do Meksyku i USA oraz

s. 4-5; A. Kupka, *Jezus Chrystus Zbawiciel oraz Jego misja miłości i służby w Azji*, tamże, s. 6-8; A. Madej, *Odszukujemy ślady wiary*, tamże, s. 9-10; F. Cagnasso, *Rozpoczyna się nowa droga. Uwagi o Synodzie Biskupów Azji*, tamże, s. 11-13; A. Kupka, *Duch Synodu tchnie także w Kościele sajgońskim. Wywiad z abpem Janem Chrzcicielem Pham Min Man, ordynariuszem Miasta Ho Szi Mina (Sajgonu)*, tamże, s. 14-15; W. Kluj, *Różne oblicze ubóstwa. Wywiad z o. Patrykiem Moroney OMI, prowincjałem australijskim*, tamże, s. 16-17; J. Różański, „*Potrzeba, by On wzrastał, a ja się umniejszał*” (*J 3, 30*). Rozmowa z o. Marianem Żelazkiem SVD, misjonarzem z Indii, tamże, s. 18-20; Jan Paweł II, *Wielkie znaki obecności Ducha Świętego. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 1989 r.*, tamże, s. 21-25; S. Kalisz, *Ucząc się języka kantońskiego*, tamże, s. 32-34; S. Świętokrzyski, *Potrzeba otwarcia i świadectwa*, tamże, s. 42-43.

⁷² Zob. P. Bortkiewicz, *Przechodzenie przez próg, czyli kilka myśli o nadziei*, tamże, 6 (72) 1998, s. 4-5; A. Kupka, *Nasza nadzieja w młodzieży oraz ubogich. Rozmowa z o. Grzegorzem Górkim OMI, misjonarzem w Argentynie*, tamże, s. 7-9; O. P. Ratajczak, *Zobaczyłem ogromną, kilkumetrową falę*, tamże, s. 10-12; J. Różański, *Świętowanie w bólu i nadziei. Rozmowa z bpem Josephem Nduhirubusa, ordynariuszem diecezji Ruyigi w Burundi*, tamże, s. 13-16; M. Rucki, *Ziaro na prawdy dla rodzin z Kazachstanu*, tamże, s. 17; K. Strack, *Mnich jest szczęśliwy, gdy potrzebuje niewiele. W 900-lecie założenia opactwa Cîteaux, kolebki Cystersów*, tamże, s. 18-19; J. Kowalik, *Misyjne drogi Cystersów przez Europę – do polski, do Obry*, tamże, s. 20-22; G. Tlai Lerotholi, *Niezapomniany o. Józef Gérard*, tamże, s. 23-25; K. Trociński, *Nasze Stowarzyszenie Młodzieży*, tamże, s. 32-33; A. Kupka, *Pokój jest imieniem Boga. XII Międzyreligijne Spotkanie Modlitewne w intencji pokoju w Bukareszcie*, tamże, s. 42-43.

⁷³ Zob. M. Peitz, *Dwanaście dni przed Bożym Narodzeniem*, tamże, 1 (73) 1999, s. 4-6; P. Fuentes, *Chrystus rodzi się ponownie*, tamże, s. 7-8; P. Andrzejewski, *Biskup z Amazonii. Rozmowa z biskupem José-Maria Pinherio z Północnej Brazylii*, tamże, s. 9; M. Olszewski, *Pigmeje, mali leśni ludzie*, tamże, s. 10-13; A. Kupka, *Człowiek niezachwianej wiary. Bł. Kard. Alojzije Stepinac*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Budować przyszłość na starych korzeniach. Druga podróż apostolska Papieża do Chorwacji*, tamże, s. 16-18; M. Szafran, *Wybitna córka Izraela i Kościoła. Uroczystość kanonizacyjna Edyty Stein*, tamże, s. 22-23; L. Głowiacki, *W drugą rocznicę poświecenia kościoła karmelitanek w Oświęcimiu*, tamże, s. 24-17; S. Nulla, *25-lecie posługi misyjnej Karmelitanek Dzieciątką Jezus w Burundi i Rwandzie*, tamże, s. 34-36; J. Różański, „*Głosić Ewangelię ubogim u progu III Tysiąclecia*”, tamże, s. 42-43; W. Hrynewicz, *Ekumenia jest terapią. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 44-45.

⁷⁴ Zob. J. Kokott, *Wielki Tydzień w Papui Nowej Gwinei*, tamże, 2 (74) 1999, s. 4-5; M. Rostkowski, *Liturgia przy dźwiękach muszli. Zgromadzenie Specjalne Biskupów Oceanii*, tamże, s. 6-10; J. Różański, *Rozproszony wśród tysięcy wysp. Kościół w Australii i Oceanii*, tamże, s. 11-15;

przygotowanie do kolejnej podróży do Polski, a także analiza posynodalnej adhortacji dla Kościoła w Ameryce to zasadnicze tematy majowych *Misyjnych Dróg*. W numerze ukazała się też rozmowa z nowym przełożonym generalnym oblatów⁷⁵. Kolejna pielgrzymka papieska, tym razem do Rumunii, została omówiona w wakacyjnym wydaniu dwumiesięcznika. Zostały tam też poruszone problemy ekumenizmu i ewangelizacji na Grenlandii oraz w Chinach⁷⁶. Charakterystyka i pogłębione komentarze do papieskiej pielgrzymki do ojczyzny zdominowały wrześniowe wydanie analizowanego periodyku. Przedstawiono w nim także sylwetkę bł. o. Józefa Cebuli OMI⁷⁷. Rozważania dotyczące budowania Królestwa Ojca na podstawie papieskiego orędzia misyjnego, a także omówienie papieskiej pielgrzymki do Słowenii to treść ostatniego numeru z analizowanego roku⁷⁸.

W. Burzawa, „Bikman” z *Papui Nowej Gwinei a proces inkulturacji*, tamże, s. 16-18; P. Wołowski, *Papua Nowa Gwinea – misjonarz w pułapce inkulturacji. Rozmowa z ks. prof. Władysławem Kowalakiem SVD, misjologiem*, tamże, s. 19-22; M. Woźniak, *Apostoł Papuasów odszedł do pana*, tamże, s. 23; A. Kurowski, *W duchu szczerości i otwartości. Zakończenie obrad Synodu Biskupów Oceanii*, tamże, s. 24-27; A. Kupka, *Poświęcenie karmelu „Totus Tuus”*, tamże, s. 43; A. Walkowiak, *W szpitalu w Katondwe*, tamże, s. 44-45.

⁷⁵ Zob. A. Kupka, *Przed pielgrzymką Jana Pawła II do Ojczyzny*, tamże, 3 (75) 1999, s. 3-4; A. Kupka, *Papież spogląda w XXI wiek. Podróż apostolska Jana Pawła II do Meksyku*, tamże, s. 5-8; K. Gołębiowski, *Meksyk – Kościół męczeński i dynamiczny*, tamże, s. 9-10; M. Czyżycki, *Matka Boża z Guadelupe wyzwaniem dla naszych czasów*, tamże, s. 11-12; M. Szafran, *Nowej ewangelizacji potrzebuje Północ i Południe. Posynodalna adhortacja apostolska Jana Pawła II „Ecclesia in America”*, tamże, s. 13-14; A. Kurowski, *W obronie kultury życia. Podróż apostolska Jana Pawła II do USA*, tamże, s. 15-18; J. Różański, *Żyć charyzmatem św. Eugeniusza dzisiaj. Rozmowa z o. Guillermo Stecklingiem, przełożonym generalnym Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 19-22; K. Lubowicki, *Kapłan – misjonarz – męczennik*, tamże, s. 23-27; F. Chrószcz, *Wielki dzień w Fianarantsoa*, tamże, s. 34-36; S. Sadowski, *Koreańskie „Quo Vadis”*, tamże, s. 37.

⁷⁶ Zob. P. Wołowski, *Papież u bram Wschodu i Zachodu. Panorama Kościoła w Rumunii*, tamże, 4 (76) 1999, s. 5-8; M. Szeffran, *Unite! – Jedność! Pielgrzymka Jana Pawła II do Rumunii*, tamże, s. 9-14; W. Hryniewicz, *Wiara odzywa w Chinach*, tamże, s. 15-19; S. Kalisz, *Trwają wierze ojców*, tamże, s. 20-21; P. Marx, *Grenlandia – niezwykła Winnica Pańska*, tamże, s. 22-27; S. Kuś, *Duchowość misyjna błogosławionego Edmunda Bojanowskiego*, tamże, s. 34-35; F. Jabłoński, *Przeszli przez gnieźnieńskie drzwi. Posłanie misjonarzy*, tamże, s. 40-41.

⁷⁷ Zob. A. Kurowski, *Ewangeliczne przesłanie o milującym Bogu. VII podróż apostolska Jana Pawła II do Ojczyzny 5-17 czerwca 1999 r. Gdańsk, Pelplin, Elbląg, Licheń, Bydgoszcz, Toruń, Siedlce, Drohiczyn, Warszawa, Sandomierz, Zamość, Łowicz, Sosnowiec, Kraków, Gliwice, Stary Sącz, Wadowice*, tamże, 5 (77) 1999, s. 3-19; A. Kupka, *Dziękkczynne pielgrzymowanie. Po beatyfikacji o. Józefa Cebuli OMI*, tamże, s. 20-24; A. Kupka, *To stało się tutaj – w Mauthausen*, tamże, s. 25-27; A. Madej, *Pierwszy oblat z Ukrainy – kapłanem*, tamże, s. 34-35; J. Różański, *Służył wśród doświadczeń. Śp. o. Andrzej Kafel OMI*, tamże, s. 44-45.

⁷⁸ Zob. Jan Paweł II, *Wszyscy jesteśmy wezwani do budowania Królestwa Ojca*, tamże, 6 (78) 1999, s. 3-5; L. Danilecka, *Ojciec nasz po indiańsku*, tamże, s. 8; L. Danilecka, *Ratuj nas panie! Rozmowa z o. Jeanem Fortin OMI, misjonarzem wśród Indian Kanady*, tamże, s. 9-12; A. Kurowski, *Wiara Święta będzie Waszym światłem. Podróż Apostolska Jana Pawła II do Słowenii*, tamże, s. 13-15; A. Kupka, *Kościół katolicki w Chinach*, tamże, s. 16-17; J. Wotherspoon, *Anna Bakhita*, tamże, s. 18-19; A. Kupka, *Pierwszeństwo ducha. Rozmowa z siostrą Samarą ze Zgromadzenia*

Wprowadzenie w Rok Jubileuszowy, przedstawienie adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Asia* i samego Kościoła w Azji w kontekście papieskich wizyt w Indiach i Gruzji to główna tematyka wydania stycznioowego⁷⁹. Pokój międzynarodowy i wewnętrz krajów misyjnych to naczelny temat kolejnej edycji periodyku. Także od tego wydania rozpoczyna się w piśmie cykl wydawniczy dotyczący historii misji⁸⁰. Ewangelizacja misyjna Ziemi Świętej, pogłębiona analiza pielgrzymki papieskiej do Egiptu, na górę Synaj i dalszy rozwój misji w Turkmenistanie, znalazły miejsce w majowym wydaniu dwumiesięcznika⁸¹. Kontynuacja relacji z jubileuszowej pielgrzymki papieskiej do Ziemi Świętej i jubileusz pięćsetlecia ewangelizacji Brazylii to analizy i refleksje opublikowane w wakacyjnych *Misyjnych Drogach*⁸². We wrześniu autorzy rozwinęli i skomentowali treść

Sióstr Bożej Opatrzności z Japonii, tamże, s. 20-22; J. Różański, *Tragiczna droga mieszkańców Timoru Wschodniego*, tamże, s. 23-27; A. Kupka, *Aby się spotkać! Jubileusz 50-lecia istnienia MIVA-Austria*, tamże, s. 34-35; P. Lutusek, *Pomyślny rozwój*, tamże, s. 36-37.

⁷⁹ Zob. P. Bortkiewicz, *Rok 2000 – Rok Łaski*, tamże, 1 (79) 2000, s. 3-5; P. Wołowski, *Kościół w Indiach – wyzwanie inkulturacji*, tamże, s. 6-8; J. Madej, *Chrześcijanie św. Tomasza*, tamże, s. 9; A. Kurowski, *Azja nadzieją chrześcijaństwa III tysiąclecia. Podróż apostolska Jana Pawła II do Indii* 1 (79) 2000, s. 10-13; W. Kluj, *Adhortacja „Ecclesia in Asia”*, tamże, s. 14-15; K. Gołębiowski, *Prastara tradycja chrześcijańska Gruzji*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Jan Paweł II stał się „ikoną służby”*. *Podróż apostolska Ojca Świętego do Gruzji*, tamże, s. 18-20; A. Madej, *Klos o stu ziarnach*, tamże, s. 21-22; J. Różański, *Mocą Ducha Świętego. Ewangelizacja świata antycznego (I – IV w.)*, tamże, s. 23-27; W. Hryniewicz, *Usprawiedliwienie, ikona i piękno*, tamże, s. 34-37; W. Safian, *III Krajowy Kongres Misyjny*, tamże, s. 43; R. Pietryga, *Moje przezywanie Kongresu Misyjnego*, tamże, s. 44-45.

⁸⁰ Zob. Jan Paweł II, *Budowa pokoju i sprawiedliwości jest dla wszystkich zadaniem podstawowym*, tamże, 2 (80) 2000, s. 6-9; L. Mbwal-Mbasi, *Diecezja Idiofa w Demokratycznej Republice Konga*, tamże, s. 10-11; A. Kupka, *Radość i modlitwa. XXII Europejskie Spotkanie Młodych w Warszawie*, tamże, s. 12-15; M. Hoegen, *Z miłością i poczuciem humoru przeciw biedzie. Świecka wolontariuszka Sandra zaangażowana w pracę z młodocianymi członkami band*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Ojciec Pedro albo „Wzgórza Odwagi”*, tamże, s. 18-22; J. Różański, *Na Północ i Wschód. Ewangelizacja Europy*, tamże, s. 23-27; N. Kempa, *25-lecie posługi misyjnej Sióstr Szubieńczyk NMP – Śląskich w Kamerunie*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, J. Różański, *Jestem daleki od pesymizmu. Rozmowa z biskupem Eugeniuszem Jureczko OMI, ordinariuszem diecezji Yokadouma*, tamże, s. 36-38.

⁸¹ Zob. K. Gołębiowski, *Egipt – kolebka chrześcijaństwa*, tamże, 3 (81) 2000, s. 4-7; A. Kupka, *Pielgrzymka do źródeł wiary. Podróż apostolska Jana Pawła II do Egiptu*, tamże, s. 8-13; Jan Paweł II, *Synaj tkwi w centrum prawdy o człowieku. Fragmenty przemówienia Jana Pawła II w czasie spotkania modlitewnego na Górze Synaj*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Jezus Chrystus fundamentem Europy. 100-lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego*, tamże, s. 16-17; S. Świętokrzyski, *Nowi błogosławieni męczennicy – siew dla młodych Kościółów*, tamże, s. 18-19; M. Zago, *Męczeństwo jako znamienne wyraz misji*, tamże, s. 20-22; J. Różański, *Misje w średniowieczu*, tamże, s. 23-27; P. Lutusek, *W misji „Sui Iuris” w Turkmenistanie*, tamże, s. 35-37.

⁸² Zob. K. Gołębiowski, *W kraju uświeconym obecnością samego Jezusa, Mojzesza, Eliasza i Jana Chrzciciela. Pielgrzymka Jana Pawła II do Jordanii*, tamże, 4 (82) 2000, s. 4-6; M. Szafran, *W kolebce chrześcijaństwa. Izrael – państwo i Kościół*, tamże, s. 7-8; J. Madej, *Katolicy w Ziemi Świętej*, tamże, s. 9; A. Kupka, *Historyczna pielgrzymka. Jan Paweł II w Izraelu*, tamże, s. 10-17; S. Świętokrzyski, *Spojrzenie w przyszłość. 500-lecie ewangelizacji Brazylii*, tamże, s. 18-20;

orędzia papieskiego na niedzielę misyjną. W artykułach podjęto tematykę powołania misyjnego, a także roli Maryi w dziele ewangelizacji misyjnej⁸³. Ostatnie wydanie z analizowanego roku dotyczy XV Światowych Dni Młodzieży w Rzymie. Zostały one przedstawione szczegółowo, z uwzględnieniem uczestników pochodzących z krajów misyjnych. Scharakteryzowano aktualne wydarzenia na misjach w Chinach⁸⁴.

Refleksja teologiczna dotycząca nowego tysiąclecia i związanych z nim działań misyjnych została zawarta w styczniowym numerze z 2001 r. Znalazły się w nim tematy związane z celebracją jubileuszu misyjnego tudzież z misją na Grenlandię⁸⁵. Dialog między kulturami jako drogę do cywilizacji miłości i pokoju starali się ukazać czytelnikom autorzy opracowań znajdujących się w drugiej odsłonie pisma z omawianego roku. Dodatkowo ukazano działalność misjonarzy

K. Kański, *Kościół jest powszechny. Rozmowa z księdzem Romualdem Kujawskim, misjonarzem z Brazylii*, tamże, s. 21-22; J. Różański, *Podboje i ewangelizacja. Misja patronacka*, tamże, s. 23-27; K. Baszczuk, *Wielkie wydarzenia Roku Jubileuszowego*, tamże, s. 34-38; L. Danilecka, *Rwandyjski rachunek sumienia*, tamże, s. 39; A. Dobrzyniecka, *To było wspaniałe! Jubileuszowe świętowanie dzieci w Częstochowie*, tamże, s. 46-47.

⁸³ Zob. Jan Paweł II, *Wszyscy są odpowiedzialni za współpracę w dziele misyjnym Kościoła. Orędzie na Niedzielę Misyjną 2000 r.*, tamże, 5 (83) 2000, s. 3-6; L. Danilecka, *Powołanie misyjne – ta siła, która gdzieś człowieka pcha...* Rozmowa z o. Czesławem Dudą CP, misjonarzem w Kongo, tamże, s. 7-10; A. Kupka, *Diamenty zbrocone krwią. Rozmowa z o. Baudouinem Mubesalą La-Nza OMI*, tamże, s. 11-13; J. Różański, *Ubodzy zawsze mają nadzieję. Rozmowa z bp. Josè Marią Pinheiro z Brazylii*, tamże, s. 13-15; K. Gołębiowski, *Tradycja Indii to tolerancja. Rozmowa z abp. Alanem Basilem de Lastic z Indii*, tamże, s. 16-17; J. Różański, *Misja papieska (XVII-XVIII w.)*, tamże, s. 18-20; M. Rostkowski, *papieski Uniwersytet Urbaniana*, tamże, s. 21; A. Kupka, *Orędzie nawrócenia i nadziei. Podróż Jana Pawła II do Fatimy*, tamże, s. 22-27; K. Baszczuk, *Kolejne wydarzenia Roku Jubileuszowego*, tamże, s. 28-32; A. Czekaj, *W pobliżu istniały słynne Redukcje Paragwajskie*, tamże, s. 38-39; A. Kurowski, *Inauguracja MIVA-Polska*, tamże, s. 44-45.

⁸⁴ Zob. A. Kurowski, *XV Światowe Dni Młodzieży w Rzymie*, tamże, 6 (84) 2000, s. 3-11; P. Piasecki, *Przeżyliśmy wspaniałe dni*, tamże, s. 12-14; A. Kupka, *Również Turkmenistan był obecny. Rozmowa z o. Tomaszem Kościńskim OMI z Turkmenistanu*, tamże, s. 15-17; A. Kupka, *Jan XXIII – papież misyjny – beatyfikowany*, tamże, s. 18; M. Szefran, *Męczennicy chińscy*, tamże, s. 19-22; A. Kupka, *Chińczycy są otwarci na Ewangelię. Rozmowa z o. Sławomirem Rutem OMI, misjonarzem Hongkongu*, tamże, s. 22-24; K. Baszczuk, *Orędowniczka pojednania i pokoju dla Sudanu. Św. Józefina Bakhita*, tamże, s. 25-27; J. Różański, *Czas rozkwitu i przeobrażeń. Misje XIX i pierwszej połowy XX w.*, tamże, s. 34-37; W. Kluj, *Jak Matka Boża wstąpiła do nieba w malgaskim buszu*, tamże, s. 44-45; W. Kowalewski, *Mój nowy teren misyjny*, tamże, s. 50.

⁸⁵ Zob. P. Bortkiewicz, *Tajemnica wcielenia Boga pojednaniem ludzi między sobą*, tamże, 1 (85) 2001, s. 4-5; A. Kupka, *Odwagi, Bracia i Siostry! Chrystus jest z Wami! Jubileusz misji i misjonarzy 2000*, tamże, s. 6-9; A. Kurowski, *Expo Missio 2000*, tamże, s. 10; A. Andrzejak, *Jubileuszowy Kongres Misjologiczny*, tamże, s. 11-12; K. Baszczuk, *Kolejne wielkie wydarzenie Roku Jubileuszowego*, tamże, s. 13-16; A. Madej, *Jubileuszowy koncert w Aschabadzie*, tamże, s. 17-18; J. Różański, *Misyjne drogi Kościoła dzisiaj*, tamże, s. 19-22; W. Hryniewicz, *Ekumenia i duchowość. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 23-27; M. Kopeć, *Właśnie dotarłem na Grenlandię*, tamże, s. 34-35; L. Danilecka, *Ukraina – kraj misyjny?*, tamże, s. 36-37; M. Góra, *Trudna sytuacja naszego szpitala*, tamże, s. 44-45.

w Bhutanie, Paragwaju i na Filipinach⁸⁶. Przypomnienie encykliki *Redemptoris missio*, jej omówienie w dziesiątą rocznicę opublikowania zawiera majowy numer pisma. Jednym z jego bohaterów jest śp. o. Marcello Zago OMI, współtwórca tej encykliki⁸⁷. W wakacyjnym wydaniu pisma, zgodnie z jego linią programową, omówiono podróże apostolskie papieża do Grecji, Syrii i na Malte. Przedstawiona została w nim sylwetka o. Henryka Dejneki, obłackiego misjonarza zamordowanego w Kamerunie⁸⁸. Działalność duszpasterska Kościoła na Ukrainie i omówienie pielgrzymki papieskiej do tego kraju znalazły swoje miejsce we wrześniowym wydaniu dwumiesięcznika. Przedstawiona w nim została siedemdziesięciopięciioletnia działalność i jubileusz misyjnego seminarium duchownego oblatów⁸⁹. Kolejna papieska pielgrzymka, tym razem do Kazachstanu

⁸⁶ Zob. A. Kupka, *Było to spotkanie z Chrystusem. Zakończenie Roku Świętego 2000*, tamże, 2 (86) 2001, s. 3-5; A. Kupka, *Najważniejsze pozostaje świadectwo miłości. Po zakończeniu Roku Jubileuszowego*, tamże, s. 6-8; Jan Paweł II, *Dialog między kulturami drogą do cywilizacji miłości i pokoju. Orędzie na Światowy Dzień Pokoju*, tamże, s. 9-12; R. Matignago, *75 lat misji w paragwajskim Chaco*, tamże, s. 13-15; E. Mercado, *Trudna droga do pojednania na Filipinach*, tamże, s. 16-18; P. Marx, *Pielgrzymka do miejsc świętych na Grenlandii*, tamże, s. 19-22; K. Baszczuk, *80 000 młodych na spotkaniu Taizé*, tamże, s. 22-23; A. Kurowski, *Być możliwie blisko nieba. W królestwie Bhutan*, tamże, s. 24-27; L. Danilecka, *Misjonarz końca XX wieku*, tamże, s. 34-35; E. Ferihumer, *Aby pamiętać o naszych męczennikach pozostawała wciąż żywa*, tamże, s. 45; A. Małej, *Turkmenistan*, tamże, s. 50.

⁸⁷ Zob. A. Kupka, *jeden Pan i jeden Kościół dla całego świata. W dziesiątą rocznicę encykliki „Redemptoris missio”*, tamże, 3 (87) 2001, s. 5-7; J. Różański, *Formowanie Kościołów lokalnych*, tamże, s. 8-11; H. Hofmann, *Niestrudzony posłaniec pana Boga*, tamże, s. 12-13; A. Kupka, *Patrzę jeszcze dalej... Rozmowa z o. Wiesławem Krótkim OMI, misjonarzem Eskimosów*, tamże, s. 14-17; W. Buter, *Tam, gdzie dzieci grają pierwsze skrzypce. W aśramie Gandhiego u stóp Himalajów*, tamże, s. 18-20; G. Cazabon, *Odszedł misjonarz o przebogatej osobowości. Śp. abp Marcello Zago OMI*, tamże, s. 21-24; A. Boniecki, *Po śmierci ojca Zago*, tamże, s. 25-27; W. Kluj, *Aby misjonarze pozostali z nimi*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, *Mądre inwestowanie*, tamże, s. 45.

⁸⁸ W. Popielewski, *Następca Piotra na misyjnym szlaku Pawła*, tamże, 4 (88) 2001, s. 4-7; K. Gołębiowski, *Najstarszy Kościół Europy. Kościół w Grecji*, tamże, s. 8-10; A. Kupka, *Dokonały się rzeczy niezwykłe. Podróż apostolska Jana Pawła II do Grecji*, tamże, s. 11-13; R. Montusiewicz, *Kolebka chrześcijaństwa. Kościół w Syrii*, tamże, s. 14-16; A. Kurowski, *Niech Bóg obdarzy Syrię pokojem. Podróż apostolska Jana Pawła II do Syrii*, tamże, s. 17-20; S. Świętokrzyski, *Malta – Pawłowy kraj*, tamże, s. 21-22; K. Baszczuk, *Isć za Chrystusem z niepodzielonym sercem. Podróż apostolska Jana Pawła II na Malte*, tamże, s. 23-27; J. Różański, *Nigdy o Tobie nie zapomną. Śp. o. Henryk Dejneka OMI*, tamże, s. 34-35; L. Danilecka, *Idę tam, gdzie Bóg chce mnie mieć. Rozmowa z o. Julianem Ilwickim OCD pracującym w Rosji*, tamże, s. 36-38; K. Lubowicki, *Dobry Pasterz*, tamże, s. 43.

⁸⁹ Zob. Jan Paweł II, *Misje – to pełne oddanie się sprawie Chrystusa. Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Misyjny*, tamże, 5 (89) 2001, s. 3-6; K. Tomasik, *Stać się Kościołem Powszechnym. Kościół na Ukrainie*, tamże, s. 7-11; A. Kupka, *Historyczna podróż. Podróż apostolska Jana Pawła II na Ukrainę*, tamże, s. 12; A. Kupka, *Papież w Kijowie*, tamże, s. 13-17; A. Kurowski, *W niezapomnianym Lwowie*, tamże, s. 18-23; J. Pyl, *Wciąż trudno nam uwierzyć w to wszystko, co stało się naszym udziałem*, tamże, s. 24-27; W. Popielewski, *Alma Mater Obrensis. 75 lat Wyższego Seminarium Duchownego Misjonarzy M. N. w Obrze*, tamże, s. 33-36; J. Paetz, *Niech Duch Święty uczyni Was „wiatrem i ogniem”*, tamże, s. 37; L. Danilecka, *Kazachstan – kraj religijnych*

i Armenii, to przewodni temat następnego wydania *Misyjnych Dróg*. Zakończenie obchodów jubileuszu seminarium i nowy polski biskup misyjny, tym razem ustanowiony dla diecezji na Madagaskarze, zostały omówione w analizowanym numerze pisma⁹⁰.

Dwudziesty rok działalności wydawniczej reakcja rozpoczęła od refleksji związanej z pokojem na świecie, ekumenizmem, problemem trału oraz Pakistemem – miejscem, w którym chrześcijanie są szczególnie prześladowani⁹¹. Międzyreligijne spotkanie w Azyżu i pogłębiona refleksja na jego temat to – obok analizy adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Oceania* i sytuacji Kościoła na tym kontynencie – najważniejsze tematy poruszane w marcowej edycji pisma⁹². Maryja jako patronka misji i Jej rola w dziele ewangelizacji została opisana przez autorów kolejnego wydania. Ukażany w nim został również jubileusz siedemdziesięciopięciolecia poznańskiego domu polskich obląt⁹³. Sytuacja Kościo-

korzeni. Rozmowa z ks. bp. Tomaszem Petą z Astany przed podróżą Ojca Świętego do Kazachstanu, tamże, s. 42-45.

⁹⁰ Zob. J. Krajewski, *Kraj jeszcze mało znany. Kościół w Kazachstanie*, tamże, 6 (90) 2001, s. 4-7; M. Szafran, *Pracownicy pierwszej godziny*, tamże, s. 8-9; A. Kupka, *Kazachstanie nie lękaj się! Podróż Jana Pawła II do Kazachstanu*, tamże, s. 10-14; A. Madej, *Ziemia spotkania*, tamże, s. 15-16; K. Baszczyk, *Na straży narodowej tradycji. Kościół w Armenii*, tamże, s. 17-20; A. Kuroński, *Jeden jest pan, jedna wiara, jeden chrzest. Podróż apostolska Jana Pawła II do Armenii*, tamże, s. 21-27; W. Kluj, *Mamy polskiego biskupa na Madagaskarze*, tamże, s. 34-35; L. Nieścior, *Jesteśmy w drodze. 75-lecie Wyższego Seminarium Duchownego Misjonarzy Oblatów M. N. w Obrze*, tamże, s. 36-38.

⁹¹ Zob. P. Bortkiewicz, *Bóg się rodzi, moc truchleje? Czy istotnie na ziemi pokój ludziom, których Bóg sobie upodobał?*, tamże, 1 (91) 2002, s. 4-6; M. Swat, *Wiadomości od Misjonarzy Oblatów M. N. pracujących w Pakistanie*, tamże, s. 7-8; W. Kluj, *Być świadomym swojej chrześcijańskiej misji. Rozmowa z o. profesorem Samirem Khalil Samirem SJ*, tamże, s. 9-12; W. Hryniewicz, *Jak być dzisiaj człowiekiem dialogu? Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 13-17; A. Kupka, *Dzieło powstałe z ofiarnej miłości. Szpital dla trędowatych w Maranie zbudowany przez Ślęzę Bożego o. Jana Beyzyma SJ*, tamże, s. 18-20; S. Zasada, *Dziewięćdziesiąte urodziny Matki Trędowatych*, tamże, s. 21-22; L. Danilecka, *Żeby bolało nas cierplenie innych. Rozmowa z dr Kazimierzem Szlatą, prezesem Fundacji Polskiej Raoula Follereau*, tamże, s. 23-27; A. Kupka, *Rozmowa z o. Wiktorrem Gnanapragasanem OMI, przełożonym oblatkiej delegatury misyjnej w Pakistanie*, tamże, s. 34-36; T. Görtz, *Mali zabójcy z Lungi*, tamże, s. 43-45; W. Błęńska, *Trzeba umieć otworzyć się na drugich*, tamże, s. 50.

⁹² Zob. L. Danilecka, *Sprawiedliwość i Pokój, Przebaczenie i Życie, Miłość. Dzień Modlitwy o Pokój na Świecie w Azyżu*, tamże, 2 (92) 2002, s. 4-7; M. Krisetya, *Nigdy więcej przemocy! Nigdy więcej wojny! Zobowiązania uczestników spotkania w Azyżu do działań na rzecz pokoju*, tamże, s. 8-9; J. Różański, *Ecclesia in Oceania. Adhortacja apostolska Jana Pawła II o Kościele w Oceanii*, tamże, s. 13-16; W. Kluj, „Pan króluje... radujcie się liczne wyspy”. Kościół na wyspach Oceanii, tamże, s. 17-20; K. Burzawa, *Zwyczaje i obrzędы na Papui Nowej Gwinei w świetle inkulturacji*, tamże, s. 21-23; K. Malarz, *jaka jest Papua Nowa Ginea?*, tamże, s. 24-27; L. Kukowska, *Z ufnością w Bożą Opatrzność. 25 lat pracy misyjnej w Japonii*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, *Kolegium przyszłych biskupów misyjnych. Rozmowa z rektorem Kolegium św. Pawła w Rzymie, o. dr. Józefem Kucem OMI*, tamże, s. 42-44.

⁹³ Zob. K. Lubowicki, *Misionarz Maryi. Św. Eugeniusz de Mazenod*, tamże, 3 (93) 2002, s. 4-7; A. Kupka, *Sanktuarium Bożej Rodzicielki Maryi w Figuil*, tamże, s. 8-12; A. Kupka, *Aby pomóc*

łów w Azerbejdżanie, Bułgarii, Rosji i na Ukrainie została omówiona w wakacyjnej odsłonie periodyku. Zostały tam również scharakteryzowane papieskie pielgrzymki do Azerbejdżanu i Bułgarii⁹⁴. Powołanie ludzi młodych do bycia w Kościele i ich zaangażowanie na rzecz misji to główne zagadnienia poruszane we wrześniowych *Misyjnych Drogach*. Innym tematem było omówienie papieskiej pielgrzymki do Gwatemali⁹⁵. Pielgrzymki papieskie do Meksyku i do Polski, to najważniejsze tematy listopadowej odsłony periodyku. Zawarta w nim również została refleksja związana z posługą wśród trędowatych w związku z beatyfikacją o. Jana Beyzma SJ, misjonarza pracującego na Madagaskarze⁹⁶.

Pierwsza edycja pisma w 2003 r. charakteryzuje celebacje Bożego Narodzenia w krajach misyjnych. Ukazuje działalność misyjną w kontekście promocji

najbiedniejszym. Nowy ośrodek zdrowia przy misji Figuil. Rozmowa z siostrami Krystyną i Ezechielą, Służebniczkami NMP, tamże, s. 13-15; A. Kurowski, Uprosić pokój dla Sri Lanki. Pielgrzymki do Matki Bożej w Madhu, tamże, s. 16-17; A. Turkiewicz, Matko, ofiaruję Ci moje oczy, tamże, s. 18-19; W. Kluj, Maryja w tradycji i kulcie malgaskim, tamże, s. 20-21; I. Haep, Kidane Mehret – znaczy Matka Boża Nieustającej Pomocy, tamże, s. 22-23; L. Danilecka, Kibeho – afrykańskie Lurdes, tamże, s. 24-27; G. Krzyżostaniak, Moje pierwsze „tournée”, tamże, s. 34-35; J. Pyl, To Wy jesteście świętynią Bożą! Wmurowanie kamienia węgielnego pod budujący się kościół w Obuchowie na Ukrainie, tamże, s. 36-37; W. Ratajczak, W 75-lecie domu Prowincjalnego Misjonarzy Oblatów M. N. w Poznaniu, tamże, s. 44-45.

⁹⁴ Zob. W. Kluj, „Mala trzódka”. Kościół w Azerbejdżanie, tamże, 4 (94) 2002, s. 4-6; K. Baszczuk, Pokój w imię Boga. Podróż apostolska Jana Pawła II do Azerbejdżanu, tamże, s. 7-9; A. Madej, Na spotkaniu z Janem Pawłem II w Baku, tamże, s. 10-11; J. Krajewski, Mocna wiara. Kościół katolicki w Bułgarii, tamże, s. 12-14; A. Kupka, Niech Bóg błogosławi Bułgarię. Podróż apostolska Jana Pawła II do Bułgarii, tamże, s. 15-19; L. Danilecka, Jedność w różnorodności. Rozmowa z siostrą Marie Côté ze wspólnoty Myriam o jej pracy w Astrachaniu w Rosji, tamże, s. 20-22; A. Kulczycki, Byłem w Czarnobylu, tamże, s. 23; R. Zmitrowicz, Ludzie żyjący nadzieję. Nowa wspólnota parafialna w Sławutyczu na Ukrainie, tamże, s. 24-27; K. Hermański, A. Kupka, Rozmowa z o. bp. Antonim Bonifacym Reimannem OFM, wikariuszem apostolskim w Nuflu de Chávez w Boliwii, tamże, s. 34-36.

⁹⁵ Zob. A. Kupka, Wy jesteście solą ziemi... Wy jesteście światłem świata. XVII Światowe Dni Młodzieży w Toronto, tamże, 5 (95) 2002, s. 4-10; J. Wojciechowska, Nie możemy zawieść Jego oczekiwania. Wrażenia ukraińskiej uczestniczki spotkania w Toronto, tamże, s. 11-13; A. Madej, Manewry dla pokoju, tamże, s. 14-15; Ch. Pulchny, My również nabraliśmy dużo nowej nadziei, tamże, s. 16-18; W. Kluj, Kościół ubogich. Gwatemala dzisiaj, tamże, s. 19-21; A. Kurowski, Wśród ogromnej ilości kwiatów. Podróż apostolska Jana Pawła II do Gwatemali, tamże, s. 22-27; L. Danilecka, Przez Maryję od Eucharystii do Trójcy Świętej. Nowa kanadyjska wspólnota Myriam w Belgii, tamże, s. 44-45.

⁹⁶ Zob. W. Kluj, Drugi pod względem wielkości katolicki kraj świata. Meksyk dawniej i obecnie, tamże, 6 (96) 2002, s. 4-7; Sz. Kiera, La Guadalupana. Matka Boża z Gwadelupy, tamże, s. 8-9; A. Kupka, Przy aplauzie milionów Indian. Podróż apostolska Jana Pawła II do Meksyku, tamże, s. 10-15; L. Danilecka, Przekazywać światu ogień miłosierdzia. Pielgrzymka Jana Pawła II do ojczyzny, tamże, s. 16-20; Cz. Drażek, Posługacz trędowatych. Bł o. Jan Bezim SJ, tamże, s. 21-23; M. Lis, Również na Madagaskarze godnie uczciliśmy o. Jana, tamże, s. 24-27; J. Leszczyński, Odeszła do pana wielka misjonarka. Śp. s. Krystyna Ignaczak, służebniczka NMP, tamże, s. 34-35; K. Czepirski, Oblaci polscy od 75 lat Stróżami Sanktuarium Maryjnego w Kodniu nad Bugiem, tamże, s. 43-45.

ludzkiej, a także ekumenizmu⁹⁷. Pokój, a szczególnie jego praktykowanie w krajach misyjnych przez tzw. gesty pokoju, został omówiony przez autorów kolejnego wydania⁹⁸. Słowo Boże jako fundament misyjnej działalności Kościoła, w roku Biblia, zostało opisane w marcowych *Misyjnych Drogach*. Przedstawiono konieczność tłumaczenia Biblia na języki miejscowe⁹⁹. W setnym numerze periodyku wspomina się nieco jego historię. Skupiono się na ukazywaniu bieżących wydarzeń misyjnych, które nie są ze sobą połączone tematycznie. Omówiona została pielgrzymka papieska do Hiszpanii¹⁰⁰. Podsumowanie dwudziestopięciolecia papieskiego pontyfikatu, w kontekście misyjnym, to obok teologicznej analizy adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Europa* najważniejsze zagadnienia poru-

⁹⁷ Zob. J. Grzegorczyk, *Wystarczy wyciągnąć rękę, by narodził się Emmanuel. Bóg powołuje człowieka do wszechmocy miłosierdzia w jego nędzy*, tamże, 1 (97) 2003, s. 4-7; A. Kupka, *Nasza misja. Rozmowa z o. Wiesławem Krótkim OMI, misjonarzem wśród Eskimosów*, tamże, s. 8-11; T. Görtz, *Kambodża: Kościół się odradza. Tam, gdzie pod rządami Pol Pota wymordowano miliony ludzi, odbyły się znowu święcenia kapłańskie*, tamże, s. 12-14; L. Danilecka, *Z Indii na cały świat. Błogosławiona Maria od Męki Pańskiej, założycielka Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi*, tamże, s. 15-18; W. Hrynewicz, „*Charta Oecumenica*” Kościołów Europy. Medytacja ekumeniczna, tamże, s. 19-22; R. Zmitrowicz, *Jeżeli jest Chrystus między nami, to wszystko jest możliwe. Kościół odradza się na Ukrainie*, tamże, s. 23-27; J. Jeremiasz, *Świętokerzyski jubileusz Polaków i Węgrów*, tamże, s. 34-35; K. Czepirski, *O. Karol Bołoz Antoniewicz SJ, wędrowny misjonarz ludowy*, tamże, s. 43-45.

⁹⁸ Zob. P. Bortkiewicz, *Pokój jest możliwy! Jednoznaczny i stanowczy głos Kościoła*, tamże, 2 (98) 2003, s. 4-6; W. Kluj, „*Błękitne berety” Pana Boga. Wspólnota św. Idziego*”, tamże, s. 7-11; A. Kupka, *Być posłanictwem pokoju. Świadectwo Misjonarzy Oblatów M. N. z Pakistanu*, tamże, s. 12-15; L. Danilecka, *Poznać na nowo Chrystusa. Mobilizacja Kościoła na Kubie po latach przeszłodowania. Rozmowa z Agnieszką Dzieduszycką*, tamże, s. 16-20; K. Borodziej, *Zawierzyliśmy Królowej Pokoju. Matka Boża Fatimska w Szumilinie na Białorusi*, tamże, s. 23-23; M. Szafors, *Bóg zawsze kocha. Europejskie Spotkanie Młodych, Paryż 3003 r.*, tamże, s. 24-27; C. Nerz, *Droga na Golgotę w Namibii*, tamże, s. 36-37; L. Danilecka, *Spieszyła się kochać ludzi. Wspomnienie o Ani Szalacie*, tamże, s. 44-45.

⁹⁹ Zob. W. Popielewski, *Słowo Boże jako fundament misyjnej działalności Kościoła*, tamże, 3 (99) 2003, s. 4-6; R. Szczodrowski, *Apostolat biblijny w Afryce*, tamże, s. 7-9; W. Kluj, *Biblia najlepszym misjonarzem*, tamże, s. 10-13; A. Kurowski, *Trzeba umieć dzielić się Słownem Bożym. Znaczenie małych wspólnot dla Kościoła w Afryce*, tamże, s. 14-15; M. Ko Ha Fong, *Z serca do serca. By Biblia mogła dotrzeć do serc Chińczyków*, tamże, s. 16-18; J. Różański, *Andrzej Halemba – tłumacz Nowego testamentu na język mambe*, tamże, s. 19; K. Puchała, *Sympozjum „Między przekładem biblijnym a rodziną teologią”*, tamże, s. 20-21; A. Madej, *O Kościele w Turcji. Rozmowa z ks. bp. Luoisem Pelâtrem, wikariuszem apostolskim w Istambule*, tamże, s. 22-27; M. E. Remiszewska, *Odpowiedź na miłość. Dwudziestolecie felicjanek w Kenii*, tamże, s. 34-35; J. Krajewski, *Moziaka kościołów w Iraku*, tamże, s. 36-37; L. Danilecka, *Rozmowa z ks. Eugeniuszem Szyszką o sytuacji Kościoła w Republice Środkowoafrykańskiej*, tamże, s. 43-45.

¹⁰⁰ Zob. A. Kupka, *Rozglaszajcie Jego działa wśród narodów. 100 numer „Misyjnych Dróg”*, tamże, 4 (100) 2003, s. 3; A. Kupka, *Warto dać Życie za Ewangelię i braci. Piata pielgrzymka Ojca Świętego do Hiszpanii*, tamże, s. 4-9; A. Madej, *Wybiła godzina Azji. Refleksje ze spotkania Misjonarzy Oblatów M. N. w Bangkoku*, tamże, s. 10-13; W. Kluj, *Wierzyła w innych, bo wierzyła w siebie. Ekumeniczny i misyjny wymiar charyzmatu św. Urszuli Ledóchowskiej*, tamże, s. 14-17; D. Szwarc, *Człowiek wiary, nadziei i miłości. W najdalej położonej misji katolickiej*, tamże, s. 18-19;

szane we wrześniowych *Misyjnych Drogach*. Została w nich opisana działalność ewangelizacyjna podczas wakacyjnych koncertów rockowych¹⁰¹. Kanonizacja trzech wielkich misjonarzy i założycieli zgromadzeń misyjnych: D. Comboniego MCCI, A. Janssena SVD i J. Freinademetza SVD zdominowała ostatnie wydanie dwumiesięcznika z analizowanego roku. Znalazł się w nim też komentarz do papieskiej pielgrzymki na Słowację¹⁰².

Beatyfikacją Matki Teresy z Kalkuty i refleksją misjologiczną nad ekumenizmem rozpoczynają redaktorzy kolejny rok wydawniczy¹⁰³. Szerzenie pokoju i przebaczenia jako jeden z rysów ewangelizacji misyjnej na różnych kontynentach zostało ukazane w kolejnej edycji czasopisma¹⁰⁴. W majowej odsłonie pe-

L. Danilecka, *Rozumienie sprawy jedności. Rozmowa z o. Z. Kwiatkowskim SJ o chrześcijanach w Syrii i bliskowschodnim dialogu z islamem*, tamże, s. 20-23; J. P. Venne, *Niezwykłe świadectwo z Gwatemali*, tamże, s. 24-27; R. Kunkel, *Oto dzień, który dał nam pan*, tamże, s. 34-36.

¹⁰¹ Zob. P. Bortkiewicz, *Misionarz świata, którym jest człowiek*, tamże, 5 (101) 2003, s. 4-6; R. Tomanek, „*Nie lękajcie się!*”, tamże, s. 7-10; A. Kupka, *jak święty Piotr. Po jubileuszowej 100. Podróży apostolskiej Jana Pawła II*, tamże, s. 11-13; Jan Paweł II, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2003 r.*, tamże, s. 14-16; W. Kluj, „*Kościele w Europie, wejdź w nowe tysiąclecie z księgią Ewangelii*”. *Adhortacja apostolska Jana Pawła II „Ecclesia in Europa”*, tamże, s. 17-19; L. Danilecka, *Jubileuszowe pielgrzymowanie na Bałkany. Wizyty apostolskie Ojca Świętego w Chorwacji oraz Bośni i Hercegowinie*, tamże, s. 20-27; P. Latuszek, *Nieodzowni misjonarze świeccy. Rozmowa z ordynariuszem diecezji Lai w Czadzie*, ks. bp. Miguelom S. Martinezem, tamże, s. 34-37; M. Wrzos, „*Wszystkie brawa dla Jezusa*” – zapamiętajcie do końca życia, tamże, s. 44-45.

¹⁰² Zob. P. Latuszek, *Świętość męża apostolskiego według św. Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, 6 (102) 2003, s. 4-6; A. Kupka, *Kanonizacja trzech wielkich misjonarzy*, tamże, s. 7-9; S. Giudici, *Przede wszystkim świętość. Kanonizacja Daniela Comboniego*, tamże, s. 10-11; W. Wesoły, *Mąż woli Bożej. Św. Arnold Janssen*, tamże, s. 12-13; A. Koszorż, *Życie oddane Chinom. Św. Józef Freinademetz – Fu Shenfu*, tamże, s. 14-16; W. Kluj, *Ewangelizacja Chin*, tamże, s. 17-19; L. Danilecka, *Wezwani do wierności. Trzecia pielgrzymka Jana Pawła II na Słowację*, tamże, s. 20-27; A. Kupka, *Ludzie pragną Boga. Rozmowa z kard. Crescenzio Sepe po jego wizycie w Mongolii*, tamże, s. 34-36.

¹⁰³ Zob. P. Bortkiewicz, *Istota chrześcijaństwa*, tamże, 1 (103) 2004, s. 4-5; A. Kupka, *Przyjmijmy jej przesłanie i bierzmy z Niej przykład. Beatyfikacja Matki Teresy z Kalkuty*, tamże, s. 6-10; Jan Paweł II, *Misionarka Miłości*, tamże, s. 11-12; L. Danilecka, *Zjednoczona z Bogiem. Błogosławiona Matka Teresa z Kalkuty*, tamże, s. 13-16; A. Madej, *Ocieramy się o świętych*, tamże, s. 17; L. Danilecka, *Błogosławiona siejba. W darze Ojcu Świętemu*, tamże, s. 18-20; W. Hryniewicz, *Ekumenia i przyszłość chrześcijaństwa. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 21-27; A. Kupka, *Ażeby u nas trwać, potrzeba ducha misyjnego. Rozmowa z o. bp. Douglasem Crosby OMI z Kanady*, tamże, s. 34-36; J. Różański, *Odszedł wspaniały misjonarz. Śp. o. Leon Mokwa OMI*, tamże, s. 37-39; W. Kluj, *Jeszcze o Kościele w Chinach*, tamże, s. 44-45.

¹⁰⁴ Zob. Ch. de Charge, *A jednak życie zwycięża... Testament o. Christiana de Charge, przłożonego klasztoru trapistów w Tobheirne*, tamże, 2 (104) 2004, s. 4-5; K. Gołebiowski, *7 kwietnia – Dzień pamięci o Ludobójstwie w Rwandzie*, tamże, s. 6; L. Danilecka, *Miłosierdzie Boże, to całe moje życie. Ruhango – afrykańskie Łagiewniki. Rozmowa z ks. Stanisławem Urbanakiem SAC z Rwandy*, tamże, s. 7-10; A. Kupka, *W Burundi zamordowano nuncjusza apostolskiego*, tamże, s. 11; A. Kurowski, *Dość tego! Wojna musi się skończyć! Odważny list pasterski biskupów w Sudanie*, tamże, s. 12-14; A. Kupka, *Prawda Was wyzwoli. Trudna droga do pojednania w Gwatemali*, tamże, s. 15-17; A. Kupka, *Do czego nas dzisiaj wzywa Kościół? Rozmowa z o. Ryszardem Szmydem*

riodyku autorzy nawiązują do założyciela oblatów, św. E. de Mazenoda OMI i zastanawiają się nad aktualnością charyzmatu świętego we współczesnych misjach¹⁰⁵. Dzieci żyjące na afrykańskiej ulicy stały się tematem refleksji autorów wakacyjnego wydania *Misyjnych Dróg*. Ukazano w nich zaangażowanie misjonarzy na rzecz promocji ludzkiej i pomocy socjalnej dla nich¹⁰⁶. Eucharystia jako źródło i szczyt ewangelizacji misyjnej to zagadnienie poruszane w następnym numerze pisma. Scharakteryzowano w nim także pielgrzymkę Jana Pawła II do Szwajcarii¹⁰⁷. W szóstym wydaniu dwumiesięcznika 2004 r. szeroko omówiono 150. rocznicę ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Ma-

kim OMI, asystentem generalnym Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów M. N. do spraw misji, tamże, s. 18-22; M. Rostkowski, *O pojednanie pomiędzy wierzącymi w jedynego Boga. „Koncert pojednania” w Watykanie*, tamże, s. 23; P. Koman, *Budować pokój i zaufanie. XXVI Spotkanie Młodzieży Taizé w Hamburgu*, tamże, s. 24-27; P. Czyrny, *Aby ta świątynia była godna naszej Matki*, tamże, s. 34-37; J. Pyl, *Aby kościół znów był Kościolem. Módlmy się o oddanie kościoła św. Mikołaja w Kijowie*, tamże, s. 44-45.

¹⁰⁵ Zob. J. Wądołowski, *Odnawić się w duchu św. Eugeniusza. Trzy miesiące w Aiz-en-Provance, gdzie powstawało Zgromadzenie Misjonarzy Oblatów M. M.*, tamże, 3 (105) 2004, s. 4-7; A. Kupka, *Misje zagraniczne – szczęśliwy zwrot w historii Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 8-9; A. Madej, *na Si Lance, dokąd bp Eugeniusz de Mazenod wysłał swoich misjonarzy w 1847 r.*, tamże, s. 10-13; A. Kupka, *Jego natchnieniem był św. Eugeniusz. Śp. abp Denis Hurley OMI*, tamże, s. 14-17; K. Czepirski, *Misje parafialne narzędziem Nowej Ewangelizacji*, tamże, s. 18-19; L. Danilecka, *Posłani na krańce świata. Jubileusz 20-lecia Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie*, tamże, s. 20-23; L. Danilecka, *Jak zostać misjonarzem świeckim? Rozmowa z ks. Romualdem Szczodrowskim, moderatorem Instytutu Misyjnego Laikatu przy Komisji Episkopatu Polski ds. Misji*, tamże, s. 24-27; A. Czekaj, *Jesteśmy z nimi. Walka „yerbateros” o swoje prawa*, tamże, s. 34-35; J. B. Ramaronandrasana, *Entuzjastyczne powitanie nowego biskupa*, tamże, s. 36; R. Zmitrowicz, *W duchu Ojca Założyciela. Duszpasterstwo grupy hiszpańskojęzycznej w Kijowie*, tamże, s. 44-45.

¹⁰⁶ Zob. R. Milanesio, *Nowi niewolnicy. Dzieci zmuszone do pracy. Ofiary wojny, głodu i AIDS*, tamże, 4 (106) 2004, s. 4-6; J. Różański, *Mali mieszkańcy ulicy. Bezdomne dzieci wielkich miast Kamerunu*, tamże, s. 7-11; A. Leszczyński, *Kalej, bat i ulica. Los dzieci osieroconych przez AIDS*, tamże, s. 12-14; W. Kluj, *Jan Paweł II bardzo kocha dzieci*, tamże, s. 15-17; L. Studer, *Nadzieja dla tych, którzy nadziei nie mają. Misjonarze Oblaci przywracają nadzieję dzieciom Haiti*, tamże, s. 18; B. Sztonyk, *Pierwsze spotkania z Polską*, tamże, s. 19-20; Cz. Noworohnik, *Przepowiadając Boga Ojca. Bóg kocha wszystkie swoje dzieci*, tamże, s. 21-23; M. Swat, *Pierwsze kroki w Pakistanie*, tamże, s. 34-36; A. Juchniewicz, *Razem przy stole Słowa. Sympozjum na 40-lecie ogłoszenia soborowego Dekretu o ekumenizmie*, tamże, s. 44-45.

¹⁰⁷ Zob. Jan Paweł II, *Eucharystia i misja nierozerwalnie związane. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, 5 (107) 2004, s. 4-7; P. Bortkiewicz, *Nierozerwalność Eucharystii i misji*, 5 (107) 2004, s. 8-9; L. Danilecka, *Zakochani w Eucharystii. Rozmowa z o. Marcinem Sałaciakiem OCD z Rwanady*, 5 (107) 2004, s. 10-11; B. A. Hajjar, *W służbie Bogu i ludziom. Wymowny jubileusz zasłużonego zgromadzenia zakonnego*, 5 (107) 2004, s. 12-13; W. Kluj, *Eucharystia buduje Kościół misyjny! Refleksje z Turkmenistanu*, 5 (107) 2004, s. 14-16; M. Wrzos, *Eucharystia źródłem ewangelizacji. Przystanek Jezus na Woodstocku*, 5 (107) 2004, s. 17-19; A. Kupka, *Niezwykła inicjatywa młodzieży. Podróż apostolska Jana Pawła II do Szwajcarii*, 5 (107) 2004, s. 20-27; L. Danilecka, *Szpital na peryferiach świata. Rozmowa z siostrą Mirosławą Górką, służebniczką starowiejską z Zambii*, 5 (107) 2004, s. 35-38.

ryi Panny, a także podróże apostolskie papieża do Loreto i Lourdes oraz rolę Maryi w apostolstwie misyjnym¹⁰⁸.

Zwrócenie się ku Bogu jako gwarantowi pokoju na świecie to główny temat pierwszych *Misyjnych Dróg*, które ukazały się 2005 r. Omówiony został dialog międzyreligijny i ekumeniczny¹⁰⁹. Omówienie bieżącej działalności misyjnej w kontekście praktykowania miłości przez chrześcijan w krajach misyjnych wypełniło kolejne wydanie pisma¹¹⁰. Śmierć Jana Pawła II i podsumowanie jego pontyfikatu w perspektywie misyjnej zostały przedstawione w maju¹¹¹. Inaugura-

¹⁰⁸ Zob. K. Lubowicki, *150 lat temu. Św. Eugeniusz de Mazenod na uroczystości ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu NMP*, tamże, 6 (108) 2004, s. 4-5; A. Kupka, *Pielgrzym Niepokalanej. Podróż apostolska Jana Pawła II do Lourdes*, tamże, s. 6-11; A. Kupka, *Zawsze bliźni swojej Niepokalanej Matki. Więź Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej z sanktuarium w Lourdes*, tamże, s. 12-13; W. Kluj, *Matka Boża Kazanńska wróciła do swej ojczyzny*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Ewangelia potrzebuje naszego „tak”. Jan Paweł II w sanktuarium Matki Bożej w Loretto*, tamże, s. 16-17; R. Tomanek, *Loreto – Sanktuarium Świętego Domku*, tamże, s. 18; M. Jazgier, *Dzieje miłości pomiędzy Maryją, a nami. Rozmowa z o. Yolandem Oulletem OMI z sanktuarium Notre-Dame du Cap w kanadzie*, tamże, s. 19-21; M. Giedz, *Różaniec na nadgarstku*, tamże, s. 22-27; A. Kupka, *Dobrze czuję się w Polsce. Rozmowa z klerykiem Charlesem Vianney Tanako z Kamerunu*, tamże, s. 33-34; L. Danilecka, *Wśród prostego rwandyjskiego ludu. Rozmowa z ks. Jeanem-Marie Dusseratem z Belgii*, tamże, s. 35-38; J. Różański, *Być świadkiem nadziei. 34. Kapitula generalna Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, s. 45.

¹⁰⁹ Zob. W. Popielewski, *Nazwano Go imieniem: Księże Pokoju*, tamże, 1 (109) 2005, s. 4-6; E. Sakowicz, *Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój. Kościół nie przestaje gosić pokoju*, tamże, s. 7-10; A. Wąs, *O dialogu chrześcijan z muzułmanami w Azji*, tamże, s. 11-13; M. Jazgier, *W imię sprawiedliwości i pokoju. Rozmowa z o. Bejoy D'Cruzem OMI z Bangladeszu*, tamże, s. 14-17; A. Kupka, *Odważna, pokojowa inicjatywa. Misjonarze benedyktyńscy budują szpital w Korei Północnej*, tamże, s. 18-20; W. Hryniewicz, *Mijają wielkie rocznice... Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 21-24; W. Krótki, *Ciągle zaczynam od nowa*, tamże, s. 34-36; C. Natanek, *Tak naprawdę Afrykę budują kobiety. Wspomnienia po powrocie z Tanzanii*, tamże, s. 44-45.

¹¹⁰ Zob. A. Kupka, *Rwanda. Dobro silniejsze niż śmierć. Rozmowa z Lillą Danilecką, autorką książki pt. „Amahoro znaczy pokój”*, tamże, 2 (110) 2005, s. 4-8; E. Sakowicz, *Dialog międzyreligijny jako pokonywanie zła dobrem*, tamże, s. 9-12; E. Sakowicz, *Ludność świata w jednej wiosce*, tamże, s. 13; P. Tomys, *Wspólne „Ojciec nasz”. Duch solidarności na Ukrainie*, tamże, s. 14-15; A. Orazow, ... *A krzyż jednak trwa*, tamże, s. 16-17; W. Kluj, *Przywrócić utraconą nadzieję. Światodewotwo oblato Azji po tsunami*, tamże, s. 18-22; P. Botrkiewicz, *Szansa dla miłości. Krajobraz apokalipsy*, tamże, s. 23-27; M. A. Rostkowski, *Wierne charyzmatowi bł. Edmunda Bojanowskiego. Siostry służebniczki dębieckie w Boliwii*, tamże, s. 35-36; A. Kupka, *To był misjonarz. Śp. o. Czesław Szubert OMI*, tamże, s. 43-45.

¹¹¹ Zob. L. Danilecka, *Misionarz przełomu tysiącleci. Świat pożegnał Ojca Świętego Jana Pawła II*, tamże, 3 (111) 2005, s. 4-8; P. Bortkiewicz, *Kościół Jana Pawła II. Misje określają tożsamość Kościoła. Jego autentyczność i wiarygodność, są Jego swoistym sprawdzianem*, tamże, s. 9-11; E. Sakowicz, *Sluga dialogu zbawienia. Świadectwo Jana Pawła II*, tamże, s. 12-14; M. Wrzos, *Pokolenie Jana Pawła II. Szukalem Was, teraz przyszliście do mnie i za to Wam dziękuję*, tamże, s. 15-17; P. Latuszek, *Dobry ojciec rodziny... papież Jan Paweł II i obaci*, tamże, s. 18-21; A. Kupka, *Aż po krańce świata. Podróże apostolskie Jana Pawła II*, tamże, s. 22-24; W. Kluj, *Patiał o misjach do końca*, tamże, s. 25-27; P. Szuppe, *Dzieci – żołnierze. Współczesna forma nie-wolnictwa*, tamże, s. 34-36.

cja pontyfikatu Benedykta XVI i ukazanie jego dotychczasowego zaangażowania misyjnego zaakcentowano w kolejnym numerze. Zaprezentowano w nim również sylwetki wielkich misjonarzy XX w¹¹². W Roku Eucharystii kolejna edycja pisma dotyczyła kultu Eucharystii w różnych krajach misyjnych¹¹³. Głównym tematem ostatniego wydania *Misyjnych Dróg* były jubileuszowe XX Światowe Dni Młodzieży w Kolonii, a także zaangażowanie młodych na rzecz misji. Drugim tematem było podsumowanie życia i śmierć br. Rogera ze wspólnoty Taizé¹¹⁴.

Pogłębiała refleksja teologiczna na temat Kościoła w Oceanii, a także adhortacji apostolskiej *Ecclesia in Oceania*, przedstawienie potrzeby szerszego zaangażowania misyjnego chrześcijan to główny temat styczniowego numeru dwumiesięcznika w kolejnym roku. Tradycyjnie znalazły się w nim treści eukumeniczne i dotyczące dialogu z islamem¹¹⁵. Dwadzieścia pięć lat działalności

¹¹² Zob. A. Kupka, *Dobry Pasterz. Inauguracja pontyfikatu Benedykta XVI*, tamże, 4 (112) 2005, s. 4-6; W. Kluj, *Misyjne serce nowego papieża*, tamże, s. 7-8; A. Kupka, *Świętość. Największy skarb, jaki zostawił nam Jan Paweł II*, tamże, s. 9; P. Latusek, *Wzbudzić nowy zapał świętości. Dziesiąta rocznica kanonizacji św. Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, s. 10-12; S. Łącki, *Wychowawca ubogich dzieci i młodzieży. Ks. Bronisław Markiewicz*, tamże, s. 13-15; L. Danilecka, *Brat Karol de Foucauld*, tamże, s. 16-17; L. Danilecka, *Oddany Bogu, oddany ludziom. Rozmowa z bratem Morisem przed beatyfikacją Karola de Foucauld*, tamże, s. 18-22; K. Lubowicki, *Chciałbym przebiegać Ziemię... Św. Teresa, patronka misji*, tamże, s. 23; A. Jaworski, *Z ufnością i miłością. Relikwie św. Teresy gościli w kościele pod jej wezwaniem w Siedlcach*, tamże, s. 24-27; M. Jazgier, *Jeśli Bóg jest obecny, wszystko ma sens. Rozmowa z o. Marcosem Rivarolą OMI z Urugwaju*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Spotkajmy się u Źródła. Wśród młodych na Lednicy*, tamże, s. 42-43.

¹¹³ Zob. Jan Paweł II, *Misja: Chleb łamany za życie świata. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, tamże, 5 (113) 2005, s. 3-5; P. Bortkiewicz, *Misje i Eucharystia – łamany chleb za życie świata*, tamże, s. 6-8; L. Danilecka, *Być misjonarzem oznacza oddać siebie samego. Rozmowa z kardynałem Philippem Barbarinem, arcybiskupem Lyonu*, tamże, s. 9-12; A. Kupka, *Łamiąc się chlebem – w Brazylii. Rozmowa z o. Janem Kotem OMI oraz o. Luizem Antonio de Melo OMI z Brazylii*, tamże, s. 13-15; J. Leszczyński, *Stać się chlebem łamany dla braci. Niezwykły testament Jana Pawła II*, tamże, s. 16-18; W. Popielewski, *Niewiasta Eucharystii*, tamże, s. 19-21; L. Danilecka, *Bóg powołuje i posyła. Rozmowa z ks. abp. Henrykiem Hoserem SAC*, tamże, s. 22-27; W. Wrzos, *Chrystus bliski każdemu człowiekowi. Festiwal Życia w Kodniu*, tamże, s. 44-45.

¹¹⁴ Zob. L. Danilecka, *Śladami Trzech Króli. Misyjne przesłanie XX Światowych Dni Młodzieży w Kolonii*, tamże, 6 (114) 2005, s. 4-8; W. Tobis, *Jedna z największych przygód mojego życia. W drodze do Kolonii*, tamże, s. 9-11; M. Wrzos, *Być krewnym Chrystusa. Przeżyliśmy głęboko Światowe Dni Młodzieży*, tamże, s. 12-15; D. Mazur, *Wolontariuszka na Światowych Dniach Młodzieży*, tamże, s. 16; T. Ceranek, *Przybyliśmy z tak daleka, ponieważ kochamy Jezusa*, tamże, s. 17; L. Danilecka, *Przez Wadowice do Kolonii. Rozmowa z ks. prof. Piotrem Mazurkiewiczem, asystentem kościelnym Współnoty Emmanuel w Polsce*, tamże, s. 18-20; A. Madej, *Po śmierci Brata Rogera. Śluga pojednania*, tamże, s. 21-22; L. Danilecka, *Cena zjednoczenia?*, tamże, s. 23; A. Herbold, *Pojechałam na pogrzeb brata Rogera*, tamże, s. 24-27; A. Kupka, *Przemożna patronka misji. Rozmowa z o. Janem Malickim OCD, misjonarzem z Rwandy*, tamże, s. 35-37.

¹¹⁵ Zob. P. Bortkiewicz, *Tajemnica Wcielenia – przedziwny dialog Boga z człowiekiem*, tamże, 1 (115) 2006, s. 4-5; F. Arinze, *Budować mosty*, tamże, s. 6-7; L. Danilecka, *Chrześcijanin wśród muzułmanów. Beatyfikacja Karola de Foucauld*, tamże, s. 8-11; W. Kluj, *Drzwi Oceanii otwarte dla Chrystusa. Sympozjum na temat adhortacja „Ecclesia in Oceania”*, tamże, s. 12; J. Piotrowski, *Kościół w oceanii*, tamże, s. 13-15; E. Sakowicz, *Dialog Kościoła katolickiego z tradycyjnymi reli-*

misyjnej oblatów na Madagaskarze i duszpasterskiej w Norwegii zostało zaakcentowanych w marcowej odsłonie pisma. Zwrócono w nim uwagę na potrzebę ewangelizacji misyjnej przez całe rodziny¹¹⁶. Problem tzw. dzieci bez imienia i tożsamości, z którymi spotykają się misjonarze, to obok analizy pielgrzymki Benedykta XVI do kraju najważniejszy temat poruszany w kolejnej edycji pisma¹¹⁷. W wakacyjnym wydaniu periodyku znajduje się kontynuacja opracowania papieskiej pielgrzymki do Polski, jak i omówienie kolejnych obłackich jubileuszy: posługi w Kanadzie i na Świętym Krzyżu¹¹⁸. W piątym wydaniu pisma z 2004 r. autorzy podejmują temat miłości, która jest zasadą misji, o czym pisał Benedykt XVI w orędziu na Światową Niedzielę Misyjną. Kolejnym poruszonym tematem było spotkanie rodzin z papieżem i pięćsetlecie posługi misyjnej św. Franciszka Ksawerego¹¹⁹. Samotność w życiu misjonarza przeżywana z Chrystu-

gami Oceanii, tamże, s. 16-18; A. Wąs, *Islam w Oceanii a możliwość dialogu*, tamże, s. 19-21; W. Hryniewicz, *Uniwersalizm Bożych zamiarów. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 22-27; A. Kupka, *Poznał i głosił światu Jezusa Chrystusa. 10-lecie kanonizacji św. Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, s. 34-36; W. Kluj, *Z wizytą u Niepokalanej Matki*, tamże, s. 37; B. A. Hajjar, *Syryjscy chrześcijanie w obliczu wydarzeń na Bliskim Wschodzie*, tamże, s. 44-45.

¹¹⁶ Zob. W. Popielewski, *Na drogach Królestwa Bożego*, tamże, 2 (116) 2006, s. 4-5; A. Kupka, *Królestwo Boże podobne jest do ziarnka gorczyicy... 25-lecie polskich misjonarzy oblatów M. N. na Madagaskarze*, tamże, s. 6-9; F. Chrószcz, *Dni radości i dziękczynienia*, tamże, s. 10-12; R. Krauz, *Pozostały wspomnienia... ale nie tylko*, tamże, s. 13-15; P. Pisarek, *Wśród katolików z niemal całego świata. 25-lecie polskich misjonarzy oblatów M. N. w Norwegii*, tamże, s. 16-19; A. Kupka, *Pomiędzy Szwecją a Norwegią. Rozmowa z o. Teodorem Famułką OMI, duszpasterzem w Skandynawii*, tamże, s. 20-21; L. Danilecka, *Czy jesteśmy otwarci na sprawy misyjne? Rozmowa z ks. Czesławem Noworolnikiem, sekretarzem Komisji Episkopatu Polski ds. Misji*, tamże, s. 22-27; L. Danilecka, *Pielgrzymka zaufania przez ziemie. 28. Europejskie Spotkania Młodych w Mediolanie*, tamże, s. 35-37; R. Szmydki, *Benedykt XVI posyła rodzinę na misje*, tamże, s. 44-45.

¹¹⁷ Zob. L. Danilecka, *Współpracownik prawdy i miłości. Witamy Benedykta XVI w Polsce*, tamże, 3 (117) 2006, s. 4-8; P. Bortkiewicz, *Misje wyrazem wrażliwej miłości*, tamże, s. 9-11; A. Kupka, *Dzieci potrzebują najwięcej serca*, tamże, s. 12; R. Szczodrowski, *Globalny problem – dzieci bez imienia*, tamże, s. 13-15; B. Uszko, *Wśród Pigmejów Baka*, tamże, s. 16-18; W. Kluj, *Trudna sytuacja w Republice Środkowoafrykańskiej*, tamże, s. 19-21; R. Krawiec, *Trzeba się dzielić darem wiary. Rozmowa z o. Ryszardem Modelskim OFMCap, misjonarzem w Republice Środkowoafrykańskiej*, tamże, s. 22-27; K. Zielenda, *Znak nadziei dla Kościoła w Afryce. Oblaccy klerycy w Jaunde*, tamże, s. 34-36; J. Kochel, *Trzymać się mocno Chrystusa Eucharystycznego. Rozmowa z o. Wilhelmem Imachem OMI*, tamże, s. 44.

¹¹⁸ Zob. L. Danilecka, *Uwierzyć w moc wiary. Pielgrzymowanie Benedykta XVI po śladach Jana Pawła II*, tamże, 4 (118) 2006, s. 4-10; P. Bortkiewicz, *Benedykt XI w Polsce, czyli wezwanie do świadectwa i misji*, tamże, s. 11-13; S. Zasada, *Bapa ubogich. Śp. o. Marian Żelazek SVD*, tamże, s. 14-16; J. Kowalik, *Jubileuszowe refleksje złotem pisane. 50-lecie polonijnej prowincji Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Kanadzie*, tamże, s. 17-21; L. Danilecka, *Uczyć dawania. Rozmowa z s. Marią Potrykus i s. Anną Kurdysz ze Zgromadzenia Sióstr Najświętszego Seca Jezusowego*, tamże, s. 22-27; D. Kopyto, *1000 lat życia monastycznego. Uroczystości jubileuszowe na Świętym Krzyżu*, tamże, s. 35-37; M. Wrzos, *Chrystus droga. Wśród młodych na Lednicy*, tamże, s. 44-45.

¹¹⁹ Zob. Benedykt XVI, *Miłość duszą misji. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, tamże,

sem i wspólnotą, w różnych miejscach posługiwania misyjnego, została opisana w ostatnim wydaniu pisma w 2006 r. Ukażano w nim miejsca, w których Kościół napotyka na przeciwności w rozwoju¹²⁰.

Dwudziesty piąty rok działalności pisma autorzy rozpoczęli od ukazania czytelnikom Kościoła w Azji i jego działalności misyjnej podczas Pierwszego Azjatyckiego Kongresu Misyjnego. W wydaniu znalazły się analizy ekumeniczne i przedstawienie pracy misyjnej katechistów wśród Inuitów¹²¹. W marcowym wydaniu periodyku autorzy poddają analizie pielgrzymkę apostolską Benedykta XVI do Turcji, ukazując też dialog z wyznawcami islamu¹²². W maju autorzy opraco-

5 (119) 2006, s. 4-5; A. Kupka, *Liczmy na współpracę z Polski. Rozmowa z o. prowincjałem Philipem Pöllitzerem OMI z Namibii*, tamże, s. 6-9; M. A. Boguszewska, *Wśród tredowatych. Nowa misja Sióstr Służebniczek NMP – Śląskich w Mokolo*, tamże, s. 10-11; W. Kluj, *Misje katolickie. Jubileusz jezuitów. Ich wielki wkład w dzieło misyjne Kościoła*, tamże, s. 12-15; W. Hoffmann, *Kim św. Franciszek Ksawery jest dla mnie dzisiaj. Kilka refleksji współprata Jezuity*, tamże, s. 16-17; J. Guéguen, *Nic nie może zniszczyć miłości. Wspomnienie o Maddeleine Delbrêl*, tamże, s. 18-19; A. Kupka, *W rodzinie uczymy się dawać i otrzymywać miłość. Benedykt XVI na Światowym Spotkaniu Rodzin w Walencji*, tamże, s. 20-27; L. Danilecka, *Cały świat pod jednym dachem. Wakacyjne spotkanie polskich misjonarzy*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Apostołowie Chrystusa. Europejscy ministranci u Benedykta XVI*, tamże, s. 43-45.

¹²⁰ Zob. L. Danilecka, *Kto wierzy, nigdy nie jest sam. Pielgrzymka Ojca Świętego Benedykta XVI do rodzinnej Bawarii*, tamże, 6 (120) 2006, s. 4-9; P. Bortkiewicz, *Kto wierzy, nigdy nie jest sam. Dwie refleksje*, tamże, s. 10-11; A. Madej, *W jednym Kościele. Świadectwo pielgrzymów z Turkmenistanu* tamże, s. 12-13; S. Rut, *Ufni w pomoc Bożą. O działalności Misjonarzy Oblatów MN w Hongkongu*, tamże, s. 14-15; A. Kurowski, *Podniosła i wymowna uroczystość. Poświecenie kościoła i klasztoru misjonarzy Oblatów MN w Obuchowie na Ukrainie*, tamże, s. 16-18; L. Danilecka, *Wystarczyły wierzyć. Duchowa sylwetka Madeleine Delbrêl*, tamże, s. 19-21; A. Kupka, *Trzeba nieść światu Dobrą Nowinę. Rozmowa z o. Józefem Mathunim OMI z Austrii w 50-lecie jego posługi w prokurze misyjnej*, tamże, s. 22-27; M. Łoboda, *Niewidome muzułmanki*, tamże, s. 35-36.

¹²¹ Zob. W. Popielewski, *Przyszło do swojej własności, a swoi Go nie przyjęli*, tamże, 1 (121) 2007, s. 4-5; J. Górski, *Opowiadać historię Jezusa w Azji. Pierwszy Azjatycki Kongres Misyjny*, tamże, s. 6-7; C. Czop, *Wydarzenie o wyjątkowym znaczeniu dla Kościoła w Azji. Spojrzenie na przebieg I Azjatyckiego Kongresu Misyjnego*, tamże, s. 8-14; T. Kościński, *Było to wielkie święto naszej wiary*, tamże, s. 15-16; T. Kudriaszowa, *Kilka refleksji z pobytu w Chiang Mai*, tamże, s. 17; Cz. Wojciechowski, *Thai oznacza tego, który jest wolny. Kościół w Tajlandii*, tamże, s. 18-21; W. Hryniewicz, *Czy Pismo Święte można interpretować dosłownie? Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 22-27; K. Trociński, *Bardzo dziękujemy*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, *Bez Kościoła trudno mi żyć. Rozmowa z o. Bogdanem Osieckim OMI, oraz Sidone Nirlungayuk, katechistą z diecezji Zatora Hudsona w Kanadzie*, tamże, s. 36-38; S. Łuszczki, *Misionarki Oblatki Maryi Niepokalanej*, tamże, s. 42-43; L. Danilecka, *Misyjne Apostolstwo Niepełnosprawnych Dzieci. Inicjatywa misyjna Fundacji Polskiej R. Follereau*, tamże, s. 44-45.

¹²² Zob. L. Danilecka, *Chrystus jest naszym pokojem. Podróż apostolska Benedykta XVI do Turcji*, 2 (122) 2007, s. 4-9; A. Madej, *W Konstantynopolu z papieżem*, tamże, tamże, s. 10; R. Karaimowa, *Co za szczęście być w Kościele Powszechnym. Na spotkaniu z Papieżem w Turcji*, tamże, s. 11; W. Kluj, *Tureja dziś. Sytuacja chrześcijaństwa*, tamże, s. 12-15; E. Sakowicz, *Po Rzymie – Ankara. Trudny dialog katolików z wyznawcami islamu*, tamże, s. 16-19; M. Łoboda, *Bracia muzułmanie*, tamże, s. 20-21; R. Krawiec, *Nie stracić kontaktu z człowiekiem. Rozmowa*

wań analizując zagadnienia związane z promocją ludzką, a szczególnie z problematyką żywieniową na świecie. Poruszają temat odpowiedzi misjonarzy na głód dzieci oraz pomoc organizacji kościelnych i świeckich dla nich¹²³. W okresie wakacyjnym czytelnicy zostali zaproszeni do przypatrzenia się posłannictwu księży diecezjalnych, którzy wyruszają na misje. Impusem była 50. rocznica wydania papieskiej encykliki na ten temat, *Fidei donum*¹²⁴. Kościół w Brazylii, omówienie pielgrzymki papieskiej do tego kraju i ukazanie misyjnego duszpasterstwa ludzi morza zostały opisane we wrześniowych *Misyjnych Drogach*¹²⁵. Kościół w Austrii i pielgrzymkę Benedykta XVI do tego kraju omawiają autorzy opracowań zamieszczonych w ostatnim wydaniu periodyku w analizowanym

z o. P. Bieleckim – Kuryszem OFMCap o chrześcijanach na Bliskim Wschodzie i dialogu z Islamiem, tamże, s. 22-27; L. Danilecka, *Odrzutowcem do parafian. Rozmowa z ks. Jarosławem Mitrakiem pracującym w syberyjskim mieście Surgut*, tamże, s. 34-36; C. Czop, *Mała trzódka pośród niezliczonych milionów. Rozmowa z abp. Orlando B. Quevedo OMI, metropolitą Cotabato, sekretarzem generalnym Federacji Konferencji Episkopatów Azji*, tamże, s. 42-45.

¹²³ Zob. Cz. Noworolnik, *Codziennie prawie 16 000 dzieci umiera z głodu. Konieczne jest budowanie cywilizacji miłości*, tamże, 3 (123) 2007, s. 4-7; L. Danilecka, *Wojna zamiast chleba. Przemilczany konflikt w sudańskim regionie Darfur*, tamże, s. 8-11; L. Danilecka, *Misja salezjańska w Sudanie*, tamże, s. 12-14; M. Łoboda, *Anioł misjonarz*, tamże, s. 15; A. Kupka, *Po prostu trzeba chcieć. O. Pedro Opeka CM w walce z nędzą tysięcy rodzin, a szczególnie dzieci, na Madagaskarze*, tamże, s. 16-18; A. Wojtacha, *Przerwać błędne koło. Dlaczego dzieci w Angolo umierają z głodu?*, tamże, s. 18-21; A. Sobiech, *Male kroki świętości i wielkie cuda miłości. Dzieci – dzieciom misji*, tamże, s. 22-23; B. A. Hajjar, *Aby trwać i przetrwać. Nietypowa misja jezuitów Al. Ard w Syrii*, tamże, s. 24-27; J. Mitrzak, *Wiosna na Syberii*, tamże, s. 34-35.

¹²⁴ Zob. K. Czerniak, „*Fidei domum*” – wciąż aktualny apel. *W 50-lecie ogłoszenia encykliki Piusa XII*, tamże, 4 (124) 2007, s. 4-7; T. Atlas, *Polscy misjonarze „fidei domum”*, tamże, s. 8-9; F. Jabłoński, *Wręczenie krzyży misyjnych. W 50. Rocznice ogłoszenia encykliki „Fidei domum”*, tamże, s. 10; L. Danilecka, *Wszystkie Kościoły dla całego świata. Rozmowa z sekretarzem Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, ks. Czesławem Noworolnickiem*, tamże, s. 11-14; M. Doszko, *Busz jest zawsze tajemnicą. Wspomnienia „fideidonisty” z Papui Nowej Gwinei*, tamże, s. 15-17; S. Wojdak, *Afryka wyzwaniem dla Europy. Świadectwo misjonarza*, tamże, s. 18-19; R. Bogusz, *Niezapomniane lata*, tamże, s. 20; P. Boraca, „*Fidei domum*” wezwaniem dla wszystkich, tamże, s. 21; L. Danilecka, *Kościół pod gólym niebem. Rozmowa z ks. biskupem Ernesto Maguengue, ordynariuszem diecezji Pemba w Mozambiku*, 4 (124) 2007, s. 22-27; L. Głowacki, *Szukając pracy, znalezł powołanie. Rzecz o Shudze Bożym br. Antonim*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Lednica 2007*, tamże, s. 44-45.

¹²⁵ Zob. Benedykt XVI, *Wszystkie Kościoły dla całego świata. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, tamże, 5 (125) 2007, s. 3-5; R. Tomanek, *Kościół w Brazylii przed pielgrzymką Benedykta XVI*, tamże, s. 4-7; L. Danilecka, *Aby wszyscy mieli życie w Chrystusie. Pielgrzymka Ojca Świętego Benedykta XVI do Brazylii*, tamże, s. 9-14; W. Kluj, *Dala się znaleźć. Matka Boska Aparecida – „Ukazana”*, tamże, s. 15; Z. Minta, *Benedykt XVI w sercu Brazylii*, tamże, s. 16-17; J. Różański, *Być uczniem i misjonarzem Chrystusa. Przesłanie Benedykta XVI dla Ameryki Łacińskiej*, tamże, s. 18-22; A. Kupka, *Solidarność z ludźmi morza. XXII Światowy Kongres Apostolstwa Ludzi Morza w Gdyni*, tamże, s. 23; A. Kupka, *Apostolstwo, które sięga aż po krańce świata. Rozmowa z Feliksem Randrianasoaviną, uczestnikiem Kongresu*, tamże, s. 24-27; K. Gołębiowski, *List Papieża do Kościoła w Chinach*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, *Nowe wyzwania. Rozmowa z ks. abp. Jabulanim Nxumalo OMI, wiceprzewodniczącym Konferencji Episkopatu w Republice Południowej Afryki*, tamże, s. 36-37; J. Różański, *W holdzie kardynałowi Adamowi Kozłowieckiemu SJ*, tamże, s. 44-45.

roku. Innymi tematami są jubileusz 25 lat istnienia pisma i postaci nowych błogosławionych: s. M. L. Merkert i o. S. Papeczyńskiego związanych z misjami¹²⁶.

Problematyka głoszenia Ewangelii ubogim dzisiejszego świata w różnych państwach i środowiskach została opisana w styczniowym wydaniu *Misyjnych Dróg* w 2008 r. Znalazły się tam pogłębione refleksje ekumeniczne¹²⁷. W marcowym wydaniu dwumiesięcznika autorzy analizują drugą encyklikę Benedykta XVI *Spe salvi*. Ich refleksja prowadzi do pytania o niesienie nadziei ludziom w krajach misyjnych. Ukazał się w nim również artykuł dotyczący jubileuszu pięćdziesięciolecia Niższego Seminarium Duchownego Misjonarzy Oblatów MN w Markowicach¹²⁸. Na kanwie trwającego w Krakowie VII Krajowego Kongresu

¹²⁶ Zob. M. Wrzos, *Patrzeć na Chrystusa. Pielgrzymka Benedykta XVI do Austrii*, tamże, 6 (126) 2007, s. 4-9; A. Kupka, *Dziesięciolecie śmierci bł. Matki Teresy z Kalkuty (1910-1997)*, tamże, s. 10; L. Danilecka, *Nigdy niczego nie odmówili Jezusowi*, tamże, s. 11-14; S. Zasada, *Z pustelną na krańce świata. Bl. o. Stanisław Papczyński MIC (1931-1701)*, tamże, s. 15-17; S. Elżbietanka, *Śląska Samarytanka. Bl. s. Maria Luiza Merkert (1817-1701)*, tamże, s. 18-20; L. Danilecka, *Rozmowa z o. Alfonsem Kupką OMI, Redaktorem Naczelnym, z okazji jubileuszu 25-lecia istnienia „Misyjnych Dróg”*, tamże, s. 21-27; L. Janowska, *Wymodelona świątynia. Poświęcenie kościoła w Krzywym Rogu*, tamże, s. 34-35; C. Czop, „*Wychwalajcie pana wszystkie narody*”. *V Misyjny Kongres Młodych w Poznaniu*, tamże, s. 44-45.

¹²⁷ Zob. J. Różański, „*Nie było miejsca dla Ciebie...*”, tamże, 1 (127) 2008, s. 4-6; P. Zajac, *Boże Narodzenie w Arktyce*, tamże, s. 7-9; A. Kupka, *Ukazać radość z dzielenia się wiąrą. Rozmowa z o. Wilhelmem Stecklingiem OMI, przełożonym generalnym Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Marii Niepokalanej*, tamże, s. 10-12; R. Szmydki, *Odważne przekraczanie granic*, tamże, s. 13-14; L. Danilecka, *Testament apostoła trędowatych. Wspomnienie o Raoulu Follereau (1903-1977)*, tamże, s. 15-19; E. Interewicz, *Bóg bogaty w miłosierdzie. Hospicjum „Huruma” im. Jana Pawła II w Nanyuki*, tamże, s. 20-21; W. Hryniewicz, *Światło Chrystusa oświeca wszystkich. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 22-27; J. Leszczyński, *Łaska Boża wszystko może. Wspomnienia misjonarza po 37 latach pracy w Kamerunie*, tamże, s. 34-37; P. Wyszkowski, *Moja praca w Katolickim Centrum Mediacyjnym w Kijowie*, tamże, s. 38-39; A. Kupka, *Trudna sytuacja chrześcijańskich uchodźców z Iraku*, tamże, s. 44-45.

¹²⁸ Zob. Cz. Noworolnik, *Misyjny wymiar nadziei. Encyklika Benedykta XVI „Spe salvi”*, tamże, 2 (128) 2008, s. 4-8; Benedykt XVI, *Poznać Boga – oznacza otrzymać nadzieję. Przykład św. Józefiny Bakhity*, tamże, s. 9; R. Szmydki, *Nadzieja zawieść nie może*, tamże, s. 10-11; J. Kot, *Urzekająca wszystkich pogoda ducha. Na nowej misji w stanie Piaui w Brazylii*, tamże, s. 12-13; M. Karmelitanka, *Zawierzyłyśmy Bogu*, tamże, s. 14-15; M. Wrzos, *Kenii zagraża wojna domowa*, tamże, s. 16-19; A. Kupka, *Matka nadziei. Poświęcenie nowego sanktuarium Maryi Bożej Rodzicielki w Figuil w Kamerunie*, tamże, s. 20-27; J. Kowalik, *Bogu i Patronce oblatów składamy dzięki. 50-lecie NSD Misjonarzy Oblatów MN w Markowicach (1957-2007)*, tamże, s. 34-36; W. Kluj, *Nowy dokument misyjny*, tamże, s. 42-43; M. Wrzos, *Modlącą się młodzież nadzieję świata. Kolejne Europejskie Spotkanie Młodych*, tamże, s. 44-45.

¹²⁹ Zob. A. Sobiech, *VII Krajowy Kongres Misyjny Dzieci. Od Bałtyku po góry szczyty jesteśmy misjonarzami Chrystusa*, tamże, 3 (129) 2008, s. 4-6; K. Kozdrój, *Udział dzieci w misyjnych trasach Kościola. Jubileusz 150-lecia obecności Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci w Polsce*, tamże, s. 7-9; J. Bönisch, *Wśród ludzi ulicy w Luandzie*, tamże, s. 10-11; A. Mulele, *Trudna odbudowa. Misjonarze Oblaci MN w Angoli*, tamże, s. 12-13; H. Oppitz, *Mali ludzie, którzy sobie radzą. Nadzieja dla dzieci ulicy w Cuzco w Peru*, tamże, s. 14-15; K. Malarz, *Młodzi Papuasi*, tamże, s. 16-17; A. Kupka, *Aby wszyscy byli jedno. Ruch Focolari – dzieło Chiary Lubich*, tamże, s. 18-19;

Misyjnego w majowej edycji periodyku autorzy zastanawiają się nad sytuacją dzieci w krajach misyjnych oraz nad formami pomocy im, nie tylko w sferze wiary, ale i promocji ludzkiej, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji i zdrowia¹²⁹. Pielgrzymka papieska do USA, a przede wszystkim rozważania dotyczące św. Pawła z okazji inauguracji jego roku, to tematy opracowań poruszane w wakacyjnej odsłonie pisma¹³⁰. Rola młodych w Kościele i ich zaangażowanie misyjne zostały szerzej opisane w powakacyjnej edycji obłackiego dwumiesięcznika. Przedstawiono w nim relacje z Międzynarodowego Kongresu Misyjnego i ingresu biskupa-misjonarza Henryka Hosera SAC do katedry diecezji warszawsko-praskiej¹³¹. Maryja jako gwiazda ewangelizacji misyjnej w kontekście papieskiego pielgrzymowania do Lourdes i kult Miłosierdzia Bożego zostały przedstawione w ostatnim wydaniu *Misyjnych Dróg* z analizowanego rocznika¹³².

L. Danilecka, *Cały świat potrzebuje miłosierdzia. Pierwszy światowy Kongres o Miłosierdziu Bożym w Rzymie*, tamże, s. 20-27; M. Wrzos, *Nadzieja dla Tybetu*, tamże, s. 34-35; L. Danilecka, *Eucharystia Bożym Darem dla życia świata. Rozmowa z ks. Gillessem Lemay, biskupem pomocniczym diecezji Quebec*, tamże, s. 43-45.

¹³⁰ Zob. W. Popielewski, *Umiłowany – wezwany – posłany. Św. Paweł Apostoł*, tamże, 4 (130) 2008, s. 5-7; B. A. Hajjar, *Miejsce nawrócenia Szawła z Tarsu*, tamże, s. 8-9; A. Madej, *Na wyprach Filipin bardzo czytelne jest działanie Ducha Świętego*, tamże, s. 10-11; M. Purity Wawira Ireri, *Jubilate Deo. 25 lat posługi felicjanek w Kenii*, tamże, s. 12-14; K. Kietliński, *Chrystus nasza nadzieja. Pielgrzymka papieża Benedykta XVI do USA*, tamże, s. 15-17; M. Stroba, *Ukazać innym drogę wiary, nadziei i miłości. Spotkanie Benedykta XVI z młodzieżą*, tamże, s. 18-19; W. Kluj, *Brońmy razem wolności religijnej na świecie. Spotkanie z wyznawcami różnych religii*, tamże, s. 20-21; L. Danilecka, *Misyjne przesłanie pielgrzymki Benedykta XVI do Stanów Zjednoczonych Ameryki*, tamże, s. 22-27; A. Sobiech, *Wielkie dziękczynienie. VII Krajowy Kongres Misyjny Dzieci*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Jezus – największy Przyjaciel. Lednica 2008*, tamże, s. 42-43; A. J. Słomka, *Ania nas tutaj zbiera*, tamże, s. 44-45.

¹³¹ Zob. Benedykt XVI, *Studzy i apostołowie Jezusa Chrystusa. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2008 r.*, tamże, 5 (131) 2008, s. 4-7; A. Madej, *Dar Boga dla życia świata. 49. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Québecu*, tamże, s. 8-9; A. Hecold, *Piękny jesteś, Kościele Chrystusowy*, tamże, s. 10-11; A. Kupka, *Drzwi diecezji są otwarte dla misjonarzy z Polski. Rozmowa z nowo mianowanym biskupem Romualdem M. Kujawskim z Brazylii*, tamże, s. 12-13; L. Danilecka, *Bądźcie świętymi, bądźcie misjonarzami. XXIII Światowy Dzień Młodzieży w Sydney*, tamże, s. 14-21; D. Kopyto, *Świadectwo dla świata. Kilka refleksji ze Światowego Dnia Młodzieży w Sydney*, tamże, s. 22-24; A. Kupka, *Bardzo dziękujemy. Rozmowa z o. Jeanem Zanandrafarą OMI i br. Christianem Ramisy OMI z Madagaskaru*, tamże, s. 34-36; L. Danilecka, *Kościół nie jest ariergarą ludzkości. Ingres ks. arcybiskupa Henryka Hosera SAC do katedry warszawsko-praskiej*, tamże, s. 44-45.

¹³² Zob. L. Danilecka, *Światło z Groty Massabielskiej. Pielgrzymka Ojca Świętego Benedykta XVI do Francji*, tamże, 6 (132) 2008, s. 5-10; A. i H. Wysoccy, *Po wizycie Benedykta XVI w Paryżu*, tamże, s. 11-12; W. Kowalewski, *Jubileuszowy pielgrzym. Ojciec Święty Benedykt XVI w Lourdes*, tamże, s. 13-17; W. Kowalewski, *Krzyżują się tu różne misyjne drogi. Misja wspólnoty oblatkiej w Lourdes*, tamże, s. 18-20; W. Steckling, *Gdzie niebo spotyka się z ziemią. Medytacja o. Generala Misjonarzy Oblatów MN o sanktuarach*, tamże, s. 21; P. Zajac, *Radykalizm ewangeliczny wymogiem posłannictwa*, tamże, s. 22-23; B. A. Hajjar, *Rok Pawłowy w Syrii*, tamże, s. 24-27; M. Łoboda, *Genesh*, tamże, s. 34-35; L. Danilecka, *Spadkobierca Bożego Miłosierdzia. Błogosławiony ks. Michał Sopoćko, spowiednik św. Faustyny Kowalskiej*, tamże, s. 43-45.

Problematyką ewangelizacji misyjnej Chin, a także rozważaniami ekumenicznymi rozpoczęli autorzy styczniowe wydanie obłackiego periodyku¹³³. Kościół w Indiach, miejscu przenikania się wielu kultur i religii, został przedstawiony w kolejnym wydaniu pisma. Znalazły się w nim artykuły o misjach wśród Inuitów i o Europejskim Spotkaniu Młodych¹³⁴. Benedykt XVI podczas pielgrzymki do Kamerunu i Angoli oraz służba misjonarzy na rzecz pojednania, sprawiedliwości i pokoju zostały opisane w wydaniu wakacyjnym¹³⁵. Drugą połowę roku wydawniczego otwiera refleksja związana z kolejną pielgrzymką papieską, tym razem do Ziemi Świętej. W jej kontekście zanalizowano sytuację dialogu chrześcijańsko-żydowskiego¹³⁶. Refleksja nad papieskim orędziem na Światową

¹³³ Zob. W. Popielewski, *Pójdzmy i zobaczymy, co tam się wydarzyło*, tamże, 1 (133) 2009, s. 3-4; A. Kupka, *Solidarni z Kościolem w Chinach*, tamże, s. 5; W. Kluj, *Niełatwne dzieje ewangelizacji Chin*, tamże, s. 6-7; M. Kollar, *Jesteśmy po to, aby służyć. Działalność misyjna w Chinach w czasach św. o. Józefa Freinademetza SVD*, tamże, s. 8-10; J. Fabisz, *Potrzeba pojednania w chińskim Kościele katolickim*, tamże, s. 11-13; K. Tomasik, *Nawiązujcie trwałe kontakty z Kościolem w Chinach. Rozmowa z o. prof. Romanem Malkiem SVD*, tamże, s. 14-18; I. Damc, *Jeszcze o Sydney*, tamże, s. 19; Cz. Nowotnik, *Kościół w Chinach – rzeczywistość. Notatki z podróży*, tamże, s. 20-23; W. Hryniewicz, *Do Pana należymy. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 24-27; L. Danilewicz, *Siostra „gałganiarzy”. Wspomnienia o siostrze Emmanuelle z Kairu*, tamże, s. 34-36; K. Lubowicki, *Beatyfikowani Rodzice świętej Patronki Misji*, tamże, s. 42-43.

¹³⁴ Zob. W. Kluj, *Z historii ewangelizacji Indii*, tamże, 2 (134) 2009, s. 4-6; M. Łoboda, „*Niewierny Tomasz” apostolem Indii*”, tamże, s. 7-8; L. Fic, *Hinduizm. Kilka podstawowych wiadomości*, tamże, s. 9-11; E. Sakowicz, *Hinduizm wobec chrześcijaństwa*, tamże, s. 12-16; A. Sulkowska, *Misyjne drogi do trędowatych w Indiach*, tamże, s. 17-18; M. Łoboda, *Zapomniani chrześcijanie*, tamże, s. 19-20; F. Nallappan, *25 lat w Musumuru*, tamże, s. 21-22; D. Kopyto, *Taizé – głęboki oddech Europy. 31. Pielgrzymka Zaufania przez Ziemię*, tamże, s. 23-27; P. Zając, *Legenda i codzienność arktycznej misji. Nowe wydanie „Inuka”*, tamże, s. 35-37; L. Danilecka, *Setne urodziny o. André Nottebaerta OMI*, tamże, s. 45; D. Tsaramila, M. Wrzos, *Pomagać misjonarzom na misjach*, tamże, s. 50.

¹³⁵ Zob. H. Mathies, *Do jakiej Afryki przybywa Benedykt XVI? Rozmowa z ks. Andrzejem Halembą, misjonarzem z Zambii*, tamże, 3 (135) 2009, s. 4-6; H. Mathies, *Niekończące się rzedy uchodźców*, tamże, s. 7-8; J. Różański, *Kościół w Afryce w służbie pojednania, sprawiedliwości i pokoju*, tamże, s. 9-11; K. Zielińska, *Przybywam do Was, Aby Was utwierdzić w wierze. Wizyta Benedykta XVI w Jaunde w Kamerunie*, tamże, s. 12-14; T. Frąckiewicz, *Trzeba było to przeżyć*, tamże, s. 15-16; B. Zajączkowska, *Kamerun jest bramą do Afryki. Rozmowa z bp. Eugeniuszem Jureczko OMI, ordynariuszem diecezji Yokaduma*, tamże, s. 17-18; M. Wrzos, *Walka o prawdę w Afryce*, tamże, s. 19-20; L. Danilecka, *Orędzie przebaczenia, nadziei i miłości. Benedykt XVI w Angoli*, tamże, s. 21-23; B. Sojka, *Wizyta Benedykta XVI była dla nas błogosławieństwem*, tamże, s. 24-27; D. Kopyto, *Misyjne serce założyciela oblátów. W uroczystość św. Eugeniusza 21 maja*, tamże, s. 34-36; K. Jędrzejczak, *Umierający – oto żyjemy. W 25-lecie śmierci o. Wojciecha Nowaczyka OMI w Nowogródku*, tamże, s. 44-45; Ch. Ramisy, M. Wrzos, *Jestem potrzebny jako brat zakonny*, tamże, s. 50.

¹³⁶ Zob. R. Szmydki, *Do jakiej Ziemi Świętej pielgrzymował Benedykt XVI?*, tamże, 4 (136) 2009, s. 4-7; W. Kluj, *Niekończąca się pielgrzymka ludu Bożego. Benedykt XVI w Jordanii*, tamże, s. 8-11; E. Sakowicz, *W Ziemi Świętej jest miejsce dla każdego. Benedykt XVI w Izraelu i Autonomii Palestyńskiej*, tamże, s. 12-16; L. Danilecka, *Os Żłóbka do nadziei Zmartwychwstania i pokoju. Pielgrzymka Benedykta XVI do Betlejem, Nazaretu i Jerozolimy*, tamże, s. 17-21; W. Wegrzy-

Niedzielę Misyjną, współczesna rzeczywistość ewangelizacji misyjnej, przygotowanie do synodu Biskupów Afryki i trudności w dialogu z islamem zostały opisane w kolejnej edycji czasopisma¹³⁷. Międzynarodowy Kongres dla Pokoju „Ludzie i religie” w Krakowie został szeroko opisany w szóstym wydaniu periodyku. Zaakcentowano w nim potrzebę dialogu międzyreligijnego i papieską pielgrzymkę do Czech¹³⁸.

W 2010 r. redakcja skupia uwagę czytelników na Drugim Nadzwyczajnym Synodzie Biskupów dla Afryki. Autorzy podejmują temat sprawiedliwości społecznej, ekonomicznej i pojednania jako wyzwań dla kontynentu afrykańskiego. W numerze znalazły się treści związane z ekumenizmem¹³⁹. Europejskie Spotkanie Młodych w Poznaniu i rozwązania ekumeniczne zdominowały kolejne wydanie periodyku. Znalazły się w nim treści związane z jubileuszem trzechsetletnia

niak, *Kameralność, wolność i nadzieję. Trzy osobiste refleksje na temat pielgrzymki Benedykta XVI*, tamże, s. 22-23; W. Popielewski, *Chrześcijaństwo i judaizm w dialogu*, tamże, s. 24-27; A. Kupka, *Aby nasza praca była naprawdę misyjna. Rozmowa z o. Corneliusem Ngoką OMI, prowincjałem w Kamerunie*, tamże, s. 34-36; P. Latuszek, *Widziałem świętego Pawła... Apostoł Narodów ideałem św. Eugeniusza de Mazenoda, założyciela Misjonarzy Oblatów MN*, tamże, s. 43-45; G. J. Kalankofa, M. Wrzos, *Skauci misjonarzami*, tamże, s. 50.

¹³⁷ Zob. Benedykt XVI, „I w jego świetle będą chodziły narody”. *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, tamże, 5 (137) 2009, s. 4-7; J. Różański, *Kościół chce i może być slugą pokoju w Afryce. Refleksja przed II Synodem Biskupów Afryki*, tamże, s. 8-10; N. Kössmeier, *Powierzono nam słowo pojednania. Rozmowa z abp. Matthewem Man-oso-Ndagos z Kaduny w Nigerii*, tamże, s. 11-13; J. Piotrowski, *Miłość w prawdzie*, tamże, s. 14-16; M. Ochlak, *Nasz Święty zza miedzy. Beatyfikacja brata Raphaëla Luisa Rafiringi FSC na Madagaskarze*, tamże, s. 17-19; M. Fudalej, B. Cattin, *Staramy się nieść nadzieję. Z pracy Misjonarek Afryki w Kongo*, tamże, s. 20-21; J. Mercado, *U plantatorów trawy morskiej na wyspach Archipelagu Sulu*, tamże, s. 22-23; K. Trociński, *Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody. Uroczystość dedykacji tłumaczenia Nowego Testamentu w języku dudarskim*, tamże, s. 24-27; D. Kopyto, *Był dla nas wzorem. W 10. Rocznicy beatyfikacji bł. o. Józefa Cebuli OMI*, tamże, s. 34-36; A. Firlej, *Zawsze wybieram życie. IX Festiwal Życia w Kodniu*, tamże, s. 43-45; P. Raharintsoa, M. Wrzos, *Edukacja ewangelizacją*, tamże, s. 50.

¹³⁸ Zob. L. Danilecka, *Duch Asyżu w Krakowie. Międzynarodowy Kongres dla Pokoju*, tamże, 6 (138) 2009, s. 4-7; J. M. Bereza, *Podstawy dialogu międzyreligijnego*, tamże, s. 8-9; E. Sako-wicz, *Dialog – zadanie na nowy wiek i nowe tysiąclecie*, tamże, s. 10-15; D. Kopyto, *Nowi świeci otwarci na drugiego człowieka. Zygmunt Feliński i Damian de Veuster*, tamże, s. 16-18; M. Wrzos, *Podróż apostolska Benedykta XVI do Czech*, tamże, s. 19-21; J. Wiśniewski, *Tajwańskie rekolekcje*, tamże, s. 22-23; M. Wrzos, *Kościół znakiem pojednania*, tamże, s. 24-27; M. Kasperski, *Malgaskie spotkania młodych*, tamże, s. 34-36; A. Madej, *30-lecie pierwszej oazy rzymskiej*, tamże, s. 44-45.

¹³⁹ Zob. W. Popielewski, *Stwóro stało się Ciałem i zamieszkało między nami*, tamże, 1 (139) 2010, s. 3-5; A. Kupka, *Bóg nawiedził Afrykę. Drugi Synod Biskupów dla Afryki*, tamże, s. 6-7; L. Danilecka, *Pojednanie z Bogiem, pojednanie z ludźmi*, tamże, s. 8-13; J. Różański, *Sprawiedliwość społeczna i ekonomiczna, potrzebą i wyzwaniem kontynentu*, tamże, s. 14-16; W. Kluj, *W troście o pokój w Afryce*, tamże, s. 17-19; A. Kupka, *Nowe doświadczenie Zesłania Ducha Świętego. Rozmowa z abp. Henrykiem Hoserem*, tamże, s. 20-21; W. Hryniewicz, *Wiele dróg do Boga. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 22-27; A. Kupka, *Dla zasług i gorliwości w pracy misyjnej. O. Biskup Eugeniusz Juretzko OMI Honorowym Obywatelom rodzinnego miasta Radzionkowa*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Żłobek w drodze*, tamże, s. 41.

misji w boliwijskim Concepción, stuleciem poświecenia najstarszego kościoła w Kijowie czy treści powołaniowe¹⁴⁰. Prześladowanie Kościoła zarówno w krajach misyjnych, jak i w krajach, w których chrześcijaństwo jest zakorzenione, są treścią trzeciego wydania pisma w analizowanym roku¹⁴¹. Omówienie papieskiego pielgrzymowania do Portugalii, na Maltę i na Cypr wypełniło wakacyjna edycję dwumiesięcznika. Omówiono w nim historię ewangelizacji Chin¹⁴². Rozważania dotyczące budowania wspólnoty kościelnej w krajach misyjnych i jej roli ewangelizacyjnej autorzy wydania powakacyjnego omawiają na podstawie misyjnego orędzia papieskiego. Poruszony został temat Specjalnego Zgromadzenia Biskupów Bliskiego Wschodu¹⁴³. Podróż apostolska Benedykta XVI do Wielkiej

¹⁴⁰ Zob. Tenże, *Kościół jest wciąż młody. Europejskie Spotkanie Młodych w Poznaniu*, tamże, 2 (140) 2010, s. 4-8; S. Sękowska, *Czułam obecność Boga. Wspomnienia wolontariuszki*, tamże, s. 9-10; R. i P. Palczyńscy, *Szwajcarzy w naszym domu*, tamże, s. 11; A. Madej, *Piękno Oblubienicy Chrystusowej*, 2 (140) 2010, s. 12-13; A. Kupka, *Misyjne drogi wspólnoty z Taizé. Rozmowa z bratem Markiem*, tamże, s. 14-15; K. Lijka, *W Roku Kapłańskim. Święty Jan Maria Vianney*, tamże, s. 16-17; A. B. Reimann, *300-lecie misji w boliwijskim Concepción*, tamże, s. 18-20; L. Danilecka, *Kościół w Wietnamie wychodzi z milczenia. Rozmowa z o. Matthieu Vu Khoi Phungiem CSSR z Hanoi*, tamże, s. 21-23; K. Jamrozy, *Niższe Seminarium Duchowne – przeżytek, czy odpowiedź na potrzeby Kościoła?*, tamże, s. 24-27; P. Tomys, *Uroczystość 100-lecia poświecenia Kościoła i parafii św. Mikołaja w Kijowie*, tamże, s. 34-36; M. Wrzos, *Czarny wtorek. Trzęsienie ziemi na Haiti*, tamże, s. 44-45.

¹⁴¹ Zob. W. Popielewski, *Jeżeli mnie prześladowali, to i was prześladować będą*, tamże, 3 (141) 2010, s. 3-4; M. Wrzos, *Prześladowanie Kościoła trwa*, tamże, s. 5-8; S. Zamboni, *Męczennik nigdy nie jest sam*, tamże, s. 9-11; L. Danilecka, *Iracy chrześcijanie wołają o pomoc*, tamże, s. 12-14; D. Kopyto, *Na fali islamskiej przemocy w Afryce. Wydarzenia w Nigerii*, tamże, s. 15-17; T. M. Korczyński, *Heroiczny Kościół w Chinach*, tamże, s. 18-19; P. Peeris, *jak mogła zrodzić się nienawiść w kraju Buddy i Gandhiego? Indie i fundamentalizm religijny*, tamże, s. 20-23; J. Stróżyk, *Nadzieja mimo prześladowań. Kościół w Pakistanie*, tamże, s. 24-27; H. Mathies, *Potrzeba więcej współdziałania. Rozmowa z abp. Charlesem Gabrielem Palmer-Bucklem z Ghany*, tamże, s. 34-35; A. Kupka, *Beatyfikacja Księcia Jerzego Popiełuszki*, tamże, s. 42; J. Czyżewski, *Dzieci-żołnierze*, tamże, s. 43-45.

¹⁴² Zob. J. Różański, „*Razem podążamy ku nadziei*”. Podróż apostolska Benedykta XVI do Portugalii, tamże, 4 (142) 2010, s. 4-8; M. Wrzos, *Trzeba być wiernym Chrystusowi. Podróż apostolska Benedykta XVI na Maltę*, tamże, s. 9-12; W. Kluj, *Tam, dokąd nie pielgrzymował Jan Paweł II. Podróż apostolska Benedykta XVI na Cypr*, tamże, s. 13-16; E. Sakowicz, *Mądry i odważny misjonarz. O. Matteo Ricci SJ*, tamże, s. 18-21; A. Kupka, *W czym o. Mattego Ricci SJ może być dla nas przykładem? Z listu pasterskiego bp. Alojzego Jina Luxana SJ z Szanghaju*, tamże, s. 22-23; P. Zajac, *Międzynarodowe Sympozjum Naukowe w WSD w Obrze. W 400. Rocznice śmierci o. Matteo Ricciego SJ*, tamże, s. 24-27; L. Danilecka, *Prostota mówienia prawdy. Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko*, tamże, s. 34-36; D. Omieciński, *Dzień, który dał nam Pan. Poświecenie Kościoła w Eupatorii na Krymie*, tamże, s. 42-43; A. Sobiech, *VIII Krajowy Misyjny Kongres Dzieci*, tamże, s. 44-45.

¹⁴³ Zob. Benedykt XVI, *Budowanie wspólnoty kościelnej ma kluczowe znaczenie dla misji. Orędzie na Światowy Dzień Misji*, tamże, 5 (143) 2010, s. 3-5; J. Różański, *Kościół jako wspólnota misyjna*, tamże, s. 6-7; W. Popielewski, *Będę Waszym Bogiem, a wy będziecie moim ludem (Kpł 26,12)*, tamże, s. 8-9; K. Zielińska, *Wspólnoty budowane na Ewangelii. Przykład Kamerunu*, tamże, s. 10-12; P. Latuszek, *Wspólnota apostolska Oblatów Maryi Niepokalanej*, tamże, s. 13-16; L. Da-

Brytanii, postać bł. kard. Johna Newmana i bieżące wydarzenia z życia misyjnego, nieco chaotycznie dobrane, znalazły miejsce w ostatnim wydaniu w 2010 r.¹⁴⁴.

Kolejny rok wydawniczy pismo rozpoczęło od podsumowania papieskiej pielgrzymki do Hiszpanii. Kontynuowano w nim też refleksję dotyczącą Zgromadzenia Biskupów dla Bliskiego Wschodu. Jak zawsze w pierwszym wydaniu periodyku miejsce znalazły zaangażowanie misyjne na rzecz pokoju i ekumenizm¹⁴⁵. Problem wolności religijnej na przykładzie krajów, w których jest ona respektowana i tych, w których Kościół jest prześladowany wypełnił marcowe *Misyjne Drogi*¹⁴⁶. Podsumowanie pielgrzymowania misyjnego Jana Pawła II, pięć lat po jego śmierci, zostało przedstawione w kolejnej odsłonie obłackiego periodyku. Zaakcentowana została w nim 150. rocznica śmierci założyciela zgromadzenia.

nilecka, *Szkoła dawania znaków nadziei. Rodzina Miriam – nowa wspólnota zakonna*, tamże, s. 17-19; M. Łoboda, *Matka Boża w sari*, tamże, s. 20; E. Sakowicz, *O pokój na Bliskim Wschodzie. Specjalne Zgromadzenie Synodu Biskupów poświęcone Bliskiemu Wschodowi*, tamże, s. 21-27; W. Kluj, *Wspólnotowe celebrowanie wiary na Filipinach*, tamże, s. 34-36; S. Sękowska, *Każdy ma prawo do miłości. Festiwal Życia w Kodniu nad Bugiem*, tamże, s. 42-43; A. Orłowska, *Tchnienie życia. Festiwal młodzieży w Tywrowie na Ukrainie*, tamże, s. 44-45.

¹⁴⁴ Zob. L. Danilecka, *Religia nie jest sprawą prywatną. Pielgrzymka Benedykta XVI do Wielkiej Brytanii*, tamże, 6 (144) 2010, s. 4-8; M. Tatar, *Kościół anglikański*, tamże, s. 9-11; W. Partyka, „Sece mówi do serca”. *Błogosławiony kardynał John Henry Newman*, tamże, s. 12-14; E. Dziuk, *Misjonarka Miłości. Setna rocznica urodzin Matki Teresy z Kalkuty wydarzeniem narodowym w Indiach*, tamże, s. 15; V. Bordo, *W służbie ubogim w Korei Południowej*, tamże, s. 16-17; F. Chrószcz, *Poświecenie nowej katedry w Yokadouma w Kamerunie. Kilka wspomnień z podróży*, tamże, s. 18-21; W. Popielewski, *W jedności z Kościolem. 35. Kapituła Generalna Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej*, tamże, s. 22-24; A. Kupka, *Jeden duch i jedno serce*, tamże, s. 25-27; S. Jankowicz, *Naszym życiem jest Ewangelia*, tamże, s. 34-37.

¹⁴⁵ Zob. W. Popielewski, *Slowo stało się ciałem i zamieszkało między nami*, tamże, 1 (145) 2011, s. 4-8; E. Sakowicz, *Pokój jest możliwy. Pokój jest koniecznie potrzebny. Specjalne Zgromadzenie Synodu Biskupów poświęcone Bliskiemu Wschodowi*, tamże, s. 6-11; W. Hryniewicz, *W trosce o losy stworzenia. Medytacja ekumeniczna*, tamże, s. 12-15; L. Danilecka, *Pielgrzym wśród pielgrzymów. Wizyta Ojca Świętego Benedykta XVI w Santiago de Compostella*, tamże, s. 16-19; M. Wrzos, *Święta Rodzina. Benedykt XVI w Barcelonie*, tamże, s. 20-21; A. Kupka, *Poświecenie kościoła Sagrada Familia przez Benedykta XVI*, tamże, s. 22-27; W. B. Reimann, *Otworzyć się na Jezusa*, tamże, s. 33-35; L. Danilecka, *Ludzie Boga. Wspomnienie o męczennikach z Tibhirine*, tamże, s. 41-43.

¹⁴⁶ Zob. J. Różański, *Wolność religijna droga do pokoju. Orędzie Benedykta XVI na Światowy Dzień Pokoju*, tamże, 2 (146) 2011, s. 4-5; T. M. Korczyński, *Prześladowani i zapomniani*, tamże, s. 6-11; E. Sakowicz, *Gdzie jest szacunek dla godności człowieka, tam wolność religijna jest szanowana. Deklaracja o wolności religijnej. „Dignitatis humanae”*, tamże, s. 7-9; M. Bogusiak, *Błogosławieni Koptowie*, tamże, s. 10-11; W. Góral, *Dwie świątynie w Puri w Indiach*, tamże, s. 12-13; A. Kupka, *Nielatwa sytuacja w Pakistanie. Rozmowa z o. Markiem Swatem OMI, misjonarzem z Pakistanu*, tamże, s. 14-15; D. Prot, *Tolerancja religijna w Indonezji*, tamże, s. 16-17; M. Walusz, *Wspólna droga chrześcijan i muzułmanów w Senegalu*, tamże, s. 18-19; L. Danilecka, *Religia bez Boga w Quebecu*, tamże, s. 20-22; J. Kowalik, *Polska wolność religijna drogą do pokoju*, tamże, s. 23-27; J. Ziomek, *Baba Simon czyli Ojciec Simon. Boży orędownik pokoju i dialogu międzireligijnego*, tamże, s. 34-36; M. Jastrzębowska, *Chrystus rodzi się w Holandii*, tamże, s. 42-43; M. Wrzos, *Orszak Trzech Króli w Warszawie*, tamże, s. 44-45.

dzenia wydawców pisma – św. Eugeniusza de Mazenoda¹⁴⁷. Dalszy ciąg papieskich rozoważań zamieszczono w wakacyjnej edycji pisma. Prezentowano tam postać i dokonania misyjne Jana Pawła II w kontekście jego beatyfikacji, ukazano także echa tej beatyfikacji na misjach¹⁴⁸. Zglobalizowany świat pilnie potrzebuje ewangelizacji – to najważniejsza treść papieskiego orędzia na Światowy Dzień Misyjny. Numer piąty pisma to niejako jego rozwinięcie i ukazanie zarówno potrzeby ewangelizacji misyjnej, jak i społecznego charakteru globalizacji świata, w którym powinno być miejsce dla Chrystusa. Przedstawiono w nim także papieską pielgrzymkę do Chorwacji¹⁴⁹. Młodość Kościoła, szczególnie przeżywana podczas Światowych Dni Młodzieży w Madrycie, została ukazana w 150. edycji analizowanego periodyku¹⁵⁰.

Od początku kolejnego roku nastąpiły duże zmiany w obłackim czasopiśmie. Nowym redaktorem naczelnym został o. M. Wrzos OMI. Pismo zyskało nową,

¹⁴⁷ Zob. J. Różański, *Orędownik Chrystusa i człowieka. Misyjny wymiar podróży apostolskich Jana Pawła II do Afryki*, tamże, 3 (147) 2011, s. 4-7; T. Szyszka, *Jan Paweł II – misjonarz Ameryki Łacińskiej*, tamże, s. 8-10; W. Kluj, *Pielgrzymki Jana Pawła II do Azji i Oceanii*, tamże, s. 11-14; L. Danilecka, *Błogosławiony Papież Fatimski. Maryjne totus tuus bł. Jana Pawła II*, tamże, s. 15-17; A. Kupka, *Gorliwość misyjna, która sięga poza grób. Kluczowe momenty w życiu św. Eugeniusza de Mazenoda*, tamże, s. 18-20; K. Lubowicki, *Spotkać Ukrzyżowanego*, tamże, s. 21-23; R. Szmyski, „*Umieram szczęśliwy*”. 150. Rocznica śmierci św. Eugeniusza de Mazenoda, tamże, s. 24-27.

¹⁴⁸ Zob. A. Korda, *Wspomnienia z beatyfikacji Jana Pawła II*, tamże, 4 (148) 2011, s. 4-5; K. Borodziej, *Błogosławiony naszych dni*, tamże, s. 6-7; W. Kluj, *Spotkanie po sześciu latach*, tamże, s. 8-9; A. Ściegosz, *Niezapomniane przeżycie*, tamże, s. 10-11; A. Kupka, *Beatyfikacja na wszystkich kontynentach*, 4 (148) 2011, s. 12-18; P. M. Abâh, *Moja droga do Emaus z Karolem Wojtyłą*, tamże, s. 19; A. Zięba, *Echa beatyfikacji Jana Pawła II na Madagaskarze*, tamże, s. 20; W. Piróg, *Niezwykłe spotkanie*, tamże, s. 21-22; A. Kupka, *Rozmowa z o. Sławomirem Kaliszem OMI, misjonarzem Hongkongu*, tamże, s. 23-27; K. Lubowicki, *Ewangelizować ubogich*, tamże, s. 34-37; J. Kołodziej, *Nowe wiadomości o współczesnych misjonarzach-męczennikach*, tamże, s. 42-43.

¹⁴⁹ Zob. Benedykt XVI, *Zglobalizowany świat pilnie potrzebuje ewangelizacji. Orędzie na Światowy Dzień Misyjny*, tamże, 5 (149) 2011, s. 4-6; A. Kupka, *Przepalić Ewangelią ziemska glob. Rozmowa z o. Andrzejem Madejem OMI*, tamże, s. 7-9; E. Sakowicz, *Globalizacja znakiem czasu i wyzwaniem dla Kościoła*, tamże, s. 10-14; J.-L. Tauran, *Przed 25. rocznicą spotkania międzyreligijnego w Asyżu*, tamże, s. 15; A. Amer, *Dialog międzyreligijny*, tamże, s. 16-17; K. Gołębowski, *Uwieńczenie wieloletnich wysiłków Kościoła. Nowe państwo: Republika Południowego Sudanu*, tamże, s. 18-20; K. Lubowicki, *Żyć we wspólnocie apostolskiej*, tamże, s. 21-24; J. Kowalik, *Złożyłem hołd chorwackiej kulturze i tradycji. Podróż apostolska Benedykta XVI do Chorwacji*, tamże, s. 34-37; S. Rosada, *Spotkanie otwarte dla wszystkich. Festiwal Życia w Kodniu nad Bugiem*, tamże, s. 44-45.

¹⁵⁰ Zob. L. Danilecka, *Zakorzenieni, zbudowani i umocnieni w wierze. 26. Światowe Dni Młodzieży w Madrycie*, tamże, 6 (150) 2011, s. 4-9; J. Borowczyk, *Przyjaciele Mesjasza. 26. Światowe Dni Młodzieży – Madryt*, tamże, s. 10-12; M. Kudelka, *Warto było podjąć ten trud. Wspomnienia ze spotkania młodych z Benedyktem XVI w Madrycie*, tamże, s. 13-14; P. Wróblewski, *Z Kijowa do Madrytu*, tamże, s. 15-16; K. Biel, *Dni, które umocniły nas w powołaniu*, tamże, s. 17; K. Dziewulska, *Madryt w tych dniach był bardzo słoneczny*, tamże, s. 18-19; K. Sendzielorz, *Tour de Mazenod. Na rowerach na spotkanie z Ojcem Świętym*, tamże, s. 20-21; K. Lubowicki, *Oddani Niepokalanej*, tamże, s. 22-23; J. Różański, *Tragedia w Rogu Afryki*, tamże, s. 35-37.

dynamiczną szatę graficzną, jego objętość została zwiększena do 76 stron, a pismo, jako jedyne wśród misyjnych, zaczęło być dostępne w wolnej sprzedaży w sieciach kolporterskich. W pierwszym numerze autorzy zastanawiali się nad tym, czy osoby poddawane ewangelizacji misyjnej są ubogie czy biedne. Brano pod uwagę biedę materialną, ale i bogactwo duchowe. Zanalizowano w nim papieską pielgrzymkę do Beninu¹⁵¹. W marcu autorzy ukazywali dzisiejsze oblicze prześladowań chrześcijan, ze szczególnym uwzględnieniem krajów misyjnych¹⁵². Kolejne *Misyjne Drogi* zawierają analizy dotyczące stosunku nowej ewangelizacji do misji, a także papieską pielgrzymkę do Meksyku i na Kubę¹⁵³. Działania prowadzone przez misjonarzy w dojrzałym wieku zostały przedstawione w wakacyjnej odsłonie pisma. Kolejnym tematem było 30 lat działalności wydawni-

¹⁵¹ Zob. G. Krzyżostaniak, *Adhortacja apostolska „Africae munus”*, tamże, 1 (151) 2012, s. 5; A. Kupka, *Sól ziemi i światło świata*, tamże, s. 11-13; M. Wrzos, *Czwarty świat*, tamże, s. 14-17; L. Nieścior, *Pomoc przychodzi z Rzymu*, tamże, s. 18-19; T. Szafrański, *Koniec świata nad oceanem*, tamże, s. 20-21; A. Ściegrosz, *Święte buty nie tylko księdza*, tamże, s. 22-23; T. Terlikowski, *Wytępić inność*, tamże, s. 24-25; J. Pomykacz, *Państwo w budowie*, tamże, s. 26-27; J. Winiaszewska, *Śladami Matki Trędowatych*, tamże, s. 28-29; J. Nowak, *Wśród Indusów*, tamże, s. 30-31; A. Adamczuk, *Chrystusowe getta*, tamże, s. 32-33; M. Wrzos, *Bądź nawróconym. Rozmowa z o. Luisem Loganem OMI przełożonym generalnym oblato*ów, tamże, 36-37; J. Augustyn, *Ludzie ciszy i ducha. Rozmowa z o. Piotrem Dudkiem OMI misjonarzem Indian*, tamże, s. 38-39; K. Puchała, *Nie tylko Asii Bibi*, tamże, s. 44-45; M. Kanert, *Zadowolenie największym bogactwem*, tamże, s. 47-48; J. Kędzia, *Ikona przychodzi z ukojeniem*, tamże, 49-50; D. Szwarc, *Smak wielorybiej skóry*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Będzie impreza!*, tamże, s. 60-61.

¹⁵² Zob. M. Krystecka, *Niezwykła misjonarka całego świata*, tamże, 2 (152) 2012, s. 5; M. Wrzos, *Oblacka, hiszpańska krew*, tamże, s. 8-10; P. Zając, *Od Szczepana do Christiana de Charge*, tamże, s. 11-13; M. Wrzos, *Areny cierpienia*, tamże, s. 14-17; L. Nieścior, *Za głosem wiary*, tamże, s. 18-19; J. Piosik, *Po cichu, niezauważenie chrześcijaństwa znika z Europy*, tamże, s. 20-21; J. Stróżyk, *Kościół „chłopcem do bicia”*, tamże, s. 22-23; M. Pająk, *Dwa Kościoły*, tamże, s. 24-25; R. Wleklak, *Czerwona Wenezuela*, tamże, s. 26-27; G. Bakarat, *Chrześcijanie na pustyni i w piwnicy*, tamże, s. 28-29; W. Seekhon, T. Narinrak, C. Bertuccio, *Jesteśmy tam, gdzie nas nie ma*, tamże, s. 30-31; G. C. Iheanacho, *Chrześcijanie mają zniknąć*, tamże, s. 32-33; S. Zacharczenko, *Musieliśmy szybko wydorośleć. Rozmowa z o. Olegario Domínguezem z Paragwaju*, tamże, s. 36-37; W. Cisło, *Lud Nuba ma prawo do autonomii*, tamże, s. 38-39; W. Kowalak, *Klaniać się lodówce?*, tamże, s. 45-47; M. Kudełka, *Taizé – wiosna zimą*, tamże, s. 48-50; Ł. Sokół, *Herbaciane wzgórze Rwandy*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Na weekend do Niniwy*, tamże, s. 60-61.

¹⁵³ Zob. A. Serwaczak, *Najtrudniejsza misja pod palmą*, tamże, 3 (153) 2012, s. 5; M. Plekan, *Już jesteś latynosem*, tamże, s. 9-12; M. Wrzos, *Chrześcijanie w natarciu*, tamże, s. 13-15; J. Różański, *Nowa Ewangelizacja a misje*, tamże, s. 17-19; F. Santucci, *Zapomniany patron*, tamże, s. 20-21; M. Mikosz, *Misje cały rok*, tamże, s. 22-23; P. Waligóra, *Ewangelizacja się nie starzeje*, tamże, s. 24-25; P. Sroka, *W slumsach i na pustkowiu*, tamże, s. 26-27; S. Stasiak, *Potomkowie Wikingów i Ewangelia*, tamże, s. 28-29; M. Bosek, *Szacunek dla człowieka*, tamże, s. 30-31; V. Miranda, *Z Ewangelią na karnawał*, tamże, s. 32-33; B. Mielcarek, *Znam znak tego ciasta. Rozmowa z Robertem „Litzą” Friedrichem muzykiem rokowym*, tamże, s. 36-37; A. Adaszynska-Błacha, *W miasto! Rozmowa z ks. bp Grzegorzem Rysiem*, tamże, s. 38-39; A. Ściegrosz, *Asii Bibi czecha na pomoc*, tamże, s. 44-45; M. Miziniak-Kużaj, *Liturgia futbolu*, tamże, s. 46-48; D. Prot, *W marapu zmarli są pośrednikami*, tamże, s. 49-50; B. Trojanowski, *Holi – święto kolorów*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Festiwal (z) życia*, tamże, s. 60-61.

czej periodyku¹⁵⁴. Wolontariat misyjny, dwudziestolecie Fundacji Pomocy Humanitarnej „Redemptoris Missio” i światowe spotkanie rodzin w Mediolanie to najważniejsze tematy kolejnego wydania periodyku¹⁵⁵. Ostatnie z tego roku odnosi się do zaplecza misji, czyli tego wszystkiego, co możemy uczynić na ich rzecz w Polsce oraz tego, w jaki sposób przygotowuje się przyszłych misjonarzy do ich posługi. Innym tematem jest papieska pielgrzymka do Libanu oraz adhortacja apostolska *Ecclesia in Medio Oriente*¹⁵⁶.

W 2013 r. redakcja zdecydowała się na rozszerzenie numerów *Misyjnych Dróg* do 76 stron. W jego styczniowej odsłonie autorzy zatrzymali się nad zagadnieniem dialogu prowadzonego na misjach, jako formy działalności ewangelizacyjnej¹⁵⁷. W kolejnym przedstawiono rolę kobiet na misjach, jako osób ewan-

¹⁵⁴ Zob. K. Baszczuk, *Ze szczególnym uwzględnieniem*, tamże, 4 (154) 2012, s. 8-10; K. Szymczycha, *Statystycznie rzecz biorąc*, tamże, s. 11-13; W. Kluj, *Doświadczenie i cierpliwość*, tamże, s. 14-17; L. Nieścior, *Pan nie woła za późno*, tamże, s. 18-19; J. Bielecki, *Bezcenna dojrzałość*, tamże, s. 20-21; P. Prauzner-Bechcicki, *Misionarz fiordów*, tamże, s. 22-23; I. Puchta, *Kobieta Ziemi Świętej*, tamże, s. 24-25; J. Ziomek, *Ślązacy na misjach*, tamże, s. 26-27; H. Kamiński, *Z krokiem na radę zakładową*, tamże, s. 28-29; G. Krzyżostaniak, *Z powrotem do buszu*, tamże, s. 30-31; T. Szyszka, *Doświadczony misionarz*, tamże, s. 32-33; M. Pawelec, J. Molewska, *Misionarka na 102. Rozmowa z dr Wandą Bleńską*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Bez zasięgu. Rozmowa z o. Karolem Lipińskim OMI pracującym na Syberii*, tamże, s. 38-39; J. Różański, *Wciąż uciekają*, tamże, s. 44-45; E. Sakowicz, *Bóg i Jego Prorok*, tamże, s. 46-48; A. Piwko, *Pielgrzymowanie – droga do Boga*, tamże, s. 49-50; J. Grubińska, *Miasto Nadziei*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Piuska na kompasie*, tamże, s. 60-61.

¹⁵⁵ Zob. J. Janiec-Palczewska, *Dwadzieścia lat „Redemptoris Misio”*, tamże, 5 (155) 2012, s. 5; P. Pacholak, *Rodzina. Nic nie jest ważniejsze*, tamże, s. 8-10; F. Jabłoński, *Wolontariat misyjny*, tamże, s. 11-13; W. Popielewski, *Ludzie gorącego serca*, tamże, s. 14-17; B. i A. Szaniewscy, *Tak zwyczajnie*, tamże, s. 18-19; M. Piętosa, *Mali nosiowodowie*, tamże, s. 20-21; K. Stejakowska, *Jerozolima Mission possible*, tamże, s. 22-23; K. Syc, *Młodzi, Kościół i ryby*, tamże, s. 24-25; D. Oliwa, *Mój dom w Andach*, tamże, s. 26-27; Z. Bartkowiak, *Młodzi lekarze na misjach*, tamże, s. 28-29; A. Mazurek, *Otwarty dla wszystkich*, tamże, s. 30-31; K. Arciszewska, *Bom Dia!*, tamże, s. 32-33; M. Plekan, *Rodzina na misjach. Rozmowa z Mateuszem Coftą misionarzem świeckim z Tanzanii*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Pan kazał i kropka. Rozmowa z Wojciechem Cejrowskim podróżnikiem*, tamże, s. 38-39; R. Cyfka, *Współczesne rany Chrystusa*, tamże, s. 45-46; A. Kuśmierek, *Bóg Przymierza*, tamże, s. 47-48; E. Adamiak, *Gender a teologia*, tamże, s. 49-50; G. Liprandi, *Zapomniani przez wszystkich*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Przyjaźń z łopatą*, tamże, s. 60-61.

¹⁵⁶ Zob. G. Krzyżostaniak, *Ecclesia in Medio Oriente*, tamże, 6 (156) 2012, s. 5; A. Kupka, *Pielgrzym pokoju*, tamże, s. 11-13; M. Madej, *Wsparcie dla misji*, tamże, s. 14-17; T. Atłas, *Papieskie Dzieła Misyjne*, tamże, s. 18-19; K. Szymczycha, *Poważna sprawa*, tamże, s. 20-21; J. Paciorek, *Fabryka misionarzy*, tamże, s. 22-23; W. Kluj, *Myślący misionarze*, tamże, s. 24-25; M. Wrzos, *Pokazać misje*, tamże, s. 26-27; M. Bolek, *Wzajemne wsparcie*, tamże, s. 28-29; J. Kraśnicki, *Pojazd dla misionarza*, tamże, s. 30-31; J. Janiec-Palczewska, *Nie trzeba być bogatym aby pomagać!*, tamże, s. 32-33; K. Baszczuk, *Kwiat Pustyni walczy. Rozmowa z Waris Dirie z Somalii*, tamże, s. 36-37; L. Biedny, *Biedny jak Pigmej. Rozmowa z misionarzem Andrzejem Biednym*, tamże, s. 38-39; R. Cyfka, *Nie można spać spokojnie*, tamże, s. 45-46; T. Szyszka, *Jezus z karabinem*, tamże, s. 47-48; A. Buczkowska, *Wyklaskana modlitwa*, tamże, s. 49-50; A. Ziembka, *Malgaski program*, tamże, s. 56-59; K. Zieliński, *Boży GPS*, tamże, s. 60-61.

¹⁵⁷ Zob. M. Mularczyk, *Pierwsza święta Indianka*, tamże 1 (157) 2013, s. 5; D. Madejczyk,

gelizowanych i ewangelizujących misyjnie¹⁵⁸, natomiast w marcu skupiano się na sytuacji dzieci na misjach i posłudze misjonarzy związanej z promocją ludzką. Omówiono szczególnie sytuacje: dzieci ze slumsów, dzieci-żołnierzy, dzieci-niewolników oraz dzieci z wyspisk śmieci¹⁵⁹. W Roku Wiary autorzy w wakacyjnym wydaniu obłackiego periodyku poruszali temat misjonarzy, którzy są świadkami wiary¹⁶⁰. Posługa braci na misjach została ukazana w wydaniu wrze-

Rozpalić na nowo światło wiary, tamże, s. 10-12; M. Wrzos, *Poświęcenie misjom*, tamże, s. 13-15; E. Sołtysik, *Dialog czy komunikacja?*, tamże, s. 16-19; P. Piasecki, *Świadectwo życia i modlitwy*, tamże, s. 20-21; A. Leśniowska, *Wejść w relację*, tamże, s. 22-23; R. Leszczyński, *Śladami Stasia i Neli*, tamże, s. 24-25; M. Plekan, *Postkolonialna bieda*, tamże, s. 26-27; J. Ziomek, *Sprawiedliwy handel*, tamże, s. 28-29; M. Klimasiński, *Misionarz świadomie Jezusa*, tamże, s. 30-31; Dominika Poleńska, *W sercu mamy to samo*, tamże, s. 32-33; M. Pająk, *Kanada ziemią dialogu?*, tamże, s. 34-35; K. Buzikowski, *Bóg spełniający marzenia rozmowa z bp. J. Pylem OMI*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Otwarta postawa rozmowa z o. W. Hrynewiczem OMI*, tamże, s. 40-41; B. Mielcarek, *Dać się prowadzić Bogu rozmowa z bp Radosławem Zmitrowiczem OMI*, tamże, s. 42-43; J. De Dieu Kossi Hounongbe, *Poznać, nie odrzucać*, tamże, s. 51-52; A. Dragała, *Najpierw zbawienie potem cywilizacja*, tamże, s. 53-55; K. Syc, *Specjalisci od trumien*, tamże, s. 64-67; K. Zieliński, *Żyjesz?*, tamże, s. 68-69.

¹⁵⁸ Zob. E. Sołtysik, *Kobieta, która się nie bała*, tamże, 2 (158) 2013, s. 10-12; M. Kudełka-Lwowska, *Pielgrzymi*, tamże, s. 13-15; M. Madej, *W pokorze i w ukryciu*, tamże, s. 16-19; L. Nescior, *Nauczycielki wiary*, tamże, s. 20-21; P. Castrilli, *Gwinejskie kobiety*, tamże, s. 22-23; J. Ziomek, *Obowiązki od młodości*, tamże, s. 24-25; B. Zajączkowska, *Płonące sari*, tamże, s. 26-27; A. Ziembka, *W obronie matki i dziecka*, tamże, s. 28-29; B. Osiecki, *Bez kobiet nie przetrwasz*, tamże, s. 30-31; Z. Sokołowska, *Kobiety w spodniach*, tamże, s. 32-34. K. Dziewulska, *Kontynent kobiecej różnorodności*, tamże, s. 34-37; M. Plekan, *Bóg zaskakujący oblatki rozmowa z s. M. M. G. Manas OMI*, *Bóg zaskakujący oblatki*, tamże, s. 40-41; K. Baszczuk, *Pan Bóg by się uśmiał rozmowa z Anną Golędzinowską*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Krwawe Indie*, tamże, s. 49-50; E. Sakowicz, *Wielki Manitu*, tamże, s. 51-52; A. Piwko, *Ulubieniec bogów*, tamże, s. 53-55; K. Buzikowski, *Święcenia biskupie*, tamże, s. 64-67; K. Szendzielorz, *Na tandemie z Jezusem*, tamże, s. 68-69.

¹⁵⁹ Zob. M. Jastrzębowska, *Tu zabija się chrześcijan*, tamże, (3) 159 2013, s. 5; M. Wrzos, *Papież z misją*, tamże, s. 10-12; S. Stachera, *Misyjne drogi Benedykta XVI*, tamże, s. 13-15; A. Sobiech, *Dzieci ewangelizują świat*, tamże, s. 16-19; D. Szwarc, *Arktyczne dzieci*, tamże, s. 20-21; A. Madej, *Ćwiartka jabłka*, tamże, s. 22-23; M. Łoboda, *Dzieci z buszu*, tamże, s. 24-25; J. Czyżewski, *Dzieciństwo z karabinem*, tamże, s. 26-28; K. Mierzejewska, *Kraj pełen dzieci*, tamże, s. 29-31; L. Dauphin, *Godność i własne zdanie*, tamże, s. 32-33; E. Maziarz, *Dzieci z wysypiska śmierci*, tamże, s. 34-35; D. C. Ferchmin, *Sprawa życia i śmierci*, tamże, s. 36-37; M. Plekan, *W domu Ojca rozmowa z J. K. Nougnui*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Ostatni biskup Benedykta rozmowa z bp. A. W. Krótkim OMI*, tamże, s. 42-43; A. Buczkowska, *Szukając nirwany*, tamże, s. 51-52; G. Krzyżostaniak, *Obrzędy przejścia*, tamże, s. 53-55; K. Zielińska, *Specjalistki od miłości*, tamże, s. 64-67; K. Zieliński, *Do przodu Polsko!*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁰ Zob. M. Przeciszewski, *Nhá Chica nowa błogosławiona*, tamże, 4 (160) 2013, s. 5; V. Eko, *Dwóch misjonarzy*, tamże, s. 10-12; J. Różański, *Wierzący katechista*, tamże, s. 13-15; K. Czermak, *Misje sprawą wiary*, tamże, s. 16-19; G. Krzyżostaniak, *Potrzeba świadków*, tamże, s. 20-21; A. Madej, *Wyszeptać ewangelię*, tamże, s. 22-23; T. Szyszka, *W dżungli i w slumsach*, tamże, s. 24-25; B. Zajączkowska, *Odwroćenie ról*, tamże, s. 26-28; K. Dziewulska, *Wiara dla Papuasa*, tamże, s. 29-31; P. Zając, *Od strachu do wiary*, tamże, s. 32-33; E. Lis, *Coś z niczego*, tamże, s. 34-35; W. Kluj, *Rewolucja różańcowa*, tamże, s. 36-37; M. Plekan, *Miejscy Indianie rozmowa z o. W. Wojtkowiakiem OMI*, tamże, s. 40-41; A. Lewicki, *Zawód misjonarz rozmowa z o. D. Godawą OP*, tam-

śniowym pisma. Autorzy charakteryzowali misyjne powołania brackie oraz rolę braci jako współpracowników w duszpasterstwie¹⁶¹. Fenomen preżnie rozwijającego się wolontariatu misyjnego w różnych zgromadzeniach i instytucjach misyjnych podkreślali autorzy opracowań misyjnych w listopadowej odsłonie periodyku¹⁶².

Od przedstawienia Bożego Narodzenia, celebrowanego na różne sposoby na misjach, rozpoczyna swoją działalność redakcja, w kolejnym roku wydawniczym. W tym numerze zastanawiano się nad kulturotwórczym zagadnieniem prowadzenia misji¹⁶³. W marcowym wydaniu pisma przedstawiona została posługa sióstr na misjach, jak i misjologiczny komentarz do adhortacji apostolskiej

że, s. 42-43; R. Cyfka, *Wielki nieobecny*, tamże, s. 49-50; D. Prot, *Shuarowie*, tamże, s. 51-52; A. Draguła, *Chrześcijanin wśród innych*, tamże, s. 53-55; D. Szwarc, *Cała skóra na niedźwiedziu*, tamże, s. 64-67; A. Rygol, *Wakacje na Ukrainie?*, tamże, s. 68-69.

¹⁶¹ Zob. M. Wrzos, *Franciszkowski raban*, tamże, 5 (161) 2013, s. 13-15; K. Szymczycha, *Niedzwonna pomoc*, tamże, s. 16-19; M. Serwin, *Nie zasłaniają Jezusa*, tamże, s. 20-21; L. Fąs, *Żołnierze Chrystusa*, tamże, s. 22-23; D. Wojciechowski, *Jezuita w więzieniu i przytułku*, tamże, s. 26-28; Z. Nestorowicz, *W Jego ręku*, tamże, s. 29-31; K. Zieland, *Misjonarz, który nie głosił kazań*, tamże, s. 32-33; K. Pieczka, *Ekumenizm praktyczny Braci Mniejszych*, tamże, s. 34-35; M. Olszewski, *Bezręki kowal*, tamże, s. 36-37; Ł. Bieluszek, *Brat pośród Dajaków rozmowa z br. J. Falabą MSF*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Napromieniony miłością rozmowa z o. S. Jankowskim OMI*, tamże, s. 42-43; H. Egebo, *Jesteśmy zabijani*, tamże, s. 49-50; E. Sakowicz, *Religia Aborygenów*, tamże, s. 51-53; F. Majchrzak, *Misjonarz w Warszawie*, tamże, s. 54-55; M. Dębski, *Kościół fiestujący*, tamże, s. 64-67; K. Zieliński, *Rowerem w głąb Azji*, tamże, s. 68-69.

¹⁶² Zob. M. Przeciszewski, *Kościół musi ogłościć się ze światowości*, tamże, 6 (162) 2013, s. 5; J. Pomykacz, *Na misyjnym fundamencie*, tamże, s. 13-15; E. Sołtysik, *Misje: czas niestracony*, tamże, s. 16-19; J. Mardyła, *W moich ramionach*, tamże, s. 20-21; A. Stachowiak, *Chcemy wrócić lepsi*, tamże, s. 22-23; S. Kieczka, *Zaczęło się od betoniarki*, tamże, s. 24-25; M. Sikora, *Zapach Indii*, tamże, s. 26-28; J. Rożenek, *Być tak po prostu*, tamże, s. 29-31; A. Kochanowska, *Żółty kanister*, tamże, s. 32-33; A. Prajsnar, *Z małpką na smyczy*, tamże, s. 34-35; J. Homa, *Kielkująca wiara*, tamże, s. 36-37; M. Plekan, *Mąż spotkany na wschodzie rozmowa z M. Kudelką-Lwowską*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Obcy to przyjaciel rozmowa z J. Melą*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Krwawy Egipt*, tamże, s. 49-50; E. Jaroś, *Wilk w owczej skórze*, tamże, s. 51-53; M. Wrzos, *Obrzym, ale czy obudzony?*, tamże, s. 54-55; P. Waligóra, *Ukryte szczęście*, tamże, s. 64-67, K. Miłkowska, *Bóg ponoć lubi szaleńców*, tamże, s. 68-69.

¹⁶³ Zob. M. Olszewski, *Pomnik brata Antoniego*, tamże, 1 (163) 2014, s. 5; M. Wrzos, *Ojciec misjonarzy*, tamże, s. 10-12; J. Belgrau, *Misjonarz bezkresu*, tamże, s. 13-15; J. Różański, *Bóg przychodzi przez kulturę*, tamże, s. 16-19; L. Nieścior, *Od Heliosa do Chrystusa*, tamże, s. 20-21; T. Szyszka, *Bez choinki*, tamże, s. 22-23; D. Szwarc, *Światło w ciemności*, tamże, s. 24-25; D. Szewc, *Boże Narodzenie na plaży*, tamże, s. 26-27; A. Madej, *Isa znaczy Jezus*, tamże, s. 28-29; T. Isakowicz-Zaleski, *Astwacahajnutium – trzy święta w jednym*, tamże, s. 30-32, D. Godpodarek, *Tradycyjnie na misjach*, tamże, s. 33-35; J. Moskałyk, *Wspólnota vita Zbawiciela*, tamże, 36-37; M. Wrzos, *Nie mogę się nadziwić. Rozmowa z ks. Marianem Sedlaczkiem*, tamże, s. 40-41; K. Baszczyk, *Jest piękniej. Rozmowa z o. bpem Eugeniuszem Jureczkowem OMI*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Przemoc religijna*, tamże, s. 49-50; A. M. Piwko, *Skąd biorą się bóstwa?*, tamże, s. 51-53; Ł. Ferchmin, *Świętować i zrozumieć*, tamże, s. 54-55; P. Chomicki, *Dziesięć milionów kroków do Maryi*, tamże, s. 64-67; M. Kloze, *W pokojowych zamiarach*, tamże, s. 68-69.

„Evangelii gaudium”. Ukazano sytuacje kobiet w religiach świata¹⁶⁴. Bieżącym problemom duszpasterskim na Ukrainie, w kontekście aneksji Krymu przez Rosję, a także walk w Donbasie, poświęcone zostało kolejne wydanie periodyku. Przedstawili autorzy w nim także historię pracy w tym państwie misjonarzy oblatów¹⁶⁵. Rodziny wyjeżdżające na misje, ich sytuacja, a także modele ewangelizacji, zostały przedstawione w kolejnym wydaniu analizowanego pisma¹⁶⁶. Różnego rodzaju kultura muzyczna, szczególnie: śpiew, taniec, wykonania instrumentalne ich zastosowanie w liturgii, w życiu codziennym misji, zostały opisane we wrześniowej odsłonie czasopisma. Ukazano w nim bieżące statystyki misyjne¹⁶⁷. Prześla-

¹⁶⁴ Zob. M. Przeciszewski, *Przymijmy miłość Boga*, tamże, 2 (164) 2014, s. 5; J. Różański, *Radość głoszenia Ewangelii*, tamże, s. 10-12; M. Brzeska-Deli, *Największe jaselka na świecie*, tamże, s. 13-15; T. Frackiewicz, *Niezwykłe misjonarki*, Tamże, s. 16-19; K. Bujanowicz, *W Kraju Kwitnącej Wiśni*, tamże, s. 20-21; I. Hasler, *Wejście do namiotu*, tamże, s. 22-23; K. Bieda i S. Gonet, *Wyspiarci w habitach*, Tamże, s. 24-25; W. Adamczak, *Serce rozepchane łokciami*, tamże, s. 26-28; M. Struska, *W wojennym sercu Afryki*, tamże, s. 29-30; Miriam Józefa od Jezusa, *Karmelitanki stepowe*, tamże, s. 31-33; B. Konarska, *W Imię Jezusa do Afryki*, tamże, s. 34-35; T. Lolo, *Miasto Lumpów*, tamże, s. 36-37; K. Biel, *Powołanie misyjne. Rozmowa z Marią del Mar Gómez Mañaz OMI*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Światło jest zawsze. Rozmowa z s. Grażyną Małecką USJK*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Nie taka święta*, tamże, s. 49-50; A. M. Piwko, *Poświęcone Bogu*, tamże, s. 51-53; K. Lubowicki, *Patronka misji*, tamże, s. 54-55; M. kalarus, *Byle do kwietnia*, tamże, s. 64-67; M. Kudelka-Lwowska, *Zakonnice i młodzi*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁵ Zob. M. Wrzos, *Polscy misjonarze pod opieką*, tamże, 3 (165) 2014, s. 5; B. Zajączkowska, *Kościół na peryferiach*, tamże, s. 10-11; P. Stachowiak, *Polacy i Ukraincy*, tamże, s. 13-15; T. Isakowicz-Zalewski, *Trudne zadanie Kościółów*, tamże, s. 16-19; W. Sadwari, *Odrodzona Ukraina*, tamże, s. 20-21; K. Cieszkowski, *Modlimy się o pokój*, tamże, s. 22-23; K. Iszkowski, *Chodzi o normalność*, tamże, s. 24-25; I i I. Grinczenko, *Płonąca kaplica*, tamże, s. 26-28; K. Dziewulska, *Sąsiedzi jesteśmy z wami*, tamże, s. 29-30; G. Krzyżostaniak, *Zaczęło się w Barze*, tamże, s. 31-33; P. Wyszkowski, *Budować na nowo*, tamże, s. 34-35; A. Maćków, *Slużył wszystkim*, tamże, s. 36-37; M. Krysiak, *Ukleknąć na Majdanie. Rozmowa z o. bpem Radosławem Zmitrowiczem OMI*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Neoficka gorliwość oblatów. Rozmowa z o. bpem Jackiem Pylem OMI*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Religijnie wolna?*, tamże, s. 49-50; J. Moskałyk, *Bogactwo Kościoła*, tamże, s. 51-53; A. Madej, *By ochrzczeni nie zabijali*, tamże, s. 54-55; K. Wesołowski, *Fabryka plastiku*, tamże, s. 64-67; J. Rozenek, *Wolontariat: praca i świadectwo*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁶ Zob. K. Szymczycha, *Posłano 41 nowych misjonarzy*, tamże, 4 (166) 2014, s. 5; A. Kupka, *O potrzebie kochania ludzi*, tamże, s. 10-12; W. Kluj, *Papieże misji*, tamże, s. 13-15; P. Pacholak, *Życiodajne rodziny*, tamże, s. 16-19; K. Fromont, *Wierność żywego Boga*, tamże, s. 20-21; G. Voller, *Dzieci misjonarzami*, tamże, s. 22-23; A. Majka, *Sztuka zaufania*, tamże, s. 24-25; R. Solski, *Rodzina prawie mongolska*, tamże, s. 26-28; M. i J. Kaczmarek, *Wśród rajskich ptaków*, tamże, s. 29-31; G. Wawrzyniak, *Rodzinne świadectwo*, tamże, s. 32-33; B. i A. Szanieccy, *Trzy początki*, tamże, s. 24-25; A. Lemańska, *(Nie)widome gesty codzienności*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Wiara ojca. Rozmowa z Przemysławem Babiarzem*, tamże, s. 40-41; K. Baszczyk, *Trudno siedzieć cicho*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Na celowniku*, tamże, s. 49-50; E. Sakowicz, *Rodzina w religiach*, tamże, s. 51-53; T. Terlikowski, *Czarne chmury nad rodziną*, tamże, s. 54-55; D. Prot, *Ekwadorskie rodziny*, tamże, s. 64-67; W. Kokot, *Kochać misje*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁷ Zob. M. Przeciszewski, *Beautifikacja Pawła Yun Ji-chunga*, tamże, 5 (167) 2014, s. 5; K. Szymczycha, *Szaleńcy Boga*, tamże, s. 13-15; P. Nawrot, *Misje pełne muzyki*, tamże, s. 16-19; W. Popielewski, *Jak Dawid*, tamże, s. 20-21; T. Herreros, *Potrójna siła modlitwy*, tamże, s. 22-23;

dowania chrześcijan, przez powstające kalifaty islamskie, świadectwa prześladowanych, misje w krajach o większości muzułmańskiej, zostały opracowane, przez autorów listopadowej odsłony pisma¹⁶⁸.

Zaangażowanie Kościoła misyjnego na rzecz chorych, to główne zagadnienia styczniowego obłackiego czasopisma. Przedstawiono w nim relację z pielgrzymki papieskiej do Albanii oraz raport dotyczący wyjazdów osób świeckich w misje¹⁶⁹. Wydarzenia infernalne i paschalne, to domena Wielkanocnych „Misyjnych Dróg”. Przedstawiona w nich także statystki dotyczące biskupów misyjnych pochodzących z Polski¹⁷⁰. Dzieciństwo przezywane na misjach, a także

A. Madej, *Pieśni na skraju pustyni*, tamże, s. 24-25; V. A. Gunawan Meka, *Zadziwiające liturgie*, tamże, s. 26-28; T. Szyszka, *Boliwijskie koncerty*, tamże, s. 29-31; B. Kalinowska, *Mieszanka na chwałę Bożą*, tamże, s. 32-33; M. Sikora, *Schrystianizowany Pan Tańca*, tamże, s. 34-35; B. Osiecki, *W rytm natury*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Dojrzałość w wierze. Rozmowa z Krzysztofem Krawczykiem*, tamże, s. 40-41; M. Plekan, *Gramy o zbawienie. Rozmowa z Mateuszem Otrembą*, tamże, s. 42-42; R. Cyfka, *Kraj czystych ludzi*, tamże, s. 49-50; A. Górska-Tomaszewska, *Wyśpiewać Dobrą Nowinę*, tamże, s. 51-53; A. Kerner, *Jak dzieci przed Królem*, tamże, s. 54-55; I. Szukaszewski, J. Tomski, *Gruzińskie wesele*, tamże, s. 64-67; K. Zieliński, *Dokąd ich „klikanie” poniesie*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁸ Zob. M. Wrzos, *Antoni Bochm OMI prowincjałem Misjonarzy Oblatów M. N.*, tamże, 6 (168) 2014, s. 5; W. Kluj, *Wrastający Kościół*, tamże, s. 10-12; K. Baszczuk, *Czwarty rok bez domu*, tamże, s. 13-15; B. Zajączkowska, *Chrześcijanie na celowniku*, tamże, s. 16-19; M. Imach, *Burzliwe dzieje chrześcijaństwa*, tamże, s. 20-22; R. Fiedler, *Cień państwa islamskiego*, tamże, s. 23-25; E. M. Kolmann, *Płaczą w nocy*, tamże, s. 26-27; M. Lozano, *Życie w poczekalni*, tamże, s. 28-29; O. Maskan, *Coś w nas pekło*, tamże, s. 30-31; A. Kupka, B. Zajączkowska, *Męczennicy*, tamże, s. 32-33; D. Maliszak, *tata bohater*, tamże, s. 34-35; G. Valente, *W stronę przeszłości*, tamże, s. 36-37; M. Tykfer, *Zmowa milczenia. Rozmowa z o. Samerem Vohanną*, tamże, s. 40-41; W. Cisło, *Zostało nas dziesięć procent. Rozmowa z ks. abpem Jezanem Benjaminem Sleimanem OCD*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Wierne Jezusowi*, tamże, s. 49-50; S. Chazbijewicz, *Wspólnota czy władza?*, tamże, s. 51-53; B. Kowalska, *Bóg mówi do nich po kurdyjsku*, tamże, s. 54-55; A. Mcconell, *Brygada węglarzy*, tamże, s. 64-67; W. Kokot, *Niniowy zawrót głowy*, tamże, s. 68-69.

¹⁶⁹ Zob. M. Wrzos, *Świecenia biskupie o. Jana Kota*, tamże, 1 (169) 2015, s. 5; W. Kluj, *Jeden dzień z Papieżem*, tamże, s. 10-12; M. Plekan, *Potrzebujemy waszej pomocy*, tamże, s. 13-15; M. Wrzos, *Misje wśród chorych*, tamże, s. 16-20; L. Nieścior, *Prawdziwy Lekarz*, tamże, s. 21-22; J. Kuźma, *Brat ortopeda*, tamże, s. 23-24; K. Zastawna, *Wśród swoich*, tamże, s. 25-28; P. Dyl, *Jesteśmy dla chorych*, tamże, s. 29-31; K. Gniazdowski, *Dentysta w Afryce*, tamże, s. 32-33; A. Łuczak-Pałka, *Jamański raj*, tamże, s. 34-35; D. Król, *Terapia na misjach*, tamże, s. 36-37; K. Baszczuk, *Jeevodaya – mój dom. Rozmowa z dr Heleną Pyz*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Serce, rozum i dusza. Rozmowa z prof. Stefanem Grajkiem*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *Nie tylko Asia Bibi*, tamże, s. 49-50; E. Sakowicz, *Choroba drugą stroną zdrowia*, tamże, s. 51-53; S. Chazbijewicz, *Źródła prawa*, tamże, s. 54-55; M. Ochlak, *Święta ziemia*, tamże, s. 62-65; P. Lorenc, *To nie bajka*, tamże, s. 66-67.

¹⁷⁰ Zob. M. Przeciszewski, *Już w czerwcu IV Kongres Misyjny*, tamże, 2 (170) 2015, s. 5; S. Jayawardena, *Człowiek, który niesie pokój*, tamże, s. 10-12; M. Wrzos, *Więcej niż w Polsce*, tamże, s. 13-15; G. Krzyżostaniak, *Zmiana, nie koniec*, tamże, s. 16-20; L. Nieścior, *Od leku do ufnosci*, tamże, s. 21-22; P. Rzepecki, *Podniebny pogrzeb*, tamże, s. 23-24; J. Kamza, *Rytuał przejścia*, tamże, s. 25-27; D. Szwarc, *Pamięć ukryta w imieniu*, tamże, s. 29-31; Cz. Brzezicki, *Telefon od zmarłego*, tamże, s. 32-33; M. Modrzewski, *Kult przodków*, tamże, s. 34-35; K. Kryza, *Najważniejsza uroczystość*, tamże, s. 36-37; K. Baszczuk, *Szału nie ma... Rozmowa z ks. dr Janem Kaczkow-*

w różnych religiach, to zasadnicze tematy opracowań kolejnego zeszytu pisma. Przedstawiono w nim misjologiczne opracowanie papieskiej pielgrzymki na Filipy¹⁷¹. Ewangelizacja misyjna w Internecie i przez Internet, to główne tematy podejmowane w kolejnej odsłonie periodyku misyjnego. Autorzy opracowań ukazują się, jako ósmy kontynent, podlegający ewangelizacji misyjnej. Przedstawiono w nim pielgrzymkę papieską na Bałkany¹⁷². IV Krajowy Kongres Misyjny, został szczegółowo opracowany misjologicznie, przedstawiony czytelnikom jesiennego wydania¹⁷³. Katechiści, miejscowi misjonarze, to temat kolejnej odsłony „Misyjnych Dróg”. Zostali przedstawieni jako pomocnicy misjonarza, zastępujący ich, jako liderzy lokalnego Kościoła¹⁷⁴.

skim, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Kocham być misjonarzem*, tamże, s. 42-43; M. Michoń, *W stronę odnowy*, tamże, s. 49-50; A. M. Piwko, *Przejście i zmiana*, tamże, s. 51-53; W. Hryniwicz, *Nadzieja przewyciąża lęk*, tamże, s. 54-55; M. Pflanz, *Mama wróci...*, tamże, s. 62-65; P. Zakowicz, *Przejmą Wrocław*, tamże, s. 66-67.

¹⁷¹ Zob. A. Retman, *Sukces akcji „Misjonarz na Post”*, tamże, 3 (171) 2015, s. 5; M. Wrzos, *Miłosierdzie i współczucie*, tamże, s. 10-12; M. Kęska, *Trudne dzieciństwo*, tamże, s. 13-15; A. Sobiech, *Dzieciństwo na misjach*, tamże, s. 16-20; W. Popielewski, *Mali naśladowcy*, tamże, s. 21-22; J. Studzińska, *Tydzień wśród chłopców ulicy*, tamże, s. 23-24; T. Vychnálek, *Dzieci pustyni w mieście*, tamże, s. 25-26; M. Łoboda, *Poszukiwacze szczęścia*, tamże, s. 27-29; D. Szwarc, *Artyczne dzieciństwo*, tamże, s. 30-31; E. Maziarz, *Dzieci św. Judy*, tamże, s. 32-33; S. Kieliszek, *Widzą, choć nie widzą*, tamże, s. 34-35; T. Lolo, *Mali Sybiracy*, tamże, s. 36-37; A. Świdławska, *Cichy krzyk. Rozmowa z Joy Vargas*, tamże, s. 40-41; M. Wrzos, *Jestem od roboty. Rozmowa z Szymonem Hołownią*, tamże, s. 42-43; R. Cyfka, *W cieniu meczetów*, tamże, s. 49-50; S. Chazbiewicz, *Religia przez państwo*, tamże, s. 51-53; A. M. Piwko, *Dzieci darem Boga*, tamże, s. 54-55; A. Świdławska, *Korczak w Bangkoku*, tamże, s. 62-65; J. Kopociok, *Do Niniwy*, tamże, s. 66-67.

¹⁷² Zob. M. Wrzos, *IV Krajowy Kongres Misyjny*, tamże, 4 (172) 2015, s. 5; M. Wrzos, *Jedenaście godzin*, tamże, s. 10-12; M. Lewandowski, *Wł@cz się*, tamże, s. 13-15; J. Różański, *Misje w świecie wirtualnym*, tamże, s. 16-20; S. Jayawadrena, *Wspaniałe wynalazki*, tamże, s. 21-22; A. Świdławska, *Kościół powszechny w sieci*, tamże, s. 23-25; R. Bielecki, *Odtąd ludzi będziesz łowił, a nie pliki*, tamże, s. 26-28; P. Żyłka, *Całkiem realna sieć*, tamże, s. 29-31; G. Kramer, *Bóg na Facebooku*, tamże, s. 32-33; M. Madej, *Rekolekcje przez Internet*, tamże, s. 34-35; P. Rzepecki, *Ewangelia o prędkości światłowodów*, tamże, s. 36-37; M. Wrzos, *Misjonarka celebrytką. Rozmowa z s. Tadeusza Frackiewicz OP*, tamże, s. 40-41; P. Rzepecki, *Kapusta w nacie*, tamże, s. 42-43; P. Kucia, *Ofiary wojny*, tamże, s. 49-50; W. Hryniwicz, *Dialog wiary z niewiarą*, tamże, s. 51-53; E. Sakowicz, *Hare Kryszna*, tamże, s. 54-55; S. Huq Omi, *Łodzie pełne nadziei*, tamże, s. 62-65; K. Zieliński, *Na nowym kontynencie*, tamże, s. 66-67.

¹⁷³ Zob. M. Przeciszewski, *Niepokój o ziemię*, tamże, 5 (173) 2015, s. 5; T. Szyszka, *Nie dla wykluczenia*, tamże, s. 13-15; M. Wrzos, *Kościół mało misyjny*, tamże, s. 17-20; K. Baszczyk, *Dokąd na misje*, tamże, s. 21-22; A. Retman, *Na misjach bez habitów*, tamże, s. 23-25; J. Różański, *Nie tylko Kościół*, tamże, s. 26-28; P. Rzepecki, *Uszczęśliwiać Jezusem*, tamże, s. 29-31; E. Sołytyś, *Pasjonaci w habitach*, tamże, s. 32-33; S. Wojdak, *Otwarci na misje*, tamże, s. 34-35; M. Piętosa, *Najłatwiej zbierać do skarbonki*, tamże, s. 36-27; K. Baszczyk, *Komunia i solidarność*, tamże, s. 40-41; T. Atłas, *Skarb misyjności*, tamże, s. 42-43; P. Kucia, *Dwa światy*, tamże, s. 49-50; A. M. Piwko, *Szukają Boga*, tamże, s. 51-53; E. Sakowicz, *Żydzi w Polsce*, tamże, s. 54-55; B. Mielcarek, *Spróbować misji*, tamże, s. 62-65; K. Zieliński, *Lato z oblatami*, tamże, s. 66-67.

¹⁷⁴ Zob. M. Przeciszewski, *Rodziny oczekują umocnienia*, tamże, 6 (174) 2015, s. 5; M. Wrzos, *Budować mosty*, tamże, s. 10-12; F. Jabłoński, *Wiara i przyroda*, tamże, s. 13-15; M. Madej, *Na*

Periodyk obłacki „Misjyne Drogi”, wydawany od 33 lat w Poznaniu, jest dojrzałym czasopismem misyjnym zawierającym w publikowanych artykułach idee teologiczne ze wszystkich dyscyplin tej nauki. Dotyczące dyscyplin biblijnych i historycznych (opis i rozwój: Kościoła, misji w ogólności, zgromadzenia, poszczególnych misji, biblijnych podstaw działalności misyjnej i misyjnych tłumaczeń Pisma Świętego). Z dyscyplin teologicznych systematycznych w periodyku obecne są idee związane z teologią dogmatyczną, fundamentalną, duchowości, religii i ekumeniczną (uzasadnienie działalności misyjnej, jej apologetyka, charakterystyka religii, idea Boga w religiach, współdziałanie ekumeniczne, medytacje ekumeniczne, modlitwa za misje i misjonarzy). Jednymi z najważniejszych autorów piszących na ten temat byli o. prof. W. Hrynewicz OMI, prof. E. Sakowicz, prof. A. M. Piwko. Natomiast dyscypliny praktyczne teologii są obecne w opracowaniach liturgicznych, katechetycznych, środków społecznego przekazu, prawa kanonicznego oraz misjologicznych, w tym misjograficznych (przedstawienie bieżącej działalności misyjnej, różnorodność liturgiczna, implementacja prawa kanonicznego na misjach, kreatywna animacja i propagowanie misji w kraju). Zajmowano się w nich bieżącymi problemami misyjnymi, a także skuteczną animacją misyjną w Polsce. Zauważalne są na łamach pisma szerokie komentarze dotyczące papieskich pielgrzymek misyjnych. Istotna w periodyku jest też obecność tekstów dotyczących misjologicznych nauk pomocniczych, szczególnie religioznawstwa, etnologii, językoznawstwa, antropologii. Pismo podejmuje odważnie tematy misjologiczne, artykuły są opatrzone ciekawą szatą graficzną.

W historii pisma zauważalne było ograniczenie do treści związanych z osobą prawną wydawcy, jednak nowy skład redakcji pisma odchodzi od tej koncepcji na rzecz ukazania uniwersalnego charakteru eklezjalnej działalności misyjnej.

ABSTRACT

The article describes the origin and the history of the magazine “Missionary Paths”, which has been published since 1983 in Poznań by the Polish Province of the Oblates. The author analyses the content of the magazine since January 2015. The research includes the articles’ authors, the contents, the circulation and the changes in graphic design at different stages of the magazine.

pierwszej linii, tamże, s. 16-20; L. Nieścior, *Nauczyciele wiary*, tamże, s. 21-22; K. Zębik, *Swój człowiek*, tamże, s. 23-25; E. Rotter, *Nie tylko dorośli*, tamże, s. 26-28; D. Kahuża, *Znajda drogę*, tamże, s. 29-31; Sz. Markozaszwili, *Zastępcy misjonarzy*, tamże, s. 32-33; B. Osiecki, *Odważni i oddani*, tamże, s. 34-35; S. Łukaszewicz, *Katechiści w Polsce*, tamże, s. 26-27; M. Plekan, *Wylamany z tradycji*, tamże, s. 40-41; M. Płoszczyński, *W więzieniu spotkałem Boga*, tamże, s. 42-43; M. Dąbrowski, *Kraj paradoksów*, tamże, s. 49-50; M. Werka, *Nie tylko katechiści*, tamże, s. 51-53; E. Sakowicz, *Wspólne dzieje*, tamże, s. 54-55; M. Kalarus, *Bieslan. Miasto Aniołów*, tamże, s. 62-65; K. Surma, *Witaj w domu*, tamże, s. 66-67.

STRASZCZENIE

W artykule omówiono historię powstania oraz rozwój czasopisma “Misjone Drogie”, wydawanego od 1983 r. w Poznaniu, przez Polską Prowicję Misjonarzy Oblatów. Autor analizuje zawartość poszczególnych numerów do roku 2015 włącznie. Badania przeprowadzane zostały pod kątem autorów artykułów, zawartych treści, jak i rozwoju graficznego oraz ilościowego periodyku, na poszczególnych etapach jego powstawania.

Michael Hughes OMI, Tom McCabe OMI, Lorcan O'Reilly OMI

PUBLICATIONS OF THE ANGLO-IRISH PROVINCE Czasopisma Prowincji Anglo-Irlandzkiej (Londyn)

The *Missionary Record* was an initiative of the British Oblate Province (as it then was) to provide for English-speaking Oblates a service like that given to French-speakers by the *Petites Annales de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée*. It first appeared in July 1891.¹ Its first editor was Father Thomas Dawson OMI.

In the first issue of this monthly review the editor published an undated letter addressed to him by Superior General Father Joseph Fabre in which the superior general gave his “*most cordial approval and blessing to the Petites Annales, or Missionary Record of our Congregation*”. An identical letter in French, except for the references to ‘*the Record*’, dated 25 January 1891, and addressed to the editor of the *Petites Annales* (Assistant-General Augier) had appeared in the first issue of the *Petite Annales*.² Thus the *Petites Annales* in Paris and the *Missionary Record* in Dublin were given the same mandate by the superior general.

In his letter Fr Fabre indicated the *genre* of the review: i.e. missionary annals and its *scope*: it is to constitute the annals ‘*of the congregation*’, not simply of a province. Fr Fabre enumerates the “*numerous and important*” works of the congregation in Asia, Africa, America, France, England and Ireland. He goes on to spell out what the editor called ‘*a programme*’ for the review.

“*These works are unknown to many, even to the most generous benefactors who share in our apostleship by their prayers and their alms.*

“*With such devoted friends participating already in the merits of our missionaries' labours and sufferings, we are in duty bound to share the joys and consolations of our apostolic workers. It is but right that they should be acquainted with the progress, the difficulties and the needs of the various works in which they are so much interested. To see the good in which one cooperates is a reward for what has been done in the past, and an incentive to do more in the future.*

“*To make known our Congregation, to interest religious minds in its works, and especially in the conversion of the Pagans of the Foreign Missions entrusted to the Congregation, such shall be the aim of “The Missionary Record”. This little monthly will establish more intimate communication between our Missionaries and their generous friends, by the publication of those letters which relate the victories of Divine*

¹ A “*little beginning of a Record intended for the Brethren and Friends of the Oblates...*” had appeared in May 1891. Its publication is attributed to provincial Fr Matthew Gaughren himself by Fr Dawson in *The Record 1913 January page 3*.

² The letter also appeared in *Missions OMI 1891*, s. 117-119.

Grace, or which speak of hardships and sufferings borne for Christ's sake, or describe the countries where the missionaries live, and make us acquainted with the manners and customs of the nations to which they preach the Gospel. Thus will be drawn closer the spiritual links, the communion of merits and of good works, already existing between the Missionaries and the generous souls who give them the help of their prayers and their alms. Lastly, this new publication will enkindle zeal and the spirit of sacrifice, and so give a wonderful impetus to all the religious undertakings which we have already in hand."

He went on to stress two further dimensions to be kept in mind: first, the '*delightful obligation*' of "*labouring with all our strength in order to bring to the Mother of Mercy all those to whom she was given as a mother on Mount Calvary*".

"The Missionary Record will help us to fulfil this duty. They will often speak of her of whom St. Bernard said: 'numquam satis'³. The Record therefore will speak of her first and most glorious privilege, her Immaculate Conception; of her virtues; of her Sanctuaries, and particularly of those that are confided to our care."

The second further dimension to be kept in mind was to "*publish whatever may edify, and may help the devotion of the faithful*".

Nearly thirty years previously Fr Fabre had launched the *Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée*.⁴ In a letter dated 3 April 1862 addressed to all the members of the congregation he described the new trimonthly review as a fulfilment of a wish of the late Founder to afford all Oblates a means of sharing in his own joy of knowing what was going on in the world-wide Oblate mission fields and thus be enabled to join with their fellow-Oblates in praising God for all his blessings as well as for their own edification. The publication of the review outside '*the [Oblate] family*' was expressly forbidden "*for reasons we are familiar with*⁵". Fr Fabre prescribed that local superiors in France, England and Canada, and all vicars of foreign missions should send him six-monthly reports on the apostolic works of their subjects. All this was without prejudice to the obligation of Provincials to write monthly reports to the Superior General as provided for in the Constitutions. At the same time he also strongly encouraged individual Oblates to continue to send him their own personal letters which he greatly valued.

There was thus a clear distinction between the two reviews. *Missions OMI* was for the immediate family circle, was guarded by family confidentiality and had the benefit of a steady stream of *ex officio* contributors. It would also gradu-

³ „Never enough”

⁴ Marseille, 1862.

⁵ Perhaps this is an allusion to the difficulties being experienced by the Oblates in the diocese of Marseilles, or simply to the political scene in France and elsewhere.

ally become a record of oblations, ordinations, first obediences and deaths throughout the congregation. The *Record* and *Petites Annales* were primarily for the extended family of benefactors but also for the public at large, and their editors must exercise their own initiative to gather material.

An important dimension of the aims of the *Record* was not made explicit in Fr Fabre's letter, namely, the awakening of vocations to the Oblates. In his centenary article Fr Colm Connellan points out that the foundation of the *Record* was bound up with the drive for vocations highlighted by the foundation of Belcamp College Juniorate in 1893, each of these initiatives being due to the determination of the Provincial Matthew Gaughren.⁶

CONTENT

The contents of the first issue amply reflected '*the programme*' laid down by the superior general. It began with an informative 'bird's eye view' of the worldwide Oblate mission field⁷ as it was in 1891, followed by an article written by an anonymous Oblate missionary based in Winnipeg on his experiences in '*the Rockies*'.⁸ There follows '*An Episcopal Tour in the Diocese of Jaffna*' by Fr. Radenac OMI⁹, an article and portrait of Father Lacombe provided by the Countess Aberdeen¹⁰, next '*St. Patrick in Ceylon*',¹¹ then a description of the patronal feast of the archbishop of St. Boniface¹², followed by a detailed description of the blessing of the Basilica of the Sacred Heart, Montmartre¹³. (A series of articles on the great basilica would follow in subsequent issues). Finally a section titled '*Home and Foreign Notes*' gave various news items¹⁴ and would become a regular feature of the review. The theme of Marian devotion that had been stressed by Fr Fabre was taken up in the second issue when a series '*Celebrated Sanctuaries of Mary Immaculate*' began with '*Notre Dame des Lumières*' and had Father Sabourin as its author.¹⁵

This last-mentioned article was drawn from *Les Petites Annales*, translated probably by the editor of the *Record*, Fr Dawson, who was fluent in French. Born

⁶ Zob. C. Connellan, *A Double Oblate Centenary*. OMR & LM Sept/Oct 1991, Centenary Issue pp. 33-36. The launching of the *Missionary Record* was not mentioned in the minutes of any provincial council meeting.

⁷ Tamže, s. 5-12.

⁸ Tamže, s. 13-14, culled from the *Illustrated Catholic Missions*.

⁹ Tamže, s. 15-18. A first installment.

¹⁰ Tamže, s. 18-21, drawing on an article in *Onward and Upward* and the *Catholic Times*.

¹¹ Tamže, s. 22 – 24, drawing on the *Ceylon Catholic Messenger*.

¹² Tamže, s. 24-25.

¹³ Tamže, s. 26-31.

¹⁴ Tamže, s. 32-36.

¹⁵ August 1891, s. 47-50, 91-93, 186-189.

in 1850 in Ireland, he had made his novitiate in Belmont House, Dublin with Fr. Boisramé as his novice master and he was sent for studies to Autun in France in 1868 but ill-health brought him back to finish his studies in England. “*Early in life he developed a taste for literature*”¹⁶ and the Provincial turned to him to direct the new work of *The Record*. Fr Dawson drew considerably on the *Petites Annales* for material, and also on *Missions OMI*. As we have seen he drew also on a wide variety of journals and reviews, wherever he could find material, but the news items he reports are evidence that he was in direct touch with events throughout the British province. He referred to Fr Radenac who wrote the article on Ceylon as ‘*a new recruit*’: we can infer that he was trying to build up a team of ‘foreign correspondents’.

DISCONTINUANCE

In 1904 came a bolt from the blue. The minutes of the provincial council meeting¹⁷ held on October 27 of that year state baldly: “*The question of the discontinuance of the publication of the “Missionary Record” was discussed. During the past five years the loss sustained by its publication amounted to over £200. No good to the Province accrues from it. Four members of the Council voted for its discontinuance and one voted against.*” It was the style of the provincial council minutes at that time to be laconic. This however appears singularly ungracious. Fr Mathew Gaughren was now absent from the scene. A full exegesis of the entry in the minutes would, one suspects, require a deeper insight into the inner politics of the province of the time than is possible for us to pursue.

REBIRTH

Eight years later fresh life was breathed into the *Record*. In the minutes of the council meeting dated 18 July 1912 another laconic entry appears: “*Item IX. It was agreed to revive the Missionary Record and Frs. Newman, Dawson, Matthews, Callan and Fr. Louis Foley were nominated as managers, making Belmont House the headquarters.*”¹⁸ Some financial regulation was put in place but Fr Dawson remained as editor and publication resumed with the January 1913 edition Vol. 14 No. 1. In his editorial article Fr Dawson alludes to the ‘*untimely end*’ of the *Record* with the December 1903 issue – “*multis flebilis occidit*”¹⁹ – and

¹⁶ Obituary, *De Mazenod Record*, 1939.

¹⁷ Provincial Fr McIntyre, council members Frs Ring, Roche, McShery and Nicoll.

¹⁸ Provincial James O'Reilly, council members Frs. T. O'Ryan, P. Newman, E. Callan, T. Leahy.

¹⁹ “*It fell lamented by many*”.

cites some lines of the poet Robert Browning “with which any one might fairly endeavour to console himself in the midst of unfinished and interrupted work, whilst waiting for the moment to set out with fresh courage on “A New Adventure”, especially when he marches under the white banner of Mary Immaculate.”²⁰

In his editorial Fr Dawson put forward two arguments why “this little Missionary Record should be coming to life again”: the necessity of “advertisement”, i.e., of making the works of missionaries known, and secondly, the need to awaken vocations. He also made a point that clearly referred to the difficult contemporary social problems of Ireland: “We Catholics may well ask ourselves, in these circumstances, if we are really forced to be quite helpless in the presence of perpetual poverty, that is to say, if we are never to suggest a solution of the social problem, the problem of progress and poverty. However, whilst waiting for the solution, we are surely bound to do what we can to promote, at all events, health of mind, even in those whose bodies continue to be ill-fed and ill-clad...” This held promise that the *Record* would become something more than a pious review. However, this was destined to come about in a way not foreseen.

CONFLICTING LOYALTIES: THE GREAT WAR (1914-18) AND THE EASTER RISING (1916)

For there now came more bolts from the blue: first, the shock of the Great War of 1914-1918. As New Year 1914 dawned the editor wrote an optimistic reflection expressing the eager expectation that this would be the year when ‘Home Rule’ would come to Ireland and the ‘Irish Question’ finally be settled. There was a sanguine view too of European relations. In the April issue there was an article entitled „Franks and Germans”. It was an historical survey ranging back to the fifth century. It concluded: „Elsass-Loithringen or Alsace-Lorraine seems to be neither East Frank nor West Frank or rather to be both the one and the other. It has the two languages, and it is the richer by two somewhat differing civilizations. It grows more and more autonomous. Perhaps it may well have a nationality of its own, and may give a right hand to one neighbour and a warm left hand to the other.”²¹ With hindsight, this is irony indeed!

When war broke out the editor had to deal with a very complex situation. Oblates were to be found on both sides of the combat. Furthermore, the British Oblate province itself was almost wholly made up of Irishmen who had no love

²⁰ “And I shall thereupon/Take rest, ere I be gone/ Once more on my adventure brave and new/
Fearless and unperplexed,/ When I wage battle next, What weapons to select, /what armour to in-
due”. *Rabbi Ben Ezra* (“Grow old along with me!” etc.).

²¹ April 1916, s. 132-134.

for the British Empire. Many however believed that this war was being fought for a just motive. As the editor put it in the October 1916 issue: “*It is now acknowledged that 150,000 Irishmen are fighting on the side of England (and, this time, of justice). But there must be tens of thousands of others who have not been counted...*”²²

Let us focus a moment on the Oblate parish of *Sacred Heart*, Kilburn, London. Like the other large Oblate parishes it had its own parish edition of the *Oblate Missionary Record* published as an appendix to the ‘general’ edition. We turn to it now to see a little of how the Great War impacted on the parish and in so doing see the value of the *Record* to historians, whether political, social or religious.

The Kilburn Edition addressed the issue of the war immediately in September 1914. It reported the appeal of Pope Pius X for peace²³ and appealed for charity and a Christian attitude towards enemies, citing the Gospel and Kipling’s «*Hymn Before Action*»²⁴. The Parochial Notes for September 1914 named four former altar servers now in the forces, as well as the assistant organist²⁵: J. F. Heys, 3rd County of London Yeomanry (Sharpshooters); H. Boland, 3rd City of London Regiment (Royal Fusiliers); A. Howard, 9th County of London Regiment (Queen Victoria’s Rifles); D. Hayling, 9th Middlesex Regiment, (Duke of Cambridge’s Own) ;D. Gardiner, 9th County of London Rifle Brigade). The October Edition carried a Prize Essay by a 12 year old girl who speaks of «*this horrible War*»²⁶. In the *Parochial Notes*²⁷ there was an appeal for new altar servers to replace those who had gone to «the ranks». The passage of 6 French Oblate Fathers from the vicariates of South Africa and bound «*for the front*» is noted.”²⁸. An excerpt is printed from the *Evening News* recounting a heroic action of the Irish Guards²⁹. The cancellation of the Oblate General Chapter due to be held in Rome is noted³⁰. The November Edition carried an invitation to Belgian refugees in French and Flemish to come and worship at the masses of 7, 8, 9.30 or the Sung Mass with sermon at 11.30 – places would be «free». There was an ironical verse by George H. Jessop about the enemy’s barbarity. In the 1915 January edition the editor reviewed the spiritual state of the parish and issued an invitation to daily Mass to support the armed forces.³¹ He referred to the 200 Belgian refu-

²² War News on s. 293.

²³ Tamże, s. 7-9.

²⁴ Tamże, s. 10-11.

²⁵ Tamże, s. 11.

²⁶ Tamże, s. 13.

²⁷ Tamże, s. 13.

²⁸ Tamże, s. 13.

²⁹ Tamże, s. 13-14.

³⁰ Tamże, s. 15.

³¹ Tamże, s. 5.

gees in the parish – they had their own Belgian priest who was a guest of the Oblates at the New Priory. Attempts at proselytism were condemned. He referred to a day of intercession and prayer «*on behalf of the British Empire and her Allies*»: there were five Masses with crowded congregations.

Soon the main edition of the *Record* picked up the story of the war. It was uncompromisingly on the side of the Allied war effort. In the December *Home and Foreign Notes*³² we begin to get information on the impact of the war on the Oblate world. There is anxiety over the Oblates in Belgium. The scholastics of Liège have gone to Holland and are safe. It is believed they are in the care of the German Oblate Province. It is remarked: „*The Catholic Church is a more practical institution than the Hague Palace of Peace.*” The conscription of French Oblate priests is criticised, while remarking that usually they are assigned to ambulance or hospital work. Six French Oblates from South Africa „*passed through London a few weeks ago on their way <to the front>*». Fr Trebaol (*Llanrwst*) and Father Merour (*Pwllheli*) are, or were some weeks ago, attending the wounded in a French hospital, and were able to say Mass every day”. „*The Rev. Father Van Hecke, O.M.I., has left Krugersdorp (Transvaal) as Chaplain to the South African Defence force. He ranks as Captain.*” It reported at length stories of atrocities in Louvain³³, but it avoided jingoism. In January³⁴ 1916 it published an article entitled: *A vigil at Montmartre*, by Rev. Dr. Lardon. The author spoke of the recent death of ‘*a fellow Oblate*’, a German chaplain, Father Schwane, killed on the battle-field and his memories of him. In July under the title ‘*War News*’³⁵ it gave details of the service of Oblates attached to French Army 1914-1916, and it also published the obituary of Irish Oblate Fr Stewart Phelan, who met his death on May 31st while serving as chaplain on *The Black Prince* which was sunk in the battle of Jutland. In December there is information on «*The Oblates in Belgium*» based on news from «*an obliging correspondent in Jersey*».³⁶

The second bolt from the blue was the Easter Rising of the Irish Volunteers in Dublin in 1916. This made a situation of conflicting loyalties even more fraught. Very little direct comment was made on the events.³⁷ While respecting

³² Tamže, s. 429-431.

³³ American journalist Miss Mary Boyle O'Reilly «*was the only English-speaking journalist who was in Louvain when it was burning or who talked with any of its exiled inhabitants*” [page 7]. The edition publishes her long account which covers: *The Prisoners at Bruges, How Brussels was Deserted, The Flight of the Refugees, The Last Day of Waiting, The Coming of the Germans, The Babies of Brussels, The Burning of Louvain, The Lost People of Louvain; and, finally, My Walk across the Cordon, as the devastated heart of Belgium was called.* The account runs from s. 7-27.

³⁴ From *Western Catholic* 19 Feb. 1915, s. 24-26.

³⁵ Tamže, s. 206.

³⁶ «*The Oblates in Belgium*» based on news from «*an obliging correspondent in Jersey*».

³⁷ From the obituary we learn that Fr Dawson “*was a very sincere Nationalist in days when such sentiments were not popular*”: *Lourdes Messenger* 1939/I October pages 303-5, 313, at s. 305.

the motives and ‘clean conduct’ of the ‘rebels’ and ‘insurgents’, the September issue leader refers to their actions as ‘deplorable’. One significant incident is reported in the *Home and Foreign Notes*: the assistance given by an Oblate priest (Fr Joseph McSherry) to a police constable who was shot in the opening attack on Dublin Castle. Fr McSherry “happened to be in the Inchicore tramcar going to College Green. Just at the ordinary stopping place, he saw the policeman shot down, and he did not need the calls of frightened people to make him rush forward to do what he could for the frightened man.”³⁸ The man died as the first casualty of the Rising. This then is a small sample of what is to be found in the *Record* in these critical years.

CHANGING IDENTITY

As the war ended, there was a change of editor. He had served for some twenty years.³⁹ Fr Dawson’s obituary some years later paid him this tribute:

“Fr Dawson set a very high standard for subsequent missionary publications. The *Missionary Record* was one of the first Foreign Mission periodicals to appear in English in these islands...Many have criticized the *Record* as being too ‘highbrow’,⁴⁰ out of touch with the literary needs of the ordinary people, but it must be remembered that Fr. Dawson was writing for a generation when fine writing was really appreciated, when there was a definite upward trend in literature, and if he erred in trying to imitate the literary standards of his day, it was at least an error which placed him on the side of the angels. It is a genuine pleasure to read over the back numbers of the *Record*. They are written with grace, ability, and charm. Among its contributors were many well-known writers of that day, whose names are now enshrined in Irish literature. Stories and articles of general interest appear over their signatures. Fr Dawson himself contributed, or compiled, much of the matter, specializing in the writing of short descriptive paragraphs on some subject of topical interest.”

It is significant that the writer of this obituary referred to the editorship of the *Record* as ‘a thankless task’.

As we have seen, in 1912 the provincial had appointed a board consisting of “Frs. Newman, Dawson, Matthews, Callan and Fr. Louis Foley ... as managers, making Belmont House the headquarters”. In 1915 Fr W. F. O’Connor replaced Fr Newman as a member of this group.⁴¹ It is not clear who was the editor immediately after Fr Dawson but it is presumably among this group he is to be found.

³⁸ June issue, 1916, s. 199. The editor’s source was the *Dublin Express*, May 3, 1916.

³⁹ *Missionary Record* 1923 s. 122.

⁴⁰ Towards the end of his editorship he led six issues in 1918-1919 with a continuous commentary on Newman’s ‘Grammar of Assent’!

⁴¹ Minutes of provincial council meeting held August 12, 1915.

Certainly in 1922 he seems to have been a member of the Belmont community, perhaps Fr Foley or Fr O'Connor.⁴²

With the winning of independence by the Irish Free State soon after the end of the war the *British Province* became known as the *Anglo-Irish Province*. The review began to speak with an Irish identity. This evolution was consummated in a re-founding of the *Record* in 1931 as the *Lourdes Messenger*. Frs Michael Sweeney and Fitzsimmons may well have been an influence in this change. Ever since Fr Ring led the first pilgrimage to Lourdes from Ireland in 1883, ‘*Our Lady of Lourdes*’ has had a profound impact on the spirituality of the Province. The regular Lourdes pilgrimages, interrupted by the First World War, resumed in 1927. In No. 1 of Volume 1 of the new *Lourdes Messenger* the anonymous editor says:

“*Our remembrance of the Queen of Heaven is not to be confined to the few happy days we spent in the hallowed surroundings of Lourdes. Mary is our Mother today and every day. We bring back sacred memories from Massabielle; but are we not apt to forget? To keep the memory of the all-significant facts of Lourdes vividly before the minds of our Catholic people, and to draw down Our Lady’s blessing upon our city and our country, too, by raising an exact replica of the beautiful spot which she hallowed by her presence – such have been the motives which have made the Irish Lourdes at Inchicore a reality.*

“*That our Heavenly Mother’s heart has been pleased by this effort to honour her becomes more and more evident day by day. The manner in which the Irish Catholic people have cooperated in our efforts is but another mark of their age-long, touching devotion to the Mother of God.*

“*What more natural, then, what more in keeping with their hallowed traditions than that they should welcome our little bearer of tidings from the Grotto, our little LOURDES MESSENGER, into their homes. We had this thought uppermost in our minds when we decided the price of our little publication at a modest penny. We were anxious to ensure that the price of our LOURDES MESSENGER should never prevent the message it bears from reaching to even the poorest hearth.*

“*Our future then is in the hands of Our Lady of Lourdes. To her we look in confidence for the blessing of success. Faithful to its title, our little publication will always endeavour to bear Mary’s message to every Catholic heart and home. No one who knows the Irish people would ever say that they will not accept the message.”*⁴³

As ‘*the Lourdes Messenger*’ the review was an immediate success in Ireland and the first issue ran through two reprints.⁴⁴ More and more it took on the appearance of a general pious Catholic magazine with Oblate features and centring

⁴² *Missionary Record* 1922, April, s. 64.

⁴³ The present writer has not found any record of any discussion that took place before this change was effected.

⁴⁴ *Lourdes Messenger* 1931, February, s. 30.

its attention on the Inchicore Grotto – the *Irish Lourdes* – and the pilgrimages.⁴⁵ Fr Michael Fitzsimons became editor in 1934⁴⁶ and gave way to Fr James Greaney in 1935⁴⁷. The ‘seat’ of the review had shifted to Inchicore.

The fresh outbreak of war in 1939 elicited a thundering condemnation of all involved. “*Our own country has declared its neutrality...it is scarcely necessary to remind all our readers that one of our principal duties at this time is to pray for peace, for a just peace, not a peace that contains the inevitable germs of future wars...*”⁴⁸ Wartime shortages of paper impacted on the size and quality of the review, and the editors were not able to give that detailed news of how the war was impacting on the Oblate world that had been an outstanding feature of the *Record* in the 1914-18 war. The Lourdes pilgrimages of course ceased. Fr Greaney entered the RAF as a chaplain in 1941 and Fr Colm Hennessy took over for one year (1941-42).

When Father Michael Buckley was appointed editor in 1942, the name ‘*Missionary Record*’ was silently reinstated in the title, which, beginning with the October, 1943 edition, was now called: “*The Lourdes Messenger and Oblate Fathers Missionary Record*”. Without renouncing the focus on Lourdes, the editor was reclaiming the broader heritage of his review. His obituary records that he brought to his 24 years as editor a capacity for sensitive writing, varied artistic talents, and sound business sense.⁴⁹

Father Patrick Cott succeeded Fr Buckley in 1964 until 1971 when Father Joseph Deehan took over. Fr. Deehan was deeply influenced by the spirit of Vatican II: he was present ‘at the fringes’ of the Council to interview and record some of the *periti*. This inevitably had an impact on the spirit and content of the review. He brought to the task also communication skills of a high order.⁵⁰ He experimented with a larger format for three years (1972-4) which had the advantage of giving a larger picture-spread without loss of reading material, but after feedback from the public and promoters he returned to the traditional smaller format which could sustain twice the number of colour pages which he hoped to introduce.⁵¹

⁴⁵ In 1933 the Oblate Theologate, then in Jersey, founded the *De Mazenod Record* to fill the gap left by the “disappearance” of the *Record*. *De Mazenod Record* No. 1, December 1933.

⁴⁶ *De Mazenod Record*, 1963, s. 53, his obituary, and *Lourdes Messenger* 1963 May at page 148.

⁴⁷ *De Mazenod Record*, 1945, s. 72: his obituary. See also *Lourdes Messenger* March 1945, s. 99.

⁴⁸ *Lourdes Messenger*, 1939, October, s. 291-292.

⁴⁹ *Lourdes Messenger*, 1982, s. 26.

⁵⁰ Zob. J. J. Greehy of the Dublin diocese: *Oblate Missionary Record* Summer/Winter 2001, s. 29.

⁵¹ *Lourdes Messenger*, April 1973, s. 4.

Fr Cott returned as editor again in 1976 for a further period of sixteen years. A man of wide reading, he successfully carried on the review in the spirit developed by his predecessors. He recruited new lay contributors who broadened the appeal of the review.

He in turn was succeeded by Father John Archbold 1989 – 1993 to whom it fell to celebrate the centenary in 1991 with a special edition⁵². As well as messages from the superior general Fr Zago and the provincial Fr Byrne, and a feature on the first editor Fr Thomas Dawson, it contained an article on ‘*The Religious Press of Ireland*’ by Rev. Walter Forde, chairman of the Religious Press Association of Ireland. In this the author said of the religious press in Ireland that ‘*the numbers are high, the quality is improving and the variety is great*’ and cited ‘*a survey made some years ago*’ which had this comment on the range of religious publications in Ireland:

*“It would NOT be fair to say that, if we had fewer magazines, our publications would be better. They have, in fact, an increasingly good standard. But, it is true to say that all of us – publishers, journalists, readers, very especially readers – should talk and think together about ways of making our Religious Press better and making it more relevant to the world in which we live with all its problems, and relevant to the kind of world into which our children are moving and hoping to survive with faith and goodness intact.”*⁵³

Fr Archbold took the step in 1990 of again modifying the review’s title which now became: *Lourdes Messenger/ OBLATE MISSIONARY RECORD*, thus bringing the main emphasis back on the Oblate mission at large.

In the Spring 1994 issue, following Fr Archbold’s appointment to Australia and Fr Tom McCabe’s appointment as the new editor, the provincial Fr Paul Byrne wrote: „*We have been looking at the future of the magazine – at the possibility of adding some colour and making it more readable. We are planning to bring it out on a quarterly basis...*

In fact, this period coincided with technological changes which were convulsing the printing world. Before long these changes could be detected in the magazine as the new editor adjusted to the world of digital publishing. In the years 1994 to 2006 much of the pre-press work, previously done by printers, had to be done in-house to meet the requirements of a changing printing service. The editor had to quickly develop the relevant digital publishing skills; the result was an improved layout and much more control over the quality of the review’s material and design, the latter helped by occasional help from a young graphic designer. During this period there was a determined effort to bring the stories of missions and the lives and struggles of people in mission countries to the readership. The

⁵² Sept/Oct 1991.

⁵³ Tamizé, s. 11.

editor spent much of his time encouraging Oblates overseas to write about their world and their sense of the mission in which they were engaged. While the magazine reflected a particular interest in the Brazil mission, it told stories from the wider Oblate world and, particularly, missions which were served by Oblates from Ireland and Britain.

In the late 1990s, communications technology was changing rapidly with the growing dominance of the Internet and the new and cost effective opportunities for publishing that it offered. This coupled with an aging and much reduced readership led to the suspension of publication in 2007. This decision was hastened by increasing pressures on the editor from his other commitments.

By way of conclusion it can be said that throughout the period of its existence the review remained faithful to the mandate and programme sketched out for it by Fr Fabre in 1891, adapting itself to new circumstances according to the genius of each particular editor and the spirit of the times and within severe economic restraints. For Oblates it constitutes a valuable testimony to their missionary charism. For historians, whether political, social or religious, it will always provide a unique insight into the period.

In his letter to the editor in 1991 Superior General Marcello Zago described the review as having been instrumental “*in opening the hearts and minds of many to the world and to the Church*”. It had “*inspired prayer and support for the Oblate missions and for Missionary Oblates in the different continents...promoted vocations for the Church and for the Congregation of the Missionary Oblates of Mary Immaculate...The expansion of the Congregation and the Oblate missionary commitment would not have been possible without the support of many friends to whom your publication is a source of information and spiritual strength*”. Endorsing the objectives identified by Superior General Fabre in 1891, Fr Zago cited the missionary encyclical ‘Redemptoris Missio’ of Pope St. John Paul II:

“*With this end in view, it is necessary to spread information through missionary publications and audiovisual aids. These play an important role in making known the life of the Church and in voicing the experiences of missionaries and of the local Churches in which they work.*”⁵⁴

Two years after the suspension of the publication a new chapter was begun with the launch of *Oblate Connections*. The new publication formed part of the refounding process of the Anglo-Irish province and its clear aim was to promote increased awareness of the Oblate Charism and Mission.

Since its inception the Partners in Mission team, which was formed in 2009, have produced the new publication. The values that underpin the work of the Partners in Mission team are: Continuity, Responsiveness and Innovation. By

⁵⁴ Zob. RM 83.

continuity we mean continuing the best practices of our Oblate heritage and building on our rich traditions such as the *Lourdes Messenger* and *Oblate Missionary Record*. Responsiveness is for us to be faithful to the example of St Eugene and to reach out to the needs of the present moment. While innovation invites us to leave nothing “un-dared for the Gospel.”

Within the Partners Project there is a recognition that there are different levels of relationships with the people we minister to and with as part of the Oblate Family. As a result we try to find ways to connect with people at each of these different levels of belonging, while at the same time respecting and developing their individual faith journey. For the broadest group, such as members of our parish communities, the team works to offer on-going faith formation through a wide range of events such as the Oblate Summer School and workshops with Fr. Frank Morrisey OMI. It is in this context that the new publication was developed with the aim of sharing aspects of the Oblate charism and the story of how that charism is being expressed and lived out at home and throughout the worldwide Oblate family. This aim was conveyed clearly in the editorial of the second issue of the new publication, which states, “*This spirit of Eugene continues to inspire us today and so you will find in this issue, illustrations of how the Oblate mission is lived today.*”⁵⁵

At present Oblate Connections is produced four times a year and is distributed to all Oblate missions and a large number of the Oblate Family also receive a copy delivered directly to their homes. To try and build up as wide a distribution as possible the Province took a decision to make *Oblate Connections* available on a donation basis.

Since the first issue in 2009, Oblate Connections has sought to convey a wide range of stories about different aspects of our Oblate life. There has been a strong focus on the story of St. Eugene and on how his charism continues to inspire us today particularly through the development of the Friends of St. Eugene. While through contributions from Oblates such as Frs. Eugene King, Frank Santucci, Michael Hughes and Ron Rolheiser we have promoted many different aspects of contemporary Oblate spirituality. There are also regular features highlight the work being done by Oblates in different parts of the world, which helps readers feel part of a worldwide Oblate family.

The publication continues to be well received and Fr. Gilberto Pinon, writing on behalf of the General Administration states, “*First of all I thank you for sharing this with the Central Government. It helps us to animate other Units to follow your good example. And to tell you the truth... it helps us here to be focused in our mission to include the Lay people that collaborate with our Congregational Mission.*”⁵⁶

⁵⁵ „Oblate Connections”, No 2, s. 1, 2009.

⁵⁶ G. Pinon, May 2014.

We live in a time when many religious publications are disappearing and there are not doubt many challenges ahead as we try to build on our long history and so develop *Oblate Connections*. In this context it is good to recall that the words of St. Eugene, “Let us never waver in trusting God completely” and to remember that it is God’s Reign we seek to promote in all that we write and print.

ABSTRACT

The study presents publishing aspect of the activity of the Anglo-Irish Province of the Oblates. It analyses the activity since 1891, when the first periodical of the Province was published. The article shows the history of publishing, the aims and the results. The author also evaluates the informative and evangelistic aspect of the activity.

STRASZCZENIE

W opracowaniu została przedstawiona czasopiismiennica działalność wydawnicza Oblackiej Prowincji Anglo-Irlandzkiej. Analizie poddano periodyki począwszy od roku 1891, kiedy zostało rozpoczęte wydawanie pierwszego czasopisma tej prowincji. W artykule ukazano historię działalności wydawniczej, jej cele i ich realizacje, a także oceniono jej dotychczasową działalność informacyjną i ewangelizacyjną.

Shanil Jayawardena OMI

OBLATE COMMUNICATIONS SERVICE

Oblacki Serwis Informacyjny (Rzym)

INTRODUCTION

Oblate Communications Service is one of the General Services linked to the General Administration of the Congregation of the Missionary Oblates of Mary Immaculate. It is under the care of a Director who is assisted by a support group in various capacities. The main task of the OCS is to keep the whole congregation connected to each other especially by sharing news, information, reflections and other reading material, using various means available in the vast field of media and communication.

At present OSC takes care of the publication of OMI Information (the official newsletter), Communiqué OMI (the official news sharing from plenary sessions), the management of the official website (omiworld.org) and other social media profiles (Facebook, Twitter, etc.).

The office is situated in the Oblate General House premises itself, in Rome and it is from there the Director in-charge operates. It is worth having a deeper look into the past as to how this General Service came into existence. At the beginning, there was no ‘office’ as such dedicated to Oblate communications. It all began with the ardent desire of the Founder himself, St. Eugene de Mazenod, who wanted his sons around the world share in writing their experience in mission field.

PURPOSE

The Oblate Communications Service’s primary task is to keep the worldwide Oblate Congregation informed regarding the following:

1. News from around the Oblate world.
2. Letters and other official communications from the Superior General.
3. Various documents concerning Oblate life and ministry.
4. The official actions and decisions of the Central Government.

It achieves this purpose principally through the Oblate web site and the following publications:

- Information OMI (News)
- Communiqué OMI (Summary of the plenary sessions of the General Council)

Job description: Editor-in-Chief

The person immediately responsible for the Information Office is the Editor-in-Chief. His duties are those typically attributed to the editor of a periodical. They include the following:

1. Gather material from various Oblate (and other) resources.
2. Choose material corresponding to the purposes of our various publications.
3. Edit material as deemed appropriate.
4. Send chosen material to translators as needed.
5. Edit/amend translations as needed.
6. Translate articles as needed.
7. Set deadlines for articles and translations.
8. Determine stylistic guidelines according to what is acceptable in the three official languages: English, French, and Spanish.
9. As articles are completed (translated, corrected, etc.) send them on to the omiworld.org Webmaster for publication on the Oblate website.
10. According to a convenient schedule, prepare the layout for the printed version of publications (usually 11 times per year for *Information OMI*; 6 times per year for *Documentation OMI*; and 3 times per year for *Communiqué OMI*).

Other related duties:

1. Oversee the distribution of printed versions of OMI documents within the General House compound.
2. Oversee the binding of each year's editions of the publications of the department.
3. Keep in touch with Unit leadership about the project to reduce costs by effecting more electronic distribution of publications.
4. Keep electronic back-ups of publications.
5. Maintain a database of names and titles.
6. Work with the Director of OCS in preparing the departmental budget each year.

Guidelines for editorial decisions

Since the publications coming from the Information Office are ultimately the responsibility of the Central Government of the Congregation, decisions about what should be published must flow from communication with the Superior General and his Council, as well as with other officers of the General Administration.

In the choice of materials to be published, whether as news items or as documentation, the following are some of the criteria to be considered:

1. Does the item reflect some aspect of the primary mission of the Congregation, especially as articulated in the Constitutions and Rules and recent General Chapter documents?
2. Does the item speak about how some priority ministry of the Congregation is being achieved in some part of the world? (e.g. youth ministry; formation; preaching)
3. Does the item speak of some particular Oblate or group of Oblates who have achieved or are achieving something particularly new or unique within the framework of our Oblate mission and values?
4. Does the item help individual Oblates better understand the life and mission of the Oblate family?
5. Does it help our Oblate family “stay in touch” with one another?
6. Does the item help Oblates better understand the person of St. Eugene de Mazenod?
7. Is it simply “interesting” to Oblate readers?

CHANGE OF NAMES – CHANGE OF UNDERSTANDING

One would also need to find when the CCRR began to refer to “General Services.” The CCRR of 2000 in R. 149 speak of the Information Service. *The CCRR of 2012 was updated and says:*

R 149d. Through different means of communication, the Oblate Communications Service provides for an exchange and sharing of information throughout the Congregation and beyond and fosters the use of media in ministry.

In 2005, the then Central Government created two separate services as *Oblate Communication and Media Service* and *General Information Service*. In a Communiqué of a Plenary Session of the Central Government, it was announced in May 2005:

Fr. Antonino Bucca, formerly of the General Information Service, was appointed Director of the Oblate Communication and Media Service. Fr. James Allen, of the United States Province, was appointed Director of the General Information Service.

The two general services were once again merged into one OBLATE COMMUNICATIONS SERVICE the same year, as it stands today.

The Communiqué’ of October 2005 states the following:

Oblate Communications and Media Service sought to clarify its principal objectives as well as specific means and steps to attain them. It sees its principal

objective as that of animation through communication, in all its forms, in view of fostering the Oblate mission, the evangelisation of the poor.

In an effort also to define its relationship with the Information Service, an in-depth reflection led to the amalgamation of the two services into one, with the new name: Oblate Communications Service. Its rationale continues to be the Oblate mission, which, in a more and more globalised world, calls for a greater capacity for us Oblates to communicate among ourselves, as well as better use of all the means of communication that are at the service of evangelisation.

Among the specific objectives to achieve, we point out the following: a review of our newsletters (especially Information OMI and Documentation OMI); maintenance and improvement of our website through up-to-date news and material that is useful for our mission; formation sessions to be considered and accomplished; the production of a DVD in several languages about St. Eugene and the Oblates. The questionnaire sent out last May throughout the Congregation was returned by a certain number of Oblate Units; others will do the same soon, we hope. The service would also like there to be a reporter in each Oblate Unit to send news to Rome. On top of that, there is some initial thought about a meeting for Oblates involved in media.

(Please note that “Oblate” is an adjective modifying “Service” and not “Communications”....this is important when translating to French or Spanish.)

OBLATE PUBLICATIONS FROM ROME: PAST AND PRESENT

MISSIONS (1862-1972): Sharing the Good News of the Oblate Community

A year after the death of St. Eugene, his first successor, Fr. FABRE, started a publication called MISSIONS. In introducing this periodical, the second superior general spoke about the joy the Founder used to feel when he received letters from his missionaries and news of their joys and pains in carrying out the Oblate mission. The Founder had wanted to find a way to share this news with the whole congregation. Various General Chapters had expressed the same desire. Therefore, MISSIONS was begun to fulfil this desire of the Founder.

- Every Oblate was supposed to write about his work and experience every year.
- In addition, it included a kind of a Personnel, a Necrology with short descriptions about the dead, official documents about the missions and new appointments.
- It lasted over a century until 1972 General Chapter decided to cease its publication.
- Later they published an index with all the names of the Oblates, non-Oblates and the places mentioned in the past issues.

- Editions of MISSIONS can be found on our website: 1862-1878.
- The hard copies of the publication can be found in the archives in Rome.

AROMI (1928-1966): CONTINUING TO SPREAD THE NEWS

AROMI was “Agence Romaine OMI”. It took the form of both a newsletter and a news agency – a service centre for information sharing. Although this newsletter published at the General House, was not originally meant for photographs, later on it dedicated itself also for photos of Oblates and their mission around the world as well. I remember reading it when I was in formation in the 1950s and 60s. It was published both in English and in French. The hard copies of the publication can be found in the archives in Rome.

OMI INFORMATION (1967-): STILL SPREADING THE NEWS

Unlike today, where news from around the world are published, OMI Information always originally carried information only. In other words, it was meant to be the platform to share information from the General Council. At the outset, it was published in French and English. In the early 1970's, Spanish and German were added to the list. From 1973, translations were done also in Italian and Polish. However, today we are back to three languages, namely, English, French and Spanish.

OMI Information is product of a combined effort by its director, translators and the printer. In the early days of this newsletter the director, the translators and the printer all lived in the General House in Rome. So the whole procedure was done under one roof.

OMI Information continues until today without interruption and by February 2015, has published 553 editions. Generally OMI Information comes out monthly. Usually, during the summer, two months are combined so that there is, for example, an “August-September” issue. The latter varies.

After each number is published, index entries are created in Microsoft Access: names of persons and titles of articles. The actual indexes are compiled at the beginning of a new year. At the beginning of a new year, a title index is created (using the Access database) in Word. Currently, the bulletins are bound each year by both the archives and the Oblate Communications Service.

VIE OBLATE LIFE (1972-2011)

Vie Oblate Life is the continuation of “Etudes Oblates” which was first published in Canada in the year 1942. The name remained for 30 years only to be replaced by “Vie Oblate Life” in 1972. At that time, it was under the good care of St. Joseph’s Province in Canada. However, after 2004 it changed hands as the Central Government took charge of its publication under the same name.

Vie Oblate Life never carried articles about the missionary experiences of the Oblates. It was limited to the General Acts (*Atti di Generali*), articles on Oblate spirituality, history and indices.

OMI DOCUMENTATION (1968-2011)

This publication is to share with Oblates various articles, etc. pertaining to our Oblate life and mission. The sources of material vary according to what is available. For example, if Fr. General writes a major letter to the Congregation, that would be material. Sometimes treatises on various aspects of the charism come in. Sometimes an Oblate meeting has some interesting information or papers to be shared. Sometimes an Oblate bishop makes an important speech. One would have to look at an index of the past issues to see what sorts of things can be used in this publication. Usually about six times per year, but that will vary according to availability of material.

OBLATIO (2012-)

Oblatio is the newest addition to the Oblate Publication family. The discontinuation of *Vie Oblate Life* and *OMI Documentation* in 2011 meant the birth of *Oblatio* in the following year. Since then, under the collaboration of General Service of Oblate Research it is being published every year.

OMI COMMUNIQUÉ (1983-)

This document is entirely the product of the Central Government at the end of their plenary sessions. The Secretary General sends it when everything is in. Usually this document arrives in two or three languages, depending on who is reporting in it. It is published 3 times per year (since it is the rhythm of the current Administration's plenary sessions).

THE ACTA ADMINISTRATIONIS GENERALIS (1972-)

As the name suggests it publishes all the decisions taken by the General Administration, also including oblations, nominations and appointments of new provincials etc. It could be said that this serves as a continuation of the earlier publication “*Circulares Administratives*” (1953-1972), which again was the replacement for “*Missions*”. It is primarily compiling the three issues of the Communiqué, along with lists of perpetual vows, obediences, and deceased of the previous year.

A MAJOR SHIFT

Until around 2003 or 2004, the bulletins were sent to almost every Oblate in the world. With the advent of e-mail, Oblates were encouraged to receive by e-mail in order to save money.

In 2005, the various Unit superiors were asked if they would be willing help the General Administration save printing and mailing costs by taking over the responsibility of printing bulletins and sending them to members who do not have e-mail. Many Units responded positively. Some stated that they were unable to do so for various reasons.

By 2012, it was felt that use of computers and e-mail was so wide spread that the Central Government made the following decision as published in OMI Information:

Oblate Communications Service – Another step forward in electronic communications

“The vocation of the Oblate Communications Service is to help the Congregation, in faithfulness to the spirit of Saint Eugene de Mazenod, to share past and present experiences and to promote unity while respecting and valuing differences. In other words, the Service wants to make an important contribution to the communion between the General Administration and the whole Congregation and, at the same time, among the different Units, helping to create that family spirit so dear to the heart of the Founder.

In recent years, we have tried to give more importance to electronic communications which are of a more immediate nature and considerably less costly. We are aware that in some outposts of the Congregation, it is not yet possible to make use of the Internet, but we again want to encourage the Major Superiors and the local superiors that they themselves send printed copies of the various communications to those communities.

For this reason, starting from the month of April, there will be a further reduction in the mailing of the printed bulletins “Information” and “Communiqué.” As we have done for several years, we will send to each Oblate for whom we have an e-mail address the notice of publication on the Congregation’s web site (www.omiworld.org) of new bulletins, in two formats, html and pdf (printable), in three languages (English, French and Spanish). Two printed copies will be mailed exclusively to each Major Superior and mission superior. They will take care to ensure that each member of the Unit entrusted to them will receive these communications, either electronically or in print. They will also assure that a printed copy is delivered to their secretariats and preserved in the local archives.

We will also continue to send printed copies, as an exchange, to the editors of some newspapers and magazines, as well as to those benefactors who have explicitly requested them.

Of paramount importance, therefore, is the updating of e-mail addresses. The Communications Service uses the database of the General Secretariat. We believe that of the 2,000 current e-mail addresses, at least 500 of them are no longer in

use. We ask every Oblate to help us on a regular basis to keep our data up-to-date, checking to see if his information in the Personnel on the Omiworld site corresponds to his present situation. That information may be sent to genstat@omigen.org or gensec@omigen.org or webmaster@omiworld.org.

The most important thing, however, is send us news about the Oblates and their experiences so that we might share them with all the Oblates: we are present in more than 60 countries! Please send electronic copies of all Unit newsletters and publications to information@omigen.org. Water that does not circulate grows stagnant! Thank you.”

CONCLUSION

The Oblate Communications Service will further seek innovative ideas to improve Oblate connectivity around the world. With the collaboration of other General Services (General Secretariat, General Archives, JPIC, etc.) OSC will continue to serve the Congregation in every possible manner within its capacity.

ABSTRACT

The article shows the history of the Oblate Communications Service from its beginning in 1862. The author presents the changes, which have been conducted in the service so far. He also analyses the contents, the range, the purposes, different language versions, the rules of collecting news and the editorial staff. The author also explains advantages of transition from the analogue to the digital version.

STRASZCZENIE

W artykule została przedstawiona historia powstania Oblackiego Serwisu Informacyjnego, począwszy od roku 1862. Autor przedstawił zmiany, które zachodziły w funkcjonowaniu serwisu do dnia dzisiejszego, jak i analizę przedstawianych treści oraz ich zasięg. Ukażano cele jego funkcjonowania oraz wersje językowe, zmiany w redakcji, zasady zbierania informacji, jak i argumenty dotyczące jego przejścia z wersji analogowej, do cyfrowej.

Bertrand Evelin OMI

PÔLE ET TROPIQUES, HISTOIRE D'UNE REVUE MISSIONNAIRE

Historia czasopisma misyjnego „Pôle et Tropiques” (Paryż)

La référence au « Pôle » et aux « Tropiques » pour donner un titre à une publication ayant trait à la mission des Oblats remonte à 1934. Cette année-là, dans le cadre de sa revue intitulée les *Petites Annales*, la Province de France-Nord publia, en collaboration avec la Belgique, un agenda – procédé alors à la mode – qu'elle intitula : « Des Tropiques au Pôle ». La modernité du titre fit-elle peur ? Nul ne le sait ! Toujours est-il que l'édition de 1935 revint à des considérations plus classiques avec le nom « *In Finem Terrae* » : jusqu'aux extrémités de la terre ! De fait, les Oblats ne venaient-ils pas d'accepter un nouveau champ missionnaire, dans la lointaine Asie du sud-est, au Laos ? L'audace éditoriale finit tout de même par avoir le dessus et les quatre dernières années d'avant-guerre virent la publication annuelle d'un agenda oblat intitulé : « Du Pôle aux Tropiques ». La guerre mit fin à l'opération.

La volonté d'associer la mission oblate à une politique éditoriale audacieuse n'était pas récente dans la Congrégation. Dès 1862, tout juste un an après la mort du Fondateur, était lancée la revue *Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée*. Quatre fois par an, elle donnait des nouvelles, tant de l'administration que des provinces ou des vicariats dans lesquels les missionnaires étaient engagés : lettres, rapports et comptes-rendus si précieux aujourd'hui pour qui s'intéresse à l'histoire !

Cependant, ces nouvelles étaient essentiellement à usage interne. Comment faire connaître la mission des Oblats à l'extérieur ? La Congrégation s'en souciait, les Chapitres généraux en faisaient régulièrement la remarque ! C'est ainsi qu'en 1891, aboutit le projet d'une revue parallèle destinée à un public non oblat. Le père Fabre alors Supérieur général le justifiait ainsi :

« Ce sera la mission des Petites Annales de faire connaître la Congrégation, d'intéresser les âmes pieuses à ses œuvres, à celles surtout qui ont pour objet la conversion des infidèles dans les dix Vicariats dont elle a la charge. Elles mettront les missionnaires en relations plus intimes avec nos bienfaiteurs, en publiant leurs lettres, toujours si émouvantes, soit qu'ils nous racontent les triomphes de la grâce, soit qu'ils nous parlent de leurs fatigues et de leurs souffrances, soit qu'ils décrivent les pays, les mœurs, les usages des peuples qu'ils évangélisent. Elles resserreront le lien spirituel, la communion de mérites et de bonnes œuvres, déjà établis entre les missionnaires qui portent le poids de l'apostolat, et les âmes généreuses qui les aident

de leurs prières et de leurs aumônes. Enfin, elles exciteront le zèle et susciteront de nouveaux dévouements qui permettront d'étendre d'avantage le bien commencé... »¹

Les *Petites Annales de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée*, revue mensuelle à 3 frs destinée à « faire connaître la Congrégation et ses œuvres dans un public que nos Annales trimestrielles ne peuvent atteindre »² commencèrent donc leur publication à partir de la rue Saint-Pétersbourg à Paris. En 1903, la IIIe République expulsait les religieux du pays. Certains restèrent clandestinement en France. Les autres s'installèrent dans les pays limitrophes, notamment la Belgique d'où ils poursuivirent la publication à partir de Thy-le-Château. La première guerre mondiale mit fin à cette activité, les Oblats, tout expulsés qu'ils soient, étant priés de revenir dans les tranchées !

En 1919, à la fin du conflit, il devint difficile de les expulser à nouveau de ce pays qui était leur et qu'ils venaient de défendre si chèrement ! Progressivement, ils s'installèrent donc à nouveau en France et les *Petites Annales* reprisent leur publication depuis Paris. Mais les choses avaient changé. En effet, depuis plusieurs années déjà³, la revue servait de bulletin de liaison aux membres de l'Association de Marie Immaculée, des associés particulièrement dynamiques au lendemain de la guerre. Le Chapitre de 1920 élargit donc les objectifs de l'Association⁴, désormais installée à la Maison générale à Rome tandis que chacune des Provinces était encouragée à créer sa propre antenne soutenue par sa propre publication. On assista donc dans l'espace francophone à l'émergence de quatre nouvelles revues : Paris garda le nom des *Petites Annales* tandis qu'à Lyon, sous la direction de Charles Brun, la Province du Midi lançait en 1921 la *Revue Apostolique de Marie Immaculée*, l'ancêtre de *Pôle et Tropiques*. La Province belge francophone ne l'avait pas attendue, démarrant dès 1920 sous la direction du P. Léon Hermant installé à Anderlecht-Bruxelles, le *Messager de Marie Immaculée*, un bulletin bimensuel illustré. Quant à la Province de l'Est, elle publiait, elle aussi en 1920, sa propre revue, mais en langue allemande, un mensuel illustré imprimé « sur beau papier glacé »⁵ : *Immaculata*, dirigé par le P. Joseph Thiel depuis Strasbourg.

Les choses allèrent bon train jusqu'en 1939 avec un certain succès. A titre d'exemple, *Immaculata* revendiquait cette année-là 20.000 abonnés. Du côté de France-Midi, en 1933, le père Adolphe Munier prenait la succession de Charles Brun tandis qu'Edmond Servel le rejoignait pour s'occuper du recrutement, des

¹ *Petites Annales*, n°1, 1ère année, 1891, p.4.

² *Missions OMI* 1891 s. 117.

³ Première indication dans le n°1 du mois de janvier 1909.

⁴ Soutien spirituel et financier de l'ensemble de l'apostolat oblat et non plus simplement des juniorats.

⁵ *Missions OMI*, 1920, s. 210.

abonnements et de l'Association de Marie Immaculée avant de prendre la direction de la revue à partir de 1935.

NAISSANCE DE *PÔLE ET TROPIQUES*

La guerre, puis l'occupation, ralentirent l'activité mais à la libération, celle-ci reprit de plus belle. En 1947, alors que la *Revue Apostolique* en était à sa 26e année, un changement important survint. Partant du principe selon lequel « l'union fait la force », la Province de l'Est, désireuse de disposer d'une revue pour son public francophone, décida de s'y associer. Par respect pour ce nouveau partenaire, la revue changea donc de nom. C'est ainsi qu'au mois de janvier de cette année sortit le premier numéro de *Pôle et Tropiques* : n°1 et néanmoins 26e année comme l'indique la 4e de couverture, la revue se situant dans le prolongement direct de celle qui l'avait précédée. Le premier numéro fut tiré à 20.000 exemplaires.

Ce mouvement fédératif inter-provincial donna des idées aux voisines. En 1950, la Province belge francophone s'associa au mouvement, suivie en 1951 par la Province de France-Nord. Il faut dire que depuis 1945, avec la création des éditions du Chalet à Lyon par Edmond Servel, les Oblats du Midi faisaient preuve d'une étonnante dynamique éditoriale, prenant très au sérieux le coup de tonnerre provoqué par la publication, en 1942, du fameux *France, pays de mission* ? des abbés Godin et Daniel. On a du mal à imaginer aujourd'hui le retentissement qu'eut alors ce livre : la « fille aînée de l'Église » définie comme terre de mission ! Le choc était rude. Il allait susciter un renouveau missionnaire important dans lequel, du côté de la Province du Midi, la maison d'édition de la rue de Trion allait engager ses forces – disons même ses « plumes » ! – durant plus de trente ans⁶ ! Deux directions furent privilégiées : tout d'abord, le renouveau liturgique et catéchistique, porté par la collection *Retour en chrétienté* que dirigeait Jean Servel⁷. Un album comme *Retour en Chrétienté* était tiré à 110.000 exemplaires, tandis que *Prière du soir en chrétienté* atteignait les 250.000 exemplaires, des chiffres qui, aujourd'hui, laissent rêveurs⁸ ! Jean Servel fut rapidement épaulé par un jeune Oblat, Pierre Babin qui, suite à sa rencontre avec le canadien Marshall McLuhan, démarrait une réflexion autour des impacts que le changement de

⁶ Les éditions du Chalet furent vendues aux éditions Desclée-Mame en 1978.

⁷ Jean Servel, 1912-1981, fit une belle carrière, d'abord au service de la revue, puis surtout aux éditions du Chalet pour lesquels il édita de nombreux recueils. Poète, il composa de nombreux cantiques, dont le célèbre « Qui donc est Dieu ? ».

⁸ 1.500.000 exemplaires vendus dans divers pays pour l'ensemble de la collection. (cf. « Rapport de la 1ère Province France Midi au Chapitre Général de 1953 », *Missions OMI*, 1953, s. 623.)

civilisation allait avoir sur l'annonce catéchistique. A partir des années 60, le développement et la complexité des sujets abordés donna lieu à une triple subdivision : le domaine de la liturgie confié à Jean Servel, celui de la pastorale assuré par Joseph Pouts, et le secteur de l'éducation confié à Michel Leclercq. En parallèle à cette démarche, la collection *Planteurs d'Église* dirigée par Aimé Roche, se donnait pour objectif de promouvoir la mission *ad extra*⁹, épaulée par sa petite sœur, la collection *Du vrai, du vécu* de l'équipe parisienne des *Petites Annales* qui la complétait en cherchant à rejoindre les jeunes.

C'est dans ce contexte pour le moins dynamique que s'inscrivit l'évolution éditoriale de la revue – désormais quadriphonique – de la province du Midi, évolution que traduisait heureusement ce nouveau nom emprunté à un agenda d'avant-guerre. L'équipe misa donc sur la qualité : héliogravure monochrome, nombreuses photos, articles variés et bien documentés, rédacteur en chef à plein temps¹⁰. Le nombre des abonnements – 45.000 à son apogée entre 1953 et 1957 – le permettait !

Restait néanmoins la question de l'articulation avec les provinces partenaires. Chacune d'entre elles avait son propre rythme, son histoire, sa culture, son public ! Comment éviter que la quadriphonie ne devienne cacophonie ? Comment faire droit à cette diversité ? En alternant ! Il fut décidé de publier six numéros par an sous la responsabilité de l'équipe lyonnaise tandis qu'aux mois intercalaires, chacune des quatre provinces continuait de publier, sous le même titre mais avec en sous-titre le nom antérieur de sa propre revue, un numéro plus « *modeste* », en typographie, donnant des nouvelles plus locales et assurant ainsi avec les abonnés un « *contact plus familial* »¹¹, mentalité héritée de l'Association de Marie Immaculée¹².

Après onze années, cette organisation finit par montrer ses limites. En effet, si la collaboration avait belle allure sur le papier, il en allait autrement sur le terrain. L'emprise de fait de la Province du Midi ne permettait pas à ses partenaires d'y exprimer leur propre sensibilité. Du coup, côté lecteurs, on assistait à une

⁹ Le premier ouvrage de la collection : « L'appel des Grandes Routes » fut tiré à 20.000 exemplaires.

¹⁰ Raoul Lalanne, de 1951 à 1959. Celui-ci avait un vrai talent de journaliste. En février 1959, au moment de son départ au Laos comme envoyé-spécial de la revue, Aimé Roche écrira : « Riche d'une vaste culture, doué d'une prodigieuse mémoire, écrivain au coup de plume net, piquant parfois, à la phrase d'une rare densité, le P. Lalanne, il faut bien le reconnaître, a insuffler, à *Pôle et Tropiques*, une étonnante vitalité qui d'emblée a classé cet organe de presse parmi les revues missionnaires vedettes ». Raoul partit au Laos en 1959, avec mission de saisir sur le vif le travail d'évangélisation accompli par les Oblats. Son séjour laotien d'environ deux ans nous vaut aujourd'hui de précieuses archives, photos et diapositives, sur l'Église du Laos au début des années 60.

¹¹ Rapport du Provincial de France-Midi, Joseph Chaudier, 26 août 1958, s. 1., archives *Pôle et Tropiques*.

¹² Devenue en 1948 l'Association Missionnaire de Marie Immaculée.

étrange alternance entre un numéro « *richement présenté* » mais « *volontairement neutralisé* » et un numéro « *réduit à quelques feuilles* » mais « *en conversation avec ses lecteurs* »¹³. Par ailleurs, si *Pôle et Tropiques* avait été pionnière sur le marché des revues missionnaires après guerre, la concurrence devenait rude à la fin des années 50¹⁴. Enfin, la création du C.P.M.I.¹⁵ bouleversait la surface de contact publicitaire traditionnelle que constituaient les missions paroissiales : à l'heure des grandes missions inter-congrégations, il devenait difficile pour chacune d'entre elles de venir avec ses revues sous le bras¹⁶ !

Les quatre Provinciaux concernés décidèrent donc la mise sur pied d'une équipe incluant plus directement l'ensemble des responsables locaux. S'ouvrit alors pour *Pôle et Tropiques* une période collégiale qui allait durer jusqu'au milieu des années 60. La revue devint mensuelle. Chaque Province restait responsable de sa distribution dans sa zone d'influence et y intégrait en encart un supplément à caractère plus familial¹⁷. Les différents partenaires se réunissaient quatre fois par an, Albert Duret assurant la ligne éditoriale. Il s'agissait, d'une part d'examiner le contenu, la valeur des articles et la qualité de présentation, et d'autre part de mettre en chantier les numéros à paraître. La perspective était triple : continuer de retracer l'œuvre des Oblats, étudier quelques-uns des grands problèmes missionnaires de l'Église, contribuer à la formation missiologique des lecteurs pour qu'ils participent plus profondément à la vie de l'Église. Y venaient les responsables de la diffusion : des Oblats, des Sœurs de la Sainte-Famille de Bordeaux à partir de 1964 et, pour la Belgique-Sud, des associées laïques permanentes¹⁸. Chaque équipe provinciale assurait alors dans son secteur la diffusion de la revue, la recherche de nouveaux abonnés et le suivi du courrier des lecteurs, et ce selon son propre mode de fonctionnement. En Belgique, par exemple, cette tâche était confiée à une équipe d'associées laïques.

A partir de 1966 cependant, les réunions s'espacèrent. Par ailleurs, de juillet 1965 à décembre 1974, la Province du Nord relança en parallèle la publication

¹³ Rapport du Provincial de France-Midi, Joseph Chaudier, tamzé.

¹⁴ En 1965, le Conseil provincial de France-Midi parlera de « pullulement anarchique », à tel point qu'un projet de coordination des moyens d'information entre les grandes congrégations missionnaires sera évoqué, sans que cela aboutisse.

¹⁵ Fondé en 1952 mais avec un net développement à partir de 1958, le « Centre Pastoral des Missions de l'Intérieur » rassemblait la plupart des congrégations engagées dans les missions paroissiales, pour des opérations de grande envergure (toute une ville) prêchées en commun (une centaine de missionnaires durant une année ou plus) et préparées par une analyse sociologique approfondie.

¹⁶ « Nous avons constaté un léger fléchissement dans la courbe des abonnements. Il faut reconnaître que les missions paroissiales étaient autrefois notre grand moyen de propagande ; maintenant, avec la formule des missions régionales où collaborent des religieux de divers instituts, nos missionnaires se croyaient tenus à une certaine discréetion dans leur action de propagandistes » (cf. Rapport de la Province de France Midi au Chapitre général de 1959).

des *Petites Annales* sous la responsabilité d'Émile Le Hegarat et sous la plume d'Henri Reignat, tandis qu'Albert Duret, demandant à arrêter, était remplacé par Henri Mairot, assisté d'un laïc, professeur à l'école franco-canadienne de Ste-Foy-lès-Lyon et responsable des Équipes Missionnaires, M. Henri Guillerault. A cette époque, un second laïc, Éric Vautherin, s'adjoignit à l'équipe comme maquettiste. Il y resta jusqu'en 1996.

Sous la responsabilité d'Henri Mairot, puis de Noël Leca, en collaboration plus légère mais effective¹⁹ avec les autres équipes de rédaction, l'équipe lyonnaise poursuivit la publication durant trois décennies. Au milieu des années 90, avec la perspective de la réunification des provinces françaises, mais également devant le vieillissement et la baisse du nombre des abonnés, un professionnel fut engagé. Il ne réussit cependant pas à renverser la tendance, malgré l'apport d'une partie des abonnés d'*« Immaculata »* qui stoppait son activité en 2000. Il fallait se rendre à l'évidence : à l'heure d'Internet, ce mode de communication rencontrait peu d'intérêt auprès des jeunes générations. La Province de France décida donc d'arrêter les frais. Le dernier numéro sortit à la fin de l'année 2002.

PÔLE ET TROPIQUES, VITRINE MISSIOLOGIQUE

Il est intéressant aujourd'hui de parcourir l'ensemble de la collection. Outre les renseignements historiques et les nombreuses photos que l'on y trouve, elle donne un bon aperçu sur la manière dont la missiologie oblate a évolué au cours de ces années. Un panorama sur l'ensemble des articles est riche d'enseignement car la revue suit fidèlement l'évolution de la société et de l'Église.

Ainsi, dans les années 50, la mission apparaît comme un combat contre les forces du paganisme et de l'incroyance ; le fait des lecteurs est donc justifié autour de la métaphore de la Grande Guerre²⁰ : de même qu'en 14-18, les soldats

¹⁷ « Avec le supplément à la revue qui paraissait 3 ou 4 fois par an, le contact avec les familles était très palpable : intentions de prière pour les défunts, pour des malades, pour d'heureux événements dans les familles et chez les Oblats » (témoignage de Noël Leca, août 2013).

¹⁸ Témoignage de Pierre Fourman, 29 septembre 2013.

¹⁹ « Au minimum 2 fois par an » (Pierre Fourman, 29 septembre 2013.)

²⁰ Cf. un éditorial des *Petites Annales*, numéro intercalaire de mars 1951, très représentatif des mentalités d'alors : « Dans la grande bataille pour l'extension du Règne de Dieu, ces Missionnaires combattent en première ligne, mais nous sommes aussi engagés dans la lutte, nous sommes étroitement mêlés à leur action car, dans le domaine spirituel, les distances ne comptent pas. Si le ravitaillage n'arrive pas aux avant-postes, comment nos Pionniers de la Foi tiendront-ils ? Tous nous disent combien ils sentent la nécessité de cette prière qui monte des cœurs missionnaires et leur obtient la force de poursuivre, dans des conditions très souvent difficiles, une tâche apostolique épuisante ».

menant le combat au front étaient épaulés par la société civile qui, à l'arrière, soutenait « l'effort de guerre », de même la mission aujourd'hui : aux avant-postes, les missionnaires ne peuvent mener le combat que si, à l'arrière, les laïcs assurent un soutien efficace. Celui-ci prend alors trois formes : appui moral et spirituel, aide financière et envoi de troupes fraîches²¹. Les articles portent donc l'attention sur la figure du missionnaire, héraut – mais plus encore « héros » – de l'Évangile. C'est le temps des épopées qu'amplifient les éditions du Chalet à travers les livres d'Aimé Roche magnifiés par les dessins de E. Juillard ou de Pierre Joubert, le temps des livres de Joseph Sachot²² et de Mgr Breynat²³, ou encore de cet incroyable succès de librairie que fut *Inuk. «»Au dos de la Terre»* (1949) de Roger Buliard.

Pourtant, au côté de cette mentalité héritée du passé, la revue anticipe l'avenir ! Dès 1951, la « page des jeunes » annonce l'importance que la décennie suivante accordera à cette tranche d'âge. De même, la revue fait preuve d'une étonnante attention aux cultures. On insiste sur l'importance, pour le missionnaire, de se couler dans la culture du peuple auquel il est envoyé :

« *L'apostolat est d'abord surtout une présence. Prêcher, administrer les sacrements, tout ce qu'on appelle le ministère pour un prêtre ne vient qu'après... souvent après plusieurs années. Mais ministère signifie « service » et ce service commence dès qu'un homme s'intègre à une communauté pour en partager la vie, au nom du Christ qu'il représente, en connaître tous les secrets, toutes les joies et les souffrances, se faire tout à tous.* »

peut ainsi écrire Ernest Trinel en 1957²⁴. Ou encore, tel article cherche à comprendre « *d'une manière objective, sans préjugés* » des pratiques esquimaudes qui semblent à premier vue « *amorales* » :

« *Faisons la part des choses. Sans approuver ces faits, il est bon de les expliquer en les situant dans leur cadre naturel et de se rappeler les conditions très dures qui régnaient alors* »²⁵.

On cherche à rejoindre, à connaître, à comprendre. On ne parle pas encore d'*« enculturation »* mais c'est bien de cela dont il s'agit !

²¹ « Pour que vive la Province, vous l'aiderez de vos prières quotidiennes et de vos sacrifices offerts avec amour ; pour que vive la Province, vous soutiendrez ses œuvres avec une part de votre superflu ; pour que vive la Province, vous orienterez vers le Juniorat et Noviciat des jeunes cœurs épris d'idéal ; pour que vive la Province, vous découvrirez d'autres âmes désireuses de s'intéresser à nos Annales et à notre effort missionnaire » (Éditorial du bulletin intercalaire des Petites Annales, mai 1951).

²² « Jusqu'au dernier «mangeur-de-cru» ! » (1943), imprimé et vendu à 22.000 exemplaires en moins de 6 mois ! « Chez les Apollons de bronze » (1946), même succès !

²³ « Cinquante ans aux pays des neiges » (1945-1948), 3 volumes.

²⁴ « Chasse au Morse » in *Pôle et Tropiques* n°7-8, août-sept 1957, s. 6.

²⁵ Jean Philippe, « Clartés dans les ténèbres » in *Pôle et Tropiques* n°8 (1951), s. 3.

Les années 60 systématiseront cette préoccupation avec des articles à visée ethnographique²⁶ et avec les premiers balbutiements de ce qui deviendra plus tard l'inculturation : « *L'Église sait apprécier les richesses culturelles de chaque nation et elle veut en enrichir le culte divin* » est-il ainsi écrit dans un éditorial de mars 1964 ! Et déjà en 1957, présentant le travail de l'association « Art et Louange » qui se proposait d'aider les artisans des pays de mission à construire et orner les églises en utilisant des symboles, des techniques et des matériaux locaux, un article souligne l'importance, pour l'Église, de respecter et mettre en valeur l'art des cultures locales :

« *Comme chaque peuple a son langage, chacun a son art dans lequel il exprime de façon originale par des signes et des symboles ses sentiments ou ses conceptions de la vie. En apportant la foi chrétienne, l'Église n'entend pas qu'elle renonce aux formes traditionnelles de son art ni aux techniques de son artisanat: elle désire au contraire l'aider à épanouir son génie particulier. Trop souvent on s'est contenté dans les pays de mission de copier l'architecture ou la sculpture religieuses de l'Occident, et en leur empruntant leurs formes les plus décadentes.* »²⁷

Ainsi, au fil des numéros, le point d'attention change : il y est moins question du missionnaire que de la mission dans laquelle il est engagé ; on parle moins des Oblats que des communautés qui surgissent de leur apostolat. Place est ainsi faite aux différents partenaires : les Sœurs de la Sainte Famille de Bordeaux qui rejoignent la revue en 1964²⁸, les catéchistes, les différents acteurs de l'évangélisation, les laïcs européens qui donnent figure à cette nouvelle réalité missionnaire qu'est la coopération. Des récits donnent la parole aux personnes et aux communautés, rendant le lecteur attentif au travail que Dieu opère au cœur des hommes et des sociétés.

En outre, les années 60 reflètent la prise en considération que l'Église fait des sciences humaines. Chiffres à l'appui, les articles intègrent une dimension socio-économique rigoureuse. De même, on cherche à comprendre le passage à la modernité, à en évaluer les conséquences sociales, à en mesurer l'impact missiologique : en France avec les camps catéchétiques, avec l'importance grandissante des mass media ou avec l'évangélisation sur les plages ; mais également chez les Esquimaux – pas encore appelés « Inuits » – que l'on dit contraints de vivre à l'âge atomique ; dans les différents pays africains enfin, où le thème de l'éducation prend une importance grandissante.

Enfin, Concile Vatican II aidant, place est faite au dialogue, avec une audace qui fait aujourd'hui sourire : « *Oui, parlez aux non-chrétiens !* » conseille ainsi

²⁶ Notamment ceux de Guy Mary-Rousselière, Oblat ethnologue dans le Grand Nord canadien.

²⁷ *Pôle et Tropiques* n°8-9 (août-sept. 1957), s. 11.

²⁸ Même si, dès 1952, tel ou tel article évoque leur travail au côté des Oblats.

un article de mars 1969 ! Au sujet du dialogue interreligieux et du bouddhisme, la revue publie une série d'études écrites par un Oblat promis à un certain avenir : Marcello Zago !

Durant la décennie suivante, *Populorum Progressio* est passée par là ! Dans les colonnes de la revue, le « développement », si possible « intégral », croise des laïcs « conscientisés » qui aident des « opprimés » à « se mettre debout ». Ambiance post-colonisatrice aidant, la parole est donnée à un Sud qui interpelle les chrétiens du Nord. Mais le monde se transforme et la mission se cherche : fini le temps des certitudes ! La conviction quelque peu incantatoire avec laquelle des articles affirment que, *non ! le temps de la mission n'est pas terminé*, cache mal le doute qui gagne les esprits.

Les années qui suivent sont filles de cette évolution, mêlant sereine acceptation et tranquille détermination. L'heure n'est plus aux grands récits mais à d'humbles témoignages : l'impressionnisme au service de la mission, en quelque sorte ! Un domaine est tout particulièrement visé, l'éveil vocationnel : les « Jeunes Oblats » remplacent désormais le « Grand Nord » dans la vitrine publicitaire ! D'Yves Chalvet en 1977 à François-Xavier Pham Duc Tri en 1999, les vœux et ordinations font désormais la « Une », enrichis d'intéressants témoignages. La revue se met ainsi au service de la propagande oblate, des piles de revues étant déposées dans les lieux publics : fond d'églises, sanctuaires, aéroports, halls de gare.

Cela n'a pas suffi ! En 2002, la revue s'arrêtait, remplacée par d'autres formes de communication : site Internet, bulletin *Audacieux pour l'Évangile*. Treize ans après, que reste-t-il de cette aventure ? Pas grand chose, aux dires des historiens qui font peu de cas de ce genre de revues trop militantes pour être honnêtes ! Pour nous Oblats, c'est une autre affaire. Ces cinquante-cinq volumes reliés constituent un sympathique album de famille... Peut-être même davantage d'ailleurs : en se voulant revue sans prétention en lien avec des gens tout simples, *Pôle et Tropiques* a entrecroisé des réflexions, des témoignages, des analyses et des méditations qui conservent un étonnant impact sur le lecteur d'aujourd'hui qui prend le temps d'un petit détour par le passé ! A ce titre, elle participe bien du charisme oblat.

ABSTRACT

The study pertains to the magazine “Pôle et Tropiques”, published by the French Province of the Oblates. It presents the history of the periodical since 1934, and also of some preceding publications since 1864. The text analyses the contents, the purposes, the range, the circulation and youth versions of the magazine. The reasons of the cessation of publishing in 2002 are also discussed.

STRASZCZENIE

Przedstawione opracowanie dotyczy czasopisma „Pôle et Tropiques”, wydawanego przez Provincję Misjonarzy Oblatów we Francji. Przedstawiona w nim została historia czasopisma od roku 1934, a także wcześniejszych wydawnictw ukazujących się od 1864 r. Analizie została poddana treść czasopisma, jego cele, zasięg, nakład, wersje skierowane do młodzieży. Omówiono przyczyny zaprzestania wydawania pisma w roku 2002.

Christoph Heinemann OMI

**VON DEN „MITTEILUNGEN AUS DER CONGREGATION
DER MISSIONÄRE OBLATEN“
ZUR „KONTAKTSTELLE MEDIEN UND KOMMUNIKATION“**
**Czasopisma Prowincja Środkowoeuropejska Misjonarzy Oblatów,
w kontekście mediów i komunikacji (Mainz)**

Public Relations sind nicht nur Kommunikation im Fall einer Krise oder eines Events, Public Relations sind Alltagsgeschäft und müssen kontinuierlich stattfinden. Gerade im kirchlichen Umfeld wird das oft vernachlässigt.

Nur langsam wird man sich der Bedeutung der Public Relations bewusst, was ein wenig verwunderlich ist, stammt doch einer der größten wohl jemals erteilten Kommunikationsaufträge aus der Bibel selbst: „Da trat Jesus auf sie [die Jünger] zu und sagte zu ihnen: Mir ist alle Macht gegeben im Himmel und auf der Erde. Darum geht zu allen Völkern und macht alle Menschen zu meinen Jüngern; tauft sie auf den Namen des Vaters und des Sohnes und des Heiligen Geistes, und lehrt sie, alles zu befolgen, was ich euch geboten habe“ (Mt 28,16-20). In diesem kurzen Text ist nicht nur eine Zielgruppe, nämlich „alle Völker“ benannt, sondern es sind auch drei Kommunikationsziele formuliert: „hingehen“ meint, die Menschen mit der Botschaft Jesu vertraut machen, ist also ein Informationsziel; „zum Jünger machen“ bedeutet eine Einstellungsveränderung und das «Befolgen» des Gebotenen schließlich eine Verhaltensänderung.

So betrachtet ist der zielgerichtete Einsatz von Medien und Öffentlichkeitsarbeit für missionarische Bestrebungen weder etwas Ungewohntes noch etwas Neues, wie das Beispiel der deutschen Oblaten zeigt.

1. DIE MISSIONSZEITSCHRIFT DER OBLATEN

1. 1 Propaganda für die Oblaten und ihre Mission

Begonnen hat das publizistische Wirken der Oblaten in Deutschland unter dem Titel „Maria Immaculata – Mitteilungen aus der Congregation der Missionäre Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria.“ Die erste Ausgabe erschien im Oktober 1893, zwei Jahre bevor die Oblaten ihr erstes Haus in Deutschland errichteten. Die Zeitschrift umfasste 32 Seiten und hatte eine Auflage von 2.000 Exemplaren. Der Sitz der Redaktion war in Valkenburg in den Niederlanden. Der Begründer der Publikation war der Scholastiker Joseph Classen OMI, der damals 23 Jahre alt war. Frater Classen, der 1882 als Lehrer im Juniorat St. Karl in Val-

kenburg tätig war, hatte bereits einige Artikel in der Jesuitenzeitschrift „Die Katholischen Missionen“ verfasst und war mit dem Schriftleiter, befreundet.

Durch den Kontakt mit der Zeitschrift der Jesuiten muss Frater Classen auf die Idee gekommen sein, eine eigene Zeitschrift herauszugeben. Er trug sein Anliegen dem Superior vor und bekam dessen Zustimmung. Der Hausobere war nämlich überzeugt, „dass ein Juniorat von der Größe des Karolinums ohne Propaganda in Deutschland auf Dauer nicht lebensfähig sei.“¹ Frater Classen fasst dies in schöne Worte, als er in seinem Leitwort zur ersten Ausgabe der Zeitschrift, seinen Leserinnen und Lesern deutlich macht, warum eine neue Publikation auf den Markt kommt: „Das kann man wohl mit Fug und Recht behaupten, dass wir in Deutschland, Gott sei Dank, keinen Mangel haben an Zeitschriften, die, in frommkatholischem Geiste geschrieben, Erbauung und Unterhaltung bieten. Wenn trotzdem die «Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria» mit einer neuen Zeitschrift in die Öffentlichkeit treten, so ist wohl ein Wort der Begründung am Platze. Mit der neuen Zeitschrift wollen die Oblaten durchaus nicht andere fromme Blätter verdrängen oder schmälern. ... Unsere Blätter wollen eine geistige Verbindung herstellen zwischen unserer Congregation und den zahlreichen Freunden und Wohltätern unserer Genossenschaft auf deutscher Erde.“²

Anregungen für eine Zeitschrift der deutschsprachigen Oblaten kamen von den Menschen, die mit der Gemeinschaft im engen Kontakt standen. Eltern und Freunde von Schülern des Juniorates und der Oblaten, sowie Pfarrer, mit denen die Oblaten durch Volksmissionen oder Aushilfstätigkeiten in Kontakt gekommen waren, wünschten sich mehr Informationen von der Gemeinschaft.

Mit „Maria Immaculata“ sollten solche Informationen nun gegeben werden, und das kam bei den Freunden der Oblaten gut an. Bereits ein Jahr nach dem ersten Erscheinen hatte sich die Auflage der Zeitschrift auf 4.000 verdoppelt. Es gab aber auch kritische Stimmen, wie etwa der späteren Bischof von Rottenburg, Prof. Dr. Keppler, der 1894 im „Literarischen Handweiser“ bemängelte, dass viele Klöster eigene Zeitschriften herausgegeben. „Die ‚Maria Immaculata‘ wurde eigens genannt. Später auf diese Äußerung angesprochen gab der Bischof lächelnd zu, dass er sich getäuscht habe.“³

Joseph Classen, mittlerweile zum Priester geweiht, blieb trotz vieler anderer Aufgaben Hauptschriftleiter bis 1904. Zu seiner Zeit fand auch im Dezember 1897 der Umzug der Redaktion nach Hünfeld statt. Pater Robert Streit, der späte-

¹ J. Krasenbrink, *Und sie gingen in seinen Weinberg*, w: *Und sie gingen in seinen Weinberg. 100 Jahre deutsche Ordensprovinz der Oblaten der Makellosen Jungfrau Maria (Hünfelder Oblaten)* w: J. Krasenbrink, Mainz 1995, s. 87-104.

² J. Classen, *An die Leser!*, in: *Maria-Immaculata – Mitteilungen aus der Congregation der Missionäre Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria* Nr. 1 1893, s. 2.

³ J. Jagelki, *Älter als die Eltern*, w: *Und sie gingen in seinen Weinberg. 100 Jahre deutsche Ordensprovinz der Oblaten der Makellosen Jungfrau Maria (Hünfelder Oblaten)* w: J. Krasenbrink, Mainz 1995, s. 182-186.

re Begründer der „Bibliotheca Missionum“, dem bis heute bedeutendsten Quellenwerk zur Missionsgeschichte, leitet „Maria Immaculata“ von 1904 bis 1910. Nach Pater Robert Streit übernahm Pater Johannes Wallenborn von 1910-1934 den Posten des Schriftleiters. In seine Amtszeit fällt die erste Namensänderung der Zeitschrift. Seit 1919 hieß sie „Monatsblätter der Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria“. Dazu hieß es unter der Rubrik „An die Leser“ vom Heft 1 1919: „Die Monatsblätter der Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria sind keine neue Zeitschrift, sondern die ... vergrößerte und neu ausgestattete Folge der ‚Maria Immaculata‘.“⁴

1.2 Publikationsverbot und Wiederbeginn

Im Jahr 1934 übernahm Pater Heinrich Fromm die Nachfolge von Pater Wallenborn und musste erleben, wie die Zeitschrift im Oktober 1939 verboten wurde. Sie war der Verordnung über Papierbewirtschaftung zum Opfer gefallen, die auf Betreiben der Reichspressekammer erlassen worden war. „Mit einer anderen Begründung hätte sich die Reichspressekammer sicher schwergetan, denn eine Durchsicht der letzten sechs Jahrgänge der Zeitschrift vor dem Verbot 1939 lässt nichts erkennen, was als direkt staatsfeindlich zu bezeichnen wäre. Aber wahrscheinlich war die Existenz einer religiösen Zeitschrift in sich schon Grund genug zum Verbot.“⁵

Im April 1946 gehen die Monatsblätter wieder in den Druck. Hauptschriftleiter ist mittlerweile Pater Bernhard Willenbrink. Da es noch einen Stamm ehemaliger Abonnenten gab, war die Nachfrage größer als die Auflage, die aufgrund der Papierknappheit gedruckt werden konnte. Bereits drei Monate nach Neubeginn wurden 20.000 Exemplare monatlich gedruckt. 1966 war der Höchststand der Oblaten-Zeitschrift erreicht: 127.000 Exemplare. Das ist schon die Zeit, in der die Oblaten-Zeitschrift den Namen „WEINBERG“ trägt, wie die Zeitschrift seit 1953 heißt. „Seit 1962 erschien die Zeitschrift im Farbdruck und schon seit Jahren mit einem erheblich größeren Bildanteil, was ganz neue Anstrengungen in der Beschaffung des Bildmaterials erforderte. Als Pionier auf diesem Gebiet gilt sicher Pater Leonhard Henkel. Ihm folgte Pater Heinrich Zumbrunn.“⁶

Seit Juli 1964 ist der Redaktionsitz der Zeitschrift in Mainz, die 1967 ihren heutigen Titel „DER WEINBERG“ erhielt. Von 1968 bis Mitte 2004 leitet Pater Jürgen Jagelki die Redaktion, ihm folgt der Autor dieses Beitrags. Rückblickend berichtet Pater Jagelki, anlässlich des 100jährigen Jubiläum der Oblaten in Deutschland 1995 Folgendes über die Teamarbeit in der Redaktion der Oblaten-

⁴ J. Wallenborn, *An die Leser*, w: *Monatsblätter der Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria. Zeitschrift des Marianischen Missionsvereins*, 1 (1) 1919, s. 1.

⁵ J. Jagelki, *Älter als die Eltern*, s. 184.

⁶ Tamze.

Zeitschrift: „Wenn in den ersten 50 Jahren für die Zeitschrift meist nur der Hauptschriftleiter genannt wurde, darf nicht vergessen werden, dass oft ein ganzer Stab von z.T. hochqualifizierten Mitarbeitern die Alltagsarbeit bewältigte. In einer Episode wurden sie die „Unverantwortlichen“ genannt, die mal wieder eine Nachschicht einlegen mussten, weil der „Hauptverantwortliche“ etliche Manuskripte verloren hatte. Redaktionsarbeit wurde im Lauf der 100 Jahre Zeitschrift der Oblaten nicht an die große Glocke gehängt. Bei den Verantwortlichen in der Provinzleitung war die Zeitschrift immer von großer Bedeutung für die Verbindung zwischen Heimat und Mission, zwischen Oblaten und ihren Freunden und Missionshelfern. Bei den Studenten gab es in der Wertschätzung der Redaktionsarbeit in früheren Zeiten eine Art Abstufung, die deutlich wurde, wenn bei der ersten Bestimmung (Obödienz) nach dem Studium die Aufgabengebiete bekannt wurden, denen der Einzelne zugeteilt wurde. Kam jemand in die auswärtige Mission, gab es laut Beifall. Kam jemand in die Volksmission, war der Beifall noch fast gleich stark. Wurde jemand Lehrer oder Professor, war der Beifall schon verhaltener. Wurde schließlich jemand der Etappe, und da speziell der Redaktion zugeteilt, dann gab es nur noch ein mitleidiges Lächeln.“⁷

2. DIE PREDIGTREIHE DER OBLATEN

2.1 Verkündigung als Kernaufgabe der Oblaten

Gott und seine Botschaft für den Menschen zu erschließen, ist wesentliche Aufgabe der Oblaten. Mitglieder der Gemeinschaft tun dies nicht nur als Missionare oder Volksmissionare, als Pfarrer oder Lehrer. Mit der Reihe „Gottes Wort im Kirchenjahr“ (GWiK) bieten die Oblaten eine Hilfe für Priester, Diakone sowie für haupt- und ehrenamtliche Laien zur Gottesdienstgestaltung und zur Verkündigung.

Die Entstehungsgeschichte der Predigtreihe ist vor allem durch zwei Umstände geprägt. Zum einen durch Einschränkung der Pressefreiheit während des Dritten Reiches, zum anderen durch den Mut und Durchhaltewillen eines Mannes, P. Bernhard Willenbrink OM, von dem weiter oben schon die Rede war. Er war die publizistische und verlegerische Persönlichkeit in der Nachriegsgeschichte der deutschen Oblatenprovinz. Ideenreich, durchsetzungsfähig, ein bisschen stur und nimmermüde.

Pater Willenbrink arbeitete zunächst als Volksmissionar, erst im Rheinland, später von Kronach aus. In vielen Orten des Frankenwaldes sprach er über die christliche und die sozialistische Arbeiterbewegung, zeigte Gegensätze auf und

⁷ Zob. tamze, s. 185.

nannte Berührungspunkte. Im Jahr 1928 entstand daraus die Broschüre „Arbeiter – die Augen auf!“ Die Sachkenntnis und die Ausgewogenheit, mit der der 28-jährige Ordensmann diese Kleinschrift verfasst hatte, blieb nicht unbemerkt. Msgr. Carl Waltenbach, der Leiter der „Hauptstelle katholisch-sozialer Vereine“ (Leohaus) in München, interessierte sich sehr für die Gedanken Bernhard Willenbrinks, und bereits im Mai 1928 trafen sie sich zu einem ersten Gedankenaustausch. Im Anschluss an dieses Gespräch wurde Pater Willenbrink nach Rücksprache mit dem Provinzial P. Max Kassiepe als „Verbandsapologet“ eingestellt. Zu seinen Aufgaben gehörte fortan auch die Redaktionsarbeit für die Verbandszeitschrift „Der Arbeiterseelsorger“. Neun Jahre arbeitete Pater Willenbrink für die Hauptstelle katholisch-sozialer Vereine. Im April 1937 aber erhielt er die Kündigung vom Leohaus. Was genau zur Entlassung führte, bleibt unklar, letztlich waren wohl die Repressionen der Nationalsozialisten dafür verantwortlich, dass er seine Arbeit nicht mehr weiterführen konnte.

Der erzwungene Rückzug aus der Verbandsarbeit setzte bei Bernhard Willenbrink Ressourcen frei, die er künftig im publizistischen Bereich einsetzen sollte, einem Gebiet, das in der Zeit des Dritten Reiches freilich mit erheblichen Schwierigkeiten und Barrieren versehen war.

2.2 Die Situation der Printmedien im Dritten Reich

Meinungs- und Pressefreiheit, wie wir sie heute kennen, war nicht zu allen Zeiten selbstverständlich. Der Weg dorthin war vor allem ein „Ringen um die Befreiung von der Zensur“.⁸

Bereits im fünfzehnten Jahrhundert, kurz nach der Erfindung des Buchdrucks, wurden staatlicher- und kirchlicherseits Anordnungen erlassen, die den Vertrieb von Druckwerken ohne Vorzensur verboten. Einer der ersten Staatsmänner, der die politische Bedeutung der Presse erkannte, war Friedrich der Große. Ebenso wie nach ihm Napoleon bereitete er militärische Operationen publizistisch vor. Er bediente sich dabei der Pressemeldung, um Verwirrung bei seinen Gegnern zu stiften. Sich kritischen Meinungen zu stellen, war man hingegen im preußischen Militär- und Beamtenstaat nicht bereit.

Erst die Revolution von 1848 brachte für die Presse in Deutschland eine vorübergehende Freiheit. Das Reichspressegesetz von 1874 verbot alle Zensurmaßnahmen, trotzdem konnte der Reichstag mit einfacher Mehrheit die Pressefreiheit einschränken oder sogar ganz aufheben. Der Kulturmampf zwischen 1872 und 1878 wurde nach Meyn „zum Schulbeispiel für die praktische Beseitigung der Pressefreiheit im Wege systematischer Strafverfolgung“.⁹ Beispielhaft macht

⁸ Zob. H. Meyn, *Massenmedien in Deutschland*, Konstanz 1999, s. 39.

⁹ Tamže, s. 40.

er das am Zentrumsblatt „Germania“ deutlich, das an einem Tag bis zu elf Strafverfahren durchzustehen hatte und in insgesamt 610 Fällen verurteilt wurde. Nicht besser erging es der sozialdemokratischen Presse in den Jahren 1878 bis 1890.

In den Kriegsjahren 1914 bis 1918 schließlich wurde die Presse durch strenge Zensurmaßnahmen geknebelt. Vor diesem Hintergrund muss die Aufnahme der Pressefreiheit in den Grundrechtskatalog durch die Nationalversammlung in Weimar als Fortschritt betrachtet werden. Zensurmaßnahmen sollten nun nur noch mit Zweidrittelmehrheit beschlossen werden können, Sondergesetze zum Nachteil der Pressefreiheit wurden unmöglich gemacht. Nur durch ein allgemeines Gesetz konnte die freie Meinungsäußerung beschnitten werden. Von dieser Möglichkeit wurde in der Weimarer Republik mehrmals Gebrauch gemacht. Die Gesetze zum Schutz der Republik aus den Jahren 1922 und 1930 ermöglichten Beschlagnahmungen und Verbote für politische Druckschriften, die zur Gewalt gegen Regierungsmitglieder aufriefen oder die Republik verächtlich machten. Die 1931 erlassene Notverordnung ging noch weiter. Alle Zeitungen wurden dazu verpflichtet, Veröffentlichungen amtlichen Charakters, an denen ein allgemeines Interesse bestand, auf Anweisung der obersten Landes- oder Reichsbehörde kostenlos zu drucken.¹⁰

Hatte es schon vor der Machtergreifung der Nationalsozialisten Einschränkungen im deutschen Pressewesen gegeben, so wurden diese im nationalsozialistischen Deutschland ab 1933 in unterschiedlichen Schüben immer drastischer. Hier ging es nicht mehr nur um Einschränkungen im Pressewesen, hier ging es um den Versuch totalitärer Presselenkung. Ein Urteil des Reichsgerichts aus dem Jahr 1936 stellt fest, dass in Deutschland keine Meinungspresse mehr bestehe, sondern eine geordnete Presse existiere. Für die Nationalsozialisten war die Presse nicht Garant einer freien Meinungsvielfalt, sondern Erziehungs- und Führungsmittel. Wie in allen anderen Bereichen des öffentlichen Lebens auch wurde die Presse gleichgeschaltet, um dieses Ziel zu erreichen.¹¹

Wie tief die Schneise war, die die nationalsozialistische Pressepolitik in die deutsche Presselandschaft schlug lässt sich an einer einfachen Zahl demonstrieren. 1932, im Jahr vor der Machtergreifung Hitlers, gab es in Deutschland etwa 4700 Tages- und Wochenzeitungen. Im Jahr 1944 waren es nur noch knapp 900. Ursache für diesen Rückgang waren nicht die finanziellen Schwierigkeiten der Kriegszeit, sondern vielmehr die gezielte Kommunikations- und Medienpolitik der Nationalsozialisten, die die Presse nach und nach aus- bzw. gleichschaltete.¹² Die Medienpolitik der Nationalsozialisten, die eine Presselenkung darstellte, vollzog sich auf verschiedenen Ebenen.

¹⁰ Zob. tamže, s. 40-42.

¹¹ Zob. H. Pürer, J. Raabe, *Medien in Deutschland*, t. 1, s. 2. Korrigierte Auflage 1996, s. 54-55.

Bereits kurz nach der Machtergreifung Hitlers richtete Goebbels eine tägliche Pressekonferenz der Reichsregierung ein, zu der ausgewählte Journalisten und Regierungsvertreter eingeladen wurden. Während dieser mittäglichen Treffen ergingen detaillierte Anweisungen und Verbote der Berichterstattung. Insgesamt gab es drei unterschiedliche „Vertraulichkeitsstufen: einmal Mitteilungen zur wortwörtlichen Verwendung; zum zweiten vertrauliches Material zur indirekten Verwendung ohne Quellenangaben; und schließlich drittens Weisungen mit streng vertraulichem Charakter“.¹³

Die Anweisungen enthielten nicht nur genaue Sprachregelungen für die Berichterstattung, sondern auch Vorgaben über Umfang, Platzierung und Größe der Überschrift für bestimmte Texte. Hinzu kamen Anweisungen dazu, was auf keinen Fall in Eigenrecherche bearbeitet werden durfte und welche Themen völlig unterdrückt werden mussten. Vermutlich gab es in den Jahren 1933 bis 1945 etwa 80.000 bis 100.000 solcher inhaltlicher Presseanweisungen der Reichsregierung. Die Tages- und Wochenparolen, die ebenfalls auf den Pressekonferenzen herausgegeben wurden, gewannen ab 1940 immer mehr an Bedeutung. Sie legten praktisch alles fest, was zu berichten war. Kaum ein Lebensbereich war von diesen Parolen ausgeschlossen.¹⁴

Auch auf der Ebene der Nachrichtenagenturen betrieben die Nationalsozialisten aktive Presselenkung. Mit Beginn des Jahres 1934 wurden das „Wolffsche Telegraphenbüro“ und die „Telegraphen Union“ zum „Deutschen Nachrichtenbüro“ zusammengeschlossen. Offiziell galt es als privatwirtschaftliche Nachrichtenagentur, war aber vom ersten Tag an in Staatsbesitz und der Pressestelle der Regierung direkt unterstellt. Durch seine Art, Nachrichten zu gestalten und weiterzugeben, betrieb das Deutsche Nachrichtenbüro einerseits selbst aktive Presselenkung, andererseits war es durch die Kontrolle und Einflussnahme durch das Propagandaministerium selbst auch eine gelenkte Institution. Seine Meldungen vertrieb das Nachrichtenbüro auf unterschiedlich farbigem Papier, das den Geheimhaltungsgrad angab. Zwischen den „grünen“ unbedenklichen Mitteilungen für alle Redaktionen und den „weißen“ Nachrichten für wenige hohe Geheimnisträger in Staat und Partei gab es noch unterschiedliche andere Veröffentlichungen, die bestimmten Kreisen zugänglich gemacht wurden.¹⁵

Für die Zeitschriftenpresse gab es eine eigene Abteilung im Propagandaministerium, mit eigenen Pressekonferenzen, „der staatlichen ‚Zeitschrifteninformation‘ (ZI) und dem 1938 gegründeten offiziösen ‚Zeitschriften- und Wochendienste‘“. All diese Bestrebungen der Nationalsozialisten, die Presse und damit die öffentliche Meinung in ihrem Sinn zu lenken, führte zu einem Informations-

¹² Tamže, s. 63.

¹³ Tamže, s. 73.

¹⁴ Zob. tamže, s. 73-74.

¹⁵ Zob. tamže, s. 75.

monopol. Dennoch gab es immer wieder auch zwischen den Zeilen Kritik und Widerstand. Bekannt geworden wegen ihres Widerstandes sind die „Frankfurter Zeitung“, das „Berliner Tageblatt“, die „Deutsche Rundschau“ und die katholische Zeitschrift „Hochland“.¹⁶

2.3 Das Verbot von „Der Prediger und Katechet“

Die im Folgenden zu skizzierende Entwicklung der Predigtwerke „Der Prediger und Katechet“ (PUK) sowie „Gottes Wort im Kirchenjahr“ (GWiK), aber auch das publizistische Wirken der Person Bernhard Willenbrink, müssen unter der Folie der nationalsozialistischen Pressepolitik gesehen werden. Obgleich es sich bei den von ihm herausgegebenen Werken nicht um politische, tages- oder wochenaktuelle Druckerzeugnisse handelte, waren sie, wie die „Monatsblätter“ auch, von Repressalien betroffen.

Wie erwähnt verlor Bernhard Willenbrink im Frühjahr 1937 seine Anstellung bei der Katholischen Arbeitnehmerbewegung. Seinen Unternehmungsgeist konnte das allerdings nicht mindern. Da er während seiner Verbandstätigkeit auch für die Zeitschrift „Der Arbeiterseelsorger“ zuständig war, ist zu vermuten, dass er auf diesem Wege mit dem Verlag „Wort in der Zeit“ in Kontakt gekommen war. In eben diesem Verlag erschien die Predigtzeitschrift „Der Prediger und Katechet“. Da sie im Jahr 1937 gegen eine rückläufige Auflage kämpfte, suchte man nach personellen Alternativen in der Redaktionsleitung.

Dr. Erich Wewel, der zuständige Verlagsleiter, einigte sich am 27. Mai 1937 mit P. Georg Fromm, dem Provinzial der Oblaten, darauf, Bernhard Willenbrink als Schriftleiter für „Der Prediger und Katechet“ einzustellen.¹⁷

Mit dem Heft 11/1937 begann Bernhard Willenbrink seine Arbeit. Zu diesem Zeitpunkt hatte die homiletische Zeitschrift 3036 Bezieher, allerdings mit abnehmender Tendenz. Bernhard Willenbrink gelang es in weniger als einem Jahr, die Auflage zu verdoppeln. Das Heft 8/9 1938 wurde bereits von 7115 Abonnenten bezogen.¹⁸ „Es ist zu vermuten, dass bereits eine der besonderen Fähigkeiten Bernhard Willenbrinks zum Tragen kam, die später auch die Oblaten für sich zu nutzen begannen. Ihm muss Zeit seines publizistischen Wirkens bewusst gewesen sein, dass noch so gute Arbeiten nichts nützen, wenn sie nicht auch gut vertrieben werden. Die Fähigkeit, publizistisch und verlegerisch zugleich tätig zu sein, machten sich die Oblaten nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs auch für ihre eigene missionarische Monatszeitschrift zunutze. In den Briefen, die Bernhard Willenbrink in dieser Aufbauphase an die Mitbrüder verschickt, kommt sein kluges und wirt-

¹⁶ Zob. H. Meyn, tamže, s. 45-47.

¹⁷ Zob. A. Schrödi, *Nachruf auf P. Bernhard Willenbrink*, Archiv der Oblaten 1987, s. 5.

¹⁸ Zob. B. Willenbrink, *Zur Geschichte des Gottes Wort im Kirchenjahr*, Manuskript ohne Ort und Datum, Archiv der Oblaten, s. 1.

schaftlich orientiertes Vorgehen stark zum Vorschein, etwa dann, wenn er de-taillierte Vorschläge unterbreitet, wie das Oblaten-Schrifttum zu bewerben sei.

Aufgrund der ungeheuren Auflagensteigerung von PUK innerhalb nur eines Jahres liegt die Vermutung nahe, dass Bernhard Willenbrink seine Kontakte und wahrscheinlich auch die Adressenliste aus der Verbandsarbeit genutzt hat, um neue Leserkreise zu erschließen. Neben der Notwendigkeit der Werbung war ihm immer auch an konstruktiver Kritik seitens der Leserschaft gelegen, die er gerne umzusetzen bereit war. Für GWiK und die Missionszeitschrift der Oblaten sind diese beiden Vorgehensweisen heute dank der Aktenlage noch nachvollziehbar. Es ist m. E. nur folgerichtig, sie auch für den unglaublichen Erfolg Bernhard Willenbrinks im ersten Jahr seiner Tätigkeit für PUK zu vermuten.

Die Auflagensteigerung und damit auch der wachsende Einfluss auf die Predigtkultur in Deutschland blieb auch den Nationalsozialisten nicht verborgen. Die oben aufgeführten Angriffe des Regimes auf die Pressefreiheit bekam nun auch Bernhard Willenbrink zu spüren. Am 17. Januar 1938 handelte er sich einen Verweis des Propagandaministeriums für den Text eines Mitarbeiters ein.¹⁹ Auf den ersten Blick mag dieser Verweis seltsam erscheinen, lässt doch die Überschrift zumindest einen Anbiederungsversuch an die Glorifizierung des Germanentums vermuten. Wie wenig davon zutrifft, zeigt schon ein Blick auf die Vorbemerkung Willenbrinks zu den fünf Predigten unter der Überschrift „Advent in der Germanenwelt“. Allen Versuchen gegenüber, das Germanentum zu glorifizieren und die Christianisierung als Entartung anzusehen, soll gezeigt werden, „dass der Eigenwert des christlichen Wesens durch die Verklärung in der Gnadengemeinschaft mit Christus nicht beeinträchtigt, sondern zu vollkommener Reife gebracht worden ist“.²⁰ Damit nicht genug, Willenbrink versteht die Predigtvorschläge für die vier Adventssonntage und das Fest der Unbefleckten Empfängnis nicht bloß als Verteidigungsversuch, sondern als Methode, offensiv zu verkündigen. „Es kommt nämlich darauf an, bei den hier berührten Themen wie auch anderswo, den natürlichen Werten ihren Platz dort zu lassen, wo der Schöpfer sie hingeordnet hat. Wir haben als Wächter dieser Ordnung darauf zu achten, dass die natürlichen Werte nicht ungebührlich über ihren Rang erhoben, noch herab gesetzt werden.“²¹

In seinen Aufzeichnungen spricht Willenbrink davon, dass der Verweis sich auf einen Mitarbeitertext bezieht. Es ist also nicht die einleitende Bemerkung des Schriftleiters, die angeprangert wird, obgleich auch sie wohl für die Nationalsozialisten schwer zu schlucken gewesen sein muss. Der Mitarbeiter, von dem hier die Rede ist, war der Münchener Franziskanerpater Gaudentius Füglein. Welche Aussagen genau den Anstoß der Machthaber erregt haben mögen, ist heute

¹⁹ Zob. tamže, s. 1.

²⁰ Zob. B. Willenbrink, *Advent in der Germanenwelt*, w: PUK 6 1937/38, s. 2.

²¹ Zob. tamže, s. 2.

leider nicht mehr nachzuvollziehen. Insgesamt boten die Predigten aber reichlich Stoff, die dem verklärenden Germanenbild der NSDAP widersprachen. Füglein bringt das klar und deutlich zur Sprache: „Viele rückhaltlose und fanatische Bewunderer vorchristlichen Germanentums sprechen den alten Germanen Schuld-bewusst sein und Sündengefühl und damit auch Sehnsucht und Bedürfnis nach der christlichen Erlösung ab. Aber wer das tut, der schlägt den Tatsachen ins Gesicht“.²²

Zunächst blieb es für die von P. Willenbrink herausgegebene Predigtzeitschrift bei einem Verweis. Die Ruhe währte allerdings nicht lange. Am 30. August 1938 wurde PUK mit sofortiger Wirkung durch die Gestapo in München verboten. Das Verbot bezog auch auf jedes Ersatzblatt. Eine Zu widerhandlung wurde unter Strafandrohung gestellt und die Restauflage der Zeitschrift beschlagnahmt.²³

Begründet wurde das Verbot damit, dass die Volkskatechesen Nr. 2 „Israel ein Wunder der Geschichte“, Nr. 33 „Die vielumstrittene Moral des Alten Testaments“ und Nr. 34 „Noch einmal das Alte Testament“ im Heft 8/9 1938 geeignet seien, die öffentliche Ruhe und Ordnung zu stören. Autor der beanstandeten Texte war Dr. Emil Muhler. Alles Bemühen des Verlegers Dr. Erich Wewel und auch die Interventionen von Kardinal Faulhaber (München) und Bischof Berning (Osnabrück) bleiben erfolglos, PUK blieb verboten.²⁴

2.4 „Gottes Wort im Kirchenjahr“ entsteht

Bernhard Willenbrink wäre nicht er selbst gewesen, wenn er jetzt schon aufgegeben hätte. Einerseits wusste er, dass seine Leserschaft eine Fortsetzung des Werkes wollte, andererseits schien es auf den ersten Blick aber unmöglich zu sein, unter neuem Namen einfach weiterzumachen. Man fand dann aber doch noch einen Weg, die Tätigkeit fortzusetzen. Die gesetzlichen Bestimmungen hatten nämlich eine Lücke. Als Zeitschrift galt nur, was mindestens viermal pro Jahr erschien. Ein dreiteiliges Jahrbuch war rechtlich gesehen keine Zeitschrift. Diese Gesetzeslücke legte es nahe, sich an den drei Festkreisen des Kirchenjahres zu orientieren und das Predigtwerk dreimal jährlich erscheinen zu lassen. Die Frage war nur, ob sich ein Verleger finden würde, der bereit war, gemeinsam mit dem schon vorbelasteten Bernhard Willenbrink den Nationalsozialisten die Stirn zu bieten. Mit Franz Wegner vom Echter-Verlag in Würzburg wurde ein solcher Mann gefunden. Im Jahr 1940 erschien die erste Ausgabe des dreibändigen Predigtwerkes „Gotteswort im Kirchenjahr“. Wider alle Erwartungen konnte dieses neue Werk Willenbrinks in den Jahren 1940 und 1941 ungehindert vertrieben

²² Zob. G. Füglein, *Erster Adventssonntag: Klugheit der Germanen*, w: PUK 6 1937/1938, s. 68-72.

²³ Tamže, s. 1.

²⁴ Tamže, s. 1.

werden. Dieser Schachzug Willenbrinks und Wegners barg natürlich die Gefahr in sich, von (späteren) Gegnern des Regimes missverstanden zu werden. Willenbrink äußert sich dazu in seinen späteren Aufzeichnungen wie folgt: „Sie (die List GWiK herauszugeben) könnte heute von Leuten missdeutet werden, die in ihrem Übereifer ihre Mitmenschen schon deswegen als „belastet“ bezeichnen, weil sie den Mut hatten, in die Höhle des Löwen von damals zu gehen und mit ihm zu verhandeln“.²⁵

Willenbrink weist eine solche Belastung für sich und seinen Verleger eindeutig zurück. Für ihn galt als Direktive eine Aussage, die Papst Pius XI. zugeschrieben wird: „Wenn es sich um die Rettung unsterblicher Seelen handelt, verhandle ich auch mit dem Teufel“.²⁶

Bald ließen die Nationalsozialisten aber nicht mehr mit sich verhandeln. Den Aufzeichnungen Willenbrinks lässt sich entnehmen, dass der oder die Vertreter des Regimes, Namen nennt er nicht, die bis dahin ein Auge zgedrückt hatten, nicht mehr wagen können, GWiK auch weiterhin zu genehmigen. Für den Jahrgang 1942 gab es keine Genehmigung mehr, so dass GWiK sein Erscheinen einstellen musste. Für sieben Jahre ruhte nun das Predigtwerk. Als Bernhard Willenbrink 1949 wieder mit GWiK an den Start geht, ist er der erste, der eine Predigthilfe im Nachkriegsdeutschland auf den Markt bringt. Er behält die dreimalige Erscheinungsweise pro Jahr bei, weil sie sich bei den Beziehern durchaus einer Beliebtheit erfreut. Die ersten beiden Bände des Jahrgangs 1949 erschienen in einer Auflage von 5000 Exemplaren und waren bald vergriffen. GWiK konnte eine steigende Auflagenzahl verzeichnen. Nach und nach begannen auch andere Verlage wieder Predigtwerke zu publizieren. Für Bernhard Willenbrink ist das keine lästige Konkurrenz, er sieht die steigende Zahl der Mitbewerber im Sinne der gemeinsamen Sache als durchaus positiv an. Er selbst schreibt dazu: „Paulus begrüßt solchen Wettbewerb und knüpft daran die Hoffnung: ‚Was tut's? Wird doch in jedem Fall Christus verkündet. Und darüber freue ich mich‘. Zumal, so kann man ergänzen, Konkurrenz auf dem Gebiet der homiletischen Literatur ihr Niveau hebt“.²⁷

Bernhard Willenbrink führte GWiK als Schriftleiter und Herausgeber durch die ersten Nachkriegsjahre, bevor er mit dem ersten Band dem Jahrgang 1952 seine Schriftleitertätigkeit an einen Mitbruder abtrat. Er blieb auch weiterhin Herausgeber des Predigtwerkes und engagierte sich zudem als Chefredakteur der Zeitschrift der Oblaten und leitete den ordenseigenen Verlag.

Bis 1968 blieb er Chefredakteur der ordenseigenen Missions- und Familienzeitschrift und bis 1971 Leiter des Verlags der Oblaten. Mit dem Jahrgang 1965 hatte er bereits GWiK in die Hände seines Nachfolgers Johannes Schulte-Kück-

²⁵ Zob. tamže, s. 2.

²⁶ Zob. tamže, s. 2.

²⁷ Zob. tamže, s. 3.

elmann OMI übergeben. Das „Kriegskind“ und die Verlegenheitslösung GWiK war erwachsen geworden und konnte auf eigenen Beinen stehen. Bis heute gehört es zu den meistgelesenen Predigtwerken im deutschen Sprachraum.

3. HEUTIGE SITUATION

3.1. Zum Ist-Stand der Publikationen

In der gegenwärtigen Situation tun sich Printmedien in Deutschland allgemein sehr schwer und die katholischen unter ihnen haben dabei besonders viele Probleme. Der Weinberg hat derzeit eine Auflage von gut 20.000 Exemplaren. Er erscheint elfmal im Jahr, einmal davon als Doppelheft. Die Leser zahlen für den Weinberg, was bei vielen anderen vergleichbaren Ordenszeitschriften in Deutschland nicht der Fall ist. Neben dem Bezugspreis haben die durch den Weinberg generierten Spenden eine wichtige Bedeutung für die Oblaten. Die Zeitschrift berichtet nicht nur aus der Mission und fördert den Missionsgedanken, durch die Spendeneinnahmen können auch bestimmte Projekte in der Mission finanziert werden.

GWiK erscheint dreimal pro Jahr. Die Auflage liegt bei etwa 6.500 Exemplaren, womit es zu den größeren Predigtwerken im deutschsprachigen Raum zählt. Damit das so bleibt, sind einige Anstrengungen nötig. Etwa 80 Autorinnen und Autoren sind heute an der Entstehung eines Jahrganges von GWiK beteiligt. Waren es zu Anfangszeiten von GWiK nur Priester, die für das Werk geschrieben haben, sind heute Männer und Frauen, Priester, Diakone und so genannte Laientheologen beteiligt. Vom erfahrenen Pfarrer, über den Theologieprofessor bis zur Gemeindereferentin – die Autorenschaft von GWiK ist so bunt gemischt wie die Einsatzmöglichkeit des Werkes. Auch die Präsentation der Beiträge ist heute vielfältiger als 1940. GWiK gibt es als Buch, als Computerprogramm und als App. Auch die Zielgruppe ist erweitert worden. Diente GWiK zu Beginn nur dazu, Priestern Anregungen zur Predigtgestaltung zu geben, wendet es sich heute an alle Haupt- und Ehrenamtlichen in der Kirche, die Gottesdienste gestalten oder in der Verkündigung tätig sind.

Gottes Botschaft im Hier und Jetzt verkünden ist seit jeher Aufgabe der Oblaten. Sie tun es als Missionare in fremden Ländern genauso wie als Seelsorger in der Heimat. GWiK verfolgt das gleiche Ziel. Es soll die, für die Predigt und Katechese zu den allwöchentlichen Aufgaben gehörigen, unterstützen und begleiten. Bei der Predigt geht es um das, was Gott den Menschen zu sagen hat. Diese Botschaft ist nicht seicht oder flach. Sie ist tiefgründig und von entscheidender Bedeutung für den Menschen. Es geht nicht um irgendein schöneres und besseres Leben, es geht um Heil oder Unheil. Damit diese Botschaft ankommt, muss sie zeitgemäß verkündet werden. Dabei wollen die Oblaten helfen, in Wort und Schrift!

3.2 Die Kontaktstelle Medien und Kommunikation

Steigende Leserzahlen wie in der Zeit nach dem 2. Weltkrieg und ausreichend junge Oblaten, die zur Verfügung stünden, um in Redaktion und Vertrieb der Publikationen zu arbeiten, gibt es heute nicht mehr.

Wie bei vielen anderen Institutionen oder Unternehmen auch, müssen sich die Oblaten stetig weiter entwickeln. Neue Zeiten bringen neue Herausforderungen mit sich. Am Beispiel der heutigen Redaktion kann man das gut verdeutlichen. Vor 15 Jahren noch waren drei Oblaten in der Redaktion des Weinbergs tätig, drei weitere kümmerten sich um GWiK. Heute sind beide Teams zusammengelegt und es sind vier Oblaten damit beschäftigt. Von diesen vier sind drei in einem Alter, in dem sie in der freien Wirtschaft schon längst in Rente wären. Hinzu kommen eine Redakteurin und ein Redakteur mit Vollzeitstellen sowie zwei Mitarbeiterinnen mit je zehn Wochenstunden für Sekretariatsarbeiten und Korrekturen. Die redaktionellen Aufgaben für die Missionszeitschrift und die Predigtreihe beschreiben die Arbeit des Teams nicht vollständig.

Neben der Missionszeitschrift DER WEINBERG und der Predigtreihe Gottes Wort im Kirchenjahr übernimmt die Redaktion, die mittlerweile den Namen „Kontaktstelle Medien und Kommunikation“ trägt, die Aufgaben einer Pressestelle und verantwortet weitere Publikationen. Sie betreut die verschiedene Internetauftritte der Oblaten, veröffentlicht einen Bildkalender und erstellt den Jahresbericht des Marianischen Missionsvereins (MMV) sowie die Mitteilungen für den Förderkreis der Oblaten. Außerdem ist das Team für die Pflege des Corporate Designs der Mitteleuropäischen Provinz der Oblaten zuständig und unterstützt Häuser, Werke und die Provinzverwaltung bei Publikationen aller Art.

SCHLUSSBEMERKUNG

Vor 122 Jahren erschien die erste Zeitschrift der deutschen Oblaten. Der Name der Zeitschrift hat sich in den Jahren immer wieder mal geändert, das Aussehen an den Geschmack der jeweiligen Zeit angepasst, die Auflage war mal stark und mal schwach und zwischendurch waren die Publikationen sogar verboten. Neue Produkte und Medienformate sind hinzugekommen. Einiges ist über die Jahre aber gleich geblieben: die Freude den Menschen von der Arbeit der Missionare und fremden Kulturen zu erzählen, das Wissen eine Frohe Botschaft zu verkünden und die Überzeugung, dass das alles nur dann gelingen kann, wenn auch in Zukunft Menschen für die Arbeit, das Leben und den Glauben der Missionare begeistern werden können.

ABSTRACT

The first edition of the German Oblate journal „Mary Immaculate“ was published in October 1893, two years before the Oblates founded their first residence in Germany. It was established by

a scholastic. This publication was set into operation influenced primarily by the commitment and the talent of single journalistic personalities among the Oblates and the frequently changing political and social conditions in Germany.

In the past 122 years, much has been done. The name of the magazine has changed over the years. The appearance was adapted to the specific contemporary needs and taste. The circulation varied between phases of strong and weak. In between, the publications were even prohibited.

New products and media formats have been added. Much has stayed the same over the years, i.e. taking joy in telling people about the work of the missionaries and foreign cultures, proclaiming the Good News and the belief that all of this is possible only if in the future people can be attracted to the work, the life and the faith of the missionaries.

STRASZCZENIE

W artykule przedstawiono i podano analizie działalność wydawniczą Środkowoeuropejskiej Prowincji Oblatów, wcześniej Niemieckiej Prowincji. Pierwszy numer wydawanego czasopisma „Maryja Niepokalana” został wydany w październiku 1893 r., 2 lata wcześniej niż oblaci zbudowali swoją pierwszą siedzibę w Niemczech. Czasopismo zostało założone przez kleryka Na czasopismo wpływ miały oddanie i talent poszczególnych redaktorów oraz często zmieniająca się sytuacja polityczna i społeczna w Niemczech.

Przez 122 lata nazwa czasopisma zmieniała się. Wygląd był dostosowywany do tymczasowych potrzeb oraz zmieniającej się mody. Nakład zmieniał się. Był także okres gdy wydawanie czasopisma zostało zakazane.

Wprowadzono wiele zmian, ale wiele rzeczy zostało wspólnych: m.in. radość opowiadania ludziom o pracy misjonarzy i o obcych kulturach, głoszenie Dobrej Nowiny i przekonanie, że cała ta praca jest możliwa jedynie pod warunkiem utrzymania zainteresowania ludzi życiem i wierą misjonarzy.

Missiological Studies and Documents

Edited by prf. dr hab. Jarosław Różański OMI

1. Jarosław Różański, *Missions and human promotion according to documents of the Vatican Council and after the Council, and missionary practice of the Church*, Warszawa 2001. [Original version – Polish: *Misje a promocja ludzka według dokumentów soborowych i posoborowych oraz praktyki misyjnej Kościoła*].
2. Jarosław Różański, Paweł Szuppe (edited), *Gospel between African Tradition and Today*, Warszawa 2004. [Original version – Polish: *Ewangelia między tradycją a współczesnością afrykańską*].
3. Franciszek Jabłoński, *Polish missiologists. Directory*, Warszawa 2005. [Original version – Polish: *Misjolodzy polscy. Informator*].
4. Ireneusz Paweł Ropiak, *St. Mary's Virgin Queen of Peace cult in Yamoussoukro, Ivory Coast*, Warszawa 2005. [Original version – Polish: *Kult Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Yamoussoukro na Wybrzeżu Kości Słoniowej*].
5. Andrzej Halemba, *Religious and ethical values in the proverbs of the Mambwe people (Zambia) – part I*, Warszawa 2005. [Original version – English].
6. Andrzej Halemba, *Religious and ethical values in the proverbs of the Mambwe people (Zambia) – part II (Proverbs)*, Warszawa 2005. [Original version – English].
7. Tomasz Atłas, *Charismatic Movement In the Republic of Congo and its influence on the formation of personal and social life*, Warszawa 2005. [Original version – Polish: *Ruch charyzmatyczny w Republice Konga I jego wpływ na kształtowanie życia osobistego i społecznego*].
8. Marian Midura, *The contribution of Polish Missionaries to the development of the Catholic Chuch in Senegal*, Warszawa 2006. [Original version – Polish: *Wkład polskich misjonarzy i misjonarek w rozwój Kościoła katolickiego w Senegalu*].
9. Romuald Szczodrowski, *Mission aspects of the life and activity of Maria Teresa Linssen and the Communio in Christo order*, Pelplin 2006. [Original version – Polish: *Misyjny wymiar życia i działalności matki Marii Teresy Linssen i zakonu Communio in Christo*].
10. Franciszek Jabłoński, *The blessed feet. ST. Wojciech's Missionaries from Gniezno*, Warszawa 2007. [Original version – Polish: *Błogosławione stopy głoszących Dobrą Nowinę. Świętowojciechowi misjonarze*].
11. Marek Rostkowski, *The Cooperation of the Laity in the Missionary Activity of the Church according to the Teaching of John Paul II*, Varsavia 2007. [Original version – Italian: *La cooperazione dei laici all'attività missionaria delle Chiese nell'insegnamento di Giovanni Paolo II*].
12. Paweł Zając, *Encounter of Cultures. Catholic Missionaries and Native Peoples of Canada in the historiography of the 19th and 20th century*, Warszawa 2007. [Original version – Polish: *Spotkania kultur. Katoliccy misjonarze i Ludność Rodzima w Kanadzie w historiografii XIX i XX w.*].

13. Wojciech Kluj, Jarosław Różański (edited), *Polish Oblates in the Service of Polish Immigrants in Canada*, Warszawa 2007. [Original version – Polish: *Polscy oblaci w służbie Polonii kanadyjskiej*].
14. Grzegorz Krzyżostaniak, *The Inculturation of the Rituals of Transition in Madagascar*, Warszawa 2011. [Original version – Polish: *Inkulturacja obrzędów przejścia na Madagaskarze*].
15. Tomasz Szyszka (edited), *Father Marian Żelazek SVD, The Father of the Lepers*, Warszawa 2008. [Original version – Polish-English: *Ojciec Marian Żelazek SVD, Ojciec Trędowatych – Father Marian Żelazek SVD, The Father of the Lepers*].
16. Franciszek Jabłoński, *The tradition of Gniezno missionary crosses*, Gniezno 2010. [Original version – Polish: *Tradycja gnieźnieńskich krzyży misyjnych*].
17. Franciszek Jabłoński, *Messages and Addresses for the World Mission Day (1930-2010)*, Gniezno 2010. [Original version – Polish: *Apele i orędzia na Światowy Dzień Misyjny (1930-2010)*].
18. Franciszek Jabłoński, *Missionary territories according to the Congregation for the Evangelization of Peoples*, Warszawa 2012 [Original version – Polish: *Terytoria misyjne w świetle Kongregacji Ewangelizowania Narodów w 390. Rocznice jej powstania (1622-2012)*].
19. Krzysztof Tyliszczak, *The role of Loreto Youth Courses in the ministry of Polish community in Western Europe*, Pelplin 2012. [Original version – Polish: *Rola młodzieży wych Kursów Loreto w duszpasterstwie polonijnym w Europie Zachodniej*].
20. Wojciech Kluj, *Development of Basic Christian Texas In malagasy language*, Warszawa 2012. [Original version – Polish: *Kształtowanie się podstawowych tekstów wiary w języku malgaskim*].
21. Bogusław Dąbrowski, *Specificity of inculturated evangelization of the Boganda ethnic group on the example of Kasana-Luweero diocese*, Warszawa 2014. [Original version – Polish: *Specyfika ewangelizacji inkulturacyjnej grupy etnicznej Baganda na przykładzie diecezji Kasana-Luweero*].
22. Grzegorz Krzyżostaniak, Jarosław Różański OMI, *In the circle of Polish Oblates working in Madagascar*, Warszawa 2012. [Original version – Polish: *W kręgu pracy polskich oblatów na Madagaskarze*].
23. Jarosław Różański, *Missionary Oblates of Mary Immaculate in Madagascar (1980-2010)*, Warszawa 2012. [Original version – Polish: *Misionarze oblaci Maryi Niepokalanej na Madagaskarze (1980-2010)*].
24. Franciszek Jabłoński, *Traditional meetings of missionaries' parents in Gniezno*, Gniezno 2012 [Original version – Polish: *Tradycja gnieźnieńskich spotkań rodziców misionarzy (1993-2012)*].
25. Franciszek Jabłoński, *Missions and missionaries in the Church of Gniezno*, Gniezno 2014. [Original version – Polish: *Kościół gnieźnieński misyjny i misjonarski*].

26. Leon Kołodziejski, *The involvement of the Polish Church in support of the Polish Émigré Community in England and Wales after the second world war*, Warszawa 2013 [Original version – Polish: *Działalność polskiego duchowieństwa na rzecz Polonii na terenie Anglia i Walii po II wojnie światowej*].
27. Mariusz Misiorowski, *Inculturated evangelization of the Baka in Eastern Cameroon*, Gniezno 2014. [Original version – Polish: *Ewangelizacja inkulturacyjna Baka w Kamerunie Wschodnim*].
28. Marcin Wrzos, *Polish missionary magazines after World War II. Missiological and Press study*, Poznań 2013. [Original version – Polish: *Polskie czasopisma misyjne po II wojnie światowej. Studium misjologiczno – prasoznawcze*].
29. Marcin Wrzos, *Bibliography of Polish missionary press between 1945 and 2013*, Poznań 2014. [Original version – Polish: *Bibliografia polskich czasopism misyjnych. Lata 1945-2013*].
30. Marcin Wrzos (edited), *Oblates missionary press in Europe*, Poznań 2015. [Original version – Polish-English: *Oblackie czasopiśmiennictwo misyjne w Europie – Oblates missionary press in Europe*].
31. Leon Nieścior, *Church open to nations. Chosen mission's topics from the theology of the Church Fathers*, Warszawa 2011. [Original version – Polish: *Kościół otwarty na ludy. Misyjna myśl Ojców Kościoła. Wybrane zagadnienia*].
32. Romuald Szczodrowski, *Missionaries without habits. Profiles of chosen Polish lay missionaries*, Coventry 2015. [Original version – Polish: *Misjonarze bez habitów. Sylwetki wybranych polskich misjonarzy świeckich*].
33. Franciszek Jabłoński, *Like Aquila and Priscilla... Testimonies of marriages working as missionaries*, Gniezno-Warszawa 2014. [Original version – Polish: *Jak Akwila i Pryscylla... Świadectwa małżeństw pracujących na misjach*].
34. Tomasz Szyszka, *Maynas Jesuit reductions in the Upper Amazon region in 17th and 18th centuries. Historic and missiological perspective*, Warszawa 2015. [Original version – Polish: *Redukcje jezuickie Maynas w Górnnej Amazonii w XVII-XVIII wieku. Ujęcie historyczno-misjologiczne*].
35. Jarosław Różański, *Missionary activity of Polish Missionaries of the Oblates of Mary Immaculate in Cameroon (1970-2010)*, Warszawa 2015. [Original version – Polish: *Działalność polskich misjonarzy oblatów Maryi Niepokalanej w Kamerunie (1970-2010)*].
41. Radosław Jaszczyk, *Evangelization of cultures and inculturation of the Gospel in the light of the final document of the 4th General Conference of the Latin American Episcopate and post-synodal apostolic exhortation „Ecclesia in America” of John Paul II*, Warszawa 2012. [Original version – Polish: *Ewangelizacja kultur i inkulturowanie Ewangelii w świetle dokumentu końcowego IV Konferencji Generalnej Episkopatu Latinoamerykańskiego i posynodalnej adhortacji apostolskiej Jana Pawła II „Ecclesia in America”*].